

341

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 8

*Zeszyt. Ekonomii i Roln.
Gospodarczej. Rok 3*

POLSKIE KOPALNIE SKARBOWE NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE

CHORZÓW I G.ŚL.

PLAC MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO 9-12, TEL. 400-01

SPRZEDAŻ
WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW
I SIARCZAMONU Z KOPALNÍ
„KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW”

ADR. TELEGR.

CHORZÓW

SKARBOWE FERME

41

Wydane w Warszawie
w roku 1914
nr 12

Administracja Tyg.
»Polska Gospodarcza«
zawiadamia zainteresowane

SPÓŁKI AKCYJNE

że—w związku z świętami
W i e l k a n o c y

OGŁOSZENIA

do

ZESZYTU 16 TYGODNIKA

przyjmowane będą
w y ł ą c z n i e
do środy 13/IV b. r.
do godz. 12

941 POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	Str.		Str.
INWESTYCJE PUBLICZNE I PRYWATNE — W. MARTIN	595	CŁO ORAZ REGLAMENTACJA	622
GIEŁDY TOWAROWE — K. S.	599	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	623
RUCH KAPITAŁÓW W SPÓŁKACH AKCYJNYCH W POLSCE W ROKU 1937 — J. PERRO	600	ZĘGLUGA I SPRAWY MORSKIE	624
KRONIKA GOSPODARCZA:		KRONIKA TYGODNIOWA:	
SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH	602	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEN	624
Sprawy gospodarcze w ubiegłej sesji zwyczajnej — W. Zagórowski		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	624
GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ:		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
GÓRNICCTWO WĘGLOWE	605	PODATKI I OPŁATY	626
PRZEMYSŁ NAFTOWY	608	AKCYZY I MONOPOLE	626
Kopalnictwo naftowe w roku 1937 — P. Bin		PIENIĄDZ I KREDYT	627
HUTNICCTWO	612	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	628
PRZEMYSŁ METALOWY	613	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
Eksport przemysłu metalowo-przetwórczego w roku 1937 — Z. Lehoczky		KONIUNKTURA ŚWIATOWA — t. t.	629
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	615	ROK 1937 W BANKOWOŚCI ANGIELSKIEJ — L. M.	631
ROLNICTWO	617	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
Nowe możliwości spłaty długów rolniczych papierami wartościowymi — H. O.		OGÓLNE	632
HANDEL:		ANGLIA	633
HANDEL WEWNĘTRZNY	620	WĘGRY	634
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	621	PALESTYNA	634
RYNEK AKCYJNY	622	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	635
		BIBLIOGRAFIA	635

INWESTYCJE PUBLICZNE I PRYWATNE¹⁾

JEST RZECZĄ powszechnie wiadomą, że lata kryzysowe (1930÷1935) przyniosły pogorszenie struktury gospodarczej kraju, pogłębiając w szczególności dysproporcje między liczbą ludności, produkcją i sumą nagromadzonych kapitałów. Przy szybkim przyroście naturalnym nowe kapitały narastały zbyt powoli. Zakłady wytwórcze z uwagi na spadek cen, na zamrożenie kapitałów obrotowych, drożyznę kredytu i wysokie koszty stałe — były mało rentowne, bądź nawet przynosiły straty. Równocześnie nadwyżki kapitalizacyjne na rynku pieniężnym zużywane były na pokrywanie bieżących potrzeb Państwa i samorządu. Niezależnie od tego, zniszczeniu ulegał kapitał zakumulowany w produkcji; starzały się niezamieniane przez szereg lat maszyny i narzędzia pracy w sposób przyspieszony ze względu na niedostateczność nakładów renowacyjnych. Wreszcie, powszechna depresja gospodarcza niszczyła kapitał źle czy nieszczęśliwie zainwestowany. Słowem — przeżywalimy okres dekapi-

talizacji. Mówiąc praktycznie, oznacza to, że nie tylko nie odkładaliśmy nic dla jutra, mimo postępów kapitalizacji pieniężnej, wyrażających się w przyroście wkładów — ale zmniejszaliśmy nasze możliwości i siły wytwórcze.

Uzdrowienie stosunków wymagało ofiar i wyrzeczeń, a przede wszystkim redukcji budżetów publicznych. Zrównoważenie budżetu Państwa osiągnęliśmy dopiero po wielu wysiłkach w 1936 r. W tym też okresie czasu ulepszono gospodarkę samorządu terytorialnego. W rezultacie osiągnęliśmy uporządkowanie gospodarki publicznej, co było momentem szczególnie doniosłym dla odciążenia rynku kapitałowego, który przestał być wykorzystywany dla finansowania publicznych wydatków konsumpcyjnych. Dzięki temu usunięty został podstawowy element, zakłócający równowagę między kapitalizacją pieniężną i kapitalizacją rzeczową. Dzięki temu też banki prywatne i kasy komunalne przestały być drenowane na cele bieżącej gospodarki państwowej.

W ten sposób przewyciężona została zasadnicza przeszkoda dla narastania kapitału produkcyjnego. Po

¹⁾ Na powyższy temat autor wygłosił referat w dn. 5/IV b. r. na konferencji Związku Izb Przemysłowo-Handlowych w Sosnowcu.

zrównoważeniu budżetu Rząd mógł obrócić rozporządalne środki finansowe—zamiast na pokrywanie deficytu—na realizowanie inwestycji publicznych, a wykorzystująca koniunktura stworzyła warunki dla rozwoju inwestycji prywatnych. Zagadnienie inwestycyjne przestało być kwestią teoretyczną i weszło w fazę realizacji.

Trzeba stwierdzić z całym obiektywizmem, iż żaden bodaj problem z dziedziny bezpośredniej polityki gospodarczej Rządu nie znajdował się pod tak różnorodnym obstrzałem sprzecznych doktryn, jak właśnie zagadnienie inwestycyjne. Tymczasem nie jest ono kwestią doktryny, lecz sprawą nawskroś praktyczną, sprawą, którą się rozstrzyga poprzez ocenę potrzeb i możliwości.

Polityka inwestycyjna każdego kraju jednoczy w sobie wszystkie elementy polityki tego kraju—polityki, pojmowanej w najszerszym znaczeniu tego słowa. W polityce inwestycyjnej znajdują swój konkretny wyraz wszystkie cele i dążenia państw i narodów w dziedzinie polityki wewnętrznej i zewnętrznej, zamierzenia czysto gospodarcze i militarne, aspiracje socjalne i kulturalno-oświatowe, a nawet religijne, słowem zespół wszystkich tych zjawisk, które obejmujemy nazwą materialnego i duchowego życia narodu. Można by powiedzieć, że polityka inwestycyjna jest nadawaniem materialnego kształtu duchowemu życiu narodu, przyoblekaniem w żelazo i kamień tworów myśli, woli i marzeń narodowych. Bo cóż to jest marzenie? Jest to każda myśl niejasna i mglista. Gdy w ślad za tą myślą przyjdzie obliczenie inżynierskie i rysunek techniczny, kosztorys i kalkulacja handlowa—to marzenie staje się realnym projektem, nadającym się do wykonania—pod warunkiem, że projekt ten jest celowy i że się mieści w ramach realnych środków finansowych.

Następujące czynniki zawsze i wszędzie wytyczają kierunek polityki inwestycyjnej i decydują o tym, co jest celowe, potrzebne i konieczne:

- 1) ogólny stan gospodarczy kraju, wysokość dochodu narodowego, bogactwa naturalne, kapitał;
- 2) sytuacja demograficzna, a więc gęstość zaludnienia, dynamika przyrostu naturalnego;
- 3) sytuacja geopolityczna, a więc zespół okoliczności, wynikających ze znajdowania się państwa w danym punkcie globu, jego obszaru i zaludnienia; wchodzi tu w grę okoliczności natury gospodarczej i militarno-politycznej;
- 4) poziom kultury i techniki;
- 5) ustrój polityczno-społeczny, a więc rola państwa i poszczególnych grup społecznych;
- 6) moment koniunkturalny.

Te to czynniki i kryteria zdecydowały również o strukturze naszego planu inwestycyjnego.

Wiemy wszyscy, że Polska jest krajem spóźnionym w rozwoju gospodarczym nie z własnej winy. Brakuje nam kolei, dróg kołowych, uregulowanych żeglownych rzek i kanałów, słowem—całego arsenału tzw. podstawowych inwestycji, dostosowanych do dzisiejszego światowego poziomu techniki produkcji i wymiany—arsenału, który został stworzony w Europie w XIX w., kiedy my nie decydowaliśmy o sobie. Jest to cały wielki dział inwestycji publicznych. Wiemy również, że Polska jest krajem przeludnionym, o dużej dynamice ludnościowej. Znamy wszyscy groźne przejawy tego zjawiska pod postacią przeludnienia wsi i bezrobocia w miastach. Ten stan rzeczy wymaga kapita-

lizacji w formie tworzenia warsztatów pracy, dających stałe zatrudnienie i w rolnictwie i w przemyśle. W rolnictwie jest to kwestia intensyfikacji uprawy w miarę nieodwołalnego rozdabniania się własności rolnej. W tym zakresie Państwo ma jeszcze dość wiele do zrobienia. Jeśli zaś chodzi o powstawanie nowych warsztatów pracy, zwiększających produkcję dóbr gospodarczych—to jest to przede wszystkim sprawa inicjatywy prywatnej.

Wiemy dalej, że sytuacja geopolityczna stawia przed nami wymagania dwojakiej natury: zabezpieczenia sobie swobody współpracy gospodarczej ze światem, niezbędnej dla naszego własnego rozwoju gospodarczego, i stworzenia środków obrony Państwa na poziomie ilościowo i jakościowo przynajmniej równorzędnym z przeciętnym poziomem europejskim. Te zadania mogą być realizowane tylko przez Państwo.

Jesteśmy dziś w fazie zwykłej koniunktury, tzn. w okresie, kiedy inicjatywa prywatna chętnie podejmuje inwestycje. Jest rzeczą niezbędną, aby mogła to zrobić. Aby zaś mogła—trzeba jej zostawić środki kapitałowe na ten cel, a zatem obciążenia życia gospodarczego na cele publiczne nie mogą być zbyt wielkie. Toteż zasługuje na podkreślenie, że Rząd nie tylko nie wprowadził żadnych nowych obciążeń podatkowych, ale obniżył niektóre podatki, a ponadto wprowadził w życie szereg nowych ulg podatkowych.

Wreszcie—jeśli chodzi o moment koniunkturalny—został on uwzględniony i przy rozbiściu na poszczególne działy ogólnej kwoty na inwestycje publiczne. Przy rosnącej produkcji i inwestycjach przemysłowych rośnie np. zapotrzebowanie na energię. Jest to zatem odpowiedni moment na rozbudowę gospodarstwa energetycznego. Natomiast mniej jest uzasadnione angażowanie kapitału w prace o typowym charakterze robót publicznych, nie produkcyjnych, bądź tylko pośrednio produkcyjnych. Toteż w programie Funduszu Pracy na bieżący rok te właśnie założenia zostały w szerszym zakresie uwzględnione. Z tych samych względów w ogólnej sumie, przeznaczonych na budowę wodne śródlądowe, tak wielką rolę odgrywają wydatki na budowę zbiorników retencyjnych wraz z elektrowniami wodnymi.

W dziedzinie zabezpieczenia sobie współpracy gospodarczej ze światem wydaliśmy w latach poprzednich poważne sumy na stworzenie Gdyni. Dziś port jest, rozwija się i rośnie, toteż kwoty, przeznaczone na budownictwo morskie, stanowią już tylko wyraz normalnego życia tego portu; nie są więc wielkie i nie muszą być wielkie. W dziedzinie środków wymiany żywienia gospodarcze stawia większe wymagania transportowi i komunikacji. W tej dziedzinie przeto zwiększa się nakłady inwestycyjne. Układ stosunków demograficznych i polityczno-gospodarczych nakazuje dokonywanie nakładów, zmierzających do zwiększania wytwórczości rolniczej i porządkowania struktury agrarnej. Wreszcie, międzynarodowa sytuacja polityczna wymaga od nas wzmożenia obronności. Jeśli chodzi o uwzględnienie w programie inwestycji państwowych najbardziej istotnych i aktualnych zagadnień—to są dziś nimi właśnie zagadnienia obrony Państwa.

To są te podstawowe kryteria, które zdecydowały o strukturze planu inwestycyjnego.

Osobne zagadnienie stanowi sprawa terytorialnego rozmieszczenia inwestycji. Wszyscy zgodni są, że na-

sza struktura gospodarcza w zasadniczym układzie oparta jest na spuściźnie niewoli, że nie odpowiada ona potrzebom naszego kraju, i że musi być wypowiedziana stanowiąca walka galwanizowaniu tego niewolniczego układu. Zagadnienie inwestycji w dzisiejszej Polsce łączy się organicznie z koniecznością scalenia i zrationalizowania struktury gospodarstwa społecznego Polski. Z tą koniecznością wiąże się koncepcja Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Gdyby nie okres niewoli, to z pewnością pionierskie prace inwestycyjne Staszica, Lubckiego i innych urzędników Centralny Okrąg Przemysłowy już w XIX wieku. W wyniku wypaczenia naturalnej linii rozwojowej uprzemysłowienia kraju—centrum Polski, które ma wszelkie warunki do tego, aby stać się pod względem gospodarczym najsilniejszym, jest do tej pory najslabsze. Podjęta przez czynniki wojskowe odbudowa przemysłu w centrum kraju w pierwszych latach niepodległości—dzisiaj wkracza znowu w nową fazę, aby stać się koncepcją pełną życia, znajdującą swe uzasadnienie nie tylko w momentach obronnych, lecz i ekonomicznych.

Czynniki natury energetycznej, surowcowej, demograficznej i komunikacyjnej przemawiają za przeznaczeniem terenów dawnego trójkąta bezpieczeństwa, rozszerzonego do granic obecnego Centralnego Okręgu Przemysłowego, pod rozbudowę nowego ośrodka przemysłowego. Usunięcie z centrum kraju skrzepu w naszej strukturze gospodarczej wiąże silniej poszczególne ośrodki przemysłowe i umożliwi dalszy rozwój rejonów przemysłowych. Według znanej teorii uniwersalizmu przemysłowego—im szersza i wszechstronniejsza jest struktura przemysłowa kraju, tym pełniejsze bywa wykorzystanie wszystkich istniejących i rozporządzalnych sił i środków produkcyjnych. Aksjomatem jest dla nas, że tylko poprzez dokonanie rozbudowy przemysłu w C. O. P. możemy myśleć o dalszej rozbudowie województw wschodnich i południowych. Nie znaczy to bynajmniej, że inwestycje powinny być dokonywane jedynie w Centralnym Okręgu Przemysłowym i na ziemiach wschodnich. Również i w innych okręgach—w granicach możliwości finansowych—powinno się prowadzić dalsze inwestycje publiczne, a nie tylko utrzymywać w tej dziedzinie dotychczasowy stan posiadania.

Jakież są najważniejsze typy inwestycji, dokonywanych na terenie Centralnego Okręgu Przemysłowego? Są to inwestycje regulacji i uszlachetnienia rzek oraz budowy zbiorników retencyjnych. Na czoło wszystkich prac wysuwają się jednak inwestycje energetyczne i inwestycje surowcowe. Wszystkie przedsięwzięte inwestycje mają znaczenie ogólne i podstawowe nie tylko dla Centralnego Okręgu Przemysłowego, ale i dla gospodarstwa całego kraju, sprzyjają bowiem one w sposób zupełnie wyraźny i bezpośredni powstawaniu innych inwestycji. Nie położenie geograficzne uczyni z okręgu sandomierskiego obszar centralny, lecz te inwestycje, które stąd promieniować będą na wszystkie dzielnice kraju i na wszystkie dziedziny gospodarstwa narodowego.

Jeżeli mówimy o koncepcji C. O. P., to nie możemy jej rozumieć w ten sposób, iż wszelkie nowopowstające zakłady przemysłowe, czy choćby przeważająca ich większość—mają być lokowane w granicach okręgu. Skoro stwierdzamy, że struktura gospodarcza naszego kraju jest ukształtowana wysoce niefortunnie, gdyż znaczna część naszego przemysłu jest skupiona na po-

łudniowym zachodzie kraju, gdy tymczasem ziemie wschodnie stanowią jak gdyby pustynię gospodarczą, to nie powinniśmy tej dysproporcji pogłębiać przez kierowanie do Okręgu Centralnego absolutnie wszystkich inwestycji przemysłowych, jakie w Polsce mogą i mają powstać. Urzeczywistniając budowę Centralnego Okręgu Przemysłowego, dążyć należy do skorygowania, albo—ściślej mówiąc—uzupełnienia struktury gospodarczej kraju—nie zaś do „odprzemysłowienia” innych dzielnic. Centralny Okrąg Przemysłowy winien być potwierdzeniem, a nie zaprzeczeniem, uprzemysłowienia innych okręgów. Zadanie polega na skoncentrowaniu w C. O. P. tych gałęzi gospodarczych, które znajdują tam odpowiednie dla siebie warunki naturalne. W tym tkwi sens gospodarczy Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Z takiego ujęcia planu inwestycyjnego wynika jasno, że polityka Rządu w dziedzinie inwestycji nie może być ani całkowicie liberalna, bo stawia sobie m. in. cele, które tylko Państwo może realizować, ani krańcowo etatystyczna, bo podciąłaby gałąź, na której siedzi. Inwestycje publiczne są bowiem albo zupełnie nierentowne, albo rentowne tylko pośrednio. (Nie mam tutaj, oczywiście, na myśli inwestycji przemysłowych z kapitałów publicznych, które mogą i powinny być rentowne bezpośrednio). Wykonywanie inwestycji publicznych, ich późniejsza konserwacja, oprocentowanie i amortyzacja zaciągniętych na ten cel kredytów są możliwe tylko w oparciu o rosnącą produktywność i rentowność gospodarstwa narodowego jako całości, a więc przede wszystkim prywatnego życia gospodarczego. Bez kapitalizacji nie ma inwestycji, bez rentowności—nie ma kapitalizacji.

Poza wykonywaniem inwestycji publicznych zadaniem Państwa jest przeto tworzenie warunków, w których mogłyby powstawać inwestycje prywatne. Jak wiemy, odpowiedni układ cen i stopy procentowej kieruje działalnością prywatnego inwestora, pociągając inwestycje tam, gdzie są one najbardziej rentowne. Krótko mówiąc, okres amortyzacji, opłacalność i pewność lokat dyktuje prawa dla prywatno-gospodarczej polityki inwestycyjnej. Im szybciej urządzenia się amortyzują, tym wcześniej kapitał wraca na rynek, wzmacnia się jego podaż, obniża cena kapitału, i tworzą się nowe możliwości zaprzęgnięcia go do pracy na rzecz zwiększenia dochodu społecznego. Natomiast państwo i komuny nie zawsze mogą kierować się tymi przesłankami, a nawet często nie powinny, bo oprócz momentów czysto gospodarczych w grę wchodzi tu również zagadnienia polityczne i społeczne.

Ponieważ inwestycje publiczne są mało rentowne lub tylko pośrednio rentowne, jest więc rzeczą ważną dbanie o odpowiedni stosunek inwestycji publicznych do inwestycji prywatno-gospodarczych. Również jest rzeczą niesłychanie ważną ustalenie właściwej proporcji inwestycji publicznych i produkcyjnych inwestycji prywatno-gospodarczych do inwestycji konsumcyjnych, tzn. takich, które nie obsługują wytwórczości. Przerost inwestycji konsumcyjnych uszczupla zasoby kapitałów, prowadzi do zwiększenia ceny kapitału i ogranicza możliwości rozwoju gospodarczego. Dlatego sprawą pierwszorzędnego znaczenia jest właściwe opracowanie planu inwestycyjnego, którego naczelną zasadą przy realizacji powinno być ściśle ustalenie kolejności inwestycji i konsekwencja w jej wykonaniu. Badanie struktury gospodarczej ułatwia oczy-

wiście nakreślenie właściwego kierunku dla prac inwestycyjnych.

Plan inwestycyjny spełni swe zadanie o tyle tylko, o ile posunie naprzód sprawę uprzemysłowienia kraju, jeśli stworzy nowe ułatwienia dla inwestycji produkcyjnych, a zatem, jeśli w ślad za jego wykonaniem narastać pocznie szybciej kapitał produkcyjny, jeżeli, wreszcie, plan pod względem technicznym i finansowym będzie wykonalny.

Należy stwierdzić, że warunki obiektywne całkowicie sprzyjają rozwojowi stosunków w tym kierunku. Chłonność rynku wzmagą się w sposób widoczny, wytwórczość rośnie zupełnie wyraźnie, równoległe powiększa się liczba zatrudnionych itd. Chłodna, bezstronna analiza wszystkich wskaźników gospodarczych przekonuje nas, iż mamy w obecnych warunkach sprzyjającą atmosferę dla podejmowania szerokich inicjatyw inwestycyjnych.

Celem głębszego pobudzenia inicjatywy prywatnej do zwiększonej aktywności Rząd opracował ustawę o ulgach inwestycyjnych, która została już przez Parlament uchwalona. Ustawa o ulgach inwestycyjnych jest integralną częścią małej reformy podatkowej. Ma ona na celu, obok zapewnienia energiczniejszego tempa uprzemysłowienia Centralnego Okręgu Przemysłowego i ziem wschodnich — również stworzenie nowych bodźców dla rozwoju lub powstania szeregu gałęzi przemysłu w całym kraju, a wreszcie skoncentrowanie ruchu budowlanego przede wszystkim na budowie najmniejszych mieszkań i skierowanie na przedsiębiorczość przemysłową tej części kapitału, która przy dzisiejszym zakresie ulg budowlanych lokowana byłaby raczej w budowie mieszkań większych. W ten sposób omawiana ustawa stanowi pod względem treści zespół związanych ze sobą norm, mających na celu przyspieszenie najpotrzebniejszego zagospodarowania kraju, jako całości, i niewątpliwie stanie się czynnikiem, zachęcającym kapitały prywatne do lokat w tych gałęziach produkcji, które ze względu na potrzeby gospodarki narodowej powinny być w pierwszym rzędzie rozwijane.

Niezbędnym uzupełnieniem polityki popierania inwestycji są również podjęte przez Rząd prace na odcinku uporządkowania rynku kapitałowego. Z kształtowania się kursów papierów wartościowych widzimy, że powoli, ale konsekwentnie stwarzane zostają warunki dla podejmowania nowych emisji. Oczywiście, prace Rządu na tym odcinku tylko wówczas osiągną pełny efekt, jeśli spółki akcyjne uprawiać będą racjonalną politykę wypłacania dywidend i ochrony interesów nie tylko dużego, ale i małego akcjonariusza.

Mówiąc o inwestycjach, należy mieć na myśli również drożyznę pieniądza. Także i w tej dziedzinie Rząd dokonał szeregu posunięć, które będą w dalszym ciągu konsekwentnie realizowane. Można przypuszczać, że obliczona na długą metę polityka budżetowa i finansowa wyda i na tym odcinku pozytywne rezultaty.

Już obecnie obserwujemy pocieszający objaw zwiększania się nakładów renowacyjnych, modernizacji zakładów i tworzenia się nowych warsztatów. Z inwestycji prywatno-przemysłowych zasługują na specjalne podkreślenie te, które są przeznaczone na zużytkowanie czy uszlachetnienie surowców krajowych, zwiększają naszą zdolność eksportową, bądź wreszcie uniezależniają nas od dostaw zagranicznych. W poszczególnych dziedzinach produkcji mamy przed sobą wielkie zadanie do wykonania, jak np. w dziedzinie przemysłu metalowego. Porównawczo możnaby wskazać, że w Niemczech w przemyśle metalowym pracuje kilkadziesiąt razy więcej robotników niż u nas. Ta olbrzymia rozpiętość wskazuje na duże możliwości rozszerzenia produkcji przemysłu metalowego w Polsce.

Warunki obiektywne bieżącego okresu sprzyjają rozwojowi samoczynnych procesów inwestycyjnych. Poczynania Rządu, jak szeroko zakrojony plan inwestycji publicznych, ulgi podatkowe dla nowych inwestycji, wraz z zespołem szeregu środków natury budżetowej i finansowej Państwa — pogłębiają pomyślniejsze warunki dla inwestycji prywatno-gospodarczych. Coraz głębiej przenika dziś do naszej świadomości przekonanie, iż żaden ustrój nie może istnieć, o ile nie stwarza nowych wartości gospodarczych — nowych dóbr wytwórczych. Ustrój, który nie inwestuje, traci sens istnienia i skazuje się na zagładę. To samo można powiedzieć o jednostce gospodarczej: jeśli nie tworzy nowych wartości gospodarczych, nowych nakładów, to przekreśla swą rolę gospodarczą, jaką ma do odegrania.

Takie są wytyczne polskiej polityki inwestycyjnej. Jakież są widoki jej realizacji? Są wiadomości ze świata o objawach recesji w niektórych krajach. Dzisiejszy układ stosunków gospodarczych na świecie jest poniekąd układem koniunktur wyspowych. Nasza koniunktura zaczęła się później od innych i nie przeszyła jeszcze swego pełnego cyklu rozwojowego. Ograniczenia dewizowe sprawiają, że nie jesteśmy w 100% zależni od sytuacji na rynkach światowych. Mamy dobre widoki na urodzaj — tak, że będziemy mieli zapewne nadwyżki eksportowe.

Ponadto — co najważniejsze — podjęliśmy 4-letni program podniesienia potencjału gospodarczego, warunkiem realizacji którego jest względna stabilizacja kosztów wytwarzania i cen. Realizacja tego planu jest najbardziej żywotnym zadaniem naszej państwowości. Nie ma siły, która by zmusiła nas do odstąpienia od niego.

Dlatego też dzisiaj oczekiwać należy od prywatnej inicjatywy rzetelnej współpracy w budowie jutra kraju — decyzji rozważnych, ale śmiałych. Inicjatywa prywatna winna być nie tylko współtwórcą C. O. P., ale całej rzeczywistości Polski, która zapewnić musi chleb i pracę dla wszystkich obywateli kraju i potęgę Państwu.

W. Martin

GIEŁDY TOWAROWE

GIEŁDY towarowe zostały powołane do życia w tym celu, aby z izolowanych lokalnych rynków, gdzie są dokonywane transakcje kupna-sprzedaży artykułów masowego spożycia, utworzyć możliwie szerokie i możliwie wyrównane rynki krajowe.

Giełda jest kwalifikowanym rynkiem hurtowym, przy czym towar, będący przedmiotem operacji giełdowych, może znajdować się poza rynkiem lokalnym, tzn. poza targiem czy siedzibą danej giełdy; cecha ta odróżnia giełdowy od hurtu jarmarcznego, targowego i aukcyjnego. Transakcje giełdowe mogą być zawierane tak dobrze w czasie i lokalu giełdowym, jak i poza nimi, przy czym momentem, decydującym o „giełdowości” tych transakcji, jest uczestnictwo obowiązkowe maklera.

Makler występuje w podwójnym charakterze: z jednej strony jako pośrednik, „kojarzący” sprzedawcę z nabywcą, wyszukujący nabywcę na zlecenie sprzedawcy i odwrotnie, z drugiej zaś—jako czynnik, potwierdzający zawarcie transakcji w granicach, prawem przepisanych i podyktowanych realną znajomością stosunków rynkowych; stąd makler nie sporządzi „szlusu” giełdowego, jeżeli podana mu do zanotowania cena jaskrawie odbiega od przyjętych zasad i warunków handlu, jest sprzeczna z dobrymi obyczajami kupieckimi itd. Tak czy inaczej—makler potwierdza umowę między stronami, zawartą przy jego współudziale—bądź jako pośrednika, bądź jako notariusza.

Transakcje giełdowe dotyczą towarów o określonych normach (standartach), co ułatwia sprowadzenie do wspólnego mianownika cen danego towaru w różnych punktach kraju i rozbicie murów, dzielących izolowane rynki lokalne, a jednocześnie giełda podciąga lokalnego producenta i kupca do wyższego poziomu, gdyż notuje wyższe ceny za lepszy towar. Ceny, kształtujące się na giełdzie, są wypadkową cen lokalnych, przez co usuwają nieuzasadnione odchylenia skrajne, a także tendencji już ujawnionych i spodziewanych, co wpływa na zmniejszenie amplitudy wahań cen w czasie. Nie potrzeba dodawać, jaki to ma wpływ na prowadzenie planowej gospodarki indywidualnej.

Polskie ustawodawstwo gospodarcze nie zawiera nigdzie definicji pojęcia „giełda towarowa”; stało się to zapewne w myśl zasady „definitio in iure periculosa est”, dzięki czemu np. prawo przemysłowe nie wyjaśnia, co to jest przemysł i czym się różni od rzemiosła. Definiowanie pozostawiono praktyce życiowej, ściślej—rozporządzeniom wykonawczym.

Aczkolwiek ustawodawca polski nie sformułował bliżej pojęcia „giełda”, to jednakże dał zupełnie wyraźną definicję pojęcia „transakcje giełdowe”. Przez te ostatnie należy—w myśl § 29 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o organizacji giełd, znowelizowanego ustawą z dn. 18/III 1935 r. — rozumieć „umowy, które zostały zawarte: a) pomiędzy członkami giełdy, b) członkami i uczestnikami giełdy lub c) uczestnikami giełdy, a które dotyczą wartości, dopuszczonych na danej giełdzie przez radę giełdową do obrotów i notowań, jeżeli umowy te zostały stwierdzone kartą umowy, spisana przez ma-

klera przysięgłego w lokalu i czasie giełdowym (na zebraniu giełdowym)”.

W ten sposób zostało ustalone w sposób pośredni, że giełda jest instytucją, w której odbywa się czynność potwierdzania umów, zawartych uprzednio przez członków i uczestników giełdy. Ustawodawca określa, co może być przedmiotem tych umów, oraz kto, a także gdzie i kiedy uwierzytelnia je i uprawomocnia. Skoro się uwzględnia, że drugie zdanie cytowanego przepisu mówi, iż „obecność na zebraniu giełdowym jest wymagana jedynie od uczestników, dopuszczonych do zawierania transakcji giełdowych przez prezesa rady lub jego zastępcę (ust. 3 § 20)”, czyli tzw. uczestników jednorazowych—to odpada przypuszczenie, jakoby kontrahenci musieli być obecni na zebraniu giełdowym.

Poruszone przed chwilą zagadnienie tylko pozornie jest kwestią drugorzędą. W istocie chodzi tutaj o rzecz kapitalną: o sens gospodarczy giełdy, o celowość jej istnienia, o jej zasięg, rolę i znaczenie. Z brzmienia cytowanego przepisu wynika bezspornie, że giełda ma na celu ujawnianie powszechnych tendencji obrotów i cen na podstawie transakcji, dokonanych określonymi towarami przez określone osoby, które to transakcje byłyby—z prywatno-gospodarczego punktu widzenia—równie ważne i wykonalne, gdyby nie zostały ex post potwierdzone przez maklera. Z chwilą jednak, kiedy strony komunikują maklerowi fakt zawarcia przez nie umowy kupna-sprzedaży, rzeczona transakcja staje się fragmentem czynności publiczno-gospodarczej. Dzięki temu realizuje się podstawowe założenie giełdy, jakim jest sprowadzenie możliwie do wspólnego mianownika cen, uzyskiwanych za ten sam towar w różnych punktach kraju. Niwelacyjno-wyrównawczy wpływ giełdy polega zaś na tym, że ustalone w umowie prywatno-gospodarczej ceny kształtują cenę publiczno-gospodarczą, zawartą w cenie giełdowej, same jednak podlegają tendencji, ustalonej na giełdzie, jako centralnym punkcie rynku.

Osobą, dokoła której rozgrywają się powyżej naszkicowane wypadki, a która ma wielki wpływ na poziom cen giełdowych, jest makler; § 32 rozporządzenia o organizacji giełd wyraźnie zaznacza, że makler przysięgły zajmuje się „pośrednictwem przy transakcjach giełdowych i stwierdzeniem zawarcia tych transakcji”. Przepis ten nadaje maklerowi podwójną rolę: pośrednika giełdowego, który kojarzy sprzedawcę z nabywcą, oraz notariusza, który uwierzytelnia, potwierdza umowy, spisane bądź przez niego właśnie jako pośrednika, bądź przez strony bez jego w tym bezpośredniego udziału. Którą z tych ról gra makler—zależy wyłącznie od woli stron lub strony; są giełdy, gdzie większość transakcji zawiera makler, gdy gdzieinziej ogranicza się on jedynie do czynności notarialnych. W żadnym wypadku nie jest on jednak rejestratorem zjawisk, zachodzących w dziedzinie poziomu i kształtowania się cen. Jako z n a w c a stosunków rynkowych (przy czym przez rynek nie rozumie się tutaj rynku towarowego danej miejscowości, w której mieści się siedziba giełdy) makler ma możliwość określania, które ceny odpowiadają realnym—jeśli tak rzec można—warunkom rynkowym, które zaś od

nich odbiegają; zjawstwo to pozwala maklerowi udzielać stronom informacji, wpływających pośrednio na poziom ceny, umówionej pomiędzy stronami. Tą drogą makler jest mężem zaufania nie tylko czynnika publicznego (podobnie jak notariusz), lecz również czynnika prywatnego — sprzedawców i nabywców na rynku towarowym.

Wysuwana bywa niekiedy wątpliwość, czy transakcja giełdowa musi być zawarta jedynie w lokalu i czasie giełdowym. Wyjaśnić należy przede wszystkim, iż właśnie poto istnieje giełda, a nie, dajmy na to, aukcja lub jarmark, aby umożliwić zawieranie transakcji bez brania udziału w zebraniu giełdowym. List, telefon lub depesza są tymi nowoczesnymi środkami, dzięki którym kontrahenci, nie jawiąc się osobiście w lokalu i czasie giełdowym, mogą zawrzeć transakcje, tzn. po omówieniu warunków uczynić ją wykonalną poprzez potwierdzenie tej umowy przez maklera przysięgłego.

Ale to jeszcze wszystkiego nie tłumaczy. Strony mogą zawrzeć umowę bądź przez maklera jako pośrednika, bądź przed maklerem jako notariuszem — i to albo osobiście, albo drogą telefoniczną lub pisemną. Niemniej podnoszone są wątpliwości, czy samo zawarcie umowy nie powinno mieć miejsca jedynie w lokalu i czasie giełdowym. Co prawda, z definicji funkcji maklera nie wynika, aby istniał jakiś przymus w tym względzie, ale dowód ten może nie wystarczyć. Sytuację wyjaśnia dopiero konfrontacja cytowanego ust. 2 § 29 z ust. 1 tegoż paragrafu, głoszącym: „Za transakcje giełdowe na giełdach pieniężnych uważa się umowy, które zostały zawarte w oznaczonym przez radę giełdową lokalu i czasie giełdowym (na zebraniu giełdowym) co do wartości, które są dopuszczalne na danej giełdzie do obrotów i notowań i stwierdzone zostały kartą umowy”. A zatem ustawodawca wyraźnie i świadomie przeciwstawił giełdy towarowe giełdom pieniężnym, polecając, by na tych drugich z awarcie umowy (nie mówiąc już o jej stwierdzeniu przez maklera) następowało jedynie w lokalu i czasie giełdowym, podczas gdy na giełdach towarowych warunek ten co do lokalu i czasu giełdowego odnosi się tylko do spisania przez maklera karty umowy („szlusu” giełdowego).

Sens tej różnicy jest jasny: o ile obrót walorami giełd pieniężnych powinien być ograniczony do kręgu specjalnych osób i obwarowany specjalnymi przepi-

sami, gdyż nie leży w interesie publicznym dopuszczenie do udziału szerokich rzesz w giełdowych operacjach walutami, dewizami i papierami wartościowymi, o tyle obrót ziemiopłodami, mąką, żywcem itd. może i powinien przybierać rozmiary jak najszerze za cenę poddania tego obrotu kontroli czynnika publicznego, sądownictwu rozjemczemu i dyscyplinarnemu, normom i standartom itd. Wprowadzenie na giełdę wytwórców, przetwórców i nabywców, działających na możliwie szerokim rynku, miało i ma na celu stworzenie bazy do wspólnego i powszechnego ustalania cen, a tym samym uniknięcie powstawania cen lokalnych, oderwanych od całości poziomu i tendencji rynku. Giełda w tych warunkach sprowadza rynki lokalne do wspólnego niejako mianownika i powoduje, że zasada „naczyń połączonych” może tu mieć pełne a pożyteczne zastosowanie. Rozumie się zaś samo przez się, iż ten proces wyrównawczy musi zachodzić zarówno w przestrzeni, jak i w czasie; dlatego też regulamin dla maklerów przysięgłych, wydany dn. 7/III b. r. przez Ministra Przemysłu i Handlu, stanowi, iż zlecenie wystawienia karty umowy powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 24 godzin od chwili uzgodnienia warunków umowy. Bo cóż by to była za giełda, która by do wspólnego mianownika usiłowała sprowadzić ceny sprzed kilku czy kilkunastu dni? Giełda nie jest rejestratorem faktów minionych, lecz współtwórcą faktów dokonywanych.

Giełdy towarowe w Polsce wypracowują dopiero swą — jeśli się tak wolno wyrazić — doktrynę. Ich rozwój¹⁾ świadczy, że mają one poważny sens gospodarczy, którego wymowa jest doniosła specjalnie na tle prymitywizmu i chaosu, w jakich jest pogrążona znaczna część naszego handlu. Już sam fakt ujawnienia tysiącznych drobnych „pokątnych” transakcyj posiada w naszych warunkach znaczenie niebyłejakie. A cóż dopiero, gdy się uwzględni rolę giełdy, jako poddanego kontroli czynników publicznych dużego rynku towarów standaryzowanych, na którym obowiązują ściśle rygory wobec uczestników tego obrotu. Nawet, jeżeli tu i ówdzie trafią się jakieś uchybienia, jakieś próby wykorzystania instytucji giełdy dla celów sprzecznych z interesem dobra publicznego — które to uchybienia i próby muszą być i są zwalczane — pozytywna rola giełd towarowych jest w Polsce faktem bezspornym.

K. S.

RUCH KAPITAŁÓW W SPÓŁKACH AKCYJNYCH W POLSCE W ROKU 1937

MINISTERSTWO Przemysłu i Handlu od szeregu lat opracowuje na 1 stycznia każdego roku zestawienia, obrazujące ruch kapitałów akcyjnych w spółkach akcyjnych w Polsce — ze specjalnym uwzględnieniem udziału w nich kapitału zagranicznego. Z ostatnio sporządzonych zestawień wynika, że rok 1937 w porównaniu z rokiem 1936 — poza spadkiem sumy kapitału akcyjnego w ogóle i w szczególności zagranicznego — przyniósł zmian niewiele. Można więc nawet byłoby odesłać czytelników do artykułu „Kapitał zagraniczny w spółkach akcyjnych w Polsce”, opublikowanego w ub. r.¹⁾, zaznaczając

jedynie, że w 1937 r. w rezultacie ostatecznym przybyło... 2 spółki akcyjne, kapitał akcyjny w sumie dla wszystkich grup przemysłu i handlu (bez banków i ubezpieczeń)... obniżył się o zł 47 675 tys., a kapitał zagraniczny spadł o zł 3 609 tys., w stosunku procentowym jednak do kapitału akcyjnego wzrastając o 0,5%. Ale do szerszego potraktowania tematu skłania jednak fakt, że w okresie 1937 r., kiedy w jednej tylko Poczтовой Kasie Oszczędności „w dziale wkładów oszczędnościowych przyrost netto wyniósł nie notowaną dotąd kwotę zł 121 miln., podnosząc na dz. 31/XII 1937 r. ogólną sumę oszczędności do

¹⁾ P. tyg. „Polska Gospodarcza” zesz. 15/1937, str. 510.

¹⁾ Obroty giełdowe żytem i pszenicą stanowią obecnie ponad połowę obrotów rynkowych tymi zbożami.

zł 781·8 miln.¹⁾), kiedy kapitały prywatne wykazywały dalekoidące realne zainteresowanie budownictwem mieszkaniowym, korzystającym ze znacznych ulg podatkowych—w tymże okresie powstały tylko 32 spółki akcyjne z kapitałem zakładowym zł 32 574 tys. A przecież spółka akcyjna jest jedną z łatwiejszych form wciągnięcia nawet i stosunkowo drobnych kapitałów prywatnych do akcji uprzemysłowienia kraju; jednocześnie forma ta nie wymaga fachowości w dziedzinie swej działalności od poszczególnych akcjonariuszy.

Niewątpliwie, rynek akcyjny w okresie markowym był terenem spekulacji, na której drobny akcjonariusz poniósł często poważne straty, niewątpliwie, w okresie kryzysu większość spółek nie dawała zysków, lecz okres niezdrowej spekulacji akcyjnej i powstawania efemerycznych spółek—skończył się już dawno, a rentowność spółek ostatnio wzrasta. W braku późniejszych

danych bierzemy opublikowane w „Małym Roczniku Statystycznym” (1937 r.) zestawienie, z którego wiadać, że w 1935 r. 51·4% spółek akcyjnych wykazało zysk (biorąc za 100 całą ilość zbadanych bilansów), a 48·6% spółek wykazało stratę, gdy w 1932 r. tylko 33·6% spółek wykazało zysk, a 66·4%—stratę. Na podstawie już posiadanych materiałów przewidywać można, że odnośne liczby za lata 1936 i 1937 niewątpliwie wykażą dalszą poważną poprawę.

W ostatnim okresie spółki akcyjne—zarówno z inicjatywy własnej, jak sądów handlowych oraz Ministerstwa Przemysłu i Handlu—zrobiły dużo dla uporządkowania swej sytuacji zarówno finansowej jak prawnej. Słabe spółki ulegają likwidacji.

Z ogólnej ilości 1 414 spółek na dz. 1/I 1938 r. (p. tablica) o łącznym kapitale akcyjnym zł 3 361 888 163

Kapitały akcyjne w spółkach akcyjnych przemysłowych i handlowych w Polsce wg stanu na dz. 1/I 1938 r.

G R U P A	Ilość spółek akc.	Kapitał akcyjny— przeciętnie na 1 spółkę	Kapitał akcyjny		%
			ogółem	w tym; kapitał zagraniczny	
			z	ł o t e	
Przemysł naftowy	34	7 384 698	251 079 750	215 066 850	85·6
„ gór.-hutniczy	45	17 868 678	804 090 528	457 023 023	56·8
„ metalowy	153	1 306 619	199 912 816	47 907 484	24·0
„ elektrotechniczny	37	3 081 808	114 026 920	63 022 915	55·3
Elekrownie	25	9 104 344	227 608 606	189 853 955	83·4
Przemysł mineralny	79	1 368 163	108 084 900	33 566 051	31·1
„ chemiczny	126	1 863 215	234 765 157	115 481 452	49·2
„ drzewny	89	575 899	51 255 025	23 736 775	46·3
„ papierniczy	31	2 709 917	84 007 440	21 805 630	25·9
„ graficzny	42	836 540	35 134 700	746 400	2·1
„ włókienniczy	152	3 487 819	530 148 611	141 829 031	26·8
„ konfekcyjny	23	785 282	18 061 500	537 750	3·0
„ skórzany	26	663 479	17 250 460	6 760 000	39·2
„ spożywczy	145	1 129 925	163 839 150	28 005 880	17·1
„ cukrowniczy	57	3 138 696	178 905 700	8 556 950	4·8
„ rolniczy	11	789 454	8 684 000	931 250	10·7
„ budowlany	72	495 178	35 652 880	7 727 280	21·7
„ hotel.-uzdrow.	21	1 060 238	22 265 000	1 251 500	5·6
„ widowiskowy	10	392 000	3 920 000	499 600	12·7
Transport i komunikacja	71	2 667 744	189 409 860	55 033 073	29·1
Wyroby precyzyjne	9	443 333	3 990 000	972 500	24·4
Handel	156	511 507	79 795 160	21 382 600	26·8
R a z e m:	1 414	2 377 573	3 361 888 163	1 441 697 949	42·9

było w likwidacji 274 spółek, czyli 19·4%, z kapitałem akcyjnym zł 186 960 873, czyli tylko 5·6% w stosunku do całego kapitału akcyjnego. W liczbie tych spółek figuruje 24 spółek z kapitałem zł 50 331 700 (w tym jedna z kapitałem zł 39 miln.—w przemyśle naftowym), które uchwały likwidację w 1937 r. W tymże okresie 5 spółek z kapitałem zł 3 700 000 uchyliło decyzję likwidacji, a 28 spółek z kapitałem zł 19 867 500 ukończyło swą likwidację. Upadłość w 1937 r. ogłoszono 5 spółkom o łącznym kapitale akcyjnym zł 2 065 000, podniesiono zaś upadłość również 5 spółek z kapitałem zł 12 310 000 (na przemysł włókienniczy przypadają 2 spółki z kapitałem zł 10 110 000). W rezultacie ostatecznym mamy na dz. 1/I 1938 r. w upadłości 73 spółki, czyli 5·2% wszystkich spółek, z kapitałem zł 65 634 310 (1·9%). Na spółki czynne normalnie w dn. 1/I 1938 r. pozostaje więc 1 067 spółek (75·4%), reprezentujących kapitał zł 3 109 293 tys. (92·5%).

¹⁾ P. art. K. Rudzińskiego „P. K. O. w 1937 r.” („Polska Gospodarcza” zes. 4/1938, str. 123).

W grupie tej przeprowadzono w 1937 r. szereg operacji, mających na celu sanację poszczególnych spółek: w 33 spółkach obniżono kapitał akcyjny o zł 91 947 189, z czego zł 84 325 902 przeznaczono na pokrycie strat; 2 spółki (1 w przemyśle górniczo-hutniczym i 1 w przemyśle cukrowniczym) o łącznym kapitale akcyjnym zł 78 miln. zostały przejęte w drodze fuzji przez inne spółki, które w związku z tym podwyższyły swój kapitał akcyjny o odpowiednie sumy. Prócz tego w spółkach podwyższono kapitał akcyjny o zł 33 250 000, z czego zł 22 605 000 uzyskano z konwersji wierzytelności.

Podkreślić należy, że wzrost odsetka kapitału zagranicznego o 0·5% w stosunku do całego kapitału akcyjnego spowodowany został w pierwszym rzędzie właśnie powyższą korzystną akcją konwersyjną.

Cały kapitał zagraniczny (zł 1 441 697 949) skoncentrowany jest wg danych na dz. 1/I 1938 r. w 483 spółkach, przy czym 88·9% jego znajduje się w 314 spółkach, w których kapitał zagraniczny przekracza 50% kapitału akcyjnego. Rozpatrując udział kapitału

zagranicznego wg poszczególnych grup, widzimy największą jego kumulację w grupie przemysłu naftowego—85·6% (w stosunku do całego kapitału akcyjnego danej grupy), w grupie elektrowni—83·4%, w przemysłach: górniczo-hutniczym—56·8%, elektrotechnicznym—49·2%, drzewnym—46·3% itd. (patrz tablica).

Jeśli chodzi o rozbitcie procentowe kapitału zagranicznego według jego pochodzenia, to zmiany w tym zakresie są w 1937 r. minimalne i na ogół nie przekraczają 1%. Na dz. 1/I 1938 r. udział kapitałów różnych narodowości w całym kapitale zagranicznym przedstawiał się następująco (w %-ach):

Francuski	26·2
Amerykański	18·6
Belgijski	13·3
Niemiecki	13·3
Szwajcarski	8·5
Angielski	5·4
Holenderski	3·9
Austriacki	2·9
Szwedzki	2·6
Czechosłowacki	1·7
Inne (14 narodowości)	3·5

Faktem charakterystycznym jest, że kapitał zagraniczny nie wykazał zainteresowania spółkami nowopowstałymi w 1937 r. i występuje tylko w 2 spośród 32 nowych spółek, gdy pozostałe oparte są wyłącznie na kapitale krajowym. Jeśli chodzi o wysokość kapitału akcyjnego tych nowych spółek, to tylko 1 spółka (przemysł włókienniczy) posiada kapitał zł 8 miln., 1 spółka (handel)—zł 4·1 miln., 4 spółki—powyżej zł 2 miln. każda i 5 spółek—po zł 1 miln., 21 zaś spółek—poniżej zł 1 miln. Rozpatrując nowopowstałe spółki pod kątem ich działalności, widzimy, że najwięcej—bo 10—powstało nowych spółek w handlu, 5—w przemyśle włókienniczym, 4—w przemyśle chemicznym, po 2—w przemyśle metalowym i mineralnym i po 1 spółce—w przemysłach: elektrotechnicznym, drzewnym, spożywczym, cukrowniczym, budowlanym, widowiskowym, wyrobów precyzyjnych, transportowo-komunikacyjnym i elektrowniach.

Trzeba tu jednak zaznaczyć, że tych nowych 32 spółek akcyjnych nie można utożsamiać z nowymi przedsiębiorstwami, gdyż 13 spośród nich istniało już

poprzednio—bądź jako spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, bądź też jako firmy indywidualne lub spółki firmowe—i obecnie zmieniło swą formę prawną na spółkę akcyjną. Choć fakt ten związany był zarówno z podwyższeniem kapitału zakładowego jak i rozszerzeniem działalności—tym niemniej faktycznie nowych przedsiębiorstw w formie spółek akcyjnych powstało tylko 19.

Rząd w rozumieniu konieczności stworzenia warunków, zachęcających kapitały prywatne do lokat inwestycyjnych w przemyśle i handlu, wniósł na ostatnią sesję sejmową 2 projekty ustaw, ważne bardzo dla założycieli nowych spółek akcyjnych i akcjonariuszy już istniejących spółek, mianowicie:

1) ustawy o ulgach inwestycyjnych, której rozdział V przewiduje potrącenie z dochodu, podlegającego podatkowi dochodowemu, ceny emisyjnej nabytych akcji spółek akcyjnych (wzgl. udziałów sp. z ogr. odpow.) w spółkach, założonych w okresie od daty wejścia w życie powyższej ustawy do dn. 31/XII 1942 r.—z tym jednak zastrzeżeniem, że spółka w tym okresie rozpocznie faktycznie swą produkcję; zgodnie z planem gospodarczym Rządu—ulgi te nie obejmują wszystkich spółek akcyjnych, lecz odnoszą się do powstałych w Centralnym Okręgu Przemysłowym, pewnych kategorii na terenie województw wschodnich oraz spółek, mających na celu poszukiwawcze wiertnictwo naftowe;

2) ustawy w sprawie zmiany ustawy o państwowym podatku dochodowym, która przewiduje zwolnienie od podatku dochodowego dywidendy od akcji spółek akcyjnych wszelkiego rodzaju i na terenie całej Rzeczypospolitej, znosząc w ten sposób dotychczasowe podwójne opodatkowanie (raz jako dochodu spółki, a drugi raz jako dochodu akcjonariusza, otrzymywanego w postaci dywidendy).

Obie te ustawy zostały przez Izby Ustawodawcze uchwalone i w najbliższym już czasie wejdą w życie. Należy mieć nadzieję, że staną się jednym z ogniw, tworzących ożywienie w ruchu założycielskim spółek akcyjnych w Polsce.

J. Perro

KRONIKA GOSPODARCZA

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

SPRAWY GOSPODARCZE W UBIEGLEJ SESJI ZWYCZAJNEJ IZB USTAWODAWCZYCH

Prace nad budżetem Państwa

Trzonem prac Izb Ustawodawczych w sesji zwyczajnej jest z natury rzeczy praca nad ustawą skarbową wraz z preliminarem budżetowym. Szczegółowe dyskusje w Komisji Budżetowej Sejmu, obrady na plenum Sejmu, następnie prace Komisji Budżetowej Senatu, prace plenum Senatu, powrót budżetu do Sejmu, powtórne obrady Komisji Budżetowej Sejmu, tym razem tylko już nad poprawkami Senatu, wreszcie debata ostateczna na plenum Sejmu nad przyjęciem lub odrzuceniem poprawek Senatu—wszystkie te stadia pracy budżetowej Izb stanowią pracowitą kanwę, dającą sposobność szczegółowego roztrząsania całokształtu zagadnień gospodarczych kraju, naświetlenia gospodarki naro-

dowej pod kątem widzenia międzynarodowym, oceny wyników gospodarczej działalności Rządu, wysunięcia szeregu projektów i dezyderatów dla realizacji idei postępu gospodarczego.

Złożony przez Rząd Izbom projekt ustawy skarbowej zawierał w art. art. 1 i 2 upoważnienie do czynienia wydatków do wysokości globalnej kwoty zł 2 417 170 120, na których pokrycie przewidywał dochody ogółem w wysokości zł 2 417 255 835, co dawało nadwyżkę budżetową w wysokości zł 85 715. Sejm po przepracowaniu budżetu podwyższył ogólną kwotę wydatków o zł 27 764 900, dochodów zaś—o 27 773 700 do wysokości globalnej wydatków zł 2 474 935 020, dochodów zaś—zł 2 475 029 535, co dawało nadwyżkę zł 94 515. Przez przyjęcie dwóch i odrzucenie jednej poprawki Senatu zwiększona została o zł 100 tys. kwota dochodów Państwa—tak, że ostateczna wysokość budżetu, uchwalonego przez Izby, wynosi: wydatki—zł 2 474 935 020, dochody—zł 2 475 129 535, wobec czego nadwyżka budżetowa wynosi kwotę zł 194 515.

Debata nad projektem ustawy skarbowej dała sposobność do dyskusji nad potrzebą prawa budżetowego w Polsce oraz nad zasadami samego prawa budżetowego. W dyskusji nad projektem ustawy skarbowej w Senacie referent generalny budżetu Sen. Wojciech Rostworowski sformułował 20 tez do przyszłej kodyfikacji prawa budżetowego, które, aczkolwiek nie są wyrazem opinii Komisji Budżetowej Senatu, stanowią jednak poważny przyczynek do prac nad tym zagadnieniem. Klasyczne zasady budżetowania: jedność, powszechność i jawność—znajdowały nieraz wyraz w debatach budżetowych Izb.

Przy rozpatrywaniu rządowego projektu ustawy skarbowej podano nawet w wątpliwość—następnie rozwiązano—jego zgodność z obowiązującą Konstytucją, a to ze względu na brzmienie art. 12, w którym nie tylko przedłużony został termin obowiązywania specjalnego podatku od uposażeń, wypłacanych z funduszy publicznych, ale zmienione zostały—zresztą na korzyść obciążonych—stawki tego podatku. Wypowiedziana była opinia, że ze względu na czystość ustawy skarbowej przedłużenie mocy obowiązującej dekretu Prezydenta Rzplitej o podatku specjalnym należałoby przeprowadzić w drodze osobnej ustawy. Jeśli chodzi o ten artykuł—to Sejm wprowadził w nim zmianę, polegającą na dodaniu nowego ustępu 5, mocą którego związku samorządu terytorialnego oraz niektóre inne instytucje komunalne upoważnione zostały do niepobierania podatku specjalnego od wynagrodzeń.

Ważną zmianę wprowadziły Izby do art. 6 projektu ustawy skarbowej przez przyznanie Marszałkom Izb Ustawodawczych oraz Prezesowi Najwyższej Izby Kontroli prawa wierement w odniesieniu do budżetów Sejmu i Senatu oraz N. I. K. Dalszą zmianę artykułu 6 projektu ustawy skarbowej, przyjętą przez Sejm, a następnie i przez Senat, stanowi rozszerzenie możliwości zwiększania wydatków—w miarę uzyskania wystarczającego pokrycia—poza przeznaczeniem na spłatę długów państwowych, również na pomoc przy zawartych układach konwersyjnych oraz przy spłacie papierami wartościowymi wierzytelności rolniczych.

Dalszą zmianę stanowiły poprawki Sejmu, a następnie niektóre dalsze Senatowi—do załącznika do art. 7 projektu ustawy skarbowej, zawierającego wykaz etatów osobowych na 1938/39 r. Licznym i zasadniczym zmianom ulegał przejściowo w toku debaty budżetowej Izb art. 11 projektu ustawy skarbowej. Artykuł ten w brzmieniu projektu rządowego ustalał plany użytkowania Lasów Państwowych na lata obrachunkowe od 1/X 1937 r. do 30/IX 1938 r. i od 1/X 1938 r. do dn. 30/IX 1939 r. w brzmieniu załącznika do projektu ustawy skarbowej. Załącznik ten przewidywał na 1937/38 r. wyrąb masy drzewnej w ilości 9757 tys. m³, na 1938/39 r. zaś—w ilości 10365 tys. m³. Komisja Budżetowa Sejmu zmieniła treść tego artykułu w tym sensie, że ustaliła plan użytkowania Lasów Państwowych na okres 1938/39 w wysokości przeciętnej za ostatnie 5 lat z dopuszczeniem tolerancji do wysokości 8%. Plenum Sejmu, nie podzielając w tym względzie stanowiska Komisji Budżetowej, przyjęło art. 11 w brzmieniu rządowym—jeśli chodzi o rok obrachunkowy 1937/38, wyręby zaś na rok obrachunkowy 1938/39 ustalone zostały w myśl uchwały Komisji Budżetowej. Senat zmienił uchwałę Sejmu odnośnie art. 11 i przywrócił mu brzmienie przedłożenia rządowego z załącznikiem, uchwalając jednocześnie rezolucję, w której wskazał na konieczność nieprzekraczania przy układaniu planu użytkowania Lasów Państwowych przeciętnej za ostatnie 5 lat przy tolerancji do 8%. W razie konieczności stosowania większych wyrębów—rezolucja wskazuje wystąpienie do Izb z umotywowanym wnioskiem. Zarówno przez Komisję Budżetową Sejmu, jak i plenum Izby to stanowisko Senatu, przywracające projektowany przez Rząd tekst, wraz z rezolucją Senatu—zostało przyjęte.

Takim zmianom ulegał w toku prac budżetowych Izb rządowy projekt ustawy skarbowej. Jeśli chodzi o zmiany, wprowadzone przez Izby Ustawodawcze w preliminarzu budżetowym—to wyrażają się one—jak już wskazywaliśmy na wstępie—zwiększeniem wydatków o zł 27 764 tys., dochodów zaś o kwotę zł 27 773 tys. W rozpatrywaniu tych zmian należy wziąć pod uwagę, że w budżecie Ministerstwa Opieki Społecznej dokonano czysto buchalteryjnego zwiększenia obu stron budżetu w wysokości zł 15 miln. Toteż o tę kwotę zmniejszają się kwoty faktycznie zwiększonych dochodów i wydatków. W Ministerstwie Oświaty

zwiększone zostały wydatki o poważną kwotę zł 5·7 miln., mianowicie w związku z przejściem przez Skarb Państwa opłat za mieszkania dla nauczycieli—zgodnie z zapowiedzią Rządu. Jeżeli uwzględnimy powyższe pozycje—to podnieść należy, że z debaty budżetowej Izb budżet wyszedł podniesiony w wydatkach tylko o ok. zł 7 miln. Nowela do ustawy emerytalnej pociągnęła za sobą wzrost wydatków w budżecie emerytur i zaopatrzeń o kwotę zł 5·9 miln., które zostały tylko częściowo pokryte zwiększonymi wpływami w wysokości zł 3·7 miln., przewidzianymi w tej noweli. Poza powyższymi pozycjami zostały zwiększone wydatki w poszczególnych częściach budżetu o drobne kwoty, przy czym największe zmiany wprowadzone zostały w budżecie Ministerstwa Skarbu, który okazał się b. silnie w preliminarzu skomprimowany.

W świetle tych niewielkich zmian, które zostały do budżetu przez Izby wprowadzone—należy zaznaczyć, że ze względu na silnie opancerzony charakter budżetu Państwa możliwość wprowadzania zmian jest w ogóle b. niewielka. W przedłożonym przez Rząd preliminarzu 83% wydatków było opancerzonych, więc zaledwie pozostałe 17% przypada na wydatki nieopancerzone—takie, jak inwestycje administracyjne, wydatki rzeczowe administracji, akcje subwencyjne. Skoro—jak wynika z powyższego—Izby miały b. ograniczoną możliwość dokonywania liczbowych zmian w preliminarzu—dały one wyraz swych szczególnych zainteresowań w odniesieniu do gospodarki budżetowej również i przez uchwalenie szeregu rezolucyj.

Jedne z rezolucyj zawierają dezyderaty w odniesieniu do przyszłego budżetu, inne cechuje nastawienie społeczne, znaczna zaś część nosi charakter gospodarczy. Sejm wzywa m. in. Rząd do obniżki cen cukru, nawozów sztucznych, cen artykułów przemysłu żarówkowego, do podniesienia opłacalności gospodarstw wiejskich, do opracowania ogólnego planu komunikacyjnego Państwa. W rezolucjach, uchwalonych przez Senat, powtarza się dezyderat o obniżeniu cen cukru i o podniesienie produkcji i opłacalności gospodarstw wiejskich. Jedna rezolucja Senatu mówi o uporządkowaniu długów rolniczych; inna—w związku z zmianą art. 11 ustawy skarbowej—wzywa Rząd, aby w układaniu planu użytkowania Lasów Państwowych przestrzegał w odniesieniu do każdorocznych wyrębów przeciętnej za ostatnie 5 lat z tolerancją 8%, a w razie konieczności przekroczenia występował do Izb z umotywowanym wnioskiem. Na uwagę zasługuje rezolucja Senatu w sprawie wydania przez Rząd zarządzeń, aby strajk w warsztatach pracy mógł odbyć się jedynie w drodze bezpośredniego i tajnego głosowania pracowników.

Zrównoważony budżet Państwa został przez Izby Ustawodawcze uchwalony w terminie Konstytucją przewidzianym.

W. Zagórowski

Statystyka uchwalonych ustaw

Rząd wniósł na sesję zwyczajną 1937/38 r. ogółem 103 projekty ustaw oraz podjął z poprzedniej sesji 6, razem więc rządowych projektów ustaw było 109. Z inicjatywy poselskiej w tej sesji wniesiono 49 projektów ustaw, podtrzymano zaś z poprzedniej—12. Łącznie więc wniosków ustawodawczych z inicjatywy rządowej i poselskiej znalazło się w Izbach 170.

Jeśli chodzi o uchwalone ustawy—to w sesji ubiegłej uchwalono ustaw ogółem 90, z tego rządowych projektów—82, poselskich—8. Oprócz powyższego dodać tu należy uchwałę Sejmu, zatwierdzającą zamknięcia rachunkowe za okres 1/IV 1935—31/III 1936, oraz udzielenie Rządowi absolutorium z gospodarki finansowej za powyższy okres budżetowy.

Z ogólnej liczby 90 uchwalonych ustaw—tylko 15 nie posiada charakteru gospodarczego, pozostałe zaś—to ustawy gospodarcze, niejednokrotnie o doniosłym dla życia gospodarczego znaczeniu. Tak więc 83% prac Izb Ustawodawczych nosiło charakter gospodarczy, można więc powiedzieć, że sesja miniona przeszła pod znakiem gospodarczym.

Na naczelnym miejscu wśród uchwalonych ustaw znajduje się omówiona wyżej ustawa skarbowa wraz z preliminarzem budżetowym na 1938/39 r., która—zgodnie ze swoim znaczeniem dla Państwa i gospodarki narodowej—zajęła gros prac parlamentarnych.

Charakter budżetowy nosi grupa 6 ustaw o dodatkowych kredytach; wszystko to są dodatkowe kredyty na rok budżetowy 1937/38.

Najliczniejszą grupę, bo 22 ustaw, stanowią ustawy ratyfikacyjne; noszą one wszystkie charakter gospodarczy i świadczą o ożywionej działalności gospodarczej w naszych stosunkach z zagranicą.

Następną grupę uchwalonych ustaw stanowi 18 ustaw o charakterze finansowo-skarbowym; wśród nich znajdują się 2 ustawy konwersyjne: o konwersji 6½% pożyczki zagranicznej i 7% pożyczki stabilizacyjnej w funtach szterlingach. Z ważniejszych w tej grupie wymienić należy: ustawę o spłacie niektórych wierzytelności hipotecznych, o ułatwieniach w zaciąganiu pożyczek w listach zastawnych, o ulgach przy regulacji hipotecznej, o przejęciu przez Skarb Państwa wypłaty dodatku za mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych i o umorzeniu prywatno-prawnych wierzytelności państwowych.

Poważną grupę, b. doniosłą dla życia gospodarczego, stanowią uchwalone ustawy podatkowe w liczbie 8. Na pierwszym miejscu wśród nich postawić należy ustawę, której celem jest ożywienie inwestycji prywatnych, i którą zaliczyć należy do tej grupy ustaw, gdyż działanie jej na życie gospodarcze wiedzie poprzez ulgi w podatkach. Jest to ustawa, która kodyfikuje wszystkie ulgi inwestycyjne, których udzielano przy inwestycjach na podstawie różnych ustaw, częściowo z sobą niesharmonizowanych. Duże znaczenie posiadają ustawy, realizujące tzw. małą reformę podatkową, są to: ustawa o podatku obrotowym, o opłatach rejestracyjnych i o zmianie ustawy o podatku dochodowym.

Izby uchwaliły 2 ustawy inwestycyjne: o inwestycjach w okresie 1/I 1938 ÷ 31/III 1939 r. i o inwestycjach Państwowego Zakładu Higieny.

Do grupy ustaw administracyjnych zaliczyć można 7 ustaw, m. in. należy do nich ustawa o zmianie granic województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego.

Grupę 5 ustaw stanowią ustawy o charakterze rolno-agnarnym, a wśród nich 2 nowelizacje ustawy o wykupie gruntów przez drobnych dzierżawców rolnych.

Zagadnień komunikacyjnych dotyczą 4 ustawy, z których jedna — o rejestrowych prawach rzeczowych na pojazdach mechanicznych — obejmuje zagadnienie komunikacyjno-motoryzacyjne, 2 — dotyczą budowy nowych linii kolejowych.

Charakter społeczno-gospodarczy noszą 4 uchwalone ustawy: jedna z nich nosi ten charakter w szerokim ujęciu — to ustawa w sprawie obniżki komornego oraz zmiany ustawy o ochronie lokatorów, 3 pozostałe dotyczą specjalnie zagadnienia ubezpieczeń społecznych, m. in. jedna stanowi o czasowym obniżeniu składek na ubezpieczenia społeczne.

Ścisłe prawniczej materii dotyczy 5 ustaw, z których najdonioślejsze są: prawo o ustroju adwokatury i ustawa o pozbawieniu obywatelstwa.

Zagadnień oświatowych dotyczą 4 ustawy, emerytalnych — 2, wojskowych — 3. Osobno wymienić należy uchwaloną przez Izby Ustawodawcze ustawę o ochronie imienia Józefa Piłsudskiego.

W. Z.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

POSIEDZENIE KURATORIUM CHEMICZNEGO INSTYTUTU BADAWCZEGO

W środę dn. 6 b. m. w obecności Pana Prezydenta Rzplitej, Prof. I. Mościckiego, odbyło się w gmachu Chemicznego Instytutu Badawczego, pod przewodnictwem Pana Wicepremiera, Inż. E. Kwiatkowskiego, posiedzenie Kuratorium Instytutu.

W posiedzeniu wzięli udział PP.: Minister W. R. i Oświec. Publ. Prof. Dr W. Świątosławski, II Wiceminister Spraw Wojskowych, Gen. Inż. Al. Litwinowicz, Nacz. Dyrektor Inż. Cz. Benedek, Gen. Dyrektor Inż. Al. Ciszewski, Gen. J. Czikiel, Prezes Inż. Cz. Klarner, Dyrektor Inż. A. Lewalski, Dyrektor Inż. B. Markiewicz, Dyrektor W. Martin, Naczelnik Inż. Sz. Rudowski, Rektor Politechniki Warsz. Prof. Dr J. Zawadzki, Dyrektor Instytutu Prof. Dr K. Kling, członek Zarządu Prof. Dr J. Czochrański, zastępcy członków Zarządu: Inż. H. Starczewska-Chorażyna, Inż. J. Pfanhauser, Inż. J. Z. Załeski, zastępcy kierowników działów — Dr Bąkowski i Doc. Dr Al. Zmaczyński, kierownik biura Mgr W. Jaworski oraz zaproszeni goście — Dyrektor Cz. Peche i Zastępca Szefa Gabinetu M. S. Wojsk. Płk. St. Czerwiński.

Pan Wicepremier Kwiatkowski powitał Pana Prezydenta Rzplitej, wyrażając podziękowanie, że mimo nawału pracy państwowej Pan Prezydent wiele uwagi poświęca sprawom Chemicznego Instytutu Badawczego. Pan Wicepremier między innymi podkreślił, że dopiero dziś — z perspektywy 20 lat od powołania do życia przez Pana Prezydenta Rzplitej Chemicznego Instytutu Badawczego — możemy ocenić wartość myśli jego Założyciela. Ważne zadania stoją przed Instytutem, zwłaszcza obecnie w chwili rozbudowy krajowego przemysłu, a szczególnie chemicznego, z którym powinna się łączyć działalność Instytutu. Przez odpowiednią wydajność pracy, należytą organizację techniczną możemy w pewnej mierze wyrównać dysproporcje między stanem gospodarczym państw bogatych i naszym.

Po wysłuchaniu sprawozdania Dyrektora Instytutu, Prof. Dr K. Klinga, oraz sprawozdań kierowników działów z prac badawczych Instytutu Kuratorium — na wniosek Komisji Rewizyjnej, odczytany przez Rektora Politechniki, Prof. Dr J. Zawadzkiego — uchwaliło udzie-

lić Zarządowi absolutorium oraz wyrazić podziękowanie za owocną pracę.

Kuratorium żywo interesowało się rozszerzeniem działalności Instytutu oraz rozbudową jego pawilonu i uchwaliło wyrazić podziękowanie towarzystwom węglowym, subwencjonującym kwotą zł 400 tys. budowę pawilonu węglowego.

Kuratorium wytyczyło kierunki prac Instytutu na okres najbliższy i jego rolę w koordynacji technologiczno-chemicznej pracy badawczej w Polsce.

Po posiedzeniu Pan Prezydent Rzplitej oraz członkowie zebrania żywo interesowali się wystawionymi eksponatami, ilustrującymi wykonywane w Instytucie prace.

KONGRES BEZPIECZEŃSTWA PRACY

W dn. 9, 10 i 11 kwietnia b. r. obradować będzie w Warszawie, w sali Polskiego Towarzystwa Higienicznego, drugi w Polsce Kongres Bezpieczeństwa Pracy. Kongres ten zwołany został z inicjatywy Instytutu Spraw Społecznych, a do Komitetu Organizacyjnego weszli przedstawiciele świata przemysłowego, lekarskiego, technicznego oraz instytucji rządowych i społecznych.

Program obrad Kongresu przewiduje z jednej strony zreasumowanie wyników i doświadczeń z dotychczasowej akcji poprawy stanu bezpieczeństwa pracy w Polsce, z drugiej zaś — wypracowanie rzeczowych wskazań dla rozwoju tej akcji na przyszłość. W tych ramach przewidziano wygłoszenie szeregu referatów, opracowanych przez osoby, pracujące naukowo nad tym zagadnieniem, oraz przez przedstawicieli przemysłu i świata technicznego, zajmujących się w praktyce — na poszczególnych odcinkach produkcji — walką z wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi. Obok dyskusji nad referatami — program Kongresu obejmuje szereg wycieczek do zakładów przemysłowych, Muzeum Przemysłu i Techniki oraz do wzorowych osiedli robotniczych na terenie Warszawy.

Na Kongres zgłosiło się przeszło 500 osób, reprezentujących najrozmaitsze dziedziny produkcji, rekrutujących się z rozmaitych warstw społecznych i przybywających ze wszystkich stron kraju.

I Kongres Bezpieczeństwa Pracy, który odbył się w 1933 r., dał bodziec do zainteresowania się w Polsce zagadnieniem zwalczania wypadków przy pracy, jako zjawiska szkodliwego zarówno z punktu widzenia społecznego, jak i gospodarczego. Oszacowano wówczas, że roczne straty, jakie ponosi gospodarstwo społeczne na skutek wypadków przy pracy, a więc koszt leczenia osób poszkodowanych, wypłaty rent, zniszczenie maszyn, materiałów itp.—wynoszą przeszło zł 200 miln. To wielkie obciążenie życia gospodarczego znajduje swój najbardziej uchwytyny wyraz w wysokości składek ubezpieczeniowych.

Instytut Spraw Społecznych, podejmując inicjatywę pierwszego Kongresu, oparł się na tezie, że akcja zwalczania wypadków w zatrudnieniu—o ile ma być skuteczna—nie może być prowadzona bez współdziałania ze strony kierownictwa warsztatu pracy, a tym bardziej nie może istnieć wbrew woli tego kierownictwa, opierając się jedynie na przymusie i kontroli ze strony organów państwowych. Toteż należało w pierwszym rządzie doprowadzić do pozytywnego zainteresowania sprawą bezpieczeństwa pracy sfer przemysłowych i technicznych.

W ciągu 5 lat, które upłynęły od tego czasu, zadanie to zostało w dużej mierze wykonane. Świadomość, że bezpieczeństwo pracy z jednej strony oraz dobra jej organizacja i produktywność—z drugiej—są pojęciami nierozdzielalnymi, ugruntowała się w świadomości społeczeństwa. Sprawa zwalczania i zapobiegania wypadkowości nabiera wagi, zwłaszcza obecnie, w obliczu rozbudowy przemysłu w Polsce oraz postępującej szybko racjonalizacji i unowocześniania aparatu produkcyjnego. Zagadnienie właściwej gospodarki elementem ludzkim w procesie wytwórczym, zagadnienie wytworzenia w warsztacie kultury pracy—wysuwa się na czoło zadań, stojących przed każdym przedsiębiorcą i kierownikiem jakiegokolwiek zakładu pracy. Cele społeczne zaspębiają się tu ściśle z celami gospodarczymi.

Wytyczenie kierunku dalszego planowego i właściwego rozwoju akcji bezpieczeństwa pracy, wciągnięcie do jej realizacji możliwie szerokiego zespołu osób i przedyskutowanie najbardziej celowych metod tej akcji—stanowi zadanie zbierającego się obecnie Kongresu. Doniosłe znaczenie ogólnopolskie, jakie posiada Kongres, i waga zagadnienia, nad którym obraduje—podkreślone zostały przez objęcie honorowego protektoratu nad Kongresem przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

WALNE ZEBRANIE MUZEUM TECHNIKI I PRZEMYSŁU

W poniedziałek dn. 4/IV b. r. odbyło się posiedzenie Rady Naczelnej oraz Walne Zebranie Muzeum Techniki i Przemysłu przy udziale 70 delegatów ministerstw, wyższych uczelni, centralnych instytucji przemysłowych i technicznych oraz liczne grono członków Muzeum, przybyłych ze wszystkich ośrodków przemysłowych kraju. Pana Premiera oraz Rząd reprezentował Pan Minister Komunikacji J. Ulrych. Zebraniu przewodniczył Prezes Rady Naczelnej P. Wiceminister Inż. A. Bobkowski.

Wszelchstronne sprawozdanie z dokonanych prac złożył Dyrektor Muzeum P. Inż. K. Jackowski, sprawozdanie finansowe—Skarbnik Zarządu P. Inż. K. Iwanicki, sprawozdanie zaś z nowoorganizowanego autonomicznego działu „Wzorcownia Osłon i Poradnia Bezpieczeństwa Pracy”—kierownik i organizator tego działu P. Inż. A. Mazurkiewicz.

Centralnym punktem tegorocznych obrad był jednogłosny wybór Najwyższego Protektora Muzeum Pana Prezydenta R. P. Prof. I. Mościckiego na pierwszego honorowego członka Muzeum.

Do Prezydium Rady Naczelnej Muzeum zostali wybrani PP.: Wiceminister Inż. A. Bobkowski (jako Prezes—ponownie), Inspektor Armii Gen. T. Kutrzeba (jako I Wiceprezes), b. Prezes Zarządu Inż. Piotr Drzewiecki oraz Inż. S. Surzycki (jako następnymi Wiceprezesi) oraz Dyr. Inż. S. Rotarski (jako Sekretarz). Na stanowisku Prezesa Komitetu Budowy gmachu pozostał b. Minister P. Inż. C. Klarner. Prezesem nowego Zarządu został P. Andrzej Lubomirski, Kurator „Ossolineum”, poza tym na opróżnione na skutek balotowania 3 miejsca zostali wybrani w charakterze członków Zarządu PP.: Nacz. Dyr. Wo-

dociągów i Kanalizacji Inż. W. Rabczewski, b. Wojewoda Dyr. Dr S. Wachowiak oraz Nacz. Dyr. Państw. Wytw. Uzbrojenia Inż. W. K. Wierzeyski.

Do Komisji Rewizyjnej wchodzi PP.: Prezes N. I. K. Gen. Dr J. Krzemieński, Szef Korpusu Kontrolerów Pułk. W. Wielowieyski, Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi Dr Maciszewski, Dr J. Biłek, Dyr. Wydz. Oświaty i Kultury Zarządu Miejskiego, oraz Gen. Dyr. Inż. J. Wojnar.

Sala, w której odbyło się Walne Zebranie, była udekorowana licznymi szkicami tablic plastycznych dla działu Nauki oraz działu Szczytowych Polskich Przemysłów, które Muzeum przygotowuje dla Wystawy w New-Yorku.

W przerwie między posiedzeniem Rady i Walnym Zebraniem zostało dokonane otwarcie nowoorganizowanego, jedyne w muzeologii europejskiej, działu Metrologii, opracowanego przez Muzeum przy najściślejszej współpracy z Głównym Urzędem Miar (Dr h. c. Z. Rauszerem, Prof. Dr Inż. W. Krukowskim oraz Inż. J. Obalskim).

GÓRNICITWO WĘGLOWE ARBITRAŻ WĘGLOWY

W dn. 31 ub. m. nastąpiło w Katowicach ogłoszenie orzeczenia Kolegium Arbitrażowego, którym to orzeczeniem ustalone zostały udziały poszczególnych członków Polskiej Konwencji Węglowej w zbycie węgla na rynku krajowym. Inowacją nowego klucza konwencyjnego jest to, że poza udziałami w zbycie stałym przewidziany został także klucz rozwojowy w przyroście sprzedaży, wynikającym ze zwiększającej się konsumpcji węgla. Z udziału w przyroście korzystać mają specjalnie tzw. kopalnie rozwojowe oraz kopalnie nowe. Poza tym orzeczenie arbitrażowe znacznie uprościło obliczanie udziałów sprzedażnych oraz wyrównało przerosty poszczególnych udziałów.

Kolegium Arbitrażowe stanowili—Panowie: Dyrektor Czesław Peche (jako przewodniczący) oraz Inż. Julian Cybulski i Inż. Michał Bajer (jako członkowie).

WYWÓZ WĘGLA KAMIENNEGO W MARCU 1938 R. przedstawiał się—według danych tymczasowych—następująco (w tys. ton):

Kraje	Marzec			Luty		Wzrost (+) lub spadek (-) w marcu w stos. do lutego
	1935	1936	1937	1938	1938	
Rynki środkowo-europejskie	75	55	52	77	48	- 29
Austria	53	53	50	57	44	- 23
Węgry	1	—	—	1	1	—
Czechosłowacja	21	2	2	3	3	—
Niemcy	—	—	—	16	—	- 16
Rynki skandynawskie	266	185	241	191	222	+ 31
Szwecja	160	137	174	143	171	+ 28
Norwegia	41	34	38	17	34	+ 17
Dania	65	7	27	25	17	- 8
Finlandia	—	7	2	6	—	- 6
Rynki bałtyckie	—	—	—	16	16	—
Łotwa	—	—	—	14	15	+ 1
Estonia	—	—	—	2	1	- 1
Rynki zachodnio-europejskie	134	160	246	198	235	+ 37
Francja	85	89	117	117	155	+ 38
Belgia	25	53	76	52	43	- 9
Holandia	18	8	27	22	28	+ 6
Irlandia	—	—	—	—	—	—
Szwajcaria	6	10	26	7	9	+ 2

Rynki południowo-europejskie	223	102	148	166	161	— 5
Włochy	206	76	140	138	150	+ 12
Grecja	4	19	5	19	7	— 12
Malta	4	2	3	9	2	— 7
Portugalia	—	—	—	—	2	—
Jugosławia	9	5	—	—	—	+ 2
Rynki pozaeuropejskie	32	26	47	45	56	+ 11
Alger	10	9	8	16	18	+ 2
Egipt	5	8	6	—	10	+ 10
Afryka pozostała	2	3	14	7	12	+ 5
Argentyna	15	6	19	22	16	— 6
Węgiel okrętowy	51	49	77	127	127	—
Razem za granicę:	781	577	811	820	865	+ 45
W. M. Gdańsk	22	23	29	27	22	— 5
Ogółem:	803	600	840	847	887	+ 40
Przeładunek w portach:						
w Gdyni	515	430	505	457	505	+ 48
w Gdańsku	180	148	254	256	306	+ 50
Razem:	695	578	759	713	811	+ 98

Eksport węgla kamiennego w marcu—w związku z większą (o 4) liczbą dni roboczych w porównaniu z lutym (27—wobec 23)—wzrósł o 40 tys. t (4·72%) i wynosił 887 tys. t, przewyższając jednocześnie o 47 tys. t (5·60%) wywóz w analogicznym miesiącu poprzedniego roku. Wzrost wywozu nastąpił z obu rejonów eksportujących, przy czym z rej. śląskiego wywieziono 770 tys. t—wobec 734 tys. t w lutym, a zatem o 36 tys. t więcej, a z rej. dąbrowskiego 117 tys. t—wobec 113 tys. t, czyli o 4 tys. t więcej. Z rej. krakowskiego wysłano tylko nieznaczne ilości, nie przekraczające 0·5 tys. t.

Na rynki środkowo-europejskie wywieziono ogółem 48 tys. t, czyli o 29 tys. t mniej w porównaniu z miesiącem poprzednim. Spadek ten tłumaczy się zaprzestaniem w miesiącu sprawozdawczym wysyłek do Niemiec, jak również zmniejszonym wywozem do Austrii.

Eksport na rynki skandynawskie zwiększył się o 31 tys. t i wynosił 222 tys. t, przy czym wzrosły wysyłki do Szwecji i Norwegii, zmniejszyły się natomiast do Danii oraz—ze względu na trudności żeglugaowe—wstrzymano wysyłki do Finlandii.

Wywóz na rynki bałtyckie utrzymał się na poziomie poprzedniego miesiąca.

Wysyłki na rynki zachodnio-europejskie wynosiły 235 tys. t—wobec 198 tys. t w lutym, a zatem wzrosły o 37 tys. t, przy czym wzrost ten nastąpił do wszystkich krajów, należących do tej grupy rynków — prócz Belgii, do której eksport zmalał o 9 tys. t.

Eksport na rynki południowo-europejskie wynosił 161 tys. t, czyli zmalał o 5 tys. t. Spadek eksportu do Grecji i na Maltę został częściowo wyrównany wzmocnionymi wysyłkami do Włoch i do Portugalii.

Wywóz na rynki pozaeuropejskie kształtował się pomyślnie i wynosił 56 tys. t—wobec 45 tys. t w lutym, a zatem wzrósł o 11 tys. t. Na wzrost ten wpłynęły zwiększone wysyłki do Algeru, Egiptu i pozostałej Afryki.

Wywóz do W. M. Gdańska zmalał o 5 tys. t i stanowił 22 tys. t. Odbiór węgla okrętowego nie wykazał zmian w porównaniu z poprzednim miesiącem.

Udział poszczególnych grup rynków w ogólnym eksporcie w marcu w porównaniu z lutym ilustruje następujące zestawienie (w %-ach):

	Luty	Marzec
Rynki środkowo-europejskie	9·09	5·41
„ skandynawskie	22·55	25·03
„ bałtyckie	1·89	1·81
„ zachodnio-europejskie	23·38	26·40
„ południowo-europejskie	19·60	18·15
„ pozaeuropejskie	5·31	6·31
Węgiel okrętowy	14·99	14·32
W. M. Gdańsk	3·19	2·48

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego za granicę łącznie z węglem okrętowym wynosiła w marcu—przy 27 dniach roboczych—ok. 33 tys. t, a zatem zmalała w porównaniu z lutym o 3 tys. t, przy czym wysyłka ta wynosiła z rej. śląskiego ok. 28·5 tys. t, a z rej. dąbrowskiego ok. 4·5 tys. t.

Przeładunek węgla w portach Gdynia/Gdańsk w marcu w porównaniu z lutym wzrósł o 98 tys. t i wynosił 811 tys. t, przy czym przeładunek w Gdyni zwiększył się o 48 tys. t i wynosił 505 tys. t, a w Gdańsku o 50 tys. t i stanowił 306 tys. t.

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

PRZEMYSŁ WĘGLOWY W STYCZNIU 1938 R.—Wydobycie węgla kamiennego w styczniu 1938 r. ilustruje poniższe zestawienie:

Wydobycie węgla kamiennego w styczniu 1938 r.

Tabl. I.

Rejony węglowe	S t y c z e ń				1913 Przeciętne miesięczne wydobycie ton
	1 9 3 8		1 9 3 7		
	ton	1913= 100	ton	1913= 100	
Śląski	2 531 759	94·40	2 234 090	83·30	2 681 842
przec. dzienna	105 490	97·68	93 087	86·20	107 994
Dąbrowski ¹⁾	602 574	106·04	560 329	98·60	568 267
przec. dzienna	25 107	108·61	23 347	101·00	23 116
Krakowski ²⁾	244 980	149·17	187 175	113·97	164 233
przec. dzienna	10 208	154·36	7 799	117·93	6 613
Ogółem:	3 379 313	98·97	2 981 594	87·33	3 414 342
przec. dzienna	140 805	102·24	124 233	90·20	137 723

Wzrost (+) lub spadek (—) wydobycia w styczniu 1938 r. w porównaniu z grudniem 1937 r. oraz ze styczniem tegoż roku przedstawia się następująco:

Rejony	W s t o s u n k u :			
	do grudnia 1937 r.		do stycznia 1937 r.	
	ton	%	ton	%
Śląski	+ 37 033	1·48	+ 297 669	13·32
Dąbrowski	— 7 948	1·32	+ 42 245	7·54
Krakowski	+ 11 995	5·15	+ 57 805	30·88
Ogółem:	+ 41 080	1·23	+ 397 719	13·34

Z powyższego zestawienia wynika, że wydobycie węgla kamiennego w styczniu 1938 r. w związku z sezonowym wzrostem zapotrzebowania zwiększyło się w stosunku do grudnia 1937 r. o 1·23%, w stosunku zaś do stycznia 1937 r.—o 13·34%. Natężenie produkcji, t. j. przeciętna dzienna wytwórczość, w styczniu 1938 r.—przy tej samej liczbie dni roboczych, co w grudniu 1937 r.—wzrosło w tym samym stosunku, co i ogólne wydobycie, wynosząc 140 805 t.

Ogólny zbył węgla w styczniu 1938 r. w porównaniu z grudniem 1937 r. zmniejszył się o 83 755 t (2·66%), przy czym zbył krajowy zwiększył się o 22 922 t, a eksport zmalał o 106 677 t. W konsekwencji tego w ustosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu nastąpiło pewne przesunięcie na korzyść zbytu krajowego: podczas gdy w styczniu b. r. udział zbytu krajowego w ogólnym zbycie węgla wzrósł do 70·87%—to udział eksportu zmalał do 29·13% (analogiczne liczby dla grudnia 1937 r. wynosiły: 68·26% i 31·74%).

Wzrost (+) lub spadek (—) zbytu krajowego oraz eksportu w styczniu b. r. w porównaniu z grudniem ub. r. w poszczególnych rejonach węglowych obrazuje poniższe zestawienie:

Rejony	Zbył w kraju		E k s p o r t	
	ton	%	ton	%
Śląski	+ 13 179	0·86	— 66 679	7·87
Dąbrowski	+ 8 426	2·00	— 40 003	26·07
Krakowski	+ 1 317	0·67	+ 5	3·70
Ogółem:	+ 22 922	1·07	— 106 677	10·66

Jak wynika z powyższego zestawienia, zbył węgla w kraju w styczniu b. r. w porównaniu z grudniem ub. r. wzrósł o 1·07%, eksport zaś zmalał o 10·66%. Na wzrost zbytu węgla krajowego wpłynęły wzmoczone dostawy dla kolei żelaznych oraz zwiększony odbiór węgla na cele opałowe. Natomiast zapotrzebowanie węgla ze strony przemysłu wykazało nieznaczny spadek. Co się tyczy poszczególnych gałęzi przemysłu—to najsilniej zmalał odbiór węgla przez przemysł cementowy i chemiczny. Natomiast pewną poprawę w odbiorze węgla wykazało rolnictwo łącznie ze swymi przemysłami przetwórczymi oraz przemysł obróbczy i gazownie. W miesiącu sprawozdawczym w tabl. II została wprowadzona nowa rubryka „Elektrownie”, gdzie wykazane są ilości węgla, wysyłanego do elektrowni obcych, oraz ilości węgla, zużytego we własnych elektrowniach oraz odstąpionego na zewnątrz. Zaznaczyć przy tym należy, że dotychczas węgiel, zużywany przez elektrownie figurował w „Innych gałęziach przemysłu” oraz pozycji „Instytucje miejskie”. Pozostałe gałęzie

¹⁾ Obejmuje tylko kopalnie rej. dąbrowskiego.

²⁾ Nie obejmuje kopalń rej. dąbrowskiego, które z dn. 1/I 1936 r. zostały administracyjnie przyłączone do okręgu krakowskiego.

przemysłu w odbiorze węgla nie wykazały poważniejszych zmian w porównaniu z miesiącem poprzednim.

Zbyt węgla kamiennego w kraju w styczniu 1938 r.

Tabl. II

Rodzaj odbiorców	S t y c z e ń			
	1 9 3 8		1 9 3 7	
	ton	%	ton	%
I. — Przemysł				
Hutniczy:				
żelazny	123 797	5·69	117 926	6·60
innych metali	39 165	1·80	31 676	1·77
Koksiarnie	257 444	11·83	209 117	11·71
Brykciarnie	20 719	0·95	14 795	0·83
Gazownie	33 541	1·54	27 373	1·53
Elektrownie	170 755	7·85	—	—
Górnicy (kopalnie rud i kopalnie, nie mające węgla własnego) ¹⁾	10 239	0·47	8 067	0·45
Naftowy	6 090	0·28	4 836	0·27
Solny	9 522	0·44	8 787	0·49
Cementowy, ceramiczny, cegielniano i wapienny	65 949	3·03	51 099	2·86
Obróbczy (metalowy i inny)	19 538	0·90	12 710	0·71
Chemiczny	50 709	2·33	52 226	2·93
Garbarski i przetworów zwierz.	4 725	0·22	3 835	0·22
Rolniczy (przetwórczy rolny, browary, młyny, gorzelnie)	76 168	3·50	68 122	3·82
Cukrowniczy	6 239	0·29	4 895	0·28
Papierniczy	36 909	1·70	35 255	1·97
Włókienniczy	81 054	3·73	63 061	3·53
Inne gałęzie przemysłu	76 363	3·51	150 368	8·42
Razem przemysł¹⁾:	1 088 926	50·06	864 148	48·39
II. — Inni odbiorcy				
Koleje żelazne	364 815	16·78	296 580	16·61
Żegluga	30	—	310	0·02
Institutek miejsk. (elektrownie, tramwaje, wodociągi i inne, oprócz gazowni)	27 425	1·26	48 433	2·71
Wojskowość	8 737	0·40	6 392	0·36
Institutek państw.	20 818	0·96	18 065	1·01
Opał domowy ²⁾	346 166	15·91	300 102	16·80
Pośrednicy	318 224	14·63	251 884	14·10
Razem inni odbiorcy²⁾:	1 086 215	49·94	921 766	51·61
Ogółem w kraju:	2 175 141	100·00	1 785 914	100·00

Jak wykazuje tabl. III, eksport węgla w styczniu b. r. zmalał w porównaniu z grudniem o 106 677 t (10·66%), przy czym spadek nastąpił z obu rejonów eksportujących, co tłumaczy się pewnym osłabieniem zapotrzebowania na światowym rynku węglowym. Co się tyczy poszczególnych grup rynków zbytu—to wywóz węgla na rynki środkowo-europejskie zmalał o 7 304 t—w następstwie zmniejszenia wysyłek do Austrii i do Niemiec. Do Czechosłowacji wywieziono o 2 131 t więcej w porównaniu z miesiącem poprzednim; nadmienić przy tym należy, że eksport do Czechosłowacji odbywa się nadal na podstawie transakcji kompensacyjnych—węgiel polski za koks czeskosłowacki. Wywóz węgla na rynki skandynawskie cechuje znaczny spadek, w którym partycypują wszystkie kraje, objęte tą grupą rynków—oprócz Danii, do której eksport wzrósł o 3 365 t. Wysyłki na rynki bałtyckie wynosiły 18 746 t i kierowane były wyłącznie do Łotwy. Co się tyczy rynków zachodnio-europejskich—to eksport poważnie spadł, mianowicie o 33 557 t, do czego przyczyniły się zmniejszone wysyłki

do Belgii i do Holandii. Wywóz do Francji wzmógł się o 5 294 t. Również na rynki południowo-europejskie eksport spadł o 29 206 t, co się tłumaczy zmniejszonymi wysyłkami do Włoch, gdyż wstrzymanie wysyłek do Grecji zostało skompensowane wznowieniem wysyłek na Malte. Eksport na rynki pozaeuropejskie wykazał poprawę o 8 506 t, przy czym zwiększyły się wysyłki do Egiptu i do Argentyny, natomiast do Algieru zmalały. Wywóz do W.M. Gdańska wykazał nieznaczną poprawę. Odbiór węgla okrętowego zwiększył się o 20 144 t.

Eksport węgla kamiennego w styczniu 1938 r.

Tabl. III

Kraje	S t y c z e ń			
	1 9 3 8		1 9 3 7	
	ton	%	ton	%
I.—Rynki środkowo-europejskie				
Austria	79 301	8·87	69 236	8·26
Węgry	180	0·02	40	—
Czechosłowacja	7 341	0·82	3 100	0·37
Niemcy	6 257	0·70	—	—
II.—Rynki skandynawskie				
Szwecja	272 002	30·50	229 838	27·42
Norwegia	171 946	19·30	176 122	21·01
Dania	37 462	4·19	21 178	2·53
Islandia	46 409	5·20	24 544	2·93
Finlandia	—	—	—	—
III.—Rynki bałtyckie				
Łotwa	18 746	2·05	6 120	0·73
Estonia	18 746	2·05	5 420	0·65
Litwa	—	—	700	0·08
Kłajpeda	—	—	—	—
IV.—Rynki zachodnio-europejskie				
Francja	182 590	20·43	259 090	30·90
Belgia	113 645	12·72	165 205	19·71
Holandia	52 230	5·84	45 565	5·43
Szwajcaria	15 055	1·68	20 635	2·46
Irlandia	1 660	0·19	27 685	3·30
Anglia	—	—	—	—
V.—Rynki południowo-europejskie				
Włochy	108 345	12·12	121 055	14·44
Jugosławia	102 885	11·51	110 764	13·21
Rumunia	—	—	—	—
Grecja	45	0·01	50	0·01
Hiszpania	—	—	4 345	1·52
Portugalia	—	—	—	—
Malta	—	—	—	—
VI.—Rynki pozaeuropejskie				
Algier	58 177	6·51	42 213	5·04
Egipt	14 300	1·60	3 800	0·45
Pozostała Afryka	10 357	1·16	17 483	2·09
Argentyna	11 955	1·34	9 770	1·17
Brazylia	21 565	2·41	11 160	1·33
Inne kraje	—	—	—	—
Daleki Wschód	—	—	—	—
VII.—Węgiel okrętowy				
	129 266	14·42	80 233	9·57
Razem za granicę:	862 205	96·44	810 925	96·73
VIII.—W. M. Gdańsk				
	31 831	3·56	27 412	3·27
Ogółem:	894 036	100·00	838 337	100·00

Tabl. IV przedstawia obrót węgla, koksu i brykietów w styczniu b. r. Jak wynika z tej tabeli, zapasy węgla na zwalach kopalnianych z końcem miesiąca sprawozdawczego wynosiły 862 894 t.

¹⁾ Bez zużycia na cele techniczne kopalń.

²⁾ Bez zużycia na deputaty.

Obrót węgla, koksu i brykietów w styczniu 1938 r.

(w tonach)

Tabl. IV

REJONY WĘGLOWE	Pozostałość z poprzedn. miesiąca	Wydobycie (produkcja)	Do dyspo- zycji	R O Z C H Ó D								Pozostałość na zwłacz na następ. mies.
				Z b y t			Z u ż y c i e			Ogółem		
				W kraju	Za gra- nicę	Razem	Cele własne zakład.	Deputaty robot. urzęd.	Razem			
W ę g i e l k a m i e n n y												
Śląski	487 725	2 531 759	3 018 994	1 549 203	780 479	2 329 682	154 060	29 061	3 408	186 529	2 516 211	502 783
Dąbrowski ¹⁾	240 767	602 574	842 234	428 932	113 417	542 349	41 835	9 411	1 874	54 120	506 469	245 765
Krakowski ²⁾	96 162	244 980	341 135	197 006	140	197 143	23 212	5 114	1 317	29 643	226 780	114 346
Ogółem:	824 654	3 379 313	4 202 363	2 175 141	894 036	3 069 177	220 110	43 586	6 599	270 292	3 339 469	862 894
K o k s												
Śląski	43 955	199 213	243 168	171 114	27 689	198 803	232	—	25	257	190 060	44 108
B r y k i e t y												
Śląski	383	21 223	21 606	19 877	1 084	20 961	71	—	10	81	21 042	564

Sytuacja w przemyśle koksarskim w styczniu b. r. w porównaniu z grudniem 1937 r. kształtowała się pomyślnie. Produkcja koksu w styczniu wynosiła 199 213 t—wobec 188 215 t w grudniu, a zatem zwiększyła się o 10 998 t. Ogólny zbył koksu wynosił 198 803 t, z czego na zbył krajowy przypada 171 114 t, czyli o 11 925 t więcej w porównaniu z poprzednim miesiącem, a na eksport 27 689 t, czyli o 4 830 t mniej.

Zapasy koksu w końcu miesiąca sprawozdawczego wynosiły 44 108 t.

W związku z pomyślnie kształtującą się sytuacją w przemyśle węglowym w styczniu 1938 r.—przy tej samej liczbie dni roboczych, co i w grudniu 1937 r.—liczba wszystkich dniówek odrobionych wzrosła o 27 513 (1·50%) i wynosiła 1 864 448. W tej liczbie—liczba zwykłych dniówek odrobionych wzrosła o 11 501 (0·65%) oraz liczba dniówek nadliczbowych o 16 012 (20·02%), wynosząc 95 994. W ten sposób liczba dniówek nadliczbowych stanowiła w styczniu 5·43% zwykłych dniówek odrobionych—wobec 4·55% w miesiącu poprzednim.

Liczba wszystkich dniówek opuszczonych zmalała w styczniu o 6 999 (4·29%) i wynosiła 156 307, co stanowi 8·84% liczby zwykłych dniówek odrobionych. Spadek dniówek opuszczonych tłumaczy się zmniejszeniem wszystkich rodzajów tych dniówek—prócz świętówek, których liczba wzrosła o 11 463 (4·61%), wynosząc 36 348, oraz liczby dniówek urlopowych o 2 803 (6·31%), wynosząc 47 251.

Liczba przeciętnie zatrudnionych robotników wzrosła w styczniu w całym górnictwie węglowym do 80 198, czyli o 187 (0·23%) w porównaniu z grudniem 1937 r.

Na przeciętnie zatrudnionego robotnika przypadało w styczniu—przy 24 dniach roboczych—dniówek zwykłych odrobionych 22·05, wszystkich opuszczonych 1·95, w tym „świętówek” 0·45; odpowiednie liczby w grudniu ub. r. wynosiły: 21·96, 2·04 i 0·31. W ten sposób procentowo do liczby dni roboczych zwykłe dniówki odrobione, przypadające na przeciętnie zatrudnionego robotnika, stanowiły 91·87%—wobec 91·54% w grudniu, a dniówki, opuszczone z powodu braku zbytu—1·71%, wówczas gdy w poprzednim miesiącu — 1·54%.

Jednocześnie ze zwiększeniem załogi robotniczej zmalała liczba robotników, przebywających na zwolnieniu turnusowym, o 81 i wynosiła w całym górnictwie węglowym na koniec miesiąca sprawozdawczego 1 366.

Przeciętne wydobycie na robotniko-dniówkę wzrosło w rej. śląskim i krakowskim, natomiast w rej. dąbrowskim spadło. W ten sposób w rej. śląskim w styczniu wydajność wynosiła 2 021 kg—wobec 2 015 kg w grudniu, w rej. krakowskim 1 491 kg—wobec 1 456 kg, a w rej. dąbrowskim, jak już powyżej wspomniano, zmalała o 43 kg do 1 406 kg. Przeciętnie dla całego Państwa wydobycie na robotniko-dniówkę wynosiło 1 831 kg—wobec 1 835 kg, czyli zmniejszyło się o 4 kg.

Przeciętny zarobek w gotówce dorosłego mężczyzny na dniówkę odrobioną utrzymał się prawie na poziomie poprzedniego miesiąca i wynosił: w rej. śląskim w styczniu zł 9·05 — wobec zł 9·01 w grudniu, w rej. dąbrowskim zł 7·48—wobec zł 7·43 i w rej. krakowskim zł 6·49—wobec zł 6·41 w grudniu.

Przeciętny miesięczny zarobek dorosłego mężczyzny w gotówce niezmiernie wzrósł we wszystkich rejonach z powodu większej liczby dniówek odrobionych, przypadających na przeciętnie zatrudnionego robotnika, i wynosił: w rej. śląskim zł 213·48—wobec zł 208·91 w grudniu, w rej. dąbrowskim zł 169·30—wobec zł 168·32 i w rej. krakowskim zł 146·11—wobec zł 142·02 w poprzednim miesiącu.

Przeciętny miesięczny dochód dorosłego mężczyzny, kształtując się na ogół zwykle, nie wykazał w porównaniu z miesiącem poprzednim poważniejszych odchyśleń i wynosił: w rej. śląskim zł 228·44—wobec zł 225·25 w grudniu, w rej. dąbrowskim zł 179·05—wobec zł 179·75 i w rej. krakowskim zł 155·24—wobec zł 151·31 w poprzednim miesiącu.

Przeciętny miesięczny koszt utrzymania rodziny robotniczej, składającej się z 4 osób, wynosił w styczniu zł 141·38—wobec zł 140·68.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

KOPALNICTWO NAFTOWE W ROKU 1937

Wydobycie ropy naftowej w roku 1937 wyniosło ogółem 50 129 cystern 10-tonowych brutto, a więc w porównaniu z rokiem 1936 o 934 cysterny mniej (1·8%). Jeśli chodzi o poszczególne okręgi górnicze—to bardzo znaczny wzrost produkcji zaznaczył się w okręgu jasielskim, osiągając wysokość rekordową w latach powojennych—11 770 cystern, a więc najwyższy poziom wydobywania w tym okręgu w latach 1904÷1905. Wydobycie ropy w poszczególnych okręgach i ogólne (w cysternach 10-tonowych) w roku 1937 ilustruje następujące zestawienie:

	Jasto	Drohobycz	Stanisławów	Razem
1904	13 182	68 434	1 094	82 710
1905	11 017	67 981	1 182	80 180
1906	8 346	66 572	1 126	76 044
1907	8 716	107 359	1 522	117 597
1908	8 508	162 000	1 651	172 159
1909	6 729	196 805	1 781	205 315
1910	6 532	166 832	2 778	176 142
1915	3 977	67 206	1 826	73 009
1920	4 931	69 079	2 492	76 502
1925	6 477	69 736	4 980	81 193
1930	8 534	52 895	4 847	66 276
1931	9 785	48 561	4 703	63 049
1932	9 583	42 072	4 014	55 669
1933	9 645	42 102	3 320	55 067
1934	9 538	39 892	3 491	52 921
1935	9 908	38 027	3 541	51 476
1936	10 789	35 033	5 241	51 063
1937	11 769	33 714	4 646	50 129

Okolo 40 lat eksploatowany teren marki podstawowej przy nielicznych nowych wierceń wykazuje dalszy spadek i powoli ustępuje miejsca markom specjalnym, których produkcja w roku sprawozdawczym wynosi niemal połowę całkowitej produkcji polskiej, niespełna tylko o 4% mniej od łącznej produkcji kopalń boryslawsko-tustanowicko-mrażnickich.

1) Obejmuje tylko kopalnie rej. dąbrowskiego.

2) Nie obejmuje kopalń rej. dąbrowskiego, które z dn. 1/I 1936 r. zostały administracyjnie przyłączone do okręgu krakowskiego.

Marka podstawowa (kopalnie: borysławskie, tustanowickie i mrażnickie)

Marki specjalne

Zbliżony ilościowo spadek—384 cysterny—zaznaczył się w drugiej części terenu marki podstawowej—w kopalniach mrażnickich.

	Produkcja		Produkcja	
	cystern	% produkcji ogólnej	cystern	% produkcji ogólnej
1898	1 300	4	31 014	96
1909	191 604	94	13 711	6
1910	161 246	92	14 896	8
1915	59 009	81	14 000	19
1920	62 568	83	13 934	17
1925	61 867	77	19 326	23
1930	44 287	67	21 989	33
1931	39 040	62	24 009	38
1932	33 014	60	22 655	40
1933	32 514	60	22 553	40
1934	30 139	58	22 782	42
1935	28 599	56	22 877	44
1936	27 133	53	23 930	47
1937	25 887	52	24 242	48

Dla pokrycia niedoboru ropy marki podstawowej, a w dalszym etapie dla odkrycia nowych rezerw ropy—dokonano dużego wysiłku, znajdującego swój wyraz nie tylko w bardzo wysokiej ilości odwierconych metrów, niespotykanej dotychczas w okresie naszej państwowości, ale niemniej również w niebywale wysokiej liczbie nowozałożonych otworów świdrowych:

	Jasło		Drohobycz		Stanisławów		Razem	
	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów
1918)								
1919)								
1920	16 239	— ¹⁾	39 992	— ¹⁾	2 976	— ¹⁾	59 207	— ¹⁾
1925	18 126	42	43 529	35	19 240	15	80 895	92
1930	38 987	98	58 868	75	18 774	24	116 629	197
1931	29 461	72	35 192	44	10 733	13	74 386	129
1932	25 265	58	25 395	31	6 784	7	57 444	96
1933	32 082	66	27 241	49	7 367	4	66 690	119
1934	37 703	108	29 083	49	9 996	13	76 782	170
1935	39 290	98	33 962	56	12 333	13	85 575	167
1936	48 166	133	39 461	88	19 359	35	106 986	256
1937	66 908	192	48 215	91	24 149	66	139 272	349

Ilustrując rozwój kopalnictwa naftowego w miejscowościach o większej produkcji wysokością wydobytej ropy i gazów, oraz charakteryzując ruch wiertniczy odwierconymi metrami, jak również podając liczbę rozpoczętych nowych otworów świdrowych—okaże się, że jednak na kopalniach marki podstawowej stosunkowo do wydobywanych mas ropy od szeregu lat odwiercane jest najmniej metrów i najmniej przybywa nowych wierceń, jak to uwidacznia zestawienie, charakteryzujące rozwój najwydajniejszej części terenu marki podstawowej—kopalń tustanowickich, które w roku sprawozdawczym dały niedobór w stosunku do 1936 r. 402 cystern.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1880	51			
1888	40			
1904	2 571			
1910	168 870			
1920	24 542	5 714	— ¹⁾	
1925	26 296	9 225	5	
1930	17 281	7 258	8	
1931	15 521	4 402	3	
1932	12 980	3 094	1	72 407
1933	13 223	1 850	2	73 027
1934	12 515	5 958	6	64 333
1935	12 888	8 383	6	58 846
1936	12 203	6 720	9	57 005
1937	11 801	11 665	13	56 433

¹⁾ Brak danych.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1880	150			
1904	480			
1910	60			
1920	11 029	9 516	— ¹⁾	
1925	14 420	10 525	9	
1930	16 127	19 107	6	
1931	13 987	8 291	2	
1932	11 721	3 201	1	75 956
1933	11 067	4 552	3	68 445
1934	9 804	1 911	1	54 567
1935	8 753	2 034	1	46 144
1936	8 144	1 805	2	41 492
1937	7 660	2 223	2	38 579

Największy zaś spadek wydobywania ropy—w wysokości 513 cystern—miał miejsce na pozostałej części terenu, o najsłabszym i katastrofalnie zanikającym ruchu wiertniczym—w kopalniach borysławskich.

	Wydobyto ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1880	135			
1889	130			
1898	300			
1905	46 000			
1917	30 262			
1920	27 059	17 178	—	
1925	21 511	8 929	—	
1930	11 143	1 823	—	
1931	9 706	1 542	3	
1932	8 512	1 768	1	38 755
1933	8 388	1 169	—	36 611
1934	7 929	151	—	35 602
1935	7 583	564	—	32 355
1936	6 931	629	—	30 541
1937	6 419	370	1	29 204

Z kopalń terenów marek specjalnych—jedne z najdłużej eksploatowanych i dotąd zajmujące pierwsze miejsce w produkcji ropy marek specjalnych—kopalnie schodnickie utrzymały poziom wydobywania ropy prawie bez zmiany, a nawet z nadwyżką kilku cystern.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1880	20			
1889	1 050			
1898	16 016			
1910	7 536			
1920	2 294	239	— ¹⁾	
1925	3 162	3 669	7	
1930	3 231	7 979	17	
1931	3 564	5 458	10	
1932	3 613	2 088	4	3 758
1933	3 844	2 992	7	3 847
1934	3 765	3 063	9	4 413
1935	3 717	7 702	18	4 636
1936	4 003	9 170	24	5 137
1937	4 011	12 793	25	6 190

Przylegające do terenów schodnickich obszary kopalń w Uryczu—podobnie, jak kopalnie schodnickie—zamknęły rok sprawozdawczy niewielką nadwyżką produkcji w stosunku do 1936 r.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1896	218			
1906	1 876			
1917	890			
1920	1 050			

¹⁾ Brak danych.

1925	755	369	2	} brak danych
1930	979	1 371	4	
1931	957	1 433	4	
1932	827	239	—	
1933	824	—	—	
1934	811	179	—	
1935	756	723	2	700
1936	813	1 024	4	1 024
1937	819	1 475	6	872
				798
				735
				639

Drugie miejsce co do ilości wyprodukowanej ropy marek specjalnych zajęły nie—jak stale od lat—kopalnie bitkowskie, lecz kopalnie w Krygu, które zwiększyły swoją produkcję do 2 183 cyst. ropy—z 1 529 cyst. w 1936 r., co stanowi wzrost o 654 cyst., w znacznej mierze pokrywający spadek produkcji kopalń boryslawskich.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1880	9			
1888	75			
1900	778			
1905	230			
1917	29			
1920	75	40		
1925	107	364		
1930	129	1 238	1	
1931	228	1 996	5	
1932	352	3 008	8	11
1933	531	2 164	9	16
1934	575	5 664	22	146
1935	1 053	6 873	22	338
1936	1 529	10 878	34	480
1937	2 183	19 459	61	643

Produkcja kopalń bitkowskich w produkcji marek specjalnych spadła na trzecie miejsce nie tylko w wyniku wzmożonej produkcji kopalń w Krygu, ale również i wskutek poważnego ograniczenia własnej produkcji—z 2 353 cyst. na 2 143 cyst., co—jak to widać z poniższych liczb—przypisać należy zbyt małemu przyrostowi nowozalożonych wierceń. O ile w mniej bogatym w ropę Krygu w ostatnich 3 latach przybyło przeszło 100 nowych otworów—to w Bitkowie zaledwie kilka.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1898	16			
1900	125			
1910	399			
1920	2 146	2 073	— ¹⁾	
1925	4 227	12 159	7	
1930	3 204	7 331	5	
1931	3 010	4 283	2	
1932	2 796	3 165	4	43 441
1933	2 274	5 514	1	41 062
1934	2 500	7 180	6	40 050
1935	2 635	8 391	3	39 111
1936	2 353	6 542	3	37 628
1937	2 143	7 338	8	36 954

Zwiększająca się liczba nowych wierceń i odwierconych metrów na kopalniach w Wańkowej utrzymały poziom produkcji ropy tych kopalń prawie niezmienny.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1886	14			
1890	115			
1900	1 115			
1910	1 403			
1920	1 703	—	— ¹⁾	
1925	1 506	2 484	5	
1930	1 343	4 108	7	
1931	1 634	2 215	2	

¹⁾ Brak danych.

1932	1 549	2 828	6	1 193
1933	1 655	4 538	10	1 195
1934	1 871	4 353	9	1 149
1935	1 978	4 575	10	1 168
1936	1 909	5 587	13	1 119
1937	1 924	5 947	13	1 180

Stosunkowo bardzo dawno znany teren naftowy w Rypnem, intensywniej eksploatowany na ogół jednak dopiero w okresie państwowości polskiej—podobnie jak w latach poprzednich wykazał poważną niższą produkcję. Zapewne nie oznacza to wyczerpania terenu, ale jest raczej następstwem niedostatecznej ilości odwierconych metrów i wierceń.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1880	2			
1899	177			
1908	9			
1920	761	5 114	— ¹⁾	
1925	1 216	3 172	1	
1930	1 444	7 026	9	
1931	1 640	3 409	4	
1932	1 404	2 631	3	9 524
1933	1 638	3 824	8	9 482
1934	1 830	3 557	6	10 524
1935	1 634	3 088	4	9 901
1936	1 398	3 850	7	11 875
1937	1 123	4 621	9	12 792

Bardzo wydatnie zwiększyły produkcję ropy kopalnie w Torosówce, osiągając również jak kopalnie w Krygu największą od chwili swojej eksploatacji produkcję i w znacznej części wyrównując spadek innych kopalń—nadwyżką 259 cystern.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1893	55			
1900	67			
1905	28			
1917	6			
1920	4			
1925	—			
1930	106	1 784	4	
1931	195	2 360	8	
1932	273	1 260	4	2 156
1933	260	2 156	4	2 687
1934	270	2 687	6	1 977
1935	408	1 977	12	2 130
1936	664	2 130	6	1 694
1937	923	2 371	10	1 392

W produkcji kopalń w Lipinkach po raz pierwszy w ostatnim 3-leciu nastąpił spadek produkcji ropy, wywołany przypuszczalnie zbyt raptownym zmniejszeniem liczby otworów świdrowych w 1935 r. do 3—wobec 20 w 1934 r.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1880	82			
1900	300			
1905	277			
1917	260			
1920	334	936	— ¹⁾	
1925	540	2 115	8	
1930	881	6 143	31	
1931	935	3 486	12	
1932	868	1 280	6	527
1933	890	3 411	11	527
1934	857	5 838	20	527
1935	953	2 384	3	526
1936	971	3 841	14	526
1937	864	4 925	14	782

¹⁾ Brak danych.

Produkcja ropy w Harkłowej—po przekroczeniu 1 tys. cystern w 1932 r.—stopniowo spada i w roku sprawozdawczym powróciła do niskiego poziomu z przed 1930 r. Jak widać z zestawienia, wiercenia na tych kopalniach są prowadzone nie planowo; np. w 1930 r. założono 9 nowych otworów i odwiercono 4 529 m, następnie w 1931 r. raptownie ograniczono się do założenia tylko 1 otworu i odwiercenia 1 861 m.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1880	81			
1900	381			
1905	491			
1917	388			
1920	340	1 288	— ¹⁾	
1925	391	1 201	3	
1930	896	4 529	9	brak danych
1931	996	1 861	1	
1932	1 032	2 325	5	1 150
1933	984	3 351	6	1 177
1934	876	4 002	10	1 175
1935	852	3 124	6	1 096
1936	825	2 776	5	1 208
1937	808	2 028	3	1 103

Na kopalniach w Grabownicy—terenie, eksploatowanym jeszcze niewiele, przy stosunkowo od pierwszych chwil bardzo dotąd słabym ruchu wiertniczym i po 2-letniej przerwie (w latach 1933 i 1934), w której nie zakładano nowych otworów, a następnie w latach 1935 i 1936 powrócono do normy 1 nowego otworu—produkcja ropy w roku 1937, jak i w 2 latach poprzednich, wykazała wzrost kilku-dziesięciu cystern.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1899	58			
1905	123			
1910	54			
1920	156	1 179	3	
1925	670	639	1	
1930	920	1 928	3	brak danych
1931	1 074	1 465	1	
1932	938	1 162	1	2 220
1933	922	628	—	3 097
1934	828	474	—	3 089
1935	735	1 008	1	2 584
1936	767	1 248	1	2 950
1937	807	1 104	1	3 202

Wreszcie, zajmujące niegdyś jedno z czołowych miejsc według ilości wydobytej ropy kopalnie w Potoku w roku sprawozdawczym wykazały dalszy spadek produkcji.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Wydobyto gazów tys. m ³
1894	1 146			
1900	2 895			
1907	1 385			
1917	889			
1920	885	1 079	— ¹⁾	
1925	1 465	839	1	
1930	1 067	218	3	brak danych
1931	1 166	250	3	
1932	962	236	1	1 005
1933	1 176	2 214	3	5 032
1934	920	803	1	4 572
1935	825	1 971	4	3 310
1936	771	1 247	3	2 616
1937	763	1 982	2	2 646

Pomijając szereg mniejszych kopalń, których produkcja przeważnie utrzymywała się bez większych zmian i w ogólnej sumie dała niewielką

nadwyżkę, należy wyszczególnić tereny, które znajdują się obecnie w pierwszej fazie eksploatacji; na terenach tych uzyskano już widoczniejsze wyniki. Nie są to tereny wprawdzie zupełnie nieznanne, gdyż takich—podobnie, jak w latach poprzednich—w roku 1937 nie odkryto. O wielu z tych terenów wiadomo już od dawna ze śladów ropy, rozpoczętych i porzuconych wierceń, bądź nawet niegdyś ze słabej produkcji.

Z takich terenów, teren kopalni w Lipie pow. Lesko znany już z jednego wiercenia poszukiwawczego przed wojną światową i nawiercenia pierwszej znacznej produkcji w ilości 7 cystern ropy dziennie z głęb. 90 m w 1936 r. rozwija się dalej pomyślnie.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Produkcja gazów tys. m ³
1935	—	60	1	—
1936	122	2 202	8	—
1937	152	1 705	3	9

Również posuwają się naprzód w rozwoju kopalnie na terenie znanym niegdyś ze śladów ropy i pierwszych wierceń w 1921 r. i na długie lata zaniechanych w Roztokach.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Produkcja gazów tys. m ³
1921		454	1	
1922		147	—	
1923				
1929				
1930	—	130	—	—
1931	—	313	—	—
1932	2	1 011	1	3 703
1933	11	1 357	2	5 896
1934	48	2 660	2	30 825
1935	108	1 094	1	49 651
1936	116	1 346	1	49 000
1937	146	1 082	3	59 542

Niemniej wydatnie posuwają się w rozwoju kopalnie na terenach w Gorlicach, znanych od 1880 r. z ropy naftowej, eksploatowanej przez studnie ręcznie kopane, i z pierwszego nawiercenia silnych gazów dopiero w 1916 r. z głęb. 800 m. Pierwsze jednak widoczniejsze rezultaty wierceń zaznaczyły się dopiero w 1931 r., rok zaś sprawozdawczy przyniósł nową znaczną nadwyżkę produkcji ropy.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów	Produkcja gazów tys. m ³
1931	1	199	2	—
1932	4	255	—	146
1933	17	265	3	7
1934	25	497	4	102
1935	62	1 076	6	130
1936	133	1 661	13	76
1937	267	1 758	11	156

Pierwszy horyzont jasnej benzynowej ropy został nawiercony w Dolinie w 1911 r. na głębokości 540 m. Następnie prowadzono wiercenia nawet do głębokości 1 000 m. Uzyskana produkcja wynosiła w 1916 r.—0,5 cyst., 1917 r.—2 cyst., 1919 r.—0,7 cyst. i 1923 r.—1,3 cyst. Widoczne skutki wierceń wystąpiły dopiero w 1937 r.

	Produkcja ropy cystern	Odwiercono metrów	Przybyło nowych otworów
1935	0,6	557	2
1936	3,1	1 137	4
1937	54,7	3 037	26

Po raz pierwszy widoczniejsze wyniki uzyskano na terenach gminy Czarna pow. Lisko, znanej z kilkakrotnych nawierceń śladów ropy i gazów w 1897 r. Pierwszą produkcję ropy na tym terenie uzyskano w 1936 r. w wysokości 0,3 cyst., w roku zaś sprawozdawczym wydobyte wyniosło 31 cyst. Uzyskano też pierwsze wyniki—ok. 0,3 cyst. ropy i znaczniejsze ilości gazów—w Sobnowie.

¹⁾ Brak danych.

Wydobycie gazów ziemnych w roku 1937 wzrosło bardzo pokaźnie, osiągając poziom, bliski najwyższego poziomu w 1925 r. Wszystkie okręgi górnicze wykazały wzrost, przy czym największą zwiększył okrąg górniczy jasielski. Rozwój wydobywania gazów ziemnych ilustruje poniższe zestawienie (w tys. m³):

	Jasło	Drohobycz	Stanisławów	Razem
1920	99 027	282 289	23 657	404 973
1925	63 740	332 859	138 411	535 010
1930	78 118	362 644	48 427	489 189
1931	86 719	339 310	47 791	473 820
1932	86 347	302 575	48 008	436 930
1933	97 664	319 948	44 597	462 209
1934	121 080	304 238	43 631	468 949
1935	136 605	305 897	43 035	485 537
1936	131 437	294 306	57 559	483 302
1937	152 497	311 914	66 096	530 507

O rozwoju polskiego przemysłu gazów ziemnych świadczy nie tylko rozbudowa sieci gazociągowej w szczególności w roku sprawozdawczym ukończenie magistrali, łączącej rejon gazów ziemnych z centralnym okręgiem przemysłowym, ale nie mniej mówią o tym bardzo widoczne postępy w gospodarce, redukujące do minimum manko gazowe. W stosunku do lat poprzedzających, np. do roku 1925, kiedy wydobyto prawie takie ilości gazów, jak w roku sprawozdawczym—na manko przypadało 117 794 tys. m³, a więc 22% wydobywania, gdy w roku sprawozdawczym manko to wynosiło 12 639 tys. m³, tj. 2-4% ogólnego wydobycia.

Konsumcja gazów ziemnych, tj. gazów odtłoczonych, bez gazów, zużytych na opał dla celów własnych, jak widać z poniższego zestawienia (w tys. m³) z roku na rok wzrasta:

	Jasło	Drohobycz	Stanisławów	Razem
1923	66 505	73 955	5 487	145 948
1925	56 690	111 567	6 360	174 617
1930	42 744	209 113	11 136	262 993
1931	49 648	205 201	11 531	266 380
1932	56 428	177 124	10 261	243 813
1933	68 820	197 388	6 632	272 840
1934	90 947	187 897	6 673	285 517
1935	103 069	208 886	6 470	318 425
1936	98 397	212 409	5 995	316 801
1937	115 860	231 863	16 489	364 212

Z poszczególnych terenów najbardziej wydajnymi okazały się tereny daszawskie; one też dostarczyły najwięcej gazów ziemnych.

Poza terenami, od dawna produkującymi gazy ziemne łącznie z ropą, jak: kopalnie boryslawskie, bądź tereny w rejonie jasielskim (Białkówka, Brzezówka, Roztoki, Strachocina) wyróżniają się ze względu na osiągnięte ostatnio wyniki kopalnie w Kaluszu, Wierzbowcu, Chodowicach, Baliczach Podróżnych, oraz w Sobniowie.

Liczba zatrudnionych robotników w kopalniach ropy i gazów ziemnych w stosunku do lat poprzednich przedstawiała się, jak następuje:

1886 — 2 917	1930 — 10 283
1896 — 4 522	1931 — 9 151
1906 — 6 446	1932 — 8 590
1916 — 5 966	1933 — 8 624
1920 — 10 705	1934 — 8 933
1925 — 9 927	1935 — 9 173
	1936 — 9 695
	1937 — 10 319

Ceny ropy naftowej zwiększając się, osiągnęły w końcu roku sprawozdawczego dla niektórych gatunków poziom nawet wyższy od przeciętnych cen w 1932 r., dalekie jednak były od okresu wysokich cen z 1931 r., jak to widać z poniższego zestawienia przeciętnych cen ropy brutto w grudniu każdego roku (w zł—za cysternę 10-tonową).

	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Borysław, Orów, Po- piele, Opaka . . .	1 709	1 553	1 408	1 439	1 350	1 370	1 555
Mrażnica Wierzchnia	1 707	1 544	1 384	1 412	1 324	1 343	1 522
Białkówka-Winnica .	1 707	1 544	1 368	1 376	1 289	1 308	1 482
Hołowiecko	1 707	1 541	1 400	1 447	1 350	1 370	1 555
Kosmacz	1 707	1 544	1 368	1 381	1 295	1 314	1 489

Libusza	1 709	1 544	1 339	1 318	1 236	1 254	1 421
Lipie	—	—	—	—	—	1 233	1 400
Lipinki	1 709	1 544	1 380	1 401	1 313	1 332	1 510
Łodyna	1 707	1 541	1 346	1 354	1 270	1 289	1 461
Rajskie	1 707	1 582	1 441	1 396	1 300	1 317	1 493
Słoboda Rungurska .	1 707	1 548	1 388	1 427	1 344	1 363	1 545
Strzelbice	1 707	1 544	1 352	1 268	1 169	1 186	1 344
Turzepole	1 707	1 532	1 339	1 305	1 218	1 236	1 401
Wańkowa	1 707	1 544	1 331	1 271	1 199	1 216	1 448
Węglówka	1 709	1 544	1 367	1 354	1 214	1 333	1 397
Wulka	1 707	1 544	1 367	1 354	1 259	1 277	1 447
Zagórz	1 721	1 544	1 365	1 381	1 259	1 314	1 489
Zmiennica	1 707	1 532	1 316	1 323	1 241	1 259	1 426
Bitków (loco Dąbro- wa)	2 391	2 127	1 641	1 589	1 490	1 512	1 715
Bitków (Stand. Nobel)	2 239	1 980	1 577	1 543	1 439	1 460	1 655
„ (Franco-Pol) .	2 152	1 916	1 520	1 467	1 366	1 386	1 571
„ (Zofia-Stella) .	—	—	1 762	1 775	1 663	1 687	1 914
Dobrucowa	1 765	1 583	1 381	1 376	1 289	1 308	1 482
Grabownica (paraf.) .	—	—	1 408	—	—	—	1 708
Grabownica-Humni- ska (parafin.) . .	—	—	1 456	1 474	1 393	1 413	1 708
Grabownica-Humni- ska (benzynowa) .	2 271	2 140	1 741	1 739	1 663	1 687	2 020
Harkłowa	1 906	1 556	1 296	1 310	1 226	1 244	1 410
Humniska-Brzozów .	—	—	1 832	1 727	1 631	655	1 876
Iwonicz	1 833	1 622	1 386	1 354	1 259	1 350	1 610
Jaszczew	—	—	1 449	1 346	1 319	1 420	1 610
Kłęczany	2 741	2 364	1 935	1 903	1 785	1 811	2 054
Klimkówka	1 833	1 622	1 386	1 354	1 259	1 277	1 447
Krościenko (paraf.) .	1 632	1 466	1 269	1 275	1 195	1 212	1 375
„ (bezparaf.) .	1 781	1 555	1 340	1 307	1 214	1 232	1 397
Krosno (paraf.) . .	1 632	1 457	1 269	1 275	1 195	1 212	1 375
„ (bezparaf.) . .	1 846	1 600	1 354	1 307	1 214	1 232	1 397
Kryg,(czarna)	1 528	1 438	1 225	1 182	1 707	1 123	1 272
„ (zielona)	1 769	1 579	1 376	1 373	1 289	1 308	1 482
Lubatówka	1 796	1 583	1 382	1 354	1 259	1 277	1 447
Majdan-Rosulna . .	1 949	1 706	1 433	1 428	1 339	1 358	1 540
Męcina Wielka, Męc- cinka	2 296	2 057	1 571	1 485	1 391	1 411	1 601
Męcinka (paraf.) . .	1 800	1 583	1 394	1 408	1 321	1 339	1 519
Młynki-Stara Wieś .	—	—	—	1 485	1 782	1 808	2 049
Mokre	1 944	1 695	1 611	1 748	1 638	1 662	1 884
Paszowa-Stańkowa .	1 690	1 597	—	1 350	1 350	1 370	1 555
Pereprostyna	1 955	1 866	1 433	1 485	1 391	1 411	1 601
Potok	2 380	2 162	1 866	1 858	1 741	1 766	2 002
Ropianka	1 651	1 511	1 351	1 381	1 295	1 314	1 489
Roztoki	—	—	—	1 884	1 884	1 911	2 167
Równe-Rogi (paraf.) .	1 632	1 457	1 249	1 207	1 123	1 139	1 292
„ „ (bez- paraf.)	1 721	1 516	1 345	1 353	1 268	1 286	1 459
Rymanów	1 612	1 462	1 280	1 292	1 211	1 229	1 395
Rypne	1 759	1 603	1 414	1 417	1 328	1 347	1 528
Schodnica	2 177	1 902	1 606	1 596	1 484	1 506	1 708
Starawieś (biała) . .	2 999	2 560	2 067	2 009	1 884	1 911	2 167
„ (ciemna)	2 021	1 902	1 540	1 573	1 750	1 776	2 049
Szymbark	1 721	1 544	1 388	1 417	1 329	1 348	1 528
Torosówka	2 463	2 150	1 907	1 986	1 890	1 923	2 240
„ Ewa	—	—	—	1 370	1 370	1 390	1 575
Tyrawa Solna	—	—	—	1 350	1 350	1 370	1 555
Urycz	1 955	1 778	1 630	1 653	1 529	1 551	1 758
Zalawie	—	—	—	1 728	1 754	1 780	2 019

Ceny gazów ziemnych na ogół nie uległy większym wahaniom. Najwyższa cena gazu boryslawskiego w 1937 r. wynosiła gr 4.55 za m³ w grudniu, najniższa—gr 4.10 za m³ w lipcu oraz czerwcu, oraz przeciętna roczna gr 4.30. W 1936 r. przy tej samej przeciętnej w grudniu—najwyższa cena wynosiła gr 4.56 i najniższa w czerwcu—wrześniu gr 4.12.

Ceny gazu w rejonie jasielskim utrzymują się od szeregu lat bez zmiany, wynosząc gr 6.00 za m³ z doliczeniem za tłoczenie gr 0.94 dla miast i gr 0.64 dla przedsiębiorstw przemysłowych.

P. Bin

HUTNICTWO

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA ŻELAZNEGO W MARCU 1938 R. przedstawiała się—według danych tymczasowych—jak następuje (w tonach):

	Luty M a r z e c		
	1938	1938	1937
Surówka	68 615	82 410	55 601
Stal	111 090	142 017	120 647
Wytwory walcownicane	93 864	107 424	88 773
Rury żelazne i stalowe	6 484	6 471	7 798

Jak widać z tego zestawienia, w marcu b. r. w porównaniu z lutym b. r. nastąpił bardzo znaczny wzrost produkcji wszystkich działów hutnictwa żelaznego (z wyjątkiem rur). Jeszcze wyraźniej zaznaczył się ten wzrost w porównaniu z lutym ub. r. Osiągnięte w miesiącu sprawozdawczym liczby wytwórczości surówki i wytworów walcownicanych przewyższają dotychczasową produkcję powojenną nawet z lat najwyższej koniunktury (1928÷29), a wytwórczość stali osiągnęła dotychczasowe maksimum ze stycznia 1929 r. (142 682 t).

W szczególności—wytwórczość surówki wzrosła w marcu b. r. w porównaniu z lutym b. r. o 20%, stali o 27·5% i wytworów walcownicanych o 10·4%, a produkcja rur nie uległa zmianie. W porównaniu z marcem ub. r. wytwórczość surówki zwiększyła się o 42%, stali o 17% i wytworów walcownicanych o 21%, natomiast produkcja rur zmniejszyła się o 26·5%.

Stan zamówień wewnętrznych, przydzielonych hutom przez Syndykat P.H.Ż., przedstawiał się następująco (w tonach):

	Luty M a r z e c		
	1938	1938	1937
Zamówienia rządowe	7 473	3 004	3 203
„ prywatne	33 042	43 912	49 253
Razem:	40 515	46 916	52 456

Z powyższego wynika, że w marcu b. r. w porównaniu z lutym b. r. zmniejszyły się zamówienia rządowe, gdy jednocześnie prywatne wzrosły. W porównaniu z marcem ub. r. zamówienia rządowe utrzymały się na tym samym poziomie, natomiast prywatne uległy zmniejszeniu. W szczególności, ogólny stan zamówień zwiększył się w marcu b. r. w porównaniu z lutym b. r. o 15·8%, przy czym zamówienia rządowe zmniejszyły się o 59·3%, a prywatne wzrosły o 32·5%. W porównaniu z marcem ub. r. ogólny stan zamówień zmniejszył się o 11%, przy czym zamówienia rządowe zmniejszyły się o 6·5%, a prywatne — o 10·8%.

Nazwa towaru	I 9 3 6		I 9 3 7		Wzrost (+) lub spadek (—) w 1937. w stosunku do 1936:	
	Waga ton	Wartość tys. zł	Waga ton	Wartość tys. zł	wagowy ton	wartościowy tys. zł
Wyroby ze stali szlachetnej	14	16	13	17	— 1	+ 1
Błacha, pokryta cynkiem	2 475	768	3 677	1 426	+ 1 201	+ 658
Wyroby kotlarskie i konstr. żelaznej	1	4	27	20	+ 26	+ 16
Wyroby z blachy	2	5	2	4	—	—
Naczynia blaszane emaliowane	833	1 376	1 959	3 132	+ 1 126	+ 1 756
Drut żelazny i stalowy	4 192	1 130	7 198	2 345	+ 3 006	+ 1 215
Gwoździe	1 158	292	2 004	542	+ 845	+ 249
Wyroby żelazne i stalowe	8	427	683	634	+ 395	+ 207
Haccele	288	3	3	6	+ 1	+ 3
Części parowozów i wagonów	2	267	22	15	— 251	+ 252
Rury kompensacyjne	273	—	20	61	+ 20	+ 61
Przewody rurowe	1 157	368	5 826	2 448	+ 4 669	+ 2 080
Odlewy żelwne	3 408	1 145	3 325	1 287	— 82	+ 142
Maszyny i narz. rol.	259	149	572	324	+ 312	+ 175
Obrabiarki	—	—	2	11	+ 2	+ 11
Maszyny włókiennicze	1 157	2 278	1 264	2 294	+ 107	+ 16
Ogółem:	15 219	8 227	26 596	14 565	11 377	+ 6 338

Na globalne zwiększenie się eksportu metalowo-przetwórczego wpłynął poważny wzrost wywozu: przewodów rurowych (wagowo o 504%), naczyń blaszanych emaliowanych (235%), gwoździ (173%), drutu (171%), blachy ocynkowanej (148%). Nowym artykułem wywozu w stosunku do 1936 r. były rury kompensacyjne i obrabiarki. Wywóz narzędzi rolniczych i wyrobów obrobionych z żelaza i stali oraz maszyn włókienniczych wykazał niewielką zwyżkę. Eksport wyrobów ze stali szlachetnej, kotlarskich, z blachy konstrukcyjnej żelaznej, haceli, części parowozów i wagonów był nieznaczny. Wagon towarowy, parowozy i tendry nie były przedmiotem wywozu — pomimo wielokrotnych pertrakcyj i ich dostawę.

Analizując poszczególne pozycje tego eksportu widzimy, iż największe obroty pod względem wartości wykazują naczynia blaszane

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA CYNKOWEGO I OŁOWIANEGO W MARCU 1938 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych—jak następuje (w tonach):

	Luty M a r z e c		
	1938	1938	1937
Cynk muflowy i elektrolit	7 856	8 795	8 585
Błacha cynkowa	1 457	1 672	1 480
Kwas siarkowy	18 483	20 450	16 944
Ołów surowy	1 384	2 259	1 378

W marcu b. r. zaznaczył się—w porównaniu z lutym b. r.—wzrost wytwórczości we wszystkich działach hutnictwa metalowego. W porównaniu z marcem ub. r. produkcja tegoroczna również zwiększyła się we wszystkich działach.

W szczególności—wytwórczość cynku wzrosła w marcu b. r. w porównaniu z lutym b. r. o 11·2%, blachy cynkowej o 11·7%, kwasu siarkowego o 10% i ołowiu surowego o 63%. W porównaniu z marcem ub. r. wytwórczość tegoroczna była wyższa w cynku o 25%, w blasze cynkowej o 11·5%, w kwasie siarkowym o 21% i w ołowiu o 63%.

PRZEMYSŁ METALOWY

EKSPORT PRZEMYSŁU METALOWO-PRZETWÓRCZEGO W ROKU 1937¹⁾

W zakresie eksportu artykułów przemysłu metalowo-przetwórczego obserwujemy w roku 1937 znaczny wzrost w stosunku do roku 1936 — zarówno pod względem wartości (o zł 6 357 tys.), jak i tonażu (o 11 377 t), czyli że wzrost wywozu w obu wypadkach wynosi ok. 175%. Zwyżkowała również przeciętna wartość 1 kg wywiezionego towaru — z zł 0·54 w 1936 r. do zł 0·56 w 1937 r.

W okresie ostatnich lat eksport metalowo-przetwórczy kształtował się, jak następuje:

	Waga ton	Wartość tys. zł
1934	11 685	10 318
1935	19 350	11 369
1936	15 219	8 227
1937	26 596	14 565

Dane poniższe ilustrują wywóz poszczególnych artykułów przemysłu metalowo-przetwórczego, korzystających ze zwrotu cła w latach 1936 i 1937:

emaliowane — zł 3 132 tys. Naczynia blaszane emaliowane są produkowane i eksportowane przez fabrykę „Olkusz” S. A. w Olkuszu i Zakłady Huta „Silesia” w Paruszwicach. Wywóz naczyń emaliowanych dokonany był częściowo w ramach transakcji kompensacyjnych wiązanych, jak np. na rynki Indyj Brytyjskich i Holenderskich oraz brytyjskich posiadłości malajskich. S. A. „Olkusz” eksportuje naczynia emaliowane blaszane, jak: garnki, miednice, czajniki, dzbanki, wiadra itp. dekorowane i wytworzone z blachy cienkiej. W związku z tym towar fabryki „Olkusz” jest droższy od „Huty Silesia”. W roku spr-

¹⁾ Artykuł oparty jest na danych Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, dotyczących wywozu artykułów, korzystających ze zwrotu cła.

wzrostowi nastąpiła podwyżka frachtów morskich oraz wzrosły koszty opakowania naczyń emaliowanych z tego względu, że sposób opakowania towaru eksportowanego jest staranniejszy, bardziej dostosowany do wymagań rynku zbytu, co wpłynęło na wysokość ceny netto, uzyskiwanej z eksportu.

Eksport naczyń blazowanych emaliowanych wzrósł w stosunku do 1936 r. pod względem tonażu o 1 126 t i wartościowo o zł 1 755 tys. Ta gałąź eksportu dysponuje dobrze zorganizowanym i rozbudowanym aparatem sprzedaży i sięga prawie że na wszystkie rynki świata. Najważniejszymi rynkami zbytu—pod względem wartości wywozu—są następujące (w tys. zł): Argentyna 5+6, Afryka Południowa +57, Afryka Zachodnia: w tym angielska 422, francuska—81, belgijska—2, portugalska—0-5, Indie Holenderskie—266, Egipt—251, Afryka Wschodnia, w tym: angielska—133, portugalska—25, Wenezuela—147, Kolumbia—107, Irlandia—98, Anglia—93, kraje malajskie—83, Indie Brytyjskie—55, Estonia—48, Arabia—39, Syria—32, Szwecja—31, Marokko: francuskie—29, hiszpańskie—1, Kuba—24, Haiti—23, Palestyna—21 itd. Eksport naczyń emaliowanych wzrósł znacznie zwłaszcza do Anglii, Irlandii, Szwecji, Arabii, Indji Holenderskich, Malaj, Syrii, rynków afrykańskich, Argentyny, Kolumbii i Wenezueli.

Eksport drutu i gwoździ zapoczątkowany został w 1928 r. Eksport ten w okresie 7 lat (1928—1934) był prowadzony indywidualnie przez poszczególne fabryki i przedstawiał się, jak następuje (w tonach):

	Drut	Gwoździe
1928	594	—
1929	2 095	81
1930	1 213	157
1931	675	—
1932	296	6
1933	804	3
1934	1 157	69
Razem:	6 830	313

Jak z powyższego widać, najwyższy poziom wywozu przypada na 1929 r.—dzięki sporadycznej transakcji do Z.S.R.R. (1 500 t drutu). Eksport pionierski drutu i gwoździ w tym okresie natrafiał na silną konkurencję zagraniczną, zwłaszcza ze względu na niekorzystne położenie geograficzne największych zakładów przemysłowych w tej dziedzinie i związane z tym początkowo wysokie koszty przewozu do Gdańska, następnie również i do Gdyni, oraz ówczesnie wysokie stawki frachtowe. Ponadto ta gałąź przemysłu nie była jeszcze przygotowana do produkcji towaru w gatunkach, wymaganych przez rynki zagraniczne, brakowało znajomości rynków zagranicznych, brak było również jakiegokolwiek organizacji sprzedaży oraz występowały trudności w finansowaniu tych transakcji.

W tych warunkach in statu nascendi tego eksportu „Biuro Sprzedaży Zjednoczonych Fabryk Drutu i Gwoździ” w Warszawie z dniem 1/VII 1935 r. przystąpiło do międzynarodowego kartelu drutu i gwoździ „Iveco” w Brukseli, zapewniając sobie odpowiedni tonaż wywozu. Po przystąpieniu do „Iveco” eksport wyniósł: w 1935 r. (lipiec—grudzień)—2 843 t, w 1936 r.—6 533 t, w 1937 r.—9 202 t. Z dniem 1/V 1937 r. „Biuro Sprzedaży Zjednoczonych Fabryk Drutu i Gwoździ” zostało rozwiązane, a fabryki—z polecenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu—przystąpiły do opracowania nowych form organizacji tego eksportu. Pomijając w ramach niniejszego sprawozdania bliższe oświetlenie organizacji tego eksportu w okresie istnienia kartelu drutu i gwoździ i przystąpienia do „Iveco”, należy stwierdzić, że wywóz drutu i gwoździ w 1937 r. (z wyłączeniem drutu koleczastego, nie korzystającego ze zwrotu cła) wyniósł ogółem 9 202 t wartości zł 2 887 tys., wykazując w porównaniu z 1936 r. wzrost o: 3 851 t i zł 1 464 tys.

Najważniejszymi rynkami zbytu dla drutu żelaznego i stalowego były następujące (w tys. zł): Argentyna—1 019, Bułgaria—531, Portugalia—286, Chiny—214, Brazylia—177, Palestyna—33, Finlandia—22, kraje malajskie—16, Japonia—13 itd. W porównaniu z 1936 r. wzrósł w 1937 r. znacznie eksport do Bułgarii, Niemiec, Chin, Japonii, Malaj, Palestyny, Argentyny: pojawiły się również nowe rynki zbytu, jak: Brazylia i Rumunia. Wzrost eksportu do Bułgarii, Niemiec i Rumunii osłabia fakt, iż są to rynki clearingowe. Spadek eksportu obserwujemy zwłaszcza do Finlandii; wstrzymano eksport do Norwegii.

Gwoździe były wywożone głównie do (w tys. zł): krajów malajskich—283, Egiptu—216, Syrii—20, Finlandii—10, Rumunii—7. Zaznaczył się wzrost eksportu gwoździ do krajów malajskich i Finlandii; w orbicie wywozu znalazły się nowe rynki zbytu: Holandia i Rumunia (rynek clearingowy). Eksport gwoździ spadł do Egiptu i Czechosłowacji; natomiast wstrzymano wywóz do Indji Brytyjskich, Indochin, Iraku, Persji, Afryki Wschodniej i Marokka—co nie można uznać za objaw pomysłny.

Maszyny włókiennicze oraz ich części składowe są stałym artykułem eksportowym, opartym o dobrze zorganizowaną produkcję i rozbudowany aparat sprzedaży, który dociera do najodleglejszych rynków zbytu. Z firm produkujących i eksportujących należy

wymienić fabrykę G. Josephy'ego Spadkobiercy w Bielsku i fabrykę G. Schwabe w Bielsku. Przemysł ten powstał na skutek mechanizacji produkcji włókienniczej, a dzięki wysokiej technice i wytworzonym nowym typom maszyn zapewnił sobie podstawę dalszego rozwoju i ekspansji na rynki zagraniczne. Kraje, dające do samowystarczalności w dziedzinie włókienniczej, dokonują znacznych inwestycji, od nasilenia których uzależniony jest ten eksport. Badając eksport maszyn włókienniczych za lata ubiegłe, widzimy, iż obejmował on wszystkie możliwe rynki zbytu—zarówno europejskie, jak i zamorskie, co daje dobre świadectwo sprawności aparatu handlowego. Przedmiotem wywozu są różne typy maszyn i aparatów, jak: zgrzeblarki, wilki zgrzeblące, szarparki i krośna mechaniczne, których produkcja w kraju stoi najlepiej, następnie prążeńnice, samoprążeńnice, niciarki, czesarki sukna, maszyny do karbonizacji, wirówki do strzyżenia, kartoczenia, parowania itd.

Eksport maszyn włókienniczych i ich części wykazał w porównaniu z 1936 r. niewielki wzrost: wagowo—o 107 t, wartościowo o zł 16 tys. Głównymi rynkami zbytu dla tego eksportu były: z krajów europejskich—Jugosławia zł 300 tys., Czechosłowacja—zł 296 tys., Węgry—zł 220 tys., Austria—zł 163 tys., Grecja—zł 114 tys., Anglia—zł 102 tys., Rumunia—zł 88 tys., Francja—zł 80 tys., Włochy—zł 78 tys., Dania—zł 66 tys., Portugalia—zł 48 tys., Norwegia—zł 21 tys., Szwajcaria—zł 20 tys., Bułgaria—zł 17 tys., z rynków azjatyckich: Indie Brytyjskie—zł 20 tys., Persja—zł 8 tys., Palestyna—zł 3 tys., z rynków Afryki: Związek Południowej Afr.—zł 24 tys., Egipt—zł 11 tys., z rynków Ameryki: Argentyna—zł 310 tys., Urugwaj—zł 9 tys., Brazylia—zł 38 tys. itd. Najważniejszym więc rynkiem zbytu na maszyny włókiennicze były: Argentyna, Jugosławia, Czechosłowacja i Węgry. Znaczniejszy wzrost w eksporcie maszyn włókienniczych nastąpił na następujące rynki: Anglia, Austria, Czechosłowacja, Dania, Jugosławia, Norwegia, Rumunia, Węgry, Włochy, Indie. Poważniejszy spadek wywozu obserwujemy do Portugalii, Bułgarii, Holandii, Szwajcarii, Afryki Południowej, Egiptu, Argentyny i Brazylii.

W eksporcie odlewów żelaznych należy odróżnić 2 okresy. Przed rokiem 1930 eksport ten rozwijał się bez większych trudności, gdyż kraje ościenne, jak np.: Rumunia, Estonia, Finlandia, Łotwa, Dania, Bułgaria i Jugosławia, nie posiadały odpowiednio rozbudowanego własnego przemysłu odlewniczego, jak również ze względu na stosunkowo słabą konkurencję na tych rynkach państw innych. Po roku 1930 możliwości wywozowe zmalały—zarówno ze względu na powstanie własnej produkcji odlewów żelaznych w szeregu państw zagranicznych, jak i trudności, wynikłe z wprowadzenia reglamentacji dewizowej i towarowej. Ponadto zwiększyło się nasilenie ekspansji niemieckiego przemysłu odlewniczego, co pociągnęło za sobą spadek cen eksportowych. Poważny wzrost cen surowki i złomu, jaki zaznaczył się w 1937 r., znacznie wyprzedzał wzrost cen eksportowych, utrudniając zbyt odlewów żelaznych na rynkach zagranicznych.

W 1937 r. wywóz w stosunku do 1936 r. wzrósł wartościowo o zł 142 tys., przy jednoczesnej redukcji tonażu o 82 t. Przedmiotem wywozu były rury żelazne, kształtki zlewowe, artykuły sanitarne itd. Eksport odlewów żelaznych kierowany był głównie na rynki europejskie, a mianowicie do (w tys. zł): Norwegii 902 i Finlandii—278, następnie—azjatyckie: Palestyna 42, afrykańskie: Związek Polud. Afryki 31. Wzrost eksportu obserwujemy do Finlandii i Egiptu, spadek zaś do Norwegii i Palestyny oraz wstrzymanie wywozu do Anglii, Estonii, Turcji. Nowym rynkiem zbytu dla odlewów żelaznych w porównaniu z 1936 r. była Afryka Południowa.

Błacha, pokryta cynkiem, wywożona na rynki zagraniczne, produkowana jest przez następujące firmy: Śląskie Kopalnie i Cynkownie S. A. w Katowicach, Zakłady Hohenlohego S. A. w Welnowcu, Giesche S. A. w Katowicach. Eksport blachy ocynkowanej wykazał wzrost o 1 201 t i wartościowo o zł 658 tys. Eksport ten był utrudniony m. in. na skutek walki konkurencyjnej, podjętej na rynkach zagranicznych przez kartel międzynarodowy E.I.A. (do której należy przemysł polski) z konkurencyjną grupą amerykańską, rozszerzającą znacznie swą ekspansję.

Poważniejsze rynki wywozu blachy ocynkowanej były następujące (w tys. zł): z rynków europejskich—Szwecja 224, Szwajcaria—134, Estonia—96, Norwegia—89, itd., azjatyckich: Persja—237, Chiny—72, Indie Brytyjskie—28 itd., z rynków afrykańskich: Afryka Pol.—15, amerykańskich: Costarica—243, Urugwaj—89, Kolumbia—76 itd. Głównym rynkiem zbytu, jak widać, była Costarica, Persja i Szwecja. Eksport w porównaniu z 1936 r. wzrósł do: Szwecji, Persji, Costariki, Norwegii, Chin, Urugwaju, spadł—do Z.S.R.R. i Kolumbii. Nowymi rynkami zbytu dla blachy ocynkowanej były: Bułgaria, Estonia, Indie Brytyjskie, Irak, kraje malajskie, Palestyna, Syjam, Afryka Pol., San Domingo, wstrzymano natomiast wywóz do: Francji, Afryki Zachodniej, Egiptu, Panamy i Argentyny.

Przewody rurowe wykazują poważny wzrost wywozu w stosunku do 1936 r.—o 4 669 t wagowo i zł 2 080 tys. wartościowo. Przewody rurowe były eksportowane głównie (w tys. zł): do Szwecji—1 074, Norwegii—464, Indji Brytyjskich—893. Wzrost eksportu

zaznaczył się do Norwegii, Szwecji i Indji Brytyjskich. Nowym rynkiem zbytu była W. Mauritius i Ameryka Środkowa, wstrzymano natomiast wywóz do: Austrii, Mandżurii, Palestyny i Syrii.

Eksport wyrobów ze stali szlachetnej wykazuje niewielki wzrost i kierowany był do: Niemiec (zł 166 tys.) i Japonii (zł 1 tys.).

Wywóz wyrobów kotlarskich i konstrukcji żelaznej wzrósł o 26 t i o zł 16 tys. Rynkami zbytu dla tego artykułu były następujące kraje: Indie Brytyjskie (zł 13 tys.), Z.S.R.R. (zł 5 tys.), Szwecja (zł 1 tys.) i Norwegia (zł 1 tys.).

Maszyny i narzędzia rolnicze wykazują wzrost wywozu o 312 t i wartościowo o zł 175 tys. Eksport kierowany był głównie do: Afryki Polud. (zł 250 tys.), Holandii (zł 29 tys.), Finlandii (zł 21 tys.), Tunisu (zł 8 tys.) i Bułgarii (zł 7 tys.) itd.

Eksport części parowozów i wagonów kierowany był do Portugalii (zł 10 tys.) i Chin (zł 5 tys.).

Obrobarki eksportowane były do Anglii i Szwecji.

Eksport przemysłu metalowo-przetwórczego był kierowany ogółem do 75 krajów. Jeżeli chodzi o udział poszczególnych kontynentów w odbiorze naszych wyrobów—to przedstawia się on następująco:

	1 9 3 5		1 9 3 6		1 9 3 7	
	Waga ton	Wartość tys. zł	Waga ton	Wartość tys. zł	Waga ton	Wartość tys. zł
Europa	6 782	4 108	10 122	4 924	13 395	6 719
Azja	59 502	2 666	843	419	5 208	2 685
Afryka	2 403	2 140	1 954	1 563	2 378	2 065
Ameryka	4 187	2 431	2 272	1 296	5 600	3 079
Australia	28	24	27	24	14	16

Jak z powyższego wynika, eksport artykułów przemysłu metalowo-przetwórczego wykazuje wzrost na wszystkie grupy rynków, zwłaszcza poważny wzrost wywozu w porównaniu z 1936 r. zaznaczył się na rynki azjatyckie. W związku z zalaniem się eksportu przemysłu metalowo-przetwórczego w roku 1936 — rok sprawozdawczy przynosi znaczną poprawę sytuacji i wzmoczenie się wywozu w porównaniu z ostatnimi latami.

Z. Lehoczky

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

EKSPORT WŁÓKIENNICZY W LUTYM 1938 R.—Wywóz włókienniczy w lutym b. r. ukształtował się wprawdzie na poziomie nieco wyższym niż w styczniu b. r., lecz nie wypełnił tej luki, jaka powstała w pierwszym miesiącu b. r. w porównaniu z ub. r. — przeciwnie w okresie tych 2 miesięcy b. r. pogłębiła się jeszcze bardziej różnica w tym wywozie w stosunku do analogicznego okresu ub. r. Rok ubiegły wykazał coprawda wzrost w zestawieniu z 1936 r. (w okresie 12 miesięcy) o 22% wartościowo i wyniósł zł 92 583 tys. (łącznie z eksportem lnu—surowca), lecz nie może on być uważany za okres wyjątkowy, odzwierciedlający maksymalną naszą ekspansję w tej dziedzinie eksportu. Przeprowadzając analizę eksportu w ub. r., daliśmy właśnie wyraz poglądowi, że polski wywóz tekstylny stanowi tak nieznaczny odsetek w stosunku do stopnia rozbudowy produkcji włókienniczej, że konieczna jest dalsza intensywna działalność wywozowa, która zapewniłaby należne miejsce temu wywozowi w naszym obrocie towarowym. Na tle więc tych przesłanek spadek tego wywozu w pierwszych 2 miesiącach jest zjawiskiem, wskazującym na konieczność przeciwdziałania obecnemu stanowi rzeczy.

Miesiąc sprawozdawczy przyniósł—wg danych delegatur Państwowego Instytutu Eksportowego w Łodzi i w Białymstoku oraz Zrzeszenia Eksporterów Wyrobów Włókienniczych w Bielsku—wzrost w porównaniu z poprzednim miesiącem zaledwie o zł 451 tys. (16%), gdy tymczasem w stosunku do lutego ub. r. — wystąpił spadek o zł 1 946 tys. (37%).

Dane, dotyczące wywozu z poszczególnych najważniejszych okręgów, przedstawiają się następująco:

Okręgi	L u t y					
	Styczeń 1938		1 9 3 8		1 9 3 7	
	q	tys. zł	q	tys. zł	q	tys. zł
Łódzki . . .	2 212	1 680	3 445	2 314	4 695	3 626
Białostocki . .	1 660	853	1 195	596	1 744	1 255
Bielski . . .	549	317	636	391	452	366
Razem:	4 421	2 850	5 276	3 301	6 891	5 247

Jak wynika z tych danych, spadek wywozu nastąpił z ośrodków: łódzkiego i białostockiego, natomiast ośrodek bielski utrzymał nadal swą prężność wywozową.

Ważniejszymi artykułami zbytu z okręgu łódzkiego w miesiącu sprawozdawczym były: przędza wełniana czesankowa 1 289 q wartości zł 1 368 tys., tkaniny wełniane 192 q—zł 109 tys., tkaniny ba-

wełniane niebarwione 99 q—zł 44 tys., tkaniny bawełniane barwione 875 q—zł 391 tys., tkaniny pluszowe, welwety i baranki bawełniane 19 q—zł 19 tys., materiały filcowe 14 q—zł 13 tys., wyroby dziane bawełniane 140 q—zł 62 tys., odzież 796 q—zł 287 tys., stożki i kapelusze 3 q—zł 6 tys.

W porównaniu z poprzednim miesiącem nastąpił wzrost wywozu przędzy wełnianej czesankowej o zł 419 tys., tkanin wełnianych o zł 60 tys., tkanin bawełnianych o zł 22 tys., odzieży o zł 134 tys., natomiast spadek zaznaczył się w stożkach i kapeluszach.

Udział ważniejszych artykułów w wartości ogólnej wywozu łódzkiego wynosił: przędzy wełnianej czesankowej—59%, tkanin bawełnianych—18%, odzieży—12%, tkanin wełnianych—4%, wyrobów dzianych—3%; artykuły te stanowią łącznie 96% całego wywozu.

Kierunki wywozu łódzkiego były następujące (w tys. zł): Turcja—570, Egipt—290, Holandia—218, Anglia—210, Związek Południowo-Afrykański—160, Bułgaria—145, Irak—107. Rynków odbiorczych było ogółem 38. Na rynki pozaeuropejskie wywieziono towarów włókienniczych na sumę zł 863 tys., tj. 37% wartości ogólnego wywozu.

Eksport przędzy wełnianej czesankowej odbywał się do następujących ważniejszych krajów (w tys. zł): Turcji—569, Holandii—147, Bułgarii—123, Iraku—105. Zwiększenie wywozu tego półfabrykatu nastąpiło do Turcji, Holandii, Iraku, zmniejszenie zaś—do Bułgarii. W okresie 2 miesięcy eksport tej przędzy wyniósł 2 136 q wartości zł 2 317 tys., przy czym objął (w tys. zł): Turcję—981, Bułgarię—297, Argentynę—193, Holandię—195. W stosunku do analogicznego okresu ub. r. zaznaczył się wzrost wywozu przędzy o zł 581 tys.

Pozycja wywozu tkanin wełnianych wzrosła w omawianym miesiącu, dzięki czemu w okresie 2 miesięcy b. r. wyniosła ona 227 q wartości zł 148 tys. (w ub. r. 148 q—zł 166 tys.). Odbiorcami tych tkanin były Stany Zjedn., Persja i Egipt.

W tkaninach bawełnianych obserwujemy dalszą poprawę wywozu, przy czym głównym odbiorcą był nadal rynek egipski. W okresie styczeń—luty wywóz ten wyniósł 1 803 q wartości zł 847 tys., co w porównaniu z analogicznym okresem ub. r. oznacza wzrost o zł 268 tys. Udział Egiptu w tym wywozie stanowi zł 550 tys., tj. 64%. Z innych rynków wymienić należy (w tys. zł): Związek Południowo-Afrykański—110, Anglia—43.

Wywóz odzieży wykazał w omawianym miesiącu nieznaczną poprawę, przy czym odbywał się on na następujące rynki (w tys. zł): Anglia—136, Holandia—71, Związek Południowo-Afrykański—36, Francja—13. Przedmiotem wywozu były (w tys. zł): spodnie—94, overalle—74, ubrania wełniane i półwełniane—66. Łączna wartość wywozu, dokonanej przez Syndykat Eksportu Odzieży w 2 miesiącach b. r., wynosi zł 460 tys. Pod względem ilości zamówień sytuacja uległa w lutym stosunkowo dość poważnej poprawie. Sygnalizowane przez nas zmiany, dotyczące reorganizacji Syndykatu, dotąd jeszcze nie nastąpiły.

Wyroby dziane bawełniane były eksportowane w lutym b. r. wyłącznie do Związku Południowo-Afrykańskiego. Wartość wywozu materiałów i wyrobów dzianych wynosi za 2 miesiące b. r. zł 120 tys., tj. więcej niż w tym samym okresie ub. r. o zł 36 tys.

Sytuacja eksportu stożków, pochodzących z okręgu łódzkiego, uległa dalszemu pogorszeniu—eksport ten kurczy się z miesiąca na miesiąc.

Przeciętna wartość eksportowa 1 q wyrobów włókienniczych łódzkich wynosiła zł 671, wykazując obniżkę w porównaniu z poprzednim miesiącem (zł 759). Wartość ważniejszych artykułów wynosiła: przędza wełniana i półwełniana—zł 1 060, tkaniny wszelkie—481, odzież—360.

Z okręgu białostockiego wywóz obejmował następujące artykuły: tkaniny wełniane nieczesankowe 1 163 q wartości zł 580 tys. oraz odzież 31 q—zł 14 tys. Brak eksportu koców, jaki przejawiał się w styczniu i lutym b. r., jest wynikiem niedostatecznej konkurencyjności tego artykułu. W 2 miesiącach b. r. wywóz tkanin wełnianych objął 2 761 q wartości zł 1 402 tys., co stanowi zwiększenie w porównaniu z tymże okresem ub. r. o zł 833 tys. Należy zaznaczyć, że sytuacja w zakresie zbytu na terenie Związku Południowo-Afrykańskiego uległa pogorszeniu—ze względu na silny wpływ konkurencji włoskiej. Wystarczy nadmienić, że udział tego rynku w wywozie w okresie styczeń—luty b. r. wynosi zł 93 tys., podczas gdy w ub. r. w tym czasie—zł 215 tys.

Sytuacja w zakresie zamówień nie została wyjaśniona—zainteresowanie importerów artykułami włókienniczymi tego okręgu dało się zaobserwować, jednak transakcji poważniejszych nie zawarto. W dalszym ciągu Białystok znajdował się w okresie międzysezonowym—zarówno w odniesieniu do produkcji na rynek wewnętrzny, jak i na eksport.

Przeciętna wartość eksportowa 1 q artykułów włókienniczych białostockich wynosiła w lutym b. r. ok. zł 500, a więc utrzymała się na poziomie z poprzedniego miesiąca.

Wywóz z okręgu bielskiego kształtował się korzystniej, niż w poprzednim miesiącu oraz lepiej niż w lutym ub. r. Zwiększenie wywozu nastąpiło ze względu na wzrost wywozu tkanin wełnianych czesankowych. W wywozie bielskim włókienniczym wchodziły w ra-

chubę następujące artykuły: tkaniny wełniane 61 q wartości zł 177 tys., przędza lniana 289 q—zł 98 tys., płótno żaglowe 112 q—zł 39 tys., stożki i kapelusze 31 q—zł 38 tys., tkaniny bawełniane 8 q—zł 15 tys., tkaniny lniane 32 q—zł 13 tys.

W okresie styczeń-luty b. r. eksport najważniejszych wyrobów bielskich wyniósł (w tys. zł): tkanin wełnianych 300, przędzy lnianej—175, stożków i kapeluszy—96, płótna żaglowego—57. Kierunki wywozu tkanin wełnianych w tym okresie były następujące (w tys. zł): Jugosławia—126, Węgry—66, Argentyna—64. Stożki i kapelusze znajdowały zbyt (w tys. zł): Nowej Zelandii—38, Anglii—16, Stanach Zjedn.—6. Jak z powyższego wynika, eksport stożków skurczył się poważnie ze względu na niepomyślny warunki, jakie powstały przy tym wywozie do Anglii i Stanów Zjedn.—najpoważniejszych dotychczas odbiorców tego artykułu.

Przeciętna wartość eksportowa artykułów bielskich wynosiła zł 615 za 1 q, tj. zwiększyła w porównaniu ze styczniem b. r. (zł 500) z uwagi na wzrost pozycji wywozowej tkanin wełnianych.

Rozmiary eksportu włókienniczego z 3 najważniejszych okręgów w okresie 2 pierwszych miesięcy b. r. przedstawiają się następująco:

Okręgi	Styczeń ÷ luty		Spadek w 1938		w stos. do 1937	wartości	
	1937	1938	q	tys. zł			
Łódzki . . .	7 837	6 095	5 657	3 994	2 180	2 101	34
Białostocki . .	3 625	2 637	2 855	1 449	770	1 188	45
Bielski . . .	1 186	830	1 185	708	1	122	15
Razem:	12 648	9 562	9 697	6 151	2 951	3 411	36

Wywóz włókienniczy (wg danych Głównego Urzędu Statystycznego), obejmujący dział VIII tar. celnej oraz grupę 78 (kapelusze, czapki)—wyniósł w okresie 2 miesięcy b. r. 55 887 q wartości zł 12 949, co w stosunku do analogicznego okresu ub. r. stanowi spadek pod względem wartości o zł +121 tys. (24%). Udział grupy lnu w tym eksporcie wynosi w b. r. 35 169 q wartości zł 5 115 tys. (w ub. r. 58 609 q—zł 7 235 tys.). Z danych tych widać—z jednej strony—że wywóz przetwórczy w b. r. wyniósł zaledwie 20 718 q wartości zł 7 834 tys. (w ub. r. 25 163 q—zł 9 835 tys.), wykazując spadek 20%-owy w porównaniu z ub. r., z drugiej zaś—iż wywóz grupy lnu również kształtuje się niżkowno (o zł 2 120 tys.).

W zakresie włókna lnianego w 2 miesiącach b. r. wywieziono (w tys. zł): lnu międlonego—240 (w ub. r.—1 472), lnu trzpanego—960 (1 365), lnu czesanego—318 (517), pakul lnianych—2 855 (3 200), konopi czesanych—17 (32), wyczesków, pakul, wytrzępków konopnych—17 (68). Zmniejszenie wywozu lnu przejawiało się we wszystkich rodzajach tego włókna i jest spowodowane skurczeniem się eksportu do Czechosłowacji.

St. W.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY W LUTYM 1938 R.—Sytuacja przemysłu włókienniczego uległa w miesiącu sprawozdawczym dalszej poprawie, co szczególnie przejawiało się we wzroście wytwórczości najważniejszych półfabrykatów włókienniczych. Wskaźnik przepracowanych robotniko-godzin—wg danych mies. „Koniunktura Gospodarcza”—za luty b. r. wyniósł 85,8, a więc przekroczył poziom zarówno ze stycznia b. r. (81,3), jak i z lutego ub. r. (82,4). Wzmoczenie produkcji włókienniczej jest związane z sezonem letnim.

Rozmiary importu włókienniczego w okresie 2 pierwszych miesięcy b. r. w porównaniu z analogicznym okresem ub. r. przedstawiają się następująco:

NAZWA TOWARU	Styczeń ÷ luty				Wzrost (+) lub spadek (—) w 1938 r.			
	1937		1938		w stos. do 1937 r.			
	ton	tys. zł	ton	tys. zł	ton	% wagi	tys. zł	% wartości
Bawełna i odpadki	10 904	19 741	12 307	19 354	+ 1 403	13	— 387	2
Wetna surowa nieprana	3 071	10 319	2 631	8 233	— 440	14	— 2 086	20
„ prana	784	4 524	586	3 527	— 198	25	— 997	22
Odpadki wełniane	330	1 933	328	1 726	— 2	1	— 207	11
Wetna czesana	271	2 209	307	2 245	+ 36	13	+ 36	2
Juta i odpadki	1 627	753	2 837	1 535	+ 1 210	74	+ 782	104
Szmaty	4 208	4 710	2 482	3 034	— 1 726	41	— 1 676	36
Surowce razem:	21 195	44 189	21 478	39 654	+ 283	1,3	— 4 535	12
Przędza bawełniana	277	1 719	273	1 767	— 8	2	+ 48	3
„ wełniana	143	1 753	156	2 018	+ 13	9	+ 265	15
„ z jedwabiu natur.	27	689	32	854	+ 5	19	+ 165	24
Przędza razem:	447	4 161	461	4 639	+ 14	3	+ 478	11
Tkaniny bawełniane	96	1 302	118	1 699	+ 22	23	+ 397	30
„ wełniane, półwełniane	9	320	3	88	— 6	61	— 232	72
„ z jedwabiu natur.	1	187	1	254	—	—	+ 67	36
Inne artykuły włók. niewym.	467	2 613	537	2 625	+ 70	15	+ 12	0,5
Ogółem:	22 215	52 772	22 598	48 959	+ 383	2	— 3 813	7

Z danych tych widać, że nieznacznemu wzrostowi wagowemu przywozu (2%) towarzyszy spadek jego wartości o 7%, tj. o zł 3 813 tys. Saldo ujemne w obrocie artykułami włókienniczymi wynosi za okres 2 miesięcy b. r. kwotę zł 36 010 tys., tj. zaledwie o zł 308 tys. więcej niż za tenże okres ub. r., gdyż eksport w b. r. uległ redukcji o zł 4 121 tys.

Zmniejszenie wartości importu jest odzwierciedleniem spadku cen surowców włókienniczych w b. r. w porównaniu z ub. r. Bawełna północno-amerykańska kształtowała się zwykle—zjawisko to wystąpiło ze szczególną wyrazistością w II połowie tego miesiąca. Najwyższa cena—wg notowań giełdy nowojorskiej—wynosiła 9,37 centów amer. za 1 lb w dn. 23/II b. r., najniższa natomiast—8,51 centów amer. za 1 lb w dn. 1/II b. r. Analogicznie kształtowały się ceny bawełny egipskiej: dla gatunku „Sakellaridis” giełda w Liverpool notowała cenę najniższą w dn. 8/II, a mianowicie 8,21 d za 1 lb, najwyższą zaś w dn. 23/II—8,67 d za 1 lb.

Ceny wełny nieznacznie zmniejszały—przedstawiały się one, wg danych Konwencji Przędzalni Wełny Czesankowej, następująco (cif Gdynia basis prana—w zł za 1 kg): australijska Merino 6:12 (znizka 5%), Buenos Aires Merino prima A—5,28 (bez zmiany), Buenos Aires Crossbred C—4,56 (znizka 5%). Ceny te są niższe o ok. 30÷34% od cen z lutego ub. r.

W zakresie cen juty sytuacja nie uległa poważniejszej zmianie. Poziom cen tego surowca jest nieznacznie niższy od skali z lutego ub. r.

Wynosiły one w lutym b. r. dla gatunku „Blitz” £ 17.13,9 ÷ £ 18.7,6 za 1 t, natomiast przy „First”—£ 18.10 ÷ £ 19.2,6 za 1 t.

Ceny szmat nie uległy zmianie w stosunku do poprzedniego miesiąca. Poziom ich jest niższy od zeszlencznego o kilka procent.

Z surowców włókienniczych wzrosła jedynie pozycja importowa bawełny i juty. Wzmoczenie przywozu bawełny jest poważne i związane z sezonowym ożywieniem produkcji przędzalniczej. Wzrost w tym okresie przywozu juty nie oznacza natężenia produkcyjnego. W wełnie zaznacza się dalszy spadek przywozu w porównaniu z ub. r. Spadek ten jednak jest już mniejszy, niż w bilansie styczniowym. Znaczne zmniejszenie importu szmat jest wynikiem słabego przebiegu koniunktury w b. r. w przemyśle białostockim.

W zakresie półfabrykatów zaszły zmiany o tyle, że zmniejszył się nieznacznie przywóz przędzy bawełnianej, wzrosła zaś pozycja importowa przędzy wełnianej.

Import bawełny kierowany był w okresie styczeń-luty b. r. z następujących krajów: ze Stanów Zjedn. 77 793 q wartości zł 11 681 tys., Egiptu 12 470 q—zł 2 395 tys., Brazylii 3 906 q—zł 667 tys., Indji Brytyjskich 8 370 q—zł 1 158 tys., Konga Belgijskiego 5 152 q—zł 864 tys. W porównaniu z analogicznym okresem ub. r. zwiększył się przywóz ze Stanów Zjedn. o 20 590 q, Konga Belgijskiego o 1 288 q, Egiptu o 60 q, natomiast zmniejszył się import z Brazylii o 3 301 q, Indji Brytyjskich o 3 667 q.

Wełna surowa nieprana była importowana z następujących krajów: z Australii 18 896 q wartości zł 6 245 tys., Argentyny 3 781 q—

zł 1 046 tys., Nowej Zelandii 1 644 q—zł 386 tys., Związku Południowo-Afrykańskiego 1 738 q—zł 448 tys. Spadek tego przywozu w stosunku do stycznia i lutego ub. r. nastąpił z Australii i wynosił 744 q, Argentyny—3 963 q, Związku Południowo-Afrykańskiego—1 055 q.

Przywóz wełny pranej pochodził: z Anglii 1 991 q wartości zł 1 247 tys., Australii 614 q—zł 388 tys., Belgii 2 056 q—zł 1 269 tys., Argentyny 434 q—zł 175 tys.

Produkcja przędzy wełnianej czesankowej—wg danych Konwencji Przędzalni Wełny Czesankowej—zwiększyła się w lutym b. r. do 689 t (w styczniu b. r.—648 t), mimo to jednak spadek wytwórczości tego półfabrykatu w 2 pierwszych miesiącach b. r. wynosi 162 t, tj. 11% w stosunku do tegoż okresu ub. r. W dalszym więc ciągu obserwujemy zjawisko zmniejszania się wytwórczości przędzy w okresie, w którym raczej spodziewać należałoby się jej natężenia. Wyjaśnić w związku z tym należy, że produkcja tego artykułu w okresie styczeń÷luty 1937 r. była znacznie wyższa niż w 1936 r. i dlatego przy nieproporcjonalnie mniejszym zbyciu w 1937 r. zarysowała się w b. r. wyraźna ostrożność w dyspozycji produkcji.

Za objaw dodatni należy uważać podniesienie się zbytu tej przędzy w omawianym 2-miesięcznym okresie o 56 t, tj. o 4% w porównaniu z ub. r.

Stan składów przędzy wobec wzrostu zbytu i spadku produkcji dość poważnie zmalał, a mianowicie do 1 799 t (w styczniu b. r. 1 927 t), utrzymywał się jednak na poziomie wyższym niż w lutym ub. r. (1 597 t). Uruchomienie przędzalni, zrzeszonych w Konwencji, wzrosło w porównaniu ze styczniem b. r. i wynosiło 79,6% w stosunku do jednej zmiany; czynnych było 329 758 wrzecion.

Nieznaczna niższa cen surowej wełny pociągnęła za sobą dalszą redukcję cen przędzy wełnianej czesankowej, które w lutym kształtowały się na następującym poziomie (wg danych Konwencji): Nr 2/40 A—zł 12-15 za 1 kg, Nr 2/56 AI—zł 13-70, Nr 20 DE—zł 6-60, Nr 2/22 m. (syst. franc.)—zł 7-60.

Ożywienie w zakresie produkcji tkanin wełnianych było większe, niż w ub. r. Na rynku handlowym zaznaczyła się wyraźna poprawa pod względem wzrostu obrotów tkaninami czesankowymi w handlu hurtowym.

W dziedzinie produkcji przędzy bawełnianej — wg danych Gł. Urzędu Statystycznego—nastąpiła zdecydowana poprawa sytuacji, a mianowicie wzrosła ta wytwórczość do 5 230 t (w styczniu b. r.—4 379 t), na skutek czego wyniosła ona w okresie styczeń÷luty b. r. 9 609 t, tj. o 867 t (9%) więcej niż w tym czasie ub. r. Jeśli dodać, iż zbytu tego półfabrykatu przekroczył ramy produkcji i zwiększył się zarówno w lutym do 5 546 t (styczeń b. r.—5 309 t), jak również w okresie pierwszych 2 miesięcy b. r. w stosunku do analogicznego okresu ub. r. o 1 705 t (18%), wynosząc 10 855 t—to stan przedsiębiorstwa ocenić należy za zdecydowanie dodatni.

Wzmoczenie wytwórczości i zbytu przędzy jest wykładnikiem zwiększonego zapotrzebowania przemysłu tkackiego w związku z sezonem letnim. Zapasy przędzy bawełnianej zmniejszyły się w porównaniu ze styczniem b. r. do 1 661 t (styczeń ub. r. 1 994 t), utrzymując się na poziomie z lutego ub. r. Stan uruchomienia przędzalni bawełnianych, należących do Zrzeszenia Producentów Przędzy Bawełnianej, wyrażony w przeciętnej ilości godzin pracy jednego wrzeciona w tygodniu, zwykował w tym miesiącu do 60:55. Ceny przędzy bawełnianej kształtowały się na poziomie niezmiennym i wynosiły dla: Nr 1/24—38÷42 centów amer. w zł. za 1 kg, Nr 1/32 46÷48, Nr 2/32—52÷54-5.

Jeżeli chodzi o tkaniny—to obserwowane było w lutym b. r. mniejsze zainteresowanie tkaninami świeżej produkcji, niż należałoby się tego spodziewać, natomiast znaczne obroty dokonywane były artykułami białymi i międzysezonowymi. Ogólne rozmiary obrotów tkaninami bawełnianymi w omawianym miesiącu oceniane są jako pomyślne.

W zakresie nici miesiąc sprawozdawczy charakteryzuje się wzrostem wytwórczości do 77 t (w styczniu b. r.—68 t), a w okresie styczeń÷luty b. r. wzrost ten wyniósł 6% przy produkcji 145 t. Znacznie korzystniej ukształtowała się sytuacja pod względem zbytu, który zwiększył się w lutym do 118 t (styczeń—51 t), w okresie zaś 2 miesiąc-

cy b. r. wyniósł 169 t, a więc przekroczył poziom zeszłoroczny o 43 t (34%).

Przemysł sztuczno-jedwabny obniżył wprawdzie produkcję w lutym do 493 t (styczeń 530 t), nie mniej jednak w styczniu i lutym b. r. łącznie produkcja ta wykazała wzrost o 106 t (11%), wynosząc 1 023 t. Zbyt w lutym utrzymywał się na poziomie ze stycznia, a w okresie tych 2 miesięcy był wyższy niż w ub. r. o 116 t (11%); wyniósł 1 143 t, a więc przekroczył skalę produkcji w tym okresie.

W przemyśle jutowym nie nastąpiło wzmoczenie wytwórczości, mimo iż od strony dostaw surowca na potrzeby rynku wewnętrznego raczej spodziewany był wzrost produkcji. Produkcja przędzy jutowej obniżyła się w lutym nieznacznie do 1 127 t (styczeń 1 145 t), powodując jej skurczenie się w okresie 2 miesięcy b. r. o 11% (283 t) w stosunku do ub. r.; wynosi ona zaledwie 2 272 t. Pod względem wielkości zbytu przędzy nastąpiła w lutym poprawa, a mianowicie wzrost do 1 187 t, na skutek czego zbyt w 2 miesiącach b. r. wyniósł 2 231 t, czyli był mniejszy zaledwie o 50 t niż w ub. r. (2%). Tkanin i worków jutowych wyprodukowano w lutym 886 t (w styczniu 960 t), w okresie zaś 2 miesięcy o 267 t (12%) mniej niż w ub. r. Zbyt tkanin i worków wyniósł w styczniu i lutym b. r. 1 711 t, czyli był mniejszy od zeszłorocznego o 444 t (20%). W zakresie cen przędzy, tkanin i worków przy dostawach na rynek wewnętrzny nie zanotowano zmian. Spadek eksportu pośredniego worków jutowych w stosunku do ub. r. wynosi 906 t (27%), eksport ten wyniósł w b. r.—2 334 t.

Uruchomienie fabryk, zrzeszonych w Biurze Sprzedaży Wyrobów Fabryk Jutowych, wynosiło w lutym b. r. 76% w stosunku do jednej zmiany, przy czym czynnych było 17 831 wrzecion.

W okręgu białostockim sytuacja we włókiennictwie kształtowała się pod znakiem okresu niesezonowego. Wprawdzie nastąpiło nieznaczne wzmoczenie produkcji, spowodowane wykonywaniem zamówień rządowych, nie mniej jednak zbyt na rynku wewnętrznym był mniejszy, niż w poprzednim miesiącu i obejmował głównie dostawy rządowe. Produkcja w lutym wyniosła 235 t, czyli wzrosła o 15 t w stosunku do poprzedniego miesiąca. W porównaniu z lutym ub. r. produkcja ta wykazuje spadek o 365 t. Odpowiednikiem wzrostu wytwórczości jest stan uruchomienia, które w stosunku do jednej zmiany wyniosło w miesiącu sprawozdawczym 57%, podczas gdy w analogicznym miesiącu ub. r.—115%, w styczniu zaś b. r.—42%. Również nieznacznie zwiększyła się liczba zatrudnionych robotników, a mianowicie do 1 550 (w styczniu b. r.—1 500).

Zbyt, jak to wyżej zostało wspomniane, zmniejszył się do 120 t na skutek słabego przebiegu tzw. sezonu wiosennego. Zaznaczyć należy, że odnośnie dane za styczeń b. r. wynoszą 520 t, za luty zaś ub. r.—440 t. Ceny artykułów włókienniczych w dalszym ciągu nie uległy niższe, utrzymując się na poziomie z ub. r. (po dokonanej podwyżce o ok. 10%), jakkolwiek ceny szmat kształtują się poniżej poziomu z lutego ub. r.

Przemysł włókienniczy okręgu bielskiego wykazywał wzmoczone tempo produkcyjne, wynikające z okresu sezonowego. Obroty artykułami włókienniczymi znacznie powiększyły się—zarówno w tkaninach ubraniowych czesankowych, jak również w tkaninach zgrzebnych z żywej wełny. Dokonywano także poważnych obrotów w zakresie tkanin damskich. Przemysł konopny pracował intensywniej, niż w poprzednim miesiącu z uwagi na wzrost zapotrzebowania na rynku wewnętrznym. Analogicznie przedstawiała się sytuacja w dziedzinie wytwórczości wyrobów lnianych.

W stózkach sytuacja w porównaniu ze styczniem nie uległa poważniejszej zmianie. Produkcja tego artykułu—wg danych Głównego Urzędu Statystycznego—wynosiła w 2 pierwszych miesiącach b. r. 724 tys. sztuk, wykazując spadek w stosunku do tego samego okresu ub. r. o 197 tys. sztuk, tj. o 21%. Spadek ten wiąże się z redukcją eksportu. Zbyt również uległ zmniejszeniu, a mianowicie o 440 tys. sztuk, tj. 50%, wynosząc w okresie styczeń÷luty b. r. zaledwie 455 tys. sztuk. Sytuacja finansowa przemysłu i handlu włókienniczego bielskiego przedstawiała się mniej korzystnie, niż w styczniu b. r.—zaznaczył się m. in. wzrost transakcji kredytowych z kilkumiesięcznymi terminami płatności.

St. W.

ROLNICTWO

NOWE MOŻLIWOŚCI

SPLATY DŁUGÓW ROLNICZYCH PAPIERAMI WARTOŚCIOWYMI

Jedną z najpoważniejszych ulg, udzielonych rolnikom przez ustawodawstwo oddłużeniowe, stanowi przywilej splaty zadłużenia papierami wartościowymi. Splacając swój dług papierami wartościowymi, rol-

nik uzyskuje redukcję zobowiązania dzięki różnicy między kursem rynkowym tych papierów i kursem, po jakim jest dokonywana splata długu. Wysokość bonifikaty, otrzymywanej z tego tytułu przez rolnika, zależy więc od kursu rynkowego papierów wartościowych, którymi dopuszczalna jest splata długów rolniczych, oraz od tego, czy wierzyciel obowiązany jest przyjmować te papiery w cenie nominalnej, czy poniżej tej ceny.

Zasadnicze przepisy o spłacie długów rolniczych papierami wartościowymi zawarte są w rozdziale II rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/X 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. Podobnie jak to ma miejsce we wszystkich innych przepisach rolniczego ustawodawstwa oddłużeniowego—prawodawca potraktował odrębnie spłatę papierami wartościowymi zadłużenia rolniczego na tzw. rynku niezorganizowanym i w instytucjach kredytu zorganizowanego.

W myśl art. 13 wyżej wymienionego rozporządzenia, spłata papierami wartościowymi wszelkich długów rolniczych, poza wierzytelnościami instytucji kredytu zorganizowanego, wymienionych w art. 6 tegoż rozporządzenia, dopuszczalna jest—jeżeli dług rolniczy przewyższa sumę zł 500—w terminie do dn. 31/XII 1940 r. (ustalony w pierwotnym brzmieniu rozporządzenia termin dn. 24/X 1937 r. został następnie przedłużony ustawą z dn. 14/IV 1937 r.—„Dz. Ust. R. P.” Nr 30, poz. 222).

Do dn. 31/XII 1940 r. rolnicy mogą więc spłacać ten rodzaj długów następującymi papierami wartościowymi, wymienionymi w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dn. 23/X 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Ref. Roln. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84, poz. 589):

1) obligacjami pożyczek państwowych:

- 3% Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej,
- 4% Pożyczki Konsolidacyjnej,
- 6% Pożyczki Narodowej,
- 3% Państwowej Renty Ziemskiej I Serii,
- 5% Państwowej Pożyczki Konwersyjnej z 1924 r.,
- 5% Konwersyjnej Pożyczki Kolejowej z 1926 r.;

2) listami zastawnymi banków państwowych:

- 4½% listami zastawnymi serii I, 7% i 8% listami zastawnymi Państwowego Banku Rolnego,
- 7% i 8% listami zastawnymi Banku Gospodarstwa Krajowego;

3) 4½% listami zastawnymi towarzystw kredytowych ziemskich: w Warszawie, Lwowie, Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, Wileńskiego Banku Ziemskiego oraz Akcyjnego Banku Hipotecznego we Lwowie.

Powyższe papiery wartościowe muszą być przyjmowane przez wierzycieli przy spłacie długów rolniczych według ich wartości nominalnej. Papiery te winny być opatrzone wszystkimi kuponami, których płatność jeszcze nie nastąpiła, przy czym wartość kuponu bieżącego zachowuje się na poczet długu, przede wszystkim na należności płatne w gotówce. Wierzyciel obowiązany jest przyjąć zaoferowaną mu przez dłużnika spłatę długu papierami wartościowymi, w przeciwnym razie dłużnik ma możliwość spłaty tej dokonać w myśl art. 232 i 233 Kodeksu Zobowiązań przez złożenie papierów wartościowych do depozytu sądu i pisemne zawiadomienie o tym wierzyciela. Wierzyciel może jednak wystąpić do urzędu rozjemczego z wnioskiem o uchylenie prawa spłacania długu papierami wartościowymi, i urząd rozjemczy może to prawo uchylić, jeżeli dług powstał z tytułu odškodowania, lub jeżeli urząd uzna—po zbadaniu położenia majątkowego dłużnika i wierzyciela—że zdolność płatnicza i możliwości gospodarcze dłużnika pozwalają mu dług uiszczyć gotówką.

Spłata powyższymi papierami wartościowymi obejmuje kapitał długu oraz należne za czas do dn. 1/XI 1934 r. odsetki, prowizje i in. należności uboczne, z długiem związane. Natomiast należności uboczne, powstałe po dn. 1/XI 1934 r., winny być spłacane w gotówce.

Zapłata może być przedterminowa i może obejmować całość lub część należności, musi jednak wynosić kwotę co najmniej zł 500. Przy częściowej spłacie zadłużenia dokonana wpłata winna być przez wierzyciela zachowana przede wszystkim na procenty i inne należności uboczne należne do dn. 1/XI 1934 r. Jeżeli dług został w myśl przepisów oddłużeniowych rozłożony na raty, dokonana wpłata winna być zachowana na całość długu, który ulegnie odpowiedniemu zmniejszeniu, a dłużnik ma obowiązek w dalszym ciągu płacić w terminie raty zmniejszone na skutek dokonanej wpłaty.

Ten ulgowy sposób spłaty zobowiązań rolniczych, przewidziany dla wszystkich kategorii gospodarstw wiejskich (A, B, C), w praktyce wykorzystywany był głównie przez posiadaczy gospodarstw grupy B i C, gdyż wysokość poszczególnego długu, obciążającego przeciętne gospodarstwo grupy A, nie przekracza przeważnie zł 500, ponadto zaś rolnikom kategorii A lepiej kalkuluje się spłacić dług przedterminowo w całości lub w części gotówką, gdyż na mocy art. 43 powołanego rozporządzenia każda zapłata gotowizną, dokonana do dn. 31/XII 1940 r., umarza 200% zapłaconej sumy. W ten sposób spłacając swój dług gotówką, posiadacz gospodarstwa wiejskiego grupy A zyskuje 50% bonifikaty, przy użyciu zaś papierów wartościowych zyskuje od 40% (kurs 4½% listów zastawnych Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego serii L wynosi ok. 61) do 6% (kurs 8% listów zastawnych P. B. R. i B. G. K. wynosi ok. 94). Poza tym przeciętny posiadacz gospodarstwa grupy A, z natury rzeczy, niechętnie korzysta z przywileju spłaty długów papierami wartościowymi, o ile potrzebne jest dla tego celu dokonanie wyboru odpowiednich walorów i ich zakup, a to z uwagi na jego zupełną nieznanąność rynku pieniężnego.

Reasumując, stwierdzić trzeba, że w zakresie zadłużenia rolniczego w tzw. kredycie niezorganizowanym przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/X 1934 r. stwarzają dla rolników poważne ułatwienia w spłacie, bądź to (dla rolników kat. A) w formie bonifikaty przy przedterminowej spłacie gotówkowej, bądź to (dla wszystkich rolników) w drodze spłaty długów papierami wartościowymi.

Natomiast przywilej spłaty przez rolnika długu papierami wartościowymi nie istniał dotychczas w odniesieniu do długów rolniczych wobec instytucji kredytu zorganizowanego. Wprawdzie, prawodawca upoważnił Ministra Skarbu w art. 16 rozporządzenia z 1934 r. do oznaczenia w drodze rozporządzenia papierów wartościowych, którymi będzie można spłacać długi rolnicze wobec tych instytucji, w terminie do dn. 31/XII 1940 r., jak również do ustalenia kursów tych papierów, zasad oraz warunków spłaty powyższych długów, lecz wykorzystanie tego upoważnienia przedstawiało znaczne trudności i wymagało uprzedniego przeprowadzenia dokładnych przygotowań—ze względu na konieczność uchronienia aparatu bankowego od skutków masowych spłat papierami wartościowymi i związanych z nimi redukcji zadłużeń.

Ogłoszone ostatnio („Dz. Ust. R. P.” Nr 21, poz. 178, 179 i 180) 3 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 8/III 1938 r., wydane na mocy art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/X 1934 r., zawierają przepisy, umożliwiające rolnikom spłatę ich długów papierami wartościowymi również w stosunku do instytucji kredytu zorganizowanego oraz instytucji ubezpieczeń społecznych. W rozporządzeniach tych zostały ustalone zasady i warunki spłaty długów rolniczych papierami wartościowymi odmiennie dla 2 rodzajów zadłużeń rolniczych: nie objętych i objętych układami konwersyjnymi.

Pierwsze z wymienionych rozporządzeń—w sprawie oznaczenia papierów wartościowych i ich kursów przy spłacie długów rolniczych (poz. 178)—reguluje spłatę długów, nie objętych układami konwersyjnymi, a powstałych przed dn. 1/VII 1932 r. i stanowiących wierzytelności:

- 1) instytucji ubezpieczeń społecznych,
- 2) banków, przedsiębiorstw i instytucji państwowych lub komunalnych oraz ogólnie użytecznych przedsiębiorstw osadniczych w woj. śląskim,
- 3) przedsiębiorstw bankowych, wymienionych w art. art. 2, 3 i 119 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 17/III 1928 r. o prawie bankowym,
- 4) Centralnej Kasy Spółek Rolniczych, komunalnych kas oszczędności, Galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie i Ukrainskiej Szczadnicy w Przemyślu,
- 5) gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych,
- 6) spółdzielni kredytowych, należących do związków rewizyjnych, ustalonych przez Ministra Skarbu.

Powyższe długi rolnicze, wraz z odsetkami i kosztami, mogą być spłacane wymienionymi w rozporządzeniu papierami wartościowymi

po kursie 90% wartości nominalnej tych papierów w okresie od dn. 1/IV 1938 r. do dn. 31/XII 1940 r.—o ile:

1) ciążą na posiadaczach gospodarstw wiejskich grupy A,

2) ciążą na posiadaczach gospodarstw wiejskich grupy B, a Komitet Konwersyjny, działający w swoim czasie przy Banku Akceptacyjnym, lub wojewódzki urząd rozjemczy orzekł, że dług ten nie został objęty układem konwersyjnym z winy instytucji wierzycielskiej.

Wyjaśnić tu należy, że już w myśl ust. 3 art. 17 ustawy z dn. 24/III 1933 r. o ułatwieniach dla instytucji kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzycielskości rolniczych („Dz. Ust. R. P.” Nr 82/1935, poz. 507), długi rolnicze, o których Komitet Konwersyjny orzekł, że nie zawarto na nie układu konwersyjnego na Bank Akceptacyjny z winy instytucji wierzycielskiej, na której ciążył obowiązek zawarcia takiego układu—podlegają rozłożeniu na spłaty i obniżeniu oprocentowania z mocy samego prawa—w myśl rozdz. V rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych, i mogły być spłacane papierami wartościowymi na zasadach, przewidzianych dla zadłużeń rolniczych w kredycie niezorganizowanym. Omówiony więc wyżej przepis nowego rozporządzenia Ministra Skarbu rozumieć należy w ten sposób, że obecnie dopuszczona została spłata papierami wartościowymi wszystkich zadłużeń grupy A, nie objętych układami konwersyjnymi (a więc i tych, co do których stwierdzona została wina dłużnika w niedojsciu układu do skutku), oraz tych zadłużeń gospodarstw grupy B, co do których wojewódzki urząd rozjemczy orzekł winę instytucji wierzycielskiej w niedojsciu układu konwersyjnego do skutku.

Papiery wartościowe, którymi dłużnik spłacać będzie powyższe długi, winny być zaopatrzone w należne kupony z bieżącym włącznie. Dla usunięcia trudności, jakie dłużnikom, zwłaszcza drobnym rolnikom, nastęrczać może konieczność zakupu papierów wartościowych dla spłaty długu, omawiane rozporządzenie przewiduje, że przy spłacie długów, nie przewyższających zł 5 000, dłużnik ma prawo dokonać spłaty przez wpłacenie instytucji wierzycielskiej gotówką kwoty, potrzebnej na zakup wskazanych przez niego papierów.

Drugie z wymienionych rozporządzeń (poz. 179) ustala warunki spłaty papierami wartościowymi długów rolniczych, na które zawarto układy konwersyjne za pośrednictwem Banku Akceptacyjnego na zasadzie ustawy z dn. 24/III 1933 r. o ułatwieniach dla instytucji kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzycielskości rolniczych.

Rozporządzenie to postanawia, że do układów konwersyjnych, zawartych przez instytucje wierzycielskie z dłużnikami, będzie wprowadzona klauzula, że dłużnik ma prawo w czasie od dn. 1/IV 1938 r. do dn. 31/XII 1940 r. spłacać wymienionymi w rozporządzeniu papierami wartościowymi należności kapitałowe od wierzycielskości, objętej układem, po kursie 90% wartości nominalnej tych papierów. Jednakże prawo takiej spłaty nie przysługuje dłużnikom, którzy zalegają więcej aniżeli z jedną ratą odsetek, należnych z tytułu układu—lecz tylko do czasu spłacenia zaległości odsetkowej.

Papierami wartościowymi, które winny być opatrzone w należne kupony z bieżącym włącznie, może być spłacony przedterminowo cały kapitał długu, objęty poszczególnym układem konwersyjnym—o ile nie przekracza on kwoty zł 500. Jeżeli dług przewyższa tę kwotę, papierami wartościowymi spłacać można raty kapitałowe, należne z tytułu zawartego układu—zarówno zapadłe przed wejściem w życie omawianego rozporządzenia, jak i bieżące raty, płatne w terminach, ustalonych w układzie, oraz przedterminowo te raty, których płatność nastąpi do dn. 31/XII 1940 r.—bez względu na wysokość sumy raty kapitałowej.

Aby uchronić drobnych dłużników od kłopotów, związanych z wyborem najkorzystniejszego dla nich papieru wartościowego i zakupem tego papieru, rozporządzenie postanawia, że w wypadku, gdy dłużnikiem jest posiadacz gospodarstwa wiejskiego grupy A, a dług, objęty układem, nie przewyższa kwoty zł 5 000—dłużnik ma prawo bądź spłacić instytucji wierzycielskiej swe zobowiązanie papierami wartościowymi, przez siebie zakupionymi, bądź też wpłacić jej odpowiednią kwotę gotówkową, za którą ona sama zakupi papiery wartościowe

według swego wyboru i umorzy zobowiązanie w takim stosunku, jak przy zapłacie papierami wartościowymi. Ponadto rozporządzenie postanawia, że—dla ułatwienia rozliczenia z tego tytułu między instytucją wierzycielską i dłużnikiem—Minister Skarbu określać będzie na wniosek Banku Akceptacyjnego średni kurs giełdowy papierów wartościowych, na podstawie którego obliczona będzie równowartość w papierach wartościowych wpłaconej przez dłużnika gotówki. Instytucja wierzycielska nie ma prawa dokonywać żadnych dodatkowych rozliczeń z tytułu zakupu przez siebie papierów wartościowych za gotówkę dłużnika.

W myśl obu wyżej wymienionych rozporządzeń Ministra Skarbu—spłata długów rolniczych—zarówno objętych jak i nie objętych układami konwersyjnymi—może być dokonywana następującymi papierami wartościowymi:

1) obligacjami pożyczek państwowych:

- 4% Pożyczki Konsolidacyjnej,
- 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej z 1937 r.,
- 5% Pożyczki Konwersyjnej z 1924 r.,
- 5% Konwersyjnej Pożyczki Kolejowej z 1926 r.;

2) 4½% listami zastawnymi serii I Państwowego Banku Rolnego;

3) 4½% listami zastawnymi Towarzystw Kredytowych Ziemskich w Warszawie i Lwowie, Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, Wileńskiego Banku Ziemskiego oraz Akcyjnego Banku Hipotecznego we Lwowie.

Zachodzi pytanie, jaką bonifikatę może osiągnąć rolnik, spłacając swój dług papierami wartościowymi. Jeżeli wziąć pod uwagę z jednej strony aktualne kursy tych papierów, z drugiej zaś uwzględnić, że będą one przyjmowane przez instytucję wierzycielską po kursie 90 za 100, można obliczyć, że—aby umorzyć zł 100 swego długu—rolnik musi obecnie przeznaczyć na zakup: 4% Pożyczki Konsolidacyjnej lub 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej z 1937 r. lub 5% Konwersyjnej Pożyczki Kolejowej z 1926 r.—ok. zł 73, 5% Pożyczki Konwersyjnej z 1924 r.—ok. zł 78, 4½% listów zastawnych Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie—ok. zł 70, 4½% listów zastawnych I serii P. B. R.—ok. zł 83. Jak z powyższych liczb wynika, bonifikata wahałaby się w granicach 16÷30%. Jeżeli pominąć ewentualne zwyki kursów tych papierów na skutek zwiększonego popytu na nie ze strony dłużników, redukcja długów, jaką rolnicy uzyskują tą drogą, stanowi dla nich poważną ulgę w spłacie. W zakresie spłaty należności z tytułu układów konwersyjnych ciężar tej nowej ulgi dla rolników ponieść musi w znacznej części Skarb Państwa, częściowo zaś—instytucje wierzycielskie.

W związku z tym trzecie z omawianych rozporządzeń Ministra Skarbu (poz. 180) ustala zasady pomocy Skarbu Państwa, jaka będzie udzielona instytucjom wierzycielskim, które zawarły układy konwersyjne. W myśl tego rozporządzenia Skarb Państwa, za pośrednictwem Banku Akceptacyjnego, dokonywać będzie skupu od instytucji wierzycielskich, upoważnionych do zawierania układów konwersyjnych, połowy papierów wartościowych, wpłaconych tym instytucjom przez dłużników na spłatę długów rolniczych, objętych układami konwersyjnymi. Skup dokonywany będzie po kursie, w jakim te papiery zostały przez instytucje wierzycielskie przyjęte na zapłatę wierzycielskości. Papiery wartościowe winny być zaopatrzone w należne kupony z bieżącym włącznie, przy czym instytucja wierzycielska winna przedstawić dowody, że papiery te pochodzą ze spłat kapitałowych z tytułu układów konwersyjnych.

Ponadto Minister Skarbu umożliwi skup drugiej połowy papierów wartościowych od tych komunalnych kas oszczędności, spółdzielni kredytowych i gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych, w których wierzycielskości rolnicze stanowią—wg stanu na dz. 31/XII 1932 r.—co najmniej 10% ogólnej sumy kredytów, udzielonej w tym czasie przez te instytucje. W stosunku do pozostałych instytucji wierzycielskich—o ile wierzycielskości rolnicze stanowią u nich co najmniej 50% ogólnej sumy kredytów, przez nie udzielonych—wg stanu na dz. 31/XII 1932 r.—Minister Skarbu umożliwi, na wniosek Banku Akceptacyjnego, skup drugiej połowy papierów wartościowych, w całości lub

w części—w zależności od stanu finansowego poszczególnych instytucyj.

Omawiane rozporządzenie przewiduje również przedłużenie pomocy Skarbu Państwa, udzielanej instytucjom wierzycielskim z tytułu obniżenia dłużnikom odsetek od długów rolniczych, objętych układami konwersyjnymi—na dalszy rok, tj. na rok 5-ty, licząc od daty zawarcia układu, przy układach, zawartych przed dn. 30/XI 1934 r., oraz na rok 4-ty—przy układach, zawartych po tym terminie.

W przypadkach przedterminowej spłaty lub rozwiązania układu konwersyjnego odsetkowa pomoc Skarbu Państwa będzie odpowiednio zmniejszona od dn. 1-go najbliższego miesiąca po dokonanej spła-

cie lub rozwiązaniu układu. W przypadkach przedterminowej częściowej spłaty kapitału długu, objętego układem, pomoc Skarbu Państwa będzie odpowiednio obniżona, gdy dokonana spłata lub suma spłat wynosi na poszczególny układ co najmniej zł 200. O dokonanych spłatach, które powodują zmianę wysokości pomocy Skarbu Państwa, instytucje wierzycielskie obowiązane są niezwłocznie zawiadamiać Bank Akceptacyjny.

H. O.

ZNIESIENIE ZAKAZU WYWOZU ZBÓŻ I PASZ — p. str. 622.

HANDEL

HANDEL WEWNĘTRZNY

RUCH CEN W LUTYM 1938 R.—Obroty handlowe—po sezonowym osłabieniu w styczniu—w lutym pozostały mniej więcej ustabilizowane, utrzymując się jednak na poziomie wyższym niż w lutym ub. r. W niektórych branżach zaznaczyła się częściowo lekka tendencja wzrostowa, np. w handlu włókienniczym i galanteryjnym. W związku ze zbliżającym się sezonem wiosennym żywszy ruch wystąpił w handlu hurtowym.

Dane, ilustrujące w pewnym stopniu zmiany w obrótach gospodarczych—miały lekką tendencję wzrostową, wskazując przy tym na raczej niewielkie zmiany w sytuacji obrotów. Suma weksli wystawionych—ulegająca zresztą wpływowi nie tylko zmian w rozmiarach obrotów, ale także zmian w sposobach regulacji transakcyj (kurcząca się np. wraz z rozwojem transakcyj gotówkowych), ponadto obejmująca obok weksli handlowych także i finansowe—znacznie w lutym podniosła się, mianowicie do zł 493 miln.—wobec zł 422 miln. w styczniu i zł 430 miln. w lutym 1937 r. (obliczenia z usunięciem sezonowości). Przewóz towarów na P. K. P. wzrósł z 11,5 tys. wagonów przec. dziennie w styczniu do 12,7 tys. wagonów w lutym b. r.; w lutym 1937 r. przewozy były również niższe—11,6 tys. wagonów przeciętnie dziennie.

Wzrost obrotów hurtowych i produkcji nie wywołał silniejszego napięcia zapotrzebowania kredytowego—wobec dużej płynności jednostek gospodarujących i utrzymującej się dobrej wypłacalności. Rynek pieniężny i kapitałowy odznaczał się w dalszym ciągu dużą płynnością i nie oddziaływał hamująco na obroty, ułatwiając je w miarę potrzeby.

Ceny w lutym obniżyły się, ale—odmiennie niż w styczniu—znizka wystąpiła wyraźniej w zakresie cen hurtowych niż w zakresie cen detalicznych.

Ruch wskaźników cen hurtowych przedstawia następujące zestawienie (na podstawie danych Instytutu Badania Koniunktur oraz Gł. Urz. Stat.):

	Luty	Wskaźnik ogólny		Artykuły rolne kraj.		Artykuły przemysł.	
		1929	1930	1931	1932	1933	1934
		97.9	88.4	75.7	68.3	60.4	57.6
	"	1930	88.4	79.7	66.3	61.1	52.2
	"	1931	75.7	66.3	61.1	41.7	52.2
	"	1932	68.3	61.1	71.0	42.5	59.8
	"	1933	60.4	53.5	62.7	56.0	1937
	"	1934	57.6	48.2	61.8	51.4	1938
	"	1935	52.2	41.7	57.0		
	"	1936	52.2	42.5	56.0		
	"	1937	59.8	53.5	61.7		
	"	1938	57.7	51.4	59.4		

	Luty	Artykuły rolne:		Artykuły przemysłowe:		
		sprzedawane przez rolników	przetworzone	surowce	półfabrykaty	wyroby gotowe
Lipiec	1927	51.4	58.5	62.0	60.5	61.0
Sierpień	"	49.7	59.1	61.8	59.9	60.9
Wrzesień	"	50.3	59.2	60.8	59.5	61.1
Październik	"	48.3	57.4	59.9	58.7	60.9
Listopad	"	49.1	56.9	60.0	58.2	60.9
Grudzień	"	47.4	57.2	60.4	58.0	60.8
Styczeń	1938	46.8	57.3	60.7	57.7	60.4
Luty	"	46.1	56.9	60.6	57.7	60.4

	Luty	Artykuły rolne:		Artykuły przemysłowe:		
		1937	1936	1935	1934	1933
Luty	1937	48.5	58.7	65.5	59.8	60.7
"	1936	36.5	48.7	54.8	53.6	59.5
"	1935	33.5	50.1	54.7	54.8	61.1
"	1934	38.8	57.9	60.8	59.7	64.8

Ceny hurtowe, które zniżają już od lipca ub. r.—choć we wrześniu i listopadzie utrzymały się na poziomie poprzedniego miesiąca, a w styczniu niemal że pozostały niezmiennie—w lutym obniżyły się o 5-2%. Spadek cen hurtowych w lutym dotyczy zarówno cen artykułów rolnych, jak i cen artykułów przemysłowych—tych ostatnich jednak w znacznie słabszym stopniu.

Jeśli chodzi o ceny artykułów rolnych (łącznie z kolonialnymi oraz innymi, objętymi grupą ogólną żywności i używek)—to zmiany we wskaźnikach poszczególnych pozycji przedstawiały się następująco (wskaźniki: 1928 r.=100):

	Grudzień		Styczeń		Luty	
	1937	1938	1938	1937	1938	1937
Zboża wszelkie . . .	53.0	52.3	50.6	56.8	56.8	56.8
Ziemiopłody inne . .	37.5	42.0	41.0	38.7	38.7	38.7
Mąka i kasza	53.7	53.2	51.9	60.1	60.1	60.1
Zwierzęta rzeźne . . .	40.7	39.7	39.6	42.7	42.7	42.7
Mięso i słonina	47.3	48.0	48.1	45.6	45.6	45.6
Nabiał	52.5	50.0	50.9	46.4	46.4	46.4
Cukier, spirytus, piwo	71.3	71.3	71.3	71.3	71.3	71.3
Towary kolonialne . .	70.9	72.6	72.4	74.8	74.8	74.8
Tytoń	96.8	96.8	96.8	96.8	96.8	96.8
Sól	91.8	91.8	91.8	91.8	91.8	91.8

Ceny artykułów rolnych, które od lipca ub. r. wykazują tendencję zniżkową (z przejściową wyżką we wrześniu i listopadzie)—w lutym b. r. obniżyły się 1-2% (dwa razy silniej niż w styczniu). Obniżyły się w lutym ceny artykułów roślinnych, podczas gdy ceny artykułów hodowlanych miały raczej tendencję wzrostową. Ceny zbóż kształtowały się w Polsce dość zgodnie z tendencją cen światowych, przy czym w II połowie przeważała wyżka cen—z wyjątkiem jedynie jęczmienia. W ciągu całego miesiąca najsilniej zniżkowały ceny żyta i jęczmienia, ceny pszenicy obniżyły się bardzo nieznacznie, ceny owsa pozostawały ustabilizowane. Ceny przetworów zbożowych kształtowały się niejednolicie, choć per saldo przeważała tendencja zniżkowa. Ceny artykułów hodowlanych wykazały w lutym stabilizację lub wzrost. Właściwie zniżkę cen wykazały tylko jaja, których podaż—jeśli chodzi o towar świeży—znacznie wzmożła się. Mimo to, ogółem biorąc, ceny nabiału wzrosły—wobec jednoczesnej wyżki cen mleka i masła. W grupach zwierząt oraz mięsa i przetworów mięsnych panowała właściwie stabilizacja cen—przy pewnej tendencji ku wyżce, która wystąpiła w notowaniach cen trzody, mięsa itp.

W grupie cen artykułów przemysłowych ujawniła się w lutym zniżka cen zaledwie o 0.2%—po przejściowej równie minimalnej wyżce w styczniu. Zmiany cen, jakie nastąpiły w poszczególnych działach towarowych, ustalić można z następującego zestawienia (wskaźniki przy podstawie: 1928 r.=100):

	Grudzień		Styczeń		Luty	
	1937	1938	1938	1937	1938	1937
Drewno surowe	68.5	69.6	68.0	75.1	75.1	75.1
" obrobione	53.4	53.0	53.1	55.0	55.0	55.0
Surowce włókniste	34.8	34.4	35.4	44.9	44.9	44.9
Przędza	49.9	49.5	49.2	54.8	54.8	54.8
Tkaniny	58.2	57.6	57.5	58.4	58.4	58.4
Paliwo mineralne	79.6	80.1	80.5	77.3	77.3	77.3
Oleje mineralne	80.4	80.4	80.4	80.4	80.4	80.4
Żłom i ruda żelazna	68.9	67.6	67.1	77.9	77.9	77.9
Żelazo	79.9	79.9	79.9	70.9	70.9	70.9
Metale nieżelazne	44.0	43.2	43.4	75.8	75.8	75.8
Skóry surowe	34.5	35.9	35.3	44.1	44.1	44.1
" wyprawione	49.3	48.8	48.2	50.6	50.6	50.6
Odzież i obuwie	48.4	48.2	47.5	48.5	48.5	48.5
Chemikalia	67.7	68.3	68.3	71.3	71.3	71.3
Mydło	71.2	71.3	71.3	72.3	72.3	72.3

Nawozy sztuczne	67.1	68.3	69.0	70.4
Materiały budowlane mineralne . .	47.8	47.6	48.3	47.1
Papier	55.8	55.8	55.8	55.8
Urządzenia domowe (meble, naczy- zarówki)	68.2	68.3	68.3	69.0
Maszyny i narzędzia rolnicze . .	65.4	66.2	66.3	63.0
Maszyny, narzędzia i inne wyroby dla przemysłu	70.6	76.7	77.5	74.8

W grupie drzewnej w styczniu wyższe cen drewna surowego towarzyszyła niższa cen drewna obrobionego, w lutym natomiast ceny drewna surowego spadły, a ceny drewna obrobionego bardzo nieznacznie podniosły się. Stosunkowo wysokie ceny drewna surowego, przy jednoczesnym osłabieniu zleceń zagranicznych i spadku wywozu—stwarzały mniej korzystną sytuację dla przemysłu drzewnego i raczej słabą tendencję cen dla tarczy, której obroty w kraju również kształtowały się dość słabo.

W grupie włókienniczej panowała niejednolita tendencja cen: ceny surowca wzrosły, ceny zaś przędzy oraz tkanin spadły. W zakresie cen surowca też ruch cen był różnokierunkowy: podniosły się ceny bawełny, juty i konopi przy niższych cenach wełny i lnu. W grupie przędzy, której zbyt wzrósł dzięki intensywnemu uruchomieniu tkalni—w zakresie przędzy bawełnianej panowała stabilizacja cen, natomiast ceny przędzy wełnianej niżkowały, idąc w ślad za cenami surowca. Ceny tkanin, których obroty znacznie wzrosły—zarówno jeśli chodzi o zakupy na sezon wiosenny, jak i o wyprzedaże zapasów—kształtowały się lekko niżkowo; niższa dotknęła jednak bardzo nieznacznie gatunki, głównie w zakresie artykułów wełnianych.

Ceny paliwa wzrosły w lutym—analogicznie jak w szeregu poprzednich miesięcy—na skutek jedynie wzrostu cen ropy naftowej, której wydobycie w dalszym ciągu skurczyło się. Zupełnie bez zmiany pozostawały ceny węgla, którego sprzedaż krajowa i eksport w lutym nieco obniżyły się.

W grupie metalowej ceny surowca żelaznego wykazały lekką—jak i w poprzednich miesiącach—tendencję niżkową—wobec spadku cen rudy krajowej. Ceny żelaza, którego zbyt na zapotrzebowanie handlu i przemysłu przetwórczego wzrosło—pozostawały w dalszym ciągu niezmiennie. Ceny innych metali—poza żelazem—po wielkiej haussie w I połowie ub. r., od dłuższego czasu niżkują, w lutym jednak wykazały lekką tendencję wyżkową, przy czym wyżkowały zarówno ceny cynku, jak i ceny ołowiu, jak i ceny miedzi.

W grupie skórzananej nastąpiła niżka cen, przy czym—odmiennie niż w styczniu, kiedy tylko ceny skór wyprawionych niżkowały—zarówno w zakresie skór surowych, jak i w zakresie skór wyprawionych. W grupie mineralno-budowlanej nastąpiła wyżka cen, mianowicie wzrosły ceny wapna i cegły, której produkcja wzrosła w związku ze zbliżającym się sezonem. Ceny produktów naftowych—przy osłabionym nieco w lutym, podobnie jak w styczniu, zbycie krajowym—pozostawały w dalszym ciągu bez zmiany. W grupie chemicznej—po wyższym w styczniu—panowała stabilizacja cen, przy ożywionej produkcji i zbycie. Dla nawozów sztucznych, których zbyt zwiększył się, nastąpiła wyżka cen, mianowicie w zakresie superfosfatów. Ceny papieru pozostawały wciąż niezmiennie.

W okresie rocznym—od lutego 1937 r. do lutego 1938 r.—stwierdzamy wyraźny spadek poziomu cen hurtowych, mianowicie niżka cen, jaka nastąpiła w ciągu roku, wyniosła 3.5%. Ceny artykułów rolnych niżkowały w okresie rocznym o 3.9%, ceny zaś artykułów przemysłowych—o 3.7%; ruch więc cen rolnych i przemysłowych był prawie równoległy.

W zakresie cen artykułów rolnych nastąpiła w ciągu okresu rocznego lutego 1937÷lutego 1938 przede wszystkim niżka cen produktów roślinnych, podczas gdy w zakresie artykułów hodowlanych przeważała wyżka cen. Mianowicie, ceny zbóż spadły o 10.9%, ceny innych—poza zbożami—ziemiopłodów podniosły się o prawie 6%, ceny przetworów zbożowych obniżyły się silnie, bo o 13.6%. Jednocześnie ceny bydła i trzody niżkowały o 7.3%, ceny mięsa i przetworów wzrosły o 5.5%, a ceny nabiału—o 9.7%.

Jeśli chodzi o ceny artykułów przemysłowych, to niżka ich objęła w okresie rocznym od lutego 1937 r. do lutego 1938 r. nie wszystkie grupy, bowiem kilka grup wykazało w ciągu tego okresu poziom utrzymania, a w niektórych grupach ujawniła się nawet wyżka cen. W grupach surowcowych zdecydowanie przeważał spadek cen: ceny drewna surowego obniżyły się o 10.4%, ceny skór surowych—o 20.0%, ceny surowców włókienniczych—o 21.2% (głównie bawełny, w mniejszym stopniu wełny i lnu, a z wyjątkiem konopi i juty), oraz ceny złomu i rudy—o 13.9%; jedynie ceny paliwa mineralnego wzrosły o 4.1% (wyżka ceny ropy). W grupach półfabrykatów zmiany cen w okresie rocznym były na ogół mniejsze: ceny żelaza wzrosły o 12.7% (podwyżka cen w lipcu), ceny olejów mineralnych pozostały bez zmian, a spadły: ceny drewna obrobionego—o 3.5% (słabiej niż surowiec), ceny skór wyprawionych—o 4.7%, ceny nawozów sztucznych—o 1.9% (niżka cen nawozów potasowych i tomasyny), oraz ceny

przędzy—o 10.2%; poza tym ceny chemikaliów obniżyły się o 4.2% (m. in. wzrosły ceny smoły, a spadły ceny terpentyny medycznej itp.), ceny innych metali poza żelazem spadły bardzo silnie, bo o 42.7% (gwałtowny spadek cen cynku, słabszy nieco—ołowiu i miedzi), ceny materiałów budowlanych wyżkowały o 2.6% (wzrost cen cegły i wapna), ceny papieru pozostały bez zmiany. W grupie wyrobów gotowych o charakterze bezpośredniej konsumpcji nastąpił między innymi spadek cen tkanin (o 1.5%), cen odzieży i obuwia (o 2.1%) oraz cen mydła (o 1.4%).

Sumując zmiany cen w okresie rocznym według zasadniczych grup otrzymujemy—odnośnie cen przemysłowych—następujące wyniki: ceny surowców spadły silnie, bo o 7.5%, ceny półfabrykatów—znacznie słabiej, mianowicie o 3.5%, a ceny wyrobów gotowych—zaledwie o niecałe 0.5%. Jeśli chodzi o wyroby gotowe, to spadek cen wykazały tylko artykuły konsumpcyjne, mianowicie o 1.5%; ceny wyrobów dla produkcji przemysłowej wzrosły—o 3.6%, a jeszcze silniej wyżkowały ceny wyrobów dla produkcji rolnej, mianowicie o 5.2%. Spadek cen surowców i półfabrykatów nie dotknął artykułów skartelizowanych, których ceny wyżkowały o 2.9%, natomiast spadły ceny „pozostałych” surowców i półfabrykatów—o 5.6%, a szczególnie silnie—ceny artykułów, uzależnionych od zagranicy, bo o 21.0%.

W zakresie cen artykułów rolnych ujawniły się w okresie rocznym lutego 1937÷lutego 1938 następujące zmiany: ceny artykułów, sprzedawanych bezpośrednio przez rolników (ziemiopłody, zwierzęta, nabiał)—spadły o 5.0%, a ceny przetworów (przetwory zbożowe, mięso i tłuszcze, cukier, spirytus i piwo)—o 3.1%. Niekorzystnie wypada zestawienie ruchu cen artykułów, sprzedawanych przez rolnika, (spadek o 5.0%) z ruchem cen artykułów żywności i używek, nabywanych przez spożywców (nabiał, przetwory roślinne i zwierzęce, towary kolonialne, tytoń, sól), które obniżyły się tylko o 1.0%. Jeszcze mniej korzystnie przedstawia się porównanie ruchu cen artykułów, sprzedawanych przez rolnika, z ruchem cen artykułów przemysłowych, nabywanych przez rolnika, (maszyny i narzędzia, nawozy, materiały budowlane, drewno, żelazo, skóry, towary kolonialne, cukier, sól, spirytus, piwo, tytoń, węgiel, nafta, mydło, tkaniny, obuwie, meble i naczynia): pierwsze obniżyły się o 5.0%, drugie—zaledwie o 0.6%.

Ceny detaliczne już od roku wykazują stosunkowo bardzo nieznaczne wahania—z jedynym wyjątkiem w lipcu ub. r., kiedy przejściowo spadły nieco silniej. W pozostałych miesiącach tego rocznego okresu oscyływały między wskaźnikiem 57.5 i wskaźnikiem 58.8, przy czym bez stałej tendencji. W ostatnich jednak miesiącach utrzymuje się tendencja lekko niżkowa, mianowicie ceny detaliczne w grudniu spadły o 0.2%, w styczniu—o 1.0%, w lutym—o 0.2%. Przy stabilizacji cen artykułów przemysłowych, które od września ub. r. utrzymują się na stałym poziomie—niżka cen w styczniu dotyczy wyłącznie cen artykułów rolnych, przy czym zaznaczyć należy, że jednocześnie ceny artykułów kolonialnych wykazały wzrost o 0.5%. Niżka cen artykułów rolnych w lutym dotyczy tylko artykułów pochodzenia roślinnego—o 1.7% (w grupach: pieczywa, mąki i kaszy oraz strączkowych, warzyw i owoców), natomiast ceny artykułów pochodzenia zwierzęcego wykazały wzrost—o 0.6%; wyżkowały tu silnie—ceny mleka i masła, natomiast spadły ceny mięsa i przetworów, a zwłaszcza gwałtownie—ceny jaj.

W okresie rocznym od lutego 1937 r. do lutego 1938 r. ceny detaliczne zwiększyły się zaledwie o 0.2%. Ponieważ ceny hurtowe spadły silniej, nastąpiło pewne niekorzystne przesunięcie w stosunku cen hurtowych i detalicznych—abstrahując, oczywiście, od słabej porównywalności obu wskaźników ze względu na odmienną ich budowę. Wzwyżka cen detalicznych w ciągu roku nastąpiła tylko w grupach: strączkowych, warzyw i owoców, nabiału (przy spadku cen jaj), oraz artykułów przemysłowych (prócz węgla i pozycji „innych”).

Koszty utrzymania (w Warszawie)—po niższych w grudniu i styczniu—w lutym wykazały dalszy, ale bardzo nieznaczny już spadek. Mianowicie, zarówno koszty utrzymania rodzin robotniczych, jak i koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych spadły o niecałe 0.2%. Spadek kosztów utrzymania dla obu grup nastąpił jedynie w zakresie żywności.

W ciągu okresu od lutego 1937 r. do lutego 1938 r. koszty utrzymania rodzin robotniczych zmniejszyły się o 1.5%, a koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych wzrosły o 0.2%. Koszty żywności, opalu i światła oraz „inne” spadły, koszty alkoholu i tytoniu oraz komornego pozostały niezmiennie, natomiast wzrosły koszty odzieży i obuwia oraz koszty w zakresie higieny i zdrowia.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 21/III÷2/IV 1938 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	21 ÷ 26/III	28/III ÷ 2/IV	Spadek %
Pszenvica			
Warszawa . . .	27·87½	27·12½	2·7
Poznań . . .	24·78	24·50	1·2
Lwów . . .	24·96	24·50	1·9
Średnia . . .	25·87	25·37	2·0
Żyto			
Warszawa . . .	20·30	19·56½	3·7
Poznań . . .	18·21	17·88	1·9
Lwów . . .	18·58	18·33	1·4
Średnia . . .	19·03	18·59	2·4
Owies			
Warszawa . . .	20·12½	20·00	0·6
Poznań . . .	19·58	18·50	5·6
Lwów . . .	19·72½	19·72½	—
Średnia . . .	19·81	19·41	2·1
Jęczmień browarowy			
Warszawa . . .	19·75	19·75	—
Poznań . . .	—	—	—
Lwów . . .	20·29	19·79	2·5
Średnia . . .	20·01	19·77	1·2
Jęczmień zwykły			
Warszawa . . .	17·63	17·38	1·5
Poznań . . .	17·22	16·75	2·8
Lwów . . .	17·08	16·50	3·4
Średnia . . .	17·30	16·87	2·5

—Okres sprawozdawczy (od 28 marca do 2 kwietnia) na rynku zbóż i przetworów minął pod znakiem mocniejszej tendencji. Obroty utrzymywały się na poziomie przeciętnych z ostatnich okresów. Na giełdzie warszawskiej salda tygodniowe (w zł na 100 kg; ze znakiem plus—zwyżka notowań, ze znakiem minus—spadek) kształtowały się następująco: wszystkie rodzaje pszenicy +0·25, żyto I standart +0·25, oba rodzaje I gat. mąki pszennej —0·50 i oba rodzaje II gat. mąki pszennej —0·25; na giełdzie poznańskiej poszczególne zboża i przetwory okres sprawozdawczy zamknęły następującymi saldami (analogicznie): pszenica +0·50, żyto +0·75, wszystkie rodzaje I gat. mąki pszennej +0·75, —II gat. 30 ÷ 65% +0·75, I gat. 0 ÷ 50% mąki żytniej +1·75, —0 ÷ 65% +1·25 oraz otręby żytnie z przemiału standartowego +0·25.

—Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 7 521 t, w tym 1 109 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednie liczby wynosiły: 7 684 i 1 583).

Warszawa.—Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu poprzedzającego): pszenica czerwona szklista 27·75 ÷ 28·25 (27·50 ÷ 28·00), —jednolita 27·25 ÷ 27·75 (27·00 ÷ 27·50), —zbierana 26·75 ÷ 27·25 (26·50 ÷ 27·00), żyto I standart 19·50 ÷ 19·75 (19·25 ÷ 19·75), —I standart 683 grl bez notowań, jęczmień browarny 19·50 ÷ 20·00, —I standart 17·75 ÷ 18·00, —II standart 17·25 ÷ 17·50, —III standart 16·75 ÷ 17·25, owies I standart 21·50 ÷ 22·00, —eksportowy 478 ÷ 488 grl bez obrotów, —II standart 19·75 ÷ 20·25, mąka pszenna: I gat. 0 ÷ 30% 42·50 ÷ 45·00, —I gat. 0 ÷ 50% 39·50 ÷ 42·00, —I gat. A 0 ÷ 65% 37·50 ÷ 39·50, —II gat. 30 ÷ 65% 30·50 ÷ 32·00, —II gat. A 50 ÷ 65% 26·00 ÷ 29·00, —III gat. 65 ÷ 70% 23·00 ÷ 26·00, —razowa 0 ÷ 95% bez notowań, —pastewna 16·50 ÷ 17·50, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 50% 30·00 ÷ 31·00 (30·50 ÷ 31·50), —I gat. 0 ÷ 65% 27·50 ÷ 28·00 (28·00 ÷ 28·50), —II gat. 50 ÷ 65% 19·25 ÷ 20·25 (19·50 ÷ 20·50), —razowa 0 ÷ 95% 22·00 ÷ 22·75 (22·25 ÷ 23·00), otręby pszenne grube z przemiału standartowego 16·25 ÷ 16·75, —średnie z przemiału standartowego 14·75 ÷ 15·25, —miąkkie z przemiału standartowego 14·75 ÷ 15·25, otręby żytnie z przemiału standartowego 12·25 ÷ 12·75, otręby jęczmienne 13·25 ÷ 13·75.

Poznań.—Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w zł za 100 kg parytet dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 24·50 ÷ 25·00 (24·00 ÷ 24·50), żyto 18·00 ÷ 18·25 (17·25 ÷ 17·50), jęczmień 638/650 grl 16·25 ÷ 16·50, —673/678 grl 16·50 ÷ 17·00, —700/717 grl 17·25 ÷ 17·50, —I rowarny bez notowań, owies I standart 18·50 ÷ 19·00, —II standart 17·50 ÷ 18·00, mąka wraz z workiem: pszena I gat. 0 ÷ 30% 42·25 ÷ 43·25 (41·50 ÷ 42·50), —I gat. 0 ÷ 50% 39·25 ÷ 40·25 (38·50 ÷ 39·50), —I gat. 0 ÷ 65% 36·25 ÷ 37·25 (35·50 ÷ 36·50), —II gat. 30 ÷ 65% 31·75 ÷ 32·75 (31·00 ÷ 32·00), —II gat. A 50 ÷ 65% bez notowań, —III gat. 65 ÷ 70% bez notowań, —razowa 0 ÷ 95% bez notowań, —pastewna bez notowań, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 50% 28·75 ÷ 29·25 (27·00 ÷ 28·00), —I gat. 0 ÷ 65% 26·75 ÷ 27·75 (25·50 ÷ 26·50), —II gat. 50 ÷ 65% bez notowań, —razowa 0 ÷ 95% bez notowań, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 15·50 ÷ 16·00, —średnie z przemiału standartowego 13·50 ÷ 14·50, otręby żytnie z przemiału standartowego 11·75 ÷ 12·75 (11·50 ÷ 12·50), otręby jęczmienne 13·00 ÷ 14·00.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 28 marca do 2 kwietnia 1938 r.

W wyniku nadal trwającego mocnego nastroju na rynku akcyjnym niemal wszystkie akcje odnotowały zwyżki kursowe. Obroty utrzymywały się na dotychczasowym poziomie. Zyski poszczególnych akcji przedstawiają się następująco (w zł): Warsz. Tow. Fabryk Cukru 2·50, Warsz. Tow. Kopalń Węgla 1·00, Lilpopa 1·25, Modrzejowa 0·25, Starachowice 1·25 i Tow. Zakładów Żyrardowskich 1·00; natomiast akcje Ostrowca (ser. B) straciły zł 1·25. Z dniem 30/III b. r. akcje Banku Towarzystw Spółdzielczych są notowane bez bezwartościowego kuponu dywidendowego za rok 1937, z dniem 31/III b. r. akcje Przemysłu Mydl. i Perfum. Fryderyk Puls—bez kuponu za rok 1937 wartości zł 7·00 oraz z dniem 1/IV b. r. akcje Banku Handlowego w Warszawie—bez kuponu za rok 1937 wartości zł 4·00.

Na giełdzie poznańskiej zawierano transakcje akcjami Banku Polskiego po kursie, obniżonym przeciętnie o zł 1·00.

GIELDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (w waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	112·00	111·00	112·00
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	35·00	35·00	35·00
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	zł 100	29·00	28·00	28·75 -29·00
Lilpop	zł 100	66·75	65·00	66·50 -66·75
Modrzejów	zł 50	13·50	13·25	13·50
Norblin	zł 100	—	—	80·00
Ostrowiec ser. B	zł 100	53·75	53·25	53·50 -53·75
Starachowice	zł 100	37·50	36·00	37·50
Tow. Zakładów Żyrardowskich	zł 100	69·50	67·00	69·00
Haberbusch i Schiele	zł 100	—	—	44·00

GIELDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIELDA LWOWSKA

Akcje — w zł: Gazy Wschodnie 89·00.

GIELDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 111·50 — 111·00 (112·50 — 110·00), Bank Cukrownictwa 65·00.

CŁO ORAZ REGLEMENTACJA

ZNIESIENIE ZAKAZU WYWOZU ZBÓŻ I PASZ.—W „Dz. Ust. R. P.” Nr 22, poz. 196 i 197 ukazały się 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 28/III 1938 r., znoszące zakaz wywozu: 1) pszenicy, żyta, produktów ich przemiału, 2) niektórych pasz—w drodze uchynienia odpowiednich rozporządzeń, wprowadzających te zakazy, mia-

nowicie: 1) rozporządzenia z dn. 26/VII 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 57, poz. 451), 2) rozporządzenia z dn. 22/XII 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 1/1938, poz. 3). Rozporządzenia, znoszące zakaz wywozu, weszły w życie z dniem 1/IV 1938 r.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

PRZEWOZY KOLEJOWE W ROKU 1937 przedstawiały się — według rodzaju towarów i kierunku przewozu oraz w zestawieniu z przewozami w latach ubiegłych — w sposób następujący (w tys. ton):

	N a d a n i e:				P r z y j ę c i e:			Tranzyt	R a z e m:		
	wewnątrz kraju	do Gdyni	do Gdańska	za granicę	z Gdyni	z Gdańska	z zagranicy		1937	1936	1935
Zboże	965·8	3·3	155·0	37·8	1·7	13·0	7·2	42·8	1 226·6	1 545·3	1 518·2
Mąka i kasze	689·5	1·2	23·6	2·5	0·2	0·7	—	1·9	719·6	751·7	643·5
Ziemiaki	442·6	5·1	15·5	24·4	0·1	0·6	0·1	120·0	608·4	456·6	474·2
Buraki	1 695·7	—	—	3·4	—	—	—	—	1 699·1	1 384·3	1 319·8
Siano i słoma	143·6	—	0·1	0·3	—	—	1·4	12·6	158·0	74·8	154·2
Zwierzęta	147·9	—	0·8	37·4	—	—	0·2	2·5	188·8	166·6	163·5
Kamienie	2 794·8	0·2	3·3	4·2	42·7	24·0	42·3	419·8	3 331·3	2 213·2	3 041·8
Wapno	590·0	—	0·1	34·9	—	—	0·2	37·4	662·6	595·0	567·9
Cement	1 255·6	14·0	0·9	0·7	0·1	—	0·1	56·5	1 327·9	1 041·5	791·5
Sól	384·2	3·4	2·3	11·0	—	—	—	11·6	412·5	389·3	384·3
Rudy	987·9	0·1	0·6	16·4	163·8	495·1	146·1	850·2	2 660·2	1 429·6	1 147·2
Węgiel, koks	13 233·5	6 369·1	3 540·4	1 338·2	0·5	1·0	57·5	1 854·3	26 394·5	20 924·7	20 718·1
Nafta	699·0	8·7	34·7	68·3	1·3	0·3	0·1	33·7	846·1	853·5	852·0
Cukier	302·2	17·3	2·8	2·2	—	—	—	1·4	325·9	296·0	286·9
Chemikalia	409·5	3·4	16·4	3·3	4·7	4·5	3·4	17·7	462·9	396·0	348·7
Nawozy sztuczne	750·0	38·6	79·9	24·0	187·0	16·9	0·2	406·2	1 502·8	1 208·9	1 177·7
Drzewo	4 423·8	196·1	777·7	394·6	0·1	2·5	7·8	546·7	6 349·3	5 706·0	4 998·7
Wyroby z drzewa	161·8	26·5	202·6	9·0	0·1	0·4	0·4	51·3	452·1	363·0	339·8
Ceramika	1 457·6	—	0·2	4·9	0·3	0·1	6·4	50·6	1 520·1	1 269·9	1 014·6
Żelazo i stal	1 609·5	119·8	18·0	70·4	603·3	34·4	40·0	271·8	2 767·2	2 198·6	1 838·9
Wyroby żelazne	413·4	75·4	2·9	30·2	4·0	5·3	7·5	157·6	696·3	491·4	469·9
Pozostałe	4 462·3	187·5	95·8	220·1	375·7	118·0	276·6	885·3	6 621·3	5 571·3	5 071·8
Przewozy handlowe zwy- czajne — razem:											
1937	38 020·2	7 069·7	4 973·6	2 338·2	1 385·6	716·8	597·5	5 831·9	60 933·5	—	—
1936	31 224·9	6 282·7	4 474·9	1 870·1	1 076·4	433·8	353·0	3 611·4	—	49 327·2	—
1935	28 184·1	6 291·6	3 861·3	2 511·0	863·7	286·1	415·8	4 879·6	—	—	47 323·2
Przewozy:											
pośpieszne	417·8	28·9	5·3	21·8	1·3	0·2	3·6	295·4	774·3	656·9	603·6
gospodarcze	9 971·4	—	—	—	—	—	—	—	9 971·4	7 102·6	7 536·8
wojskowe	1 147·6	—	—	—	—	—	—	—	1 147·6	764·1	739·5
Ogółem przewozy:											
1937	49 557·0	7 098·6	4 978·9	2 360·0	1 386·9	717·0	601·1	6 127·3	72 826·8	—	—
1936	39 456·0	6 311·5	4 484·0	1 875·9	1 077·4	434·0	354·7	3 857·3	—	57 850·8	—
1935	36 740·3	6 310·4	2 869·5	2 515·3	865·1	286·4	447·4	5 168·7	—	—	56 203·1

Jak z powyższego zestawienia widać, przewozy kolejowe w roku 1937 przewyższyły poważnie poziom przewozów w roku 1936. Ogół przewozów, w skład których wchodzi wszystkie rodzaje przewozów, tj. przewozy handlowe zwyczajne, pośpieszne, gospodarcze i wojskowe, wzrósł (liczba w nawiasie oznacza wzrost przewozów w stosunku do 1935 r.) z 57 850·8 tys. t w 1936 r. do 72 826·8 tys. t w 1937 r., czyli o 14 976·0 tys. t, tj. o 25·8% (16 623·7 tys. t—28·9%), przewozy handlowe zwyczajne wzrosły z 49 327·2 tys. t w 1936 r. do 60 933·5 tys. t w 1937 r., czyli o 11 606·3 tys. t, tj. o 23·5% (13 610·3 tys. t—28·8%), a przewozy przesyłek pośpiesznych wzrosły z 656·9 tys. t w 1936 r. do 774·3 tys. t w 1937 r., czyli o 117·4 tys. t, tj. o 17·9% (170·7 tys. t—28·3%).

Tak poważny wzrost przewozów był wynikiem dalszego ożywienia gospodarczego w kraju. Tendencja zwykła przewozów w poszczególnych kwartałach roku sprawozdawczego postępowała niejednolicie. W I kwart. 1937 r. w porównaniu z tym samym okresem 1936 r. przewozy wykazały wzrost o 2 194 tys. t (18·3%), w II kwart. nastąpiło wyjątkowo silne wzmoczenie się przewozów—bowiem o 5 979·3 tys. t (47·7%). Jednak począwszy od III kwart. natężenie przewozów ulega pewnemu osłabieniu, tym nie mniej jednak wykazuje poważny wzrost, wynoszący w III kwart. 4 333·5 tys. t (28·4%), a w IV kwart. 2 469 tys. t (13·7%).

Wzrost przewozów poszczególnych towarów w 1937 r. w porównaniu z 1936 r. wynosił dla: ziemniaków 151·8 tys. t (33·2%), buraków cukrowych 314·8 tys. t (22·7%), siana i słomy 83·2 tys. t (111·2%), zwierząt 22·2 tys. t (13·3%), kamieni 1 118·1 tys. t (50·5%), wapna 67·6 tys. t (11·3%), cementu 286·4 tys. t (27·4%), soli 23·2 tys. t (5·9%), rud 1 230·6 tys. t (86·1%), węgla i koksu 5 469·8 tys. t (26·1%), cukru 29·9 tys. t (10·1%), chemikalij 66·9 tys. t (16·8%), nawozów sztucznych 293·9 tys. t (24·3%), drzewa 643·3 tys. t (11·2%), wyrobów z drzewa 89·1 tys. t (24·5%), wyrobów ceramicznych 250·2 tys. t (19·7%), żelaza i stali 568·6 tys. t (25·8%), wyrobów żelaznych 204·9 tys. t (41·6%) oraz pozostałych towarów, nie wymienionych oddzielnie, 1 050·0 tys. t (18·8%).

Przewozy ziemniaków wzrosły w okresie sprawozdawczym głównie wskutek obfitego zbioru ziemniaków, przewyższającego znacznie do-

tychczasowe zbiory przeciętne, oraz wskutek zwiększonego zapotrzebowania dla celów przemysłowych. Na zwiększenie się ogólnej liczby przewozu ziemniaków wpłynął wzmocniony przewóz w ruchu tranzytowym o 44·6 tys. t (59·5%). Poważny wzrost przewozów buraków cukrowych spowodowany został pomyślnymi na ogół zbiorami oraz wznoszącą produkcją cukrowni. Na wyjątkowo silne wzmoczenie się przewozów siana i słomy wpłynęła klęska nieurodzaju, spowodowana posuchą, i w związku z tym konieczność intensywnego zakupu pasz po wyczerpaniu się, niewielkich zresztą, zapasów. Ożywienie w obrotach sianem i słomą było tym większe, że okres nieurodzaju zbiegł się z okresem znacznego, największego z notowanych dotąd, wzrostu stanu pogłowia zwierząt.

Jeżeli chodzi o przewóz zwierząt—to należy uwzględnić również tonaż zwierząt, figurujący w omawianym zestawieniu pod ogólną grupą—przesyłki pośpieszne, bowiem znaczna ilość zwierząt przewożona jest pociągami towarowo-pośpiesznymi. Łączny tonaż zwierząt w przesyłkach handlowych zwyczajnych oraz w przesyłkach pośpiesznych zwiększył się o 106·6 tys. t (20·4%), w tym: w obrocie krajowym o 45·0 tys. t (15·3%), przy nadaniu za granicę oraz do portów polskiego obszaru celnego o 18·8 tys. t (64·3%) oraz w ruchu tranzytowym o 42·5 tys. t (21·5%).

Wydatny wzrost przewozów kamieni spowodowany został dużym zapotrzebowaniem kamienia dla naprawy i budowy dróg w kraju, a ponadto na ogólny tonaż przewozów wywarło wpływ znaczne zwiększenie się (o 94·7%) przewozu kamieni w komunikacji tranzytowej pomiędzy Prusami Wschodnimi i resztą Niemiec. Dość ożywiony ruch w budownictwie mieszkaniowym, głównie jednak inwestycje budowlane o charakterze publicznym, sprzyjały pomyślnemu kształtowaniu się przewozów cementu, wapna i wyrobów ceramicznych. Bardzo znaczne zwiększenie się przewozów rud tłumaczy się silnym wzrostem wydobywania rudy żelaznej krajowej, zwiększeniem się importu rud zagranicznych (o 62·4%), a poza tym wyjątkowo silnym wzrostem przewozów rud w komunikacji tranzytowej (o 150·1%). Zwiększenie się przewozów żelaza, stali oraz wyrobów żelaznych pozostaje w związku ze wzrostem produkcji w hutnictwie żelaznym oraz w przemyśle metalowym.

Wzrost przewozów cukru wywołany został zwiększonym spożyciem w kraju oraz wywozem via Gdynia. Na wzrost przewozu nawozów sztucznych wpłynął głównie zwiększony zbył nawozów w kraju (o 23·2%) w związku ze zwyżką cen ziemiopłodów oraz wzmożony przewóz w ruchu tranzytowym. Dzięki pomyślnej koniunkturze w przemyśle chemicznym nastąpił wzrost przewozów artykułów chemicznych.

Ogólny tonaż przewozów drewna, pomimo dość pokaźnego spadku nadania do wywozu przez porty w Gdyni i Gdańsku, wzrósł wskutek dobrej koniunktury na rynku wewnętrznym. Wzrost przewozów węgla i koksu w obrocie wewnętrznym o 1 978·0 tys. t (17·5%) nastąpił dzięki zwiększonemu zapotrzebowaniu wszystkich gałęzi przemysłu. Ponadto na ogólny wzrost przewozu węgla wpłynęło zwiększone nadanie do wywozu przez porty oraz za granicę o 2 386·9 tys. t (26·9%) oraz silne zwiększenie się przewozów w ruchu tranzytowym przez Pomorze o 1 071·8 tys. t (137·%).

Spadek przewozów w porównaniu z 1936 r. dotyczył tylko następujących 3 grup towarów: zboża—o 318·7 tys. t (20·6%), mąka i kasze—o 32·1 tys. t (4·2%) oraz nafta—o 7·4 tys. t (0·8%).

Wydatny wzrost przewozów zbóż (o 25·3%) oraz mąki i kasz (o 10·9%), jaki nastąpił na rynku wewnętrznym—nie zrównoważył znacznego skurczenia się nadania do portu w Gdańsku oraz za granicę, spowodowanego zakazami wywozu zbóż i produktów przemiału. Spadek ogólnego tonażu ropy naftowej i jej przetworów, wprawdzie b. nieznaczny, tłumaczy się głównie zmniejszeniem się wywozu, bowiem na rynku wewnętrznym nastąpił pewien wzrost przewozów.

Pod względem kierunków przewozów sytuacja w 1937 r. w porównaniu z 1936 r. przedstawiała się następująco: przewozy w komunikacji wewnętrznej wzrosły o 10 101·0 tys. t (25·6%), nadanie do portów polskiego obszaru celnego—o 1 282·0 tys. t (11·8%), nadanie za

granice—o 484·1 tys. t (25·8%), przyjęcie z portów p. o. c.—o 592·5 tys. t (39·2%), przyjęcie z zagranicy—o 246·4 tys. t (69·4%) oraz przewozy tranzytowe wzrosły o 2 270·0 tys. t (58·8%). Udział procentowy Gdyni przy nadaniu do portów polskich utrzymał się prawie na niezmiennym poziomie, gdyż wzrósł z 58·4% w 1936 r. do 58·7% w 1937 r.

N. K.

POLSKO-SZWEDZKA BEZPOŚREDNIA KOLEJOWO-MORSKA TARYFA TOWAROWA.—Celem umożliwienia bezpośredniej odprawy z Polski do Szwecji przesyłek żelaza i wyrobów żelaznych, stanowiących przedmiot naszego eksportu, uzupełniono z ważnością od dn. 1/IV 1938 r. („Dz. Tar. i Zarządź. Kolej.” Nr 14/1938) taryfę artykułową Nr 12, zawartą w części II bezpośredniej polsko-szwedzkiej kolejowo-morskiej taryfy towarowej. W taryfie tej uwzględniono następujące towary: żelazo i stal sztabowe i fasonowe wszelkiego rodzaju, blachy i płyty żelazne i stalowe, nieocynkowane i ocynkowane itp., rury żelazne i stalowe, drut żelazny i stalowy, maszyny i narzędzia wszelkiego rodzaju i ich części, śruby i nakrętki, nity żelazne, części składowe wagonów kolejowych, odlewy żelazne i wyroby kute oraz wyroby z blachy żelaznej i stalowej, jak: naczynia kuchenne, konwie itp. Globalne stawki przewozowe, zawierające opłaty za przewóz koleją, fracht morski z Gdyni i Gdańska do szwedzkiego portu przeznaczenia, koszty przeładunkowe w Gdyni i Gdańsku, oraz koszty ewentualnego przechowania w magazynach lub na placach portowych w Gdyni i Gdańsku obowiązują do portów w Sztokholmie i Norrköping od następujących stacyj polskich: Chebzie, Chorzów, Chorzów-Miasto, Gdańsk, Gdynia, Hajduki, Katowice, Katowice-Bogucice, Nowy Bytom Tow., Rybnik i Siemianowice Śl. Stawki są wyrażone w groszach polskich od 100 kg.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

Z RYNKU FRACHTOWEGO.—Ostatnie dni marca i początek kwietnia nie przyniosły w sytuacji frachtowej zmian, godnych uwagi.

Pewne zainteresowanie ujawnia się w portach La Platy, które jest jednak oceniane jako przejściowe, przy czym załadowcy z łatwością pokrywają swoje zapotrzebowanie, bowiem do ich dyspozycji, obok statków na liniach regularnych, pozostaje około miliona ton statków trampowych. Tonaż ten, rzecz oczywista, ciąży na rynku i nie może być mowy o poprawie frachtów, dopóki wspomniany nadmiar podaży nie zostanie w ten lub inny sposób zlikwidowany.

W Ameryce Północnej głównym przedmiotem transakcji są nadal ładunki złomu przeważnie do Japonii, natomiast transporty zboża do Europy są raczej przypadkowe. Nieznaczne są również transakcje cukrem z Kuby do portów Zjednoczonego Królestwa, kontraktowane po sh 16/- za tonę.

Na Dalekim Wschodzie zapotrzebowanie również minimalne, pojedyncze ładunki np. grochu z Dainen do portów Londyn/Rotterdam, Hamburg są akceptowane po sh 23/-.

W Australii wzrosło „przejściowo” zapotrzebowanie na tonaż pod zboże, lecz wobec dużej podaży stawki nie przekraczają oficjalnego minimum.

Na morzu Śródziemnym zapotrzebowanie na tonaż pod rudę nieco wzrosło, lecz podobnie jak gdzie indziej nie mogło to oddziaływać na polepszenie się stawek, które do portów zachodnio-europejskich wahały się w granicach sh 7/- ÷ 9/9—zależnie od wielkości statku i portu przeznaczenia.

Na rynku bałtyckim i morza Północnego sytuacja stopniowo się poprawia wobec rozpoczęcia się sezonu eksportu drzewa. Nadmiar tonażu, ciężący na tym rynku, jest już podobno na wyczerpaniu, ale frachty są nadal jeszcze niskie, przy tendencji wzrastającej. Załadowcy Z. S. R. R. kontraktują statki na time chartery, po stawkach poniżej minimalnych, które, jak wiadomo, zaczęły obowiązywać od dn. 1/V b. r.

Fracht na węgiel do Ameryki Południowej z Gdyni/Gdańska wzrósł bardzo znacznie, bo do sh 19/6, ale tu grają inne czynniki, natomiast do portów zachodnio-europejskich panuje tendencja umiarkowanie mocniejsza, podczas gdy do portów północno-bałtyckich frachty spadają wobec rozpoczętego z tych portów eksportu drzewa. W związku z tym płacono do portów lotewskich i estońskich sh 4/3 ÷ 4/9 za tonę, a do Finlandii i Szwecji ok. sh 3/9 ÷ 4/3.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

Państwowa służba geologiczna—dekr. z dn. 31/III 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 22/1938, poz. 193).

ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW:

Ułgi w opłatach od pojazdów mechanicznych na Państwowy Fundusz Drogowy — rozporz. z dn. 16/II 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 22/1938, poz. 194).

Zniesienie zakazu wywozu pszenicy, żyta, produktów ich przemiału, owsa oraz otrąb—rozporz. z dn. 28/III 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 22/1938, poz. 196).

Zniesienie zakazu wywozu niektórych pasz—rozporz. z dn. 28/III 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 22/1938, poz. 197).

Wyznaczenie okręgów izb przemysłowo-handlowych—rozporz. z dn. 28/III 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 22/1938, poz. 198).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Maklerzy przysięgli na giełdach towarowych—rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 7/III 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 23/1938, poz. 203).

Przyznanie ulg w sprawie ochrony wynalazków, wzorów i znaków towarowych XVIII Międzynarodowym Targom w Poznaniu, X Targom Katowickim, Targom Meblowym w Nowem, Targom Gdyńskim, XVIII Międzynarodowym Targom Wschodnim w Lwowie, Targom Pałuckim w Żninie i Targom Wołyńskim w Równem—rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 17/III 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 23/1938, poz. 204).

Zryczałtowanie podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw na rok 1938—rozporz. Ministra Skarbu z dn. 29/III 1938 r., wydane w poroz. z Ministrem Przemysłu i Handlu („Dz. Ust. R. P.” Nr 23/1938, poz. 205).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

21 kwietnia:

- Fabr. Tektury i Pap. „Fordon”, S. A.—o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Mazowiecka 1.
- Częstochofskie Zakł. Wyr. Włók. „Stradom”, S. A.—o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, pl. Napoleona 9.
- „Pawel Koprowski i S-ka”, S. A.—o g. 16 w W-wie, Moniuszki 9 m. 26.

22 kwietnia:

- „Goleszowska Fabr. Portland-Cementu”, S. A.— o g. 14 w lok. S-ki w W-wie, pl. Napoleona 3 m. 5.
- „Bank Handlowy w Łodzi”, S. A.— o g. 16.
- „Górnośl. Fabr. Celulozy i Papieru”, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w Czuluwowie, pow. pszczyńskiego.
- Fabr. Portland-Cementu „Szczakowa”, S. A.— o g. 15½ w lok. S-ki w W-wie, pl. Napoleona 3.

23 kwietnia:

- „Łódzka Fabr. Kapeluszy dawn. Herman Schlee”, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Targowa 2.
- „Polska S-ka Powiernicza”, S. A.— o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, al. Jeruzolimiska 34.
- T-wo Wyr. Trykot. i Dziaonych „Jakub Hirsberg i Wilczyński”, S. A.— o g. 12 w lok. S-ki w Łodzi, al. Kościuszki 23/25.
- Zakł. Przem. „Standard-Gips”, S. A.— o g. 12 w lok. S-ki we Lwowie, Fredry 9.
- Zakł. Bieli Cynk. i Przetw. Chem. „Huta Feniks”, S. A.— o g. 14 w lok. S-ki w Będzinie, Mostowa 7.

24 kwietnia:

- Fabr. Papy Dach. i Prod. Smoł. „Gospodarz”, S. A.— o g. 15½ w lok. Zw. Ziemi w Sieradzu.
- Fabr. Lakierów i Farb T-wo „Nobiles” Kochanowicz, Sachnowski & Co, S. A.— o g. 11 w lok. S-ki we Włocławku, Łęska 23.
- Zakł. Przem.-Bud. „Dźwignia”, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w Sosnowcu, Swoboda 3.

25 kwietnia:

- „Astra”, S. A.— o g. 13 w kanc. Not. J. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.
- Przem. Metal. „Granat”, S. A.— o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 14.
- „Przem.-Bud. S. A. dawn. Karol Korn”— o g. 15 w lok. S-ki w Bielsku, Mickiewicza 21.
- Pierwsza Warsz. Palarnia Kawy, Cykorii i Sur. Kawy „Pluton” T. i M. Tarasiewiczów, S. A.— o g. 17½ w lok. S-ki w W-wie, Żytnia 10.
- „Węgierska Górka” Górn. i Hutn. S. A.— o g. 12 w lok. S-ki w Węgierskiej Górcie.
- „T. B. O.—T-wo Bud. Osiedli”, S. A.— o g. 11 w Kom. Rządu w Gdyni.
- „A. Wróblewski i S-ka” S. A. Przechow. i Przewozu Mebli i Towarów— o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 108.
- „Łódzki Bank Depozytowy”, S. A.— o g. 11 w lok. B-ku w Łodzi, Piotrkowska 5.
- „Bank Naftowy”, S. A.— o g. 12 w lok. B-ku we Lwowie, Sapięhy 3.
- „Bracia Kobyłańscy”, S. A.— o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Widok 19.
- „Zakł. Chem. w Winnicy”, S. A.— o g. 11 w lok. S. A. „Ludwik Spiess i Syn” w W-wie, Danilowiczowska 16.
- T-wo Akc. Cukrowni „Młodzieszyn Fabryczny”— o g. 16½ w lok. B-ku Zach. w W-wie, Fredry 6.
- „Księgarnia i Drukarnia Katolicka”, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w Katowicach, Marszałka Piłsudskiego 58.

26 kwietnia:

- „Sepewe” Eksport Wytw. Pol. Przem., S. A.— o g. 17½ w lok. S-ki w W-wie, Wilcza 65 m. 1.
- „Bank fur Handel und Gewerbe Poznań—Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu”, S. A.— o g. 12 w lok. B-ku w Poznaniu, Masztalarska 8a.
- Pol.-Szwajc. Fabr. Czekolady „Suchard”, S. A.— o g. 17 w lok. S-ki w Krakowie, Masarska 6.
- Fabr. Wyr. Metal. „Metros” dawn. M. Rosenstein, S. A.— o g. 11 w lok. S-ki w Częstochowie, Berka Joselewicza 3.
- „Warsz. T-wo Bud. i Eksploat. Rzeźni Miejskich”, S. A.— o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Nowy Świat 41 m. 28.
- Fabr. Wyr. Jedw. „Klinge i Schulz”, S. A.— o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 106.
- „Parfumerie d'Orion”, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Czackiego 16.
- S. A. Wyd.-Druk. „Rom”— o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Cerkiewna 2.
- „Agrad”, S. A.— o g. 16 w lok. P. Jarosza w Grodzisku Pozn.
- T-wo Przem.-Hand. „A. L. Sojka”, S. A.— o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Piusa XI 10.
- „Lwowskie T-wo Akc. Browarów”— o g. 16 w lok. S-ki we Lwowie, Kleparowska 18.

— S. A. Przem. Pończoszniczego „Jakub Kohan”— o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Żeromskiego 23.

— „J. Franaszek”, S. A.— o g. 17½ w lok. S-ki w W-wie, Wolska 41.

— „Bacon-Export-Gniezno”, S. A.— o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Żwirki 19.

— Zakł. Przem. „Karola Eiserta”, S. A.— o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Żwirki 19.

— Pabian. Fabr. Wyr. Bawełn. „Krusche i Ender”, S. A.— o g. 11 w lok. S-ki w Pabianicach, Zamkowa 3.

— Przem. Bawełn. „Teodor Tietzen i S-ka”, S. A.— o g. 15 w lok. S-ki w Łodzi, Andrzeja 78.

— Pol. Zakł. „Marconi”, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Narbutta 29.

— „Tomaszowska Przędz. Wełny Czesankowej”, S. A.— o g. 12 w lok. S-ki w Łodzi, Przejazd 30.

— „Lignoza”, S. A.— o g. 10 w lok. S-ki w Katowicach, Dworcowa 13.

— „T-wo Bud. i Eksploat. Hotelu w Uzdrowiskach Polskich”, S. A.— o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Wolska 40.

— „Mazowia” Fabr. Mebli Giętych, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w Radomsku, Dobryszczyka 1.

— „Ganz” Zakł. Elektr. i Mech. w Polsce, S. A.— o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, Pierackiego 13 m. 11.

— „Kluczeńska Fabr. Pap. i Celulozy”, S. A.— o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, Moniuszki 2a.

— Górnośl. Fabr. Czekolady i Cukrów „Hanka”, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w Siemianowicach Śl., Dworcowa 2.

27 kwietnia:

- Fabr. Garb. „Temler i Szwede”, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Okopowa 78.
- S. A. dla Hand. i Przem. Włókn. „Włókno Polskie”— o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Okrag 6/8.
- „Pol. Fabr. Wodom. i Gazom. dawn. Gazomierz”, S. A.— o g. 17 w W-wie, Piusa XI 21 m. 8.
- „Elektrownia Zgierska”, S. A.— o g. 10 w lok. S-ki w Zgierz, Rynek Kilińskiego 8.
- Lwowska Fabr. Skór „Dermata”, S. A.— o g. 17 w lok. S-ki we Lwowie, Gabrielówna 1-3.
- „Terenowo-Budowlana T-wo”, S. A.— o g. 13 w lok. S-ki w Łodzi, Kilińskiego 72.
- Warsz. Fabr. Dywanów „Dywan”, S. A.— o g. 11 w kanc. Not. W. Raczkiewicza w W-wie, Kapucyńska 6.
- Chem.-Farm. Zakł. Przem. „Fr. Karpiński”, S. A.— o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Wolność 7/9.

28 kwietnia:

- Zakł. Przem. „Emil Eisert i Bracia Schweikert”, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Gdańska 47.
- „Austro-Daimler, Steyr, Puch” T-wo Bud. i Sprzed. Samochodów, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Wierzbowa 8.
- „Polsoł” Pol. S-ka dla Obrotu Towar., S. A.— o g. 12 w lok. S-ki we Lwowie, Szajnochy 2.
- „Hurt. Aptek. Polskich”, S. A.— o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Długa 16.
- Zakł. Włók. „Karol Hoffrichter”, S. A.— o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 204.
- „Pol. Zakł. Przem. Cynk.”, S. A.— o g. 16 w lok. S-ki w Będzinie, Sączewskiego 23.
- Karolewska Manuf. „Karol Kröning i [S-ka”, S. A.— o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, 6 Sierpnia 5.
- T-wo Przem. „Kabel”, S. A.— o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Kacza 9/11.
- Zakł. Włók. „Karol T. Buhle”, S. A. w Łodzi— o g. 17 w lok. S-ki, Hipoteczna 7/9.
- Fabr. Chustek Fantaz. i Wyr. Włók. „Toga”, S. A.— o g. 18 w lok. S-ki w Łodzi, Ks. Mackiewiczka 5.
- „Bank Hand.-Przem.”, S. A. we Włocławku— o g. 18½ w lok. Ochronki we Włocławku, Królewiecka 5.
- „Warsz.-Łódzkie T-wo Hand.”, S. A.— o g. 18 w lok. S-ki w Łodzi, Wólczajska 135.
- T-wo Browarów i Fabr. Drożdży Spir. „Bergszlos”, S. A.— o g. 19 w lok. T-wa w Równem, 3 Maja 213/215.
- „Wielkopolska Papiernia”, S. A.— o g. 16 w lok. Komun. Kasy Oszczędn. m. Bydgoszczy.
- „S. A. dla Handlu Rurami”— o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Czackiego 19.
- Zakł. Przem. „Strzemieszycze”, S. A.— o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Warecka 11.
- T-wo Akc. Fabr. Maszyn i Odł. Żel. „A. Wiczorek”— o g. 19 w lok. T-wa w Białymstoku, Kolejowa 12.
- Fabr. Fortep. i Pianin „J. Kerntopf i Syn”, S. A.— o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Szpitalna 9.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

ZRYCZAŁTOWANY PODATEK PRZEMYSŁOWY OD OBROTU DLA DROBNYCH PRZEDSIĘBIORSTW NA ROK 1938.—W „Dz. Ust. R. P.” Nr 23/1938, poz. 205 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 29/III 1938 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, o zryczałtowaniu podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw na rok 1938.

W związku z tym Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 7/IV 1938 r. L. D. V 9983/4/38 wyjaśniło, co następuje:

Do § 1

1) Zryczałtowanemu podatkowi przemysłowemu od obrotu na rok 1938 podlegają—przy uwzględnieniu wyłączeń, przewidzianych w § 2—jedynie te przedsiębiorstwa, które zostały zaliczone do odpowiednich grup ryczałtu na lata 1936 i 1937 na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 10/II 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 10/1936, poz. 98).

2) Pracownie i zajęcia rzemieślnicze, rękodzielnicze, dorożkarstwo (również przedsiębiorstwa dorożek samochodowych), furmaństwo oraz rybołówstwo, nie podlegające podatkowi przemysłowemu od obrotu—w myśl art. 5 p. 8 ustawy o państwowym podatku przemysłowym—nie opłacają zryczałtowanego podatku.

3) Związki samorządu terytorialnego otrzymują udział w zryczałtowanym podatku przemysłowym od obrotu w wysokości 17% wpływów z tego podatku.

4) Wpływy z odsetek, pobranych od zaległości w zryczałtowanym podatku przemysłowym od obrotu, przypadają w całości na rzecz Skarbu Państwa.

Do § 2 lit. b

5) W przedsiębiorstwach, prowadzących sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego i tytoniowego—jako obrót, osiągnięty ze sprzedaży tych wyrobów, przyjmować należy sumę, stanowiącą różnicę między ceną, pobieraną przez państwowy monopol, a wyznaczoną przez tenże monopol ceną sprzedażną.

6) Wyłączenie przedsiębiorstwa od opłacania podatku w formie ryczałtu może nastąpić jedynie w tych przypadkach, gdy urząd skarbowy dysponuje danymi, uzyskanymi z zeznań i wyjaśnień płatnika, z ksiąg, zapisków i innych pisemnych materiałów informacyjnych, pozwalającymi na cyfrowe ustalenie, iż: a) ogólny obrót przedsiębiorstwa za rok podatkowy 1936 lub 1937 przewyższył kwotę zł 50 tys., bądź też b) nie przewyższając wprawdzie tej kwoty, był jednakże w latach 1936 lub 1937 co najmniej o 25% wyższy od obrotu, przyjętego za podstawę do wymiaru podatku przemysłowego od obrotu za rok 1935.

Ustalenie wzrostu obrotu na podstawie uzyskanych przez urząd skarbowy pisemnych informacji powinno odbywać się bez zasięgnięcia opinii biegłych w przedmiocie ustalania ogólnej sumy obrotu; natomiast w razie potrzeby należy zwracać zainteresowanych płatników, jak również biegłych, do udzielania odpowiednich wyjaśnień na okoliczności konkretne (np. co do zysku brutto na sprzedawanych towarach, ceny nabycia i sprzedaży towarów—w przypadkach posiadania informacji, dotyczących ilości zakupionych towarów).

Za „inne pisemne materiały informacyjne” należy uważać wyłącznie pisemne informacje o zakupie i sprzedaży surowców i towarów oraz dowody przywozu (pocztowe, kolejowe).

Do § 2 lit. c

7) Pisemne wnioski płatników o wyłączenie ich od opłacania w roku 1938 zryczałtowanego podatku nie wymagają uzasadnienia.

Do § 2 lit. f

8) Przedsiębiorstwa, które na rok 1938 podlegają zaliczeniu w myśl taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, do kategorii wyższych od wymienionych w § 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 10/II 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 10/1936, poz. 98), a są prowadzone na podstawie świadectw przemysłowych kategorii niższych w drodze przyznanych ulg (zarówno indywidualnych, jak i z urzędu)—nie podlegają zryczałtowanemu podatkowi.

Do § 3

9) Przy wymiarze zryczałtowanego podatku urzędy skarbowe winny wykorzystać dotychczasowe druki arkusza wymiarowego, natomiast rejestr wymiarowy należy prowadzić na nowych drukach, przewidzianych specjalnie dla zryczałtowanego podatku.

W arkuszu wymiarowym winny być uwidocznione następujące dane: a) okres wymiarowy (rok 1938), b) nazwisko i imię płatnika (firma), c) rodzaj przedsiębiorstwa, d) kategoria świadectwa przemysłowego, do której zaliczono przedsiębiorstwo na rok 1938, e) miejsce wykonywania przedsiębiorstwa (adres), f) ustalona grupa i wysokość ryczałtu.

10) Nowe druki nakazów płatniczych na zryczałtowany podatek zostaną przesłane bezpośrednio do izb skarbowych i urzędów skarbowych.

Do § 4

11) Doręczone płatnikowi postanowienia o wyłączeniu przedsiębiorstwa od opłaty zryczałtowanego podatku powinny być należycie uzasadnione. Druki postanowień o wyłączeniu od opłaty zryczałtowanego podatku od obrotu na rok 1938 zostaną przesłane bezpośrednio do izb skarbowych i urzędów skarbowych.

12) Izby skarbowe winny przedstawić Ministerstwu Skarbu w terminie do dn. 15/X 1938 r. sprawozdanie, zestawione według urzędów skarbowych i według stanu na dz. 30/IX 1938 r., zawierające następujące dane: a) liczbę płatników, wyłączonych z ryczałtu na skutek postanowień urzędów skarbowych, b) liczbę płatników, którzy złożyli wnioski o wyłączenie ich z ryczałtu.

AKCYZY I MONOPOLE

OPODATKOWANIE DROŻDŻY ORAZ OPŁATY OD SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.—W „Dz. Ust. R. P.” Nr 21/1938, poz. 168 została ogłoszona ustawa z dn. 25/III 1938 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o monopolu spirytusowym, opodatkowaniu kwasu octowego i drożdży oraz sprzedaży napojów alkoholowych.

Ustawa ta nowelizuje przepisy, dotyczące opodatkowania drożdży. Upoważnia ona, mianowicie, Ministra Skarbu do obniżenia stawki podatku od drożdży, dając w ten sposób władzy wykonawczej możliwość ustalania ceny drożdży na poziomie najbardziej korzystnym z punktu widzenia interesów spożywczy i Skarbu Państwa.

Oprócz tego omawiana nowela wprowadziła zmiany w przepisach, dotyczących opłat od sprzedaży napojów alkoholowych. Dotychczasowe przepisy upoważniały Ministra Skarbu do uchylania poboru opłat od hurtowej i detalicznej sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych w miejscowościach, liczących do 5 tys. mieszkańców. Tymczasem w praktyce okazało się, że pobór tych opłat, a szczególnie za sprzedaż piwa, wpływa hamująco na zbyt opodatkowanych napojów, nie tylko w małych, lecz także i w większych miejscowościach. Małe zakłady gastronomiczne powstrzymywały się od sprzedaży piwa, nie chcąc ryzykować poniesienia strat na wyłożonej z góry opłacie za sprzedaż. Omawiana nowela zwolniła od dn. 1/VII 1938 r. detaliczną sprzedaż piwa, wina owocowego i miodu od opłat. A nadto—jeśli chodzi o sprzedaż hurtową tych napojów, jako też detaliczną i hurtową sprzedaż spirytusu oraz innych nie wymienionych wyżej napojów alkoholowych—nowela uprawnia Ministra Skarbu do uchylania w drodze rozporządzeń pobierania tych opłat dla poszczególnych kategorii zakładów sprzedaży, i to bądź dla całego obszaru Państwa, bądź dla poszczególnych klas miejscowości lub obszarów.

CENY SOLI I SOLANKI.—W „Dz. Ust. R. P.” Nr 19/1938, poz. 158 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 18/III 1938 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 18/VI 1936 r. o cenach soli i solanki. Nowela ta wprowadziła z dniem 1/IV 1938 r. następujące zmiany w omawianych przepisach:

Wysokość rabatów, jakich hurtownicy obowiązani są udzielać nabywcom soli przy zakupowaniu soli w ilościach nie mniejszych niż 50 kg jednorazowo, została podwyższona na obszarze całego kraju: a) od wszelkiej soli kuchennej, białej i szarej—do 10% cen, określonych w cenniku, b) od soli kąpielowej—z 15% do 20% ceny, określonej w cenniku.

W cenniku soli i solanki została wprowadzona nowa cena gr 75 za 1 kg soli białej rybackiej bez opakowania, nabywanej w hurtowni.

Ponadto cena soli technicznej, skażonej ogólnymi środkami skażenia, bez opakowania loco wagon stacja załadowania przez żupę solną przy nabyciu nie mniej niż 100 kg została utrzymana w dotychczasowej wysokości gr 475 za 1 kg—z tym, że przy sprzedaży soli, skażonej szczególnymi środkami skażenia, do ceny tej będą doliczane koszty skażenia w wysokości, określonej przez Dyрекcję Polskiego Monopoli Solnego.

Również w dotychczasowej wysokości utrzymana cena soli, przeznaczanej dla specjalnych przemysłów chemicznych (sól chemiczna), mianowicie gr 33 za 1 kg soli białej nieskażonej bez opakowania loco wagon stacja załadowania przez żupę solną przy nabyciu nie mniej niż 10 tys. kg—z tym uzupełnieniem, że przy sprzedaży tej soli w postaci skażonej będą doliczane koszty skażenia, określone przez Dyрекcję Polskiego Monopoli Solnego.

PIENIĄDZ I KREDYT

ZMIANA OKÓLNIA KOMISJI DEWIZOWEJ Nr 7. — Poniżej podajemy nową treść okólnika Nr 7¹⁾; omówienie wprowadzonych w stosunku do poprzednio obowiązującego okólnika zmian podamy w jednym z najbliższych zeszytów tygodnika.

I. — Komisja Dewizowa udzieliła generalnego zezwolenia na wplacanie należności wierzycieli-cudzoziemców z tytułu dostaw towarowych ich przedstawicielom handlowym, zamieszkałym w kraju (nazwanym niżej „przedstawicielami”) pod warunkiem, że:

1) wplacający stwierdzi posiadanie przez przedstawicieli ważnego zaświadczenia terytorialnie właściwej izby przemysłowo-handlowej, że są przedstawicielami danej firmy zagranicznej (nazwanej niżej „zleceniodawcą”);

2) wplacający przedstawia przy wpłacie dokumenty, dotyczące transakcji towarowej, z tytułu której następuje wpłata, a mianowicie „kopie pozwoleń przywozu dla banku dewizowego”, w razie zaś gdy towar został sprowadzony bez pozwolenia przywozu — faktury, poświadczone co do zgodności ceny w myśl okólnika Nr 14²⁾;

3) wpłaty nie przekraczają kwoty, na jaką opiewają dokumenty, wymienione w p. 2, po potrąceniu poprzednich wpłat oraz przekazów, dokonanych na pokrycie tej samej należności;

4) przedstawiciele odnotują otrzymane sumy na przedstawionych im dokumentach.

Warunki, wymienione w pp. 2-4, nie mają zastosowania w przypadkach, przytoczonych w rozdz. III.

II. — A. Komisja Dewizowa zezwoliła generalnie przedstawicielom na wykonywanie, na warunkach podanych niżej w ust. B, następujących czynności — o ile są one przewidziane w umowie ze zleceniodawcą:

1) inkasowanie w kraju należności zleceniodawców z tytułu dostaw towarowych, lecz tylko w granicach kwoty, na jaką opiewają dokumenty, wymienione w rozdz. I p. 2, po potrąceniu wpłat i przekazów, dokonanych poprzednio na pokrycie tej samej należności;

2) dokonywanie w kraju z sum, zainkasowanych na rzecz zleceniodawcy i w granicach salda kredytowego na jego rachunku, wypłat osobom i firmom, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce, oraz potrąceń na pokrycie: a) wydatków i kosztów oraz należnej przedstawicielowi prowizji, związanych ściśle z dostawą przez tego samego zleceniodawcę towarów, pochodzących z tego samego kraju, co towar, za który zainkasowano należność. Wpłaty i potrącenia z należności, zainkasowanych za towary, sprowadzone na podstawie „świadczeń rozrachunkowych”, nie mogą uszczuplić sum, które — w myśl odpowiednich przepisów — winny być wpłacone do instytucji rozrachunkowej; b) kosztów utrzymania przedstawicielstwa w Polsce oraz kosztów organizacji zbytu (np. reklamy, akwizycji itp.) z tym jednak ograniczeniem, że pokrywanie takich kosztów z sum, zainkasowanych za towary, sprowadzone na podstawie „świadczeń rozrachunkowych”, jest zabronione bez osobnego zezwolenia.

Z sum zainkasowanych za towary, importowane z Niemiec przed wejściem w życie umowy gospodarczej polsko-niemieckiej z dn. 4 XI 1935 r., tj. przed dniem 20 XI 1935 r., mogą być pokrywane wyłącznie wymienione wyżej w p. 2a koszty oraz prowizje, o ile są związane ściśle z dostawą takich towarów, tj. sprowadzonych z Niemiec przed powyższym terminem.

B. — Komisja Dewizowa zezwoliła przedstawicielom na wykonywanie czynności, wymienionych w ust. A, pod warunkiem, że:

1) posiadają ważne zaświadczenie terytorialnie właściwej izby przemysłowo-handlowej, stwierdzające, że są przedstawicielami danej firmy zagranicznej. Zaświadczenia te mogą być wydawane na czas, określony umową ze zleceniodawcą, nie dłuższy jednak niż 2 lata, na podstawie dowodów posiadania przedstawicielstwa; po upływie zaś terminu ważności — mogą być odnowione po udowodnieniu dalszego trwania przedstawicielstwa;

2) prowadzą księgi handlowe lub co najmniej specjalną księgę, poświadczoną przez terytorialnie właściwą izbę przemysłowo-handlową; w księgach tych winny być prowadzone oddzielnie dla każdego zleceniodawcy rachunki i zapisywane na nich wszystkie zainkasowane na rzecz danego zleceniodawcy wpłaty oraz dokonane wypłaty i potrącenia;

3) przechowują dla celów kontroli dokumenty (w oryginałach lub odpisach), stwierdzające dokonanie czynności, objętych niniejszym zezwoleniem, a mianowicie: przy wpłatach — dokumenty towarowe lub odpisy wydanych pokwitowań, zawierające określenie tytułu zainkasowanej należności oraz ściśle oznaczenie dokumentu towarowego (rodzaj dokumentu, numer i data wystawienia), na którym odnotowano wpłatę, przy wypłatach zaś — oryginały otrzymanych pokwitowań;

4) odnotują w sposób trwały na oryginałach dokumentów, wymienionych w rozdz. I p. 2 datę i sumę zainkasowanej wpłaty oraz firmę lub nazwisko przedstawiciela;

5) w przypadku zainkasowania należności za towary, importowane z Niemiec przed wejściem w życie umowy gospodarczej polsko-niemieckiej z dn. 4 XI 1935 r., wpłacają zainkasowaną sumę w ciągu jednego miesiąca do Polskiego Instytutu Rozrachunkowego.

C. — W przypadku, gdy wplacający dokonał wpłaty (np. pocztą), nie przedstawiając wymaganych dokumentów, wówczas przedstawiciel może przyjąć wpłatę pod warunkiem, że do czasu dostarczenia tych dokumentów nie zaliczy zainkasowanej sumy na poczet zobowiązania odbiorcy towaru wobec zleceniodawcy, ani nie uzna nią rachunku tegoż zleceniodawcy (p. wyżej ust. B p. 2).

III. Zawarte w rozdz. I pp. 2-4 oraz w rozdz. II ust. B p. 4 warunki nie mają zastosowania przy wpłatach należności za towary, sprowadzone na podstawie „świadczeń rozrachunkowych” (obecnie: Bułgaria, Jugosławia, Niemcy, Rumunia, Szwajcaria, Turcja, Węgry, Włochy) oraz dostarczone z Niemiec przed wejściem w życie umowy gospodarczej polsko-niemieckiej z dn. 4 XI 1935 r.

IV. — O zezwolenie na uregulowanie zagranicznemu wierzycielowi należności z tytułu dostawy towaru, którą zainkasował w kraju jego przedstawiciel, może się ubiegać tylko ten przedstawiciel. Wówczas winien on, poza innymi dokumentami, wymaganymi przepisami okólnika Nr 14, załączyć do wniosku również wyciąg z rachunku zleceniodawcy, przez siebie poświadczony.

V. — Zawarty w rozdz. I i II warunek, uzależniający korzystanie z tego generalnego zezwolenia od posiadania przez przedstawiciela zaświadczenia terytorialnie właściwej izby przemysłowo-handlowej, wchodzi w życie z dniem 1 V 1938 r.

WYJAŚNIENIA KOMISJI DEWIZOWEJ. — Komisja Dewizowa udzieliła szeregu wyjaśnień do poszczególnych artykułów dekretu dewizowego z dn. 26 IV 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 32/1936, poz. 249).

I. Do art. 3 dekretu. — Na podstawie § 2 p. 2 rozporz. wykonawczego szczegółowy zakres działania i tryb urzędowania Komisji Dewizowej oraz charakter jej decyzji określi osobny regulamin, zatwierdzony przez Ministra Skarbu.

W wykonaniu zacytowanego przepisu regulamin Komisji Dewizowej zatwierdzony został przez Ministra Skarbu w dn. 7 IV 1937 r. i ogłoszony w „Dz. Urz. Min. Skarbu” z dn. 11 X 1937 r. (Nr 26, poz. 807).

Zgodnie z postanowieniami p. I 3 wyżej wymienionego regulaminu zezwolenia Komisji Dewizowej obejmować mogą również „czynności przez wnioskodawcę już dokonane” (tzn. pozwolenia „ex post”).

Rozstrzygnięcie zagadnienia, czy i o ile zezwolenie „ex post” wpływa na karalność czynu, przed uzyskaniem tego zezwolenia dokonane — nie leży w kompetencji Komisji Dewizowej.

II. Do art. 7 dekretu. — W sprawie sprzedaży 4½% Goldpfandbriefe der Ostpreussischen Landschaft należy zwracać się do Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego w Poznaniu, które w miarę zapotrzebowania skupuje takie listy zastawne.

III. Do art. 8 dekretu. — Osoby, przebywające za granicą na studiach i otrzymujące z kraju pieniądze na koszty utrzymania, mogą — w przypadkach przyjazdu na ferie świąteczne do Polski — skorzystać z uprawnień, przewidzianych w § 12 rozporz. wykonawczego („Dz. Ust. R. P.” Nr 57/1936, poz. 419 — p. „Polska Gospodarcza” zesz. 31/1936, str. 912), tylko za zezwoleniem Komisji Dewizowej.

Osoba, która wywozła już w danym miesiącu kalendarzowym zagraniczne środki płatnicze w równowartości zł 200 na zasadzie paszportu zagranicznego, nie może w tym samym miesiącu kalendarzowym skorzystać z prawa przydziału w myśl okólnika Komisji Dewizowej Nr 35 (p. „Polska Gospodarcza” zesz. 47/1937, str. 1504) i wywozu do Niemiec czeków Polskiego Instytutu Rozrachunkowego oraz niemieckich marek srebrnych w kwocie RM 30.

Również osoby, którym przyznano prawo zakupu i wywozu do Niemiec czeków Polskiego Instytutu Rozrachunkowego oraz RM 30, nie mogą w tym samym miesiącu korzystać bez zezwolenia z uprawnień, wynikających z § 12 rozporz. wykonawczego.

Komisja Dewizowa rozpatruje prośby o udzielenie zezwolenia na przekazywanie za granicę sum, należnych cudzoziemcom, jedynie z punktu widzenia stosunku prawnego między dłużnikiem w kraju a wierzycielem zagranicznym, a w szczególności zależnie od tego, czy istnieje tytuł prawnie wiążący przekazującego dłużnika. Natomiast Komisja Dewizowa nie może — jak długo tytuł prawny, stanowiący podstawę przekazu, nie jest obalony — odmawiać zezwolenia na zapłatę zagranicznego zobowiązania, opierając się jedynie na twierdzeniu osób trzecich, że działalność handlowa wierzyciela zagranicznego, z której powstała wspomniana wierzytelność, narusza ich prawa.

*

Komisja Dewizowa podała do wiadomości, że „zezwoleńia określone” na formularzach Nr 456 będą wydawane przez Biuro Komisji Dewizowej, począwszy od dn. 1 IV b. r., tylko w tych przypadkach, gdy wnioskodawca otrzyma zezwolenie na przekazywanie kwot pieniężnych za pośrednictwem poczty lub na kupno i wywóz zagranicznych środków płatniczych w granicach zarobków w strefie pogranicznej.

Natomiast zezwolenia na wielokrotne wysyłanie środków płatniczych za granicę będą od dn. 1 IV 1938 r. wydawane tylko na formularzach Nr 447 w formie odpowiedniej ilości zezwoleń jednorazowych z właściwym terminem ważności, i to również tylko w tych przypadkach, gdy wysyłka będzie miała nastąpić za pośrednictwem poczty.

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zesz. 19/1936, str. 542.

²⁾ P. „Polska Gospodarcza” zesz. 16/1937, str. 564.

Zezwolenia wielokrotne na przekazywanie lub wysyłanie pocztą oraz wywóz za granicę będą wydawane tylko wówczas, gdy we wniosku będzie wyraźnie zaznaczona prośba o takie zezwolenie. W przeciwnym razie zezwolenia wielokrotne będą udzielane tylko na przekazywanie lub wysyłanie za pośrednictwem oddziału Banku Polskiego lub banku dewizowego, w którym złożono wniosek. Inny bank dewizowy lub oddział Banku Polskiego będzie mógł wykonywać przekazy lub wysyłki wielokrotne tylko na podstawie pisemnego upoważnienia właściwego banku.

Banki dewizowe będą mogły dokonać przekazu lub wysyłki również na podstawie wydanego klientowi „zezwolenia okresowego”, albo jednorazowego—jednak w takich przypadkach obowiązane są zatrzymać to zezwolenie w swych aktach aż do zupełnego wyczerpania lub upływu terminu. Na żądanie klienta zatrzymane „zezwolenie okresowe” może być przesłane przez bank bezpośrednio do innego banku dewizowego. Zarządzenie to obowiązuje banki również co do zezwoleń okresowych na wielokrotne przekazy lub wysyłki za granicę, wydanych przed dniem 1/IV 1938 r.

Przekazy lub wysyłki na podstawie zezwolenia wielokrotnego, niewykonane we właściwym terminie (w miesiącu), mogą być skuteczne w późniejszym okresie, w granicach sumy i ostatecznego terminu ważności tegoż zezwolenia.

Równocześnie Komisja Dewizowa zakomunikowała, że zezwolenia jednorazowe na wysyłanie lub przekazanie za granicę za pośrednictwem poczty na formularzach Nr 447 będą odtąd wydawane tylko z ograniczeniem terminu ich ważności, który z reguły będzie określony na jeden miesiąc kalendarzowy, licząc od dnia wystawienia. Odpowiednia adnotacja będzie umieszczona na tych zezwoleniach przez Biuro Komisji Dewizowej lub oddziały Banku Polskiego.

WYWÓZ PRZEZ CUDZOZIEMCÓW LISTÓW KREDYTOWYCH, WYSTAWIONYCH ZA GRANICĄ NA ICH IMIĘ.— Ministerstwo Skarbu okólnikiem C 133 z dn. 28/III 1938 r. L. D. IV 7915/3/38 zawiadomiło, że Komisja Dewizowa uchwalała generalną zezwoliła—aż do odwołania—na wywóz za granicę przez cudzoziemców listów kredytowych, wystawionych za granicą na ich imię—bez względu na to, czy powyższe środki płatnicze zostały przy wjeździe zgłoszone przy kontroli dewizowej i czy cudzoziemiec posiada na nie „zaświadczenie o przywozie środków płatniczych i walorów”.

Jednocześnie Ministerstwo Skarbu zakomunikowało, że listy kredytowe mogą być określone w tytule lub w treści jedną z następujących nazw: Lettre de crédit, Lettre de crédit circulaire, Crédit, Lettre de crédit spéciale, Letter of credit, Circular letter of credit, Commercial letter of credit, World letter of credit, Traveller Letter of credit, Letter, Circular credit, Direct credit, Kreditbrief, Zirkularkreditbrief, Reisekreditbrief, Spezial Kreditbrief, Carta de credito circular, Credito circular, Lettera de credito.

NOWE MOŻLIWOŚCI SPŁATY DŁUGÓW ROLNICZYCH PAPIERAMI WARTOŚCIOWYMI — p. str. 617.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIĘŁDA WARSZAWSKA

za okres od 28 marca do 2 kwietnia 1938 r.

Na rynku dewiz w okresie sprawozdawczym panował nastroj niejednorodny—z odcieniem jednak mocniejszym. Obroty lekko wzrosły, przy czym gros transakcyj przypadło na funty szterlingi i dolary. Salda tygodniowe (w zł na 100 jednostkach walutowych) kształtowały się następująco: belgi +0.50, liry włoskie —0.01, floreny holenderskie +0.30, korony szwedzkie +0.15, korony duńskie +0.25 oraz korony norweskie +0.15; poza tym funty szterlingi zwyżkowały o zł 0.03 na £ 1, dolary gotówkowe zyskały zł 0.00 1/4 na \$ 1 a dolary telegraficzne o tyleż zniżkowały.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5.30 ⁵ / ₈	5.30 ¹ / ₄	5.30 ¹ / ₂
" " " telegr.	\$ 1	5.30 ⁷ / ₈	5.30 ¹ / ₂	5.30 ³ / ₄
Funty szterlingi	£ 1	26.38	26.32	26.36
Franki francuskie	100 fr.	16.34	16.06	16.31
Franki szwajcarskie	100 fr.	121.85	121.50	121.75
Belgi	100 blg.	89.75	89.40	89.75
Marki niemieckie	100 RM	—	—	—
Korony czeskosłow.	100 kor.	18.52	18.51	18.52
Liry włoskie	100 lir.	—	—	27.96
Floreny holenderskie	100 fl.	294.10	293.50	294.00
Guldeny gdańskie	100 guld.	100.00	100.00	100.00
Korony szwedzkie	100 kor.	135.95	135.70	135.90
Korony duńskie	100 kor.	117.80	117.75	117.80
Korony norweskie	100 kor.	132.50	132.30	132.50

Po przejściowym wzmocnieniu nastroju, jakie zaznaczyło się na rynku papierów lokacyjnych państwowych w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy—obecnie tendencja ponownie osłabła. Sztuki I emisji 3% Poż. Premiowej Inwestycyjnej zyskały zł 0.50, serie tejsze emisji—zł 0.25, sztuki II emisji tejsze pożyczki zniżkowały o zł 0.25; druga z premiówek—4% Poż. Dolarowa—okres sprawozdawczy zamknęła zyskiem w wysokości zł 0.25. Wśród pozostałych pożyczek—4% Poż. Konsolidacyjna obniżyła się o 0.25% nom., a 5% Poż. Konwers. Kolejowa—o 1.00%.

Również niejednorodny nastroj przejawiał się na rynku papierów lokacyjnych prywatnych. Przy na ogół utrzymanych obrotach—wzrósł udział obrotów listami zastawnymi towarzystw kredytowych miast prowincjonalnych. Salda tygodniowe są następujące (w %—ach nominalu): 8% L. Z. Tow. Kred. Przemysłu Polskiego +1.00, 4 1/2% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego +1.00, 4 1/2% L. Z. Pozn. Ziem. Kredytowego, emitowane: w złotych—1.00, w złotych w zł.—0.25, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r. +2.00, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Częstochowy z 1933 r. +0.75, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r. +0.75, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Piotrkowa z 1933 r. +0.75 oraz 5% L. Z. Tow. Kred. m. Radomia z 1933 r.—0.75.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe				
3% Pożyczka Premiowa Inwestycyjna				
I emisja	sztuki	zł w zł. 100	82.00	80.75
„ „	serie	„ „ „ „	91.00	90.00
II „ „	sztuki	„ „ „ „	80.75	79.25
„ „	serie	„ „ „ „	89.50	89.00
4% Pożyczka Premiowa Dolarowa	\$		41.00	40.50
		w %	% nominalu	
4% Pożyczka Konsolidacyjna	zł w zł.	65.50	65.50	66.50
4 1/2% „ Wewnętrzna	zł	65.50	65.50	65.50
5% „ Konwersyjna	zł	70.75	69.50	69.50
5% „ Konwers. Kol.	zł			67.00
Listy zastawne i obligacje banków				
		w %	% nominalu	
7% L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł.	1927	83.25	83.25
8% „ „ „ „	zł w zł.	1927	94.00	94.00
7% „ „ Banku Gosp. Kraj.	zł w zł.	1927	83.25	83.25
8% „ „ „ „	zł w zł.	1924	94.00	94.00
7% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł.	1927	83.25	83.25
8% „ „ „ „	zł w zł.	1924	94.00	94.00
8% Obl. Bud. B. Gosp. Kraj.	zł w zł.	1927	93.00	93.00
5 1/2% L. Z. „ „ „	zł w zł.	1924	81.00	81.00
5 1/2% „ „ „ „	zł w zł.	1927	81.00	81.00
5 1/2% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł.	1924	81.00	81.00
5 1/2% „ „ „ „	zł w zł.	1927	81.00	81.00
Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych				
8% L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego	£			80.00
4% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego	zł			55.00
4 1/2% „ „ „ „	zł	63.00	62.00	63.00
4 1/2% „ „ Pozn. Ziem. Kredyt.	zł	61.00	60.00	61.00
4 1/2% „ „ „ „	zł w zł.	62.00	61.75	62.00
5% „ „ Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r.	zł	71.25	69.00	71.00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1936 r.	zł	70.00	70.00	70.00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Częstochowy z 1933 r.	zł			60.75
5% L. Z. Tow. Kred. m. Kielc z 1933 r.	zł			58.25
5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r.	zł	64.00	62.75	63.75
5% L. Z. Tow. Kred. m. Piotrkowa z 1933 r.	zł	60.00	59.75	60.00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Radomia z 1933 r.	zł			56.50
Obligacje miast				
VII 5 1/2% Poż. Konw. m. Warszawy	zł			67.00
VI 6% „ „ „ „	zł			74.00
8% Pożyczka Szkolna m. Warszawy	zł	75.00	75.00	75.00

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KONIUNKTURA ŚWIATOWA

Można z całym obiektywizmem postronnego obserwatora stwierdzić już dziś, że pewne oznaki recesji w koniunkturze światowej, jakie wystąpiły w II połowie ub. r., a zwłaszcza w ciągu ostatnich 2 miesięcy ub. r., nie ustępują, a nawet gdzieś nabierają mocy, przy czym rolę, jaką w recesji tej odgrywają Stany Zjednoczone, uwidoczniła się również obecnie w całej pełni.

O rozmiarach recesji amerykańskiej świadczyć może kilka wskaźników, dowolnie wybranych z ogłaszanych stale statystyk życia gospodarczego w tym kraju. Porównyując np. wskaźniki z połowy sierpnia ub. r. i końca lutego b. r., otrzymujemy w Stanach Zjednoczonych następujące liczby: kolejowe przesyłki drobnicowe—97·0 i 68·9, inne przesyłki kolejowe—112·1 i 79·7, wytwórczość stali—128·4 i 39·4, wytwórczość prądu elektrycznego—106·8 i 93·9, wytwórczość samochodowa—119·3 i 67·2, wytwórczość drewna budowlanego—91·8 i 52·3, wskaźniki wytwórczości przemysłu bawełnianego—125·1 i 87·7, a wreszcie ogólny wskaźnik działalności gospodarczej (business)—107·9 i 79·7.

Mówiliśmy przed kilkoma tygodniami pokrótce o skomplikowanych i różnorodnych przyczynach amerykańskiego „slump'u”. Nie chcemy już na tym miejscu do nich powracać. Dodamy tylko, że nie widać w tej chwili bynajmniej oznak, aby właściwe przyczyny, powodujące recesję, miały ulec w najbliższym czasie likwidacji. Ostatnie biuletyny z rynku amerykańskiego mają raczej tendencję pocieszania się, że miesiąc następny nie będzie o wiele gorszy od obecnego, ale nic ponadto. Krótko mówiąc, recesja trwa nadal.

Jaką rolę odgrywa to położenie gospodarcze Stanów Zjedn. dla wskaźników gospodarczych świata—widać dobitnie z ogłoszonych ostatnio liczb statystycznych Organizacji Ekonomicznej Ligi Narodów. Wprawdzie, wskaźnik produkcji górniczej i przetwórczej świata (baza: 1929 r.=100) wynosi—z wyłączeniem Z. S. R. R., zaciemniającego właściwie tendencje swym niezależnym i heterogenicznym rozwojem—w 1937 r. jeszcze 101·9, a więc o całe 6·4 punktów więcej niż w 1936 r., ale rozwój wskaźnika wewnątrz 1937 r. wyraźnie wskazuje na dwa zupełnie odmienne etapy w ciągu wspomnianego rocznego okresu. Od stycznia 1937 r., kiedy wskaźnik wynosił 100·9, do maja ub. r., a więc do wskaźnika 106·8, obserwujemy nieprzerwaną wzrost światowej produkcji przemysłowej. Od czerwca do grudnia natomiast mamy jej spadek—początkowo lekki i wahający się, pod koniec roku zaś już zupełnie zdecydowany. Wskaźniki produkcji światowej w ostatnim kwartale ub. r. brzmia kolejno: październik—100·8, listopad—92·9, grudzień—89·1.

Jeśli teraz jednak rzucimy okiem na dwa podstawowe elementy obliczeniowe dla wspomnianego wskaźnika ogólnego, mianowicie wskaźnik produkcji Europy i wskaźnik północno-amerykański, zobaczymy od razu, gdzie leży właściwe źródło światowej recesji. Wskaźnik europejski (ciągle bez uwzględnienia Z. S. R. R.) wprawdzie nie podnosi się już, jak w latach poprzednich, ale też niebardzo spada. Od stycznia do kwietnia ub. r. wzrasta wyraźnie jeszcze ze 102·6 na 110·7, potem aż do sierpnia wolno obniża się—do 107·7, by znów we wrześniu wzrosnąć na 110·7 i po przejściowym spadku w październiku dojść w listopadzie nawet do 112·1—poziomu nie osiąganego nigdy przedtem. W grudniu następuje zresztą ponowny spadek do 109·7.

Zgola inaczej dzieje się ze wskaźnikiem północno-amerykańskim, gdzie, oczywiście, Stany Zjedn. grają rolę zupełnie dominującą wobec stosunkowo słabej produkcji przemysłowej Kanady. Tutaj wzrost wskaźnika w I półroczu 1937 r. jest stosunkowo niewielki (z 96·4 na 99·8 w maju ub. r.), potem spadek następuje nieomal w błyskawicznym tempie. Jeszcze przejściowo w sierpniu wskaźnik znów podchodzi do 99·1, ale wskaźniki ostatnich 4 miesięcy roku wynoszą: 94·3, 88·3, 77·2 i 72·6. W ciągu 4 miesięcy produkcja przemysłowa Stanów skurczyła się o 23%.

Tak więc stwierdziliśmy, ponad wszelką wątpliwość, iż recesja światowa wyszła ze Stanów Zjedn. i stamtąd nadal oddziaływała na resztę świata. Fakt, iż dotychczas jeszcze w Europie wskaźniki produkcji przemysłowej mimo to trzymają się jako tako na poziomie, wynika z przyczyn specjalnych. Wskaźnik produkcji europejskiej jest, oczywiście, przeciętną wskaźników poszczególnych krajów—przeciętną ważoną, w której organizmy gospodarcze większego kalibru odgrywają stosunkowo większą rolę od organizmów mniejszych. Patrząc na wskaźniki produkcji przemysłowej wielkich krajów Europy, musimy przede wszystkim podkreślić znaczenie tych, w których koniunktura rozwija się niezależnie od ogólnoswiatowych wstrząsów, a więc krajów „autarkicznych”. Tak np. wskaźnik niemiecki nie wykazuje do ostatnich czasów żadnych wahań w dół—poza sezonowymi. Jeszcze w listopadzie ub. r. doszedł on do 125·4 (1929 r.=100), a więc do poziomu nigdy dotychczas nie osiągniętego. Wskaźnik włoski jest mniej, jednolity, ale i tu 3 miesiące wrzesień—listopad ub. r. mają przeciętną ok. 107—wobec ok. 90 w 3 miesiącach poprzednich. Trzecim wielkim wskaźnikiem, wchodzącym do obliczenia europejskiej przeciętnej, jest, oczywiście, wskaźnik brytyjski, który po przejściowym osłabieniu w III kwartale ub. r. ponownie wzrasta i doszedł w ostatnim kwartale ub. r. do 127·4. Tutaj możnaby już mówić o nieautarkicznej koniunkturze, idącej w górę wbrew załamaniu się w Stanach Zjedn. Przy bliższej jednak analizie wewnętrznej wskaźnika brytyjskiego widzimy, iż rozwój produkcji brytyjskiej jest wybitnie jednostronny i polega przede wszystkim na silnym rozwoju wskaźników ciężkiego przemysłu. Ostatnie miesiące ub. r. dały np. dla wydobycia węgla poziom powyżej 21 miln. t (a więc dochodzący do przeciętnej miesięcznej 1929 r.), podczas gdy też same miesiące 1936 r. z trudem przekraczały 20 miln. t. Produkcja surowki od kwietnia ub. r. przekroczyła poziom 700 tys. t w skali miesięcznej i raczej wzrasta. Produkcja stali od marca ub. r. mniej więcej oscyluje wokół 1·1 miln. t, miesięcznie. Jednocześnie jednak wskaźnik produkcji włókienniczej wyniósł za ostatni kwartał ub. r. 104·1 wobec 111·4 w II kwartale ub. r. i 107·3 w ostatnim kwartale 1936 r. Jasne jest dla każdego, że produkcja brytyjska „idzie” wykonywaniem programu zbrojeniowego.

Nic więc dziwnego, że, jeśli owe „wielkie” wskaźniki produkcji europejskiej posiadają tendencję raczej utrzymującą się (jak widzimy zresztą z przyczyn niezupełnie naturalnych), to lekki spadek wskaźnika ogólno-europejskiego wywołany został spadkiem wskaźników krajów mniejszych. Widzimy np., że wskaźnik belgijski wynosił w grudniu ub. r. 81·3 (ciągle na podstawie 1929 r.=100)—wobec 90·9 w kwietniu ub. r., że wskaźnik holenderski wynosił w grudniu 85·8 wobec 102·5 w lipcu ub. r., że w tymże miesiącu wskaźnik czeskosłowacki wynosił 94·8 wobec 99·8 w maju ub. r. itd. itd.

Możemy zatem powiedzieć o całokształcie sytuacji światowej w zakresie produkcji przemysłowej, co następuje: w Stanach Zjedn. wyraźnie zaznacza się recesja koniunkturalna, która oddziaływała na resztę świata. Tam, gdzie—jak w krajach autarkicznych lub w W. Brytanii—działają jeszcze obecnie silne wpływy, ożywiające koniunkturę, oddziaływanie to nie uwidoczniło się jeszcze na zewnątrz w całej pełni. Gdzie indziej jest ono widoczne jeszcze stosunkowo w niewielkim stopniu, ale zato obejmuje bardzo wielką ilość krajów. Dość powiedzieć, iż w styczniu b. r. jedynym wskaźnikiem, wykazującym na świecie wzrost, (brak było jeszcze danych brytyjskich, niemieckich i włoskich) był wskaźnik—polski.

Sytuacja w Stanach Zjedn. oddziaływała zresztą nie tylko na samą produkcję przemysłową. Mamy ponadto do czynienia z wybitnie recesyjnym objawem wzrostu światowych zapasów tzw. produktów zasadniczych (primary commodities). Wskaźnik tych zapasów, obliczany dla 24 głównych produktów świata na podstawie poziomu ich z 1929 r., był w czasie kryzysu najwyższy w grudniu 1931 r., kiedy osiągnął 133·4, najniższy potem—w czerwcu ub. r.—z poziomem 79·7.

Otóż, wskaźnik ten wzrósł ponownie we wrześniu ub. r. do 94·8, a w grudniu ub. r.—do 110·3. W ciągu jednego półrocza zatem manę do czynienia ze wzrostem o prawie 38%, podnoszącym poziom czerwcowy do takiego, jaki istniał mniej więcej w marcu 1935 r., a więc o przeszło 2 lata wcześniej. Widać z tego, że wzrost zapasów poszedł szybciej niż ich poprzednia likwidacja. Główny wzrost przypada zresztą nie na artykuły spożywcze, ale na surowce przemysłowe, których zapasy w ciągu II półrocza ub. r. wzrosły silnie, mianowicie wskaźnikowo z 83·3 na 118·8, a więc o przeszło 42%. Zapasy artykułów żywnościowych wzrosły w tym czasie tylko o niecałe 33%. Dla przykładu—widoczne zapasy światowe bawełny wynosiły w styczniu b. r. 9·2 miln. bel wobec 7·8 miln. w styczniu ub. r.; zapasy widoczne wełny wynosiły w listopadzie ub. r. 233 tys. t wobec przeciętnej za 1936 r. w wysokości 101·4 tys. t; w Stanach Zjedn. zapasy węgla w grudniu ub. r. wynosiły 43·7 miln. t wobec 39·4 miln. t w grudniu 1936 r., a światowe zapasy miedzi rafinowanej doszły w styczniu b. r. do 459 tys. t wobec 304·9 tys. t w styczniu ub. r.

Charakterystyczne jest, że handel światowy wykazuje jeszcze stosunkowo największą odporność wobec tych niekorzystnych wpływów. Ale i on powoli poczyna je odczuwać. Obroty światowe (76 krajów) w styczniu b. r. wyniosły \$ zł. 2 324 miln., co jest wprawdzie więcej niż w styczniu ub. r. (2 215 miln.), ale mniej od przeciętnej miesięcznej za ub. r., wynoszącej \$ zł. 2 514 miln. W okresie powolnego narastania tych obrotów do ub. r. mieliśmy do zanotowania wzrost ten nieomal w każdym miesiącu, obecnie nastąpiło zahamowanie.

Co jest jednak w zakresie światowych obrotów handlowych szczególnie mało pocieszające—to fatalny wpływ, jaki wywiera na ich kształtowanie się recesja amerykańska. Wiadomo już wszystkim aż nadto dobrze o roli, jaką dla całego świata posiada kształtowanie się bilansu handlowego Stanów Zjedn.—owego największego wierzyciela finansowego na kuli ziemskiej. Wiadomo, że kraj ten—wbrew wszelkim przesłankom logiki gospodarczej—posiadał przez bardzo długie lata wybitnie dodatnie saldo bilansu handlowego, uniemożliwiające całkowicie spłacanie mu w towarach zadłużenia finansowego przez resztę świata. Dlatego też, kiedy w ub. r. bilans handlowy Stanów zaczął wykazywać przejściowo saldo ujemne, wywołało to uczucie powszechnego zadowolenia u wszystkich tych, którzy zrozumieli wagę tego zjawiska i słusznie uznali je jako wstęp do normalizacji stosunków gospodarczych świata. Niestety, radość była zbyt krótka, bo trwająca zaledwie przez I półrocze ub. r.—wówczas, kiedy koniunktura amerykańska narastała. Z chwilą rozpoczęcia się recesji sytuacja odwróciła się zasadniczo. Przeciętna miesięczna przywozu amerykańskiego, wynosząca w 1936 r. ok. \$ 250 miln., a sięgająca w marcu ub. r. nawet \$ 296 miln., spadła w styczniu b. r. do \$ 170·8 miln., podczas gdy wysokość wywozu amerykańskiego w grudniu ub. r. dosięgła aż \$ 315·3 miln.—wobec miesięcznej przeciętnej za 1936 r. \$ 200 miln. i za 1937 r. \$ 275 miln.

Nie wchodząc w szczegóły tej nowej wielkiej ofensywy wywozowej ze strony Stanów Zjedn.—ofensywy, zrodzonej w dużej mierze z układu wewnętrznej koniunktury w tym kraju—stwierdzić należy, iż ona jest — z uwagi na rozmiary i siłę finansową eksportera—groźna dla szeregu krajów, gdzie i tak już, jak wskazaliśmy, koniunktura poczyna się chwiać. Mówimy tu zwłaszcza o wzrastającym wywozie amerykańskich produktów gotowych, który może łatwo podkopać jeszcze silniej przemysł innych krajów. O rozmiarach tej wzmożonej fali wywozowej świadczą następujące liczby. Podczas gdy np. przeciętna wartość miesięczna maszyn i aparatów wynosiła w wywozie Stanów Zjedn. za 1936 r. powyżej \$ 13 miln., to w okresie wrzesień — listopad ub. r. stanowiła ona niemal \$ 21 miln. Odpowiednie liczby dla wywozu samochodów wynoszą: ok. \$ 8·5 miln. (przec. mies.), \$ 10·4 miln. (październik) oraz \$ 15·3 miln. (listopad 1937 r.). Przykładów takich jest znacznie więcej. W sumie przeciętna wartość miesięczna wywozu amerykańskich produktów gotowych wynosiła w 1936 r. ok. \$ 93·5 miln., podczas gdy we wrześniu ub. r. stanowiła ona \$ 130·4 miln. i w październiku—\$ 143·7 miln.

Pozostaje nam do omówienia jeszcze jedno zagadnienie międzynarodowego gospodarstwa, mianowicie kwestia poziomów cen. Pozostawiliśmy ją umyślnie na sam koniec, albowiem tutaj właśnie widzimy

największą bodaj szkodę, jaka wynikła ze wstrząsu gospodarki amerykańskiej i jego skutków dla reszty świata. Zdajemy sobie wszyscy sprawę, iż powrót do mniej więcej jednolitego poziomu cen w skali światowej stanowi dla całości gospodarstwa światowego kwestię zupełnie pierwszorzędnej wagi—kwestię, od której zależy jest w dużej mierze możliwość jakiejś takiej stabilizacji walutowej, rozbrojenia się (przynajmniej częściowego) pewnych gospodarstw narodowych z więzów reglamentacji, ożywienia obrotów światowych, wznowienia międzynarodowego obiegu kapitałów—słowem wszystkie najważniejsze zagadnienia gospodarstwa międzynarodowego. Widzieliśmy poza tym, jak rozwój w ciągu 1936 r. i na początku 1937 r. wyraźnie posuwał poziom cen (w złocie) w krajach, które zdewaluowały swój pieniądź na początku depresji światowej, a przez to obniżyły poziom ten znacznie w stosunku do krajów, które dewaluacji nie przeprowadziły, ku górze. W tych warunkach można było się spodziewać, że w znacznej ilości wypadków tzw. światowy poziom cen—a więc mniej więcej ujednolicony poziom cen krajów anglosaskich—„złapie” wreszcie poziom cen w krajach innych. Przy uproszczeniu sobie zadania porównywania poszczególnych poziomów cen przez oparcie się na wskaźnikach cen w złocie w stosunku do poziomu ich w 1929 r. (tj. zakładając—nieścisłe oczywiście—że w roku tym poziom cen był w skali światowej wyrównany)—możemy stwierdzić np., iż, podczas gdy w 1934 r. wskaźnik cen brytyjskich wynosił w złocie przeciętnie 48, a cen niemieckich—72, to w marcu ub. r. odpowiednio liczby wynosiły: 56 i 77, czyli że rozpiętość z 24 punktów spadła do 21. Jeśli odrzucimy tu zresztą przykład niemiecki, gdzie ceny na skutek specjalnie silnego nakręcania koniunktury wewnętrznej poszły b. ostro w górę, tendencja będzie jeszcze wyraźniejsza. Tak np. wskaźniki polski i Stanów Zjedn. przedstawiały się w 1934 r. jak 58 i 47, a w marcu ub. r.—jak 63 i 54. Rozpiętość pomiędzy wskaźnikiem polskim i brytyjskim, wynosząca w 1934 r. 10 punktów, spadła w marcu ub. r. do 7. Dodać należy zresztą, iż w połowie ub. r. była ona jeszcze niższa.

Krótko mówiąc, w połowie ub. r. większość wskaźników cen w złocie zgrupowała się powoli w granicach 63÷55 w stosunku do poziomu wyjściowego z 1929 r. = 100. Powyżej wskaźników tych były poziomy cen tylko w krajach, sztucznie nakręcających koniunkturę (Niemcy, Włochy), poniżej—kilka państw zamożniejszych znaczenia. Wydawało się, że stoimy u wrót powolnego ujednoczenia się światowego poziomu cen. Rzeczywistość zadecydowała inaczej.

Weźmy choćby tak kapitalne dla całego świata zagadnienie jak stosunek poziomów cen W. Brytanii i Stanów Zjedn. W marcu ub. r. był on niemal wyrównany, gdyż wskaźnik amerykański wynosił wówczas 54, brytyjski zaś—56. Od tego czasu jednak nastąpił po przejściowym wzniesieniu spadek—i to spadek dla każdego z tych krajów różny. Gdy weźmiemy wskaźniki obu krajów w lutym b. r., stwierdzimy, iż wskaźnik brytyjski obniżył się stosunkowo nieznacznie—do 55·2, podczas gdy amerykański spadł do 48·2. Nadzieja na ujednostajnienie poziomów cen światowych została ponownie rozwiana.

Tyle co do ujednostajnienia poszczególnych poziomów cen narodowych. Ale istnieje ponadto i problem fluktuacji cen poszczególnych dziedzin produkcji. Jeśli berliński Urząd Statystyczny wylicza, iż poziom światowych cen hurtowych w złocie wynosi (przy przeciętnej za lata 1925÷1929=100) w styczniu b. r. 43·2, podczas gdy w kwietniu ub. r. wynosił 49·7, to nie znaczy to bynajmniej, aby ceny spadły równomiernie we wszystkich gałęziach gospodarstwa światowego. Tak np. w grupie żelaza i stali wykazuje się w okresie wspomnianych 10 miesięcy wzrost cen (z 87·6 do 89·4), co jest wynikiem akcji zbrojeniowej, podczas gdy np. metale nieżelazne straciły w tymże okresie ponad 25% swego poziomu kwietniowego, a surowce włókiennicze—nawet powyżej 37%. Powstają więc dla poszczególnych krajów—w zależności od charakteru ich produkcji—bardziej lub mniej korzystne perspektywy. Faktem jest, iż ceny rolnicze wykazują chwilowo większą odporność od cen innych grup, co jest dziś dla nas objawem pocieszającym.

Z tego jednak szeregu przytoczonych przez nas danych wynika niezbicie, iż ostatnie kilka miesięcy przyniosło pogorszenie się sytuacji koniunkturalnej świata. Czy jest to już wyraźny nowy kryzys—o tym jeszcze, chyba, zbyt wcześnie mówić. Faktem jest jednak, że oznaki

krzysowe występują w coraz to liczniejszej i jaskrawszej postaci, biorąc zawsze nieomal za punkt wyjścia sytuację w Stanach Zjedn. Dlatego też oczy całego gospodarstwa światowego zwrócone są właśnie tam, skąd idą wszystkie niepokoje. Niestety, jednak jak już to mówi-

liśmy na wstępie—brak dotychczas danych, aby niekorzystny rozwój wypadków za oceanem miał ulec w najbliższej przyszłości decydującym zmianom.

t. l.

ROK 1937 W BANKOWOŚCI ANGIELSKIEJ

W ostatnich dniach stycznia odbywają się zwykle walne zgromadzenia wielkich angielskich banków depozytowych; są to tzw. banki clearingowe, zwane także bankami akcyjnymi. Zebrania te zasługują na uwagę z następujących powodów:

1) Jest to jedyna okazja, przy której kierownicy banków, omawiając działalność tych instytucji w ub. r. i tłumacząc znaczenie i tendencje rozwojowe poszczególnych pozycji rocznego bilansu zamknięcia, odsłaniają nieco tajemnicę, ciężącą nad działalnością instytucji finansowych, i dostarczają pewnych chociażby informacji co do polityki bankowej.

2) Przemówienie prezesa rady wielkiego banku, skupiającego setki milionów funtów depozytów, pochodzących od wszystkich warstw ludności, i finansującego w ten lub inny sposób prawie wszystkie dziedziny życia gospodarczego kraju, jest naturalnie uważnie czytane i wywiera wpływ na kształtowanie się nastrojów gospodarczych. Prezes rady wielkiego banku, posiadającego kilka milionów rachunków, występuje niejako przed obliczem całej masy klientów, darzących jego bank swoim zaufaniem; toteż doroczne jego przemówienie zawiera zwykle—obok danych czysto technicznych, bankowych—swojego rodzaju syntezę sytuacji w ub. roku i sumienną, aczkolwiek z reguły ostrożną, analizę położenia obecnego i widoków na najbliższą przyszłość.

W niniejszym artykule mam zamiar: 1) omówić bilanse angielskich banków clearingowych, zwracając uwagę na pewne zmiany, które się w poszczególnych pozycjach bilansowych w ciągu ub. roku dokonały; 2) omówić przemówienia prezesów rad największych banków, wygłoszone na walnych zgromadzeniach w b. r.; 3) przedstawić w kilku słowach sytuację innych banków—poza depozytowymi, a więc banków prywatnych, zwanych tradycyjnie akceptacyjnymi, i banków dyskontowych.

*

Poniżej podaję ważniejsze pozycje bilansowe banków clearingowych na dz. 31/XII 1937 r.—zarówno w liczbach absolutnych, jako też w przeliczeniu na %% ogólnej sumy wkładów. Pozycje aktywów ułożone są w kolejności zmniejszającej się płynności. Poza 11 bankami, których bilanse wzięte są pod uwagę, Anglia nie posiada banków wkładowych o poważniejszym znaczeniu. Nie są objęte tym zestawieniem banki szkockie i irlandzkie. Dane są oparte na statystyce, sporządzonej przez Bank Anglii:

	Miln. £	% wkładów
Wkłady	2 349 5	100
Kasa i Bank Anglii	259 6	11 1
Należności od innych banków i pożyczki „on call”	163 4	7 0
Dyskonto	278 4	11 8
Papiery wartościowe	637 1	27 1
Pożyczki i kredyty udzielone	979 8	41 7

Dla 5 największych banków (tzw. Big Five) proporcja poszczególnych pozycji jest prawie identyczna. Wkłady „Big Five” przedstawiały się na ultimo 1937 r. jak następuje (w miln. £): Midland 496 3, Barclays 434 6, Lloyds 410 0, Westminster 368 8, National Provincial 320 2.

Należy także zaznaczyć, że bilans każdego banku na ultimo roku wykazuje większą płynność niż normalnie; jest to zresztą fakt powszechnie znany. Macmillan Committee wyraził w 1931 r. przypuszczenie, że pogotowie kasowe banków angielskich jest w dniu sporządzenia bilansu 2-krotnie przynajmniej wyższe niż normalnie.

Poszczególne pozycje bilansowe nie wymagają chyba tłumaczenia. Wkłady zawierają zarówno wkłady w rachunkach bieżących (nieco ponad połowę), jako też terminowe. Wśród pasywów nie zostały uwzględnione pozycje: „kapitał i rezerwy” oraz „inne pasywa”, zawierające przeważnie gwarancje akceptacyjne itp. Pożyczki „on call” udzielane są głównie bankom dyskontowym, agentom wekslowym (bill brokers) i giełdzie. Dyskonto zawiera zarówno weksle handlowe, jak i bony skarbowe, z przewagą tych ostatnich. Na portfel papierów wartościowych składają się prawie wyłącznie papiery państwowe. Pożyczki i kredyty udzielone są naturalnie pozycją najtrudniejszą do zbadania; są to kredyty, udzielane wszelkim dziedzinom życia gospodarczego, jako też i osobom prywatnym, na różnych warunkach i na rozmaite terminy. Po stronie aktywów należałoby dodać drobne pozycje, jak: udziały w innych bankach, akcepta i nieruchomości.

Przy porównaniu przytoczonych danych z danymi na ultimo grudnia 1936 r. zwracając uwagę następujące zmiany: wkłady wzrosły o £ 20 miln., a więc znacznie słabiej niż w poprzednich latach. Pożyczki „on call” spadły o £ 40 miln., co tłumaczy się m. in. znacznie gorszym po-

łożeniem giełdy w końcu 1937 r. i—w związku z tym—zmniejszonym zapotrzebowaniem na kredyty ze strony brokerów giełdowych; portfel papierów wartościowych wykazał lekki spadek—o £ 25 miln.; pozycja „udzielone pożyczki i kredyty” wzrosła natomiast o ok. £ 100 miln.

Okres powojenny, a specjalnie okres taniego pieniądza (lata 1922—1937)—przyniósł ostry wzrost portfeli papierów wartościowych banków, przy względnym skurczeniu się innych pozycji, specjalnie dyskonta i udzielonych pożyczek i kredytów. W 1937 r. proces ten został wstrzymany; przemysł, handel i osoby prywatne zaczęły finansować się przez banki więcej niż w latach poprzednich. Jest to zjawisko pocieszające z punktu widzenia banków, gdyż udzielone pożyczki i kredyty są naturalnie najbardziej dochodową pozycją aktywów. Z drugiej strony jednak, większy popyt na kredyty bankowe może być tłumaczony jako objaw kończącej się zwyżki koniunkturalnej, jako oznaka, że życie gospodarcze zaczyna odczuwać pewien brak środków obrotowych i w większym niż dotychczas stopniu zmuszone jest korzystać z pomocy banków. Jest to tłumaczenie może słuszne teoretycznie, lecz niekoniecznie zgodne z obecną sytuacją angielską, rozwijającą się pod wpływem polityki taniego pieniądza, której zasadą jest utrzymanie tanioci i płynności na rynku kredytowym.

Rząd i Bank Anglii nie prowadzili jednak w 1937 r. tak ekspansywnej polityki kredytowej jak w latach poprzednich. Bank Anglii nie zwiększył w ub. r. podstawy kredytowej banków depozytowych, wynoszącej tradycyjnie ok. 11% wkładów tych ostatnich. Z drugiej strony jednak banki wkładowe znalazły możliwość zwiększenia o £ 100 miln. udzielonych pożyczek i kredytów; spotykając się z opornym stanowiskiem Banku Anglii, nie mogły one zwiększyć o tyleż swoich pasywów (wkładów) i zmuszone były do zmniejszenia innych pozycji aktywów. Inaczej mówiąc, Bank Anglii przeciwstawił się w ub. r. praktyce „tworzenia depozytów” przez banki akcyjne; bardzo możliwe, że na 20-milionowy wzrost wkładów w bankach clearingowych złożyły się w ub. r. wyłącznie wkłady rzeczywiste, nie zaś wkłady „papierowe”, powstające, gdy bank, udzielając komuś pożyczki w postaci tzw. „overdraft”, kredytuje rachunek klienta sumą, równą udzielonej pożyczce, i tworzy w ten sposób nowy depozyt.

Aktualnym zagadnieniem stała się ostatnio sprawa wkładów zagranicznych w angielskich bankach depozytowych. Banki angielskie nie tylko że chętnie przyjmują wkłady pochodzenia zagranicznego, ale nawet płać za nie większy procent niż za wkłady krajowe. Rząd angielski niejednokrotnie sprzeciwiał się temu postępowaniu, zarzucając, że banki uprawiają dla celów prestiżowych „polowanie na depozyty” (deposit hunting) i tym samym ściągają do Londynu „wędrowne” kapitały, których obecność w Anglii jest główną przyczyną tak delikatnej i trudnej do opanowania pozycji funta. Banki szwajcarskie i holenderskie zaczęły ostatnio, pod wpływem swoich rządów, stawić pewne trudności przy przyjmowaniu zagranicznych wkładów; Rząd angielski spodziewa się podobnej akcji od banków angielskich. Tymczasem jednak, pomimo ożywionej polemiki prasowej i zapowiedzi interpelacji parlamentarnej na ten temat, kierownictwo załedwie jednego banku spośród „Big Five” zajęło stanowisko zgodne z poglądami Rządu. Jasne zaś jest, że zmiana polityki w tej dziedzinie jest możliwa jedynie po osiągnięciu porozumienia pomiędzy wszystkimi bankami.

Wszystkie banki clearingowe wykazały w ub. r. nieco wyższe zyski niż w latach poprzednich. Polityka dysrybucyjna banków jest jednak bardzo konserwatywna, i dywidendy ich odznaczają się wybitną stałością.

*

Przechodząc do przemówień kierowników banków na walnych zgromadzeniach akcjonariuszy, zatrzymamy się naprzód na przemówieniu najwybitniejszego z nich P. Mc. Kenna, Prezesa Rady Midland Bank. Po opisanu przebiegu rozwoju koniunkturalnego w ub. r. P. Mc. Kenna skonstatował, że obecnie nastąpiła pewna recesja, spotęgowana nieszczególnym położeniem gospodarki amerykańskiej. Pewien odłam opinii publicznej uważa, że recesja ta jest niechybnym skutkiem polityki kierowanego pieniądza, prowadzonej w Anglii w ostatnich latach. P. Mc. Kenna, będąc jednym z pierwszych zwolenników i propagatorów tej polityki, nie jest tego zdania. Większa część jego przemówienia była poświęcona efektownemu porównaniu sytuacji gospodarczej Anglii w latach 1925—29 (epoka względnej „prosperity” w okresie zupełnego liberalizmu i „automatycznie” działającej złotej waluty), i dobrobytem lat ostatnich, rozwijającym się pod wpływem skutków dewaluacji i pod wyraźną egidą Rządu, coraz aktywniej wkraczającego na rynek pieniężny i kapitałowy. Porównując wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju w tych 2 okresach (zapasy złota, dług

wewnętrzny, stopę procentową, siłę nabywczą ludności, płace, zyski, produkcję i zatrudnienie), P. Mc. Kenna dochodzi do wniosku, że sytuacja obecna zawiera więcej elementów stałości niż okres złotej waluty. P. Mc. Kenna nie chce twierdzić, że dodatnie cechy charakterystyczne, wyróżniające okres obecny, są wynikiem taniego i kierowanego pieniądza; uważa on jednak, że doświadczenia lat ostatnich wykazały, iż pieniądź kierowany nie przynosi żadnych zmian na gorsze i nie zawiera żadnych cech niebezpieczeństwa.

Na uwagę zasługuje odbiegający od ogólnego zdania optymizm kierownika Midland Bank co do kształtowania się bilansu płatniczego Anglii. P. Mc. Kenna uważa, że twierdzenie Sir Kindersley'a o kurczeniu się angielskiego kapitału za granicą jest nieco przesadne; co zaś do ujemnego salda bilansu płatniczego w obrocie bieżącym—niebezpieczeństwo nie jest tak wielkie, gdyż stały dopływ złota do Anglii (ok. £ 600 miln. w przeciągu ostatnich 6 lat) z nadwyżką pokrywa deficyt bilansowy. Poglądy P. Mc. Kenna na przyszłość są niemiernie optymistyczne od jego oceny sytuacji obecnej; uważa on, iż pomimo depresji amerykańskiej i niżki giełdowej podstaw do pesymizmu nie ma.

Co do przemówień prezesów rad nadzorczych innych banków, to należy stwierdzić, że wszystkie one zgadzały się co do wyjątkowo korzystnej oceny ub. roku i wskazywały nie tylko na nowe rekordy, osiągnięte w dziedzinie produkcji, ale i na poważny wzrost siły nabywczej ludności.

Mówiąc o panującej obecnie recesji, bankierzy w większości swej nie podzielają bezgranicznego optymizmu Prezesa Midland Bank (aczkolwiek kierownik jednego z mniejszych banków uważał za potrzebne nawet w chwili obecnej wypowiedzieć przestrogi pod adresem tych, którzy skłonni są do tworzenia „atmosfery boom'u”). Większość bankierów stwierdza, że każda koniunktura zwykła musi się w pewnym momencie zatrzymać, z czego jednak nie wynika, że należy oczekiwać poważnego ruchu zniżkowego. Niektórzy mówcy podkreślali, że panujący obecnie pesymizm gospodarczy jest wynikiem załamania się „koniunktury psychicznej”, pewnego rodzaju kryzysem zaufania, który należy przezwyciężyć, gdyż nie ma on żadnych podstaw w rzeczywistej sytuacji gospodarczej Anglii. Przeciwwstawienie się prądom pesymizmu i paniki, pochodzącym przeważnie z Ameryki lub też mającym swe źródło w międzynarodowej sytuacji politycznej, jest obecnie zadaniem najważniejszym.

Wszystkie bez wyjątku przemówienia podkreślały potrzebę zwiększenia eksportu angielskiego; większość jednak stwierdzała, że będzie to zadaniem niezwykle trudnym, o ile nie zostaną uregulowane międzynarodowe stosunki pieniężne i polityczne, i o ile międzynarodowy ruch kapitałów nie wykaże większej intensywności. Nawołując do poważnych wysiłków w kierunku zwiększenia wywozu, jeden z bankierów zauważył, iż rekordowy import surowców w ub. r. nie oznacza wcale, że rok następny przyniesie wzmoczenie wywozu wyrobów przemysłowych, opartych na tych surowcach; działo się tak poprzednio, lecz automatyczne zwiększenie wywozu jako rezultat wzmoczonego importu może w obecnej sytuacji nie nastąpić, gdyż poważna ilość importowanych surowców przeznaczona jest dla przemysłów zbrojeniowych, nie pracujących na eksport. Podjęcie rokowań handlowych anglijsko-amerykańskich powitane było przez wszystkich bankierów z uznaniem. Pod tym względem kierownicy banków wykazali więcej obiektywizmu niż przedstawiciele przemysłu, których stosunek do przyszłej umowy handlowej ze Stanami Zjedn. nie odznacza się specjalnym entuzjazmem, mianowicie z troski o zachowanie uprzywilejowanego, chronionego cłami, położenia przemysłu brytyjskiego na rynku krajowym. Niektóre przemówienia zawierały pozytywne zdania o potrzebie podjęcia przez Anglię eksportu kapitałów; zwracano uwagę, że pomimo pozornego braku uzasadnienia dla polityki takiej w chwili

obecnej, wzmoczenie angielskiej aktywności inwestycyjnej może się okazać konieczne z punktu widzenia dłuższego okresu czasu.

Wyjątkową trzeźwością i rozwagą odznaczały się uwagi niektórych mówców o zbrojeniach angielskich. Wbrew dość rozpowszechnionemu obecnie w Anglii przypisywaniu zbrojeniom decydującej roli w ekspansji gospodarczej ub. r., bankierzy przestrzegali przed zbyt „zachłystywaniem się” koniunkturą zbrojeniową, zwracając uwagę: 1) na fakt, że zbrojenia są ostatecznie pozbawione wszelkich cech produktywności i że na dłuższą metę mają tendencję do obniżenia poziomu życiowego ludności, oraz 2) na przemijający charakter spowodowanego zbrojeniami ożywienia.

Mówiąc o perspektywach na bież. rok, bankierzy jednogłośnie wskazywali na decydującą dla gospodarki światowej rolę Stanów Zjedn., przestrzegając jednocześnie przed niepotrzebnym „importem pesymizmu” do Anglii.

W konkluzji należy stwierdzić, że—pomimo wynikającej ze stanowiska mówców wielkiej ostrożności i wstrzeźliwości—opinia bankierów w poważnej mierze przyczyniła się do polepszenia nastrojów gospodarczych w Anglii.

Obok akcyjnych banków wkładowych istnieją w Anglii—poza oddziałami banków imperialnych i zagranicznych—jeszcze dwie kategorie banków; są to banki dyskontowe i domy akceptacyjne.

Banków dyskontowych i brokerów wekslowych, należących do instytucji, będących własnością Lodynu, jest obecnie ok. 30. Pierwotną funkcją tych banków jest pożyczanie pieniędzy „on call”—zarówno od banków depozytowych, jak i od innych instytucji, posiadających wolne kapitały krótkoterminowe, i dyskontowanie za pomocą otrzymanych w ten sposób kredytów weksli handlowych i bonów skarbowych. Banki dyskontowe padły ofiarą polityki taniego pieniądza, gdyż stanowiąca ich zarobek różnica pomiędzy panującą na rynku stopą dyskontową i stopą, płaconą bankom depozytowym czy innym za pożyczki, otrzymywane od tych ostatnich, wyraża się obecnie w drobnych ułamkach procenta, a czasami nawet spada do zera lub staje się wartością ujemną. W takich warunkach banki dyskontowe zmuszone były do szukania innych źródeł dochodów. Toteż w latach ostatnich banki te coraz większą uwagę zwracają na rynek papierów wartościowych, w rezultacie czego aktywa banków dyskontowych wykazują stały wzrost portfeli papierów wartościowych i ciągłe zmniejszanie się dyskonta. Spadek ilości handlowego materiału dyskontowego na rynku londyńskim ułatwił tę zmianę orientacji.

Ubiegły rok nie był wyjątkiem pod tym względem; na podstawie bilansów tych 3 banków dyskontowych, które są spółkami akcyjnymi i publikują swe zamknięcia rachunkowe, można stwierdzić, że nazwa „bank dyskontowy” właściwie nie określa już głównego rodzaju działalności tych instytucji finansowych.

Do grupy banków prywatnych należą znane specjalnie ze swej działalności międzynarodowej przedsiębiorstwa rodzinne, jak: Baring Brothers and Co, Hambros Bk., Lazard Brothers a Co., N. M. Rothschild a Sons, itp., których specjalnością było zawsze 1) emitowanie na rynku londyńskim pożyczek zagranicznych i 2) finansowanie handlu międzynarodowego przez akceptowanie wystawionych na Londyn weksli. Ostatnie lata znacznie zmniejszyły możliwości w tych dwóch dziedzinach, toteż według wszelkiego prawdopodobieństwa banki te w znacznym stopniu zajmują się obecnie działalnością innego rodzaju. W większości wypadków brak szczegółowych bilansów i wiarogodnych informacji uniemożliwia ustalenie rzeczywistego położenia tych instytucji.

L. M.

KRONIKA ZAGRANICZNA

OGÓLNE

REGLAMENTACJA PRODUKCJI KAUCZUKU NATURALNEGO. — Światowe rynki kauczukowe podlegały w ciągu 1937 r. poważnym fluktuacjom. Depresja gospodarcza, występująca w Stanach Zjedn. od marca ub. r., spowodowała znaczny spadek konsumpcji kauczuku. Konsumcja tego surowca, wynosząca przeciętnie miesięcznie w I półroczu ub. r. ponad 50 tys. t, obniżyła się w październiku do 38,7 tys. t, w listopadzie do 34 tys. t, a w grudniu do zaledwie 29,2 tys. ton. W konsekwencji całoroczna konsumpcja kauczuku przez rynki amerykańskie—stanowiące najpoważniejszego odbiorcę—spadła w ub. r. do 543 tys. t—wobec 575 tys. t w 1936 r.

Gwałtowne zmniejszenie się konsumpcji doprowadziło do powstania nadwyżek produkcyjnych—zwłaszcza, że w związku z podniesieniem przez międzynarodowy kartel kauczukowy kontyngentów produkcyjnych produkcji kauczuku rozszerzyli znacznie plan-tacje. W tych warunkach równowaga rynkowa, która utrzymywała się w ciągu ostatnich kilku lat, w ub. r. ponownie została zwichnięta. Zapasy kauczuku w Stanach Zjedn., które w 1932 r. zbliżyły się do 400 tys. t, następnie stopniowo spadały: do ok. 300 tys. t w 1935 r., do ok. 200 tys. t z początkiem 1937 r. i do 164 tys. t z początkiem lipca ub. r. Ale w następnych miesiącach 1937 r. zaczęły szybko podnosić się i z końcem listopada osiągnęły 218 tys. t, a z końcem grudnia nawet przeszło 256 tys. t.

Zapasy światowe, które z końcem r. 1936 wynosiły 434 tys. t, a z końcem czerwca ub. r. 384 tys. t, podniosły się w październiku do 426 tys. t, w listopadzie do 441 tys. t, i do końca grudnia ub. r. do ok. 500 tys. t. Światowa produkcja kauczuku szacowana była w ub. r. na 1 160 tys. t, podczas gdy konsumpcja wyniosła 1 085 tys. t, a obecny poziom zapotrzebowania odpowiada rocznej konsumpcji w wysokości 900 tys. t.

Zwichnięcie równowagi rynkowej pociągnęło za sobą dalekoidące konsekwencje w kształtowaniu się cen kauczuku. Osiągniwszy najwyższy poziom w marcu ub. r. (13 d za funt), notowaniu kauczuku obniżyły się w połowie roku do ok. 9 d, spadając w listopadzie do 6½ d i podnosząc się następnie do 7 d za funt. W warunkach tych Międzynarodowy Ko-

mitet Kontroli Kauczuku na zebraniu w dn. 30/XI ub. r. zmienił zasadniczo swoją politykę, postanawiając wprowadzenie surowych restrykcji wytwórczych. Ustalił on obniżenie kontyngentu wytwórczości dla I kwartału b. r. do 70% zasadniczej kwoty produkcyjnej—wobec poprzednio obowiązującego kontyngentu 90%. Ograniczenie to nie chroniło dostatecznie interesów producentów kauczuku, gdyż cena 7 d za funt pozostawała jedynie skromną marżą dochodową, w związku z podniesieniem się kosztów produkcji. Stąd też Komitet zredukował kontyngent produkcyjny dla II kwartału b. r. do 60%, co odpowiada przeciętnej miesięcznej produkcji 70 tys. t i stanowi najniższy od 1935 r. kontyngent produkcyjny.

Producenci kauczuku musieli z początkiem b. r. powziąć zasadnicze decyzje odnośnie dalszej reglamentacji wytwórczości tego surowca. Obowiązujący bowiem obecnie plan reglamentacji, funkcjonujący od dn. 1/VI 1934 r., przestaje obowiązywać z końcem b. r. Toteż stosownie do postanowień art. 3 planu Komitet Kierujący zwrócił się w ciągu I kwartału b. r. do rządów W. Brytanii, Holandii i Francji w sprawie odnowienia umowy reglamentacyjnej. Opracowany jeszcze w listopadzie ub. r. plan reglamentacji stanowił przedmiot obrad zainteresowanych, które doprowadziły w dn. 4/II b. r. do zawarcia porozumienia, przyjętego nie tylko przez producentów, ale także przez fabrykantów amerykańskich i angielskich.

Nowe układy reglamentacyjne obowiązujące mają w okresie 5 lat, tj. od początku 1939 r. do końca 1943 r. Jednocześnie ustalono, że o ile do 1943 r. zupełna równowaga pomiędzy produkcją i konsumcją nie zostanie przywrócona, celowe będzie dalsze przedłużenie układu.

Nowy układ ustala—podobnie, jak i poprzedni—podstawowe kontyngenty produkcyjne dla poszczególnych okręgów wytwórczych. Okręgów tych różniła on 7, mianowicie: Malaje Brytyjskie, Indie Holenderskie, Ceylon, Indie Brytyjskie, Birma, Borneo Północne i Sarawak. Zasadnicze kontyngenty produkcyjne dla poprzednich 5 lat ustalone były na niższym poziomie, w stałej jednak progresji. Ta sama zasada obowiązuje w następnym 5-leciu, jakkolwiek progresja jest znacznie słabsza. I tak, zasadnicze kontyngenty produkcyjne wynosiły (w tys. ton): w 1934 r. 996, w 1935 r. 1 118, w 1936 r. 1 254, w 1937 r. 1 298, w 1938 r. 1 335, a obecnie mają wynieść (w tys. ton): w 1939 r. 1 449, w 1940 r. 1 470, w 1941 r. 1 484, w 1942 r. 1 492, w 1943 r. 1 494.

Najważniejsze miejsce w produkcji kauczuku zajmują Malaje Brytyjskie i Indie Holenderskie, którym Komitet przyznał kontyngenty produkcyjne niemal w analogicznej wysokości, wynoszące np. w 1939 r. po 631 tys. t. Poważną rolę odgrywa również produkcja Ceylonu, którego kontyngent wynosi ok. 100 tys. t rocznie. Mniejszy udział mają inne tereny produkcyjne, jak: Indie Brytyjskie, Birma, Borneo i Sarawak, których łączna produkcja wahać się ma w nadchodzącym 5-leciu około 90 tys. t. W specjalny sposób uregulowana jest sytuacja Indochin, których produkcja kauczuku w zasadzie nie powinna przekraczać 60 tys. t rocznie.

Układ powyższy—podobnie, jak i układ poprzedni—przewiduje również, jaka powinna być w poszczególnych okresach produkcyjnych ogólna powierzchnia plantacji drzew i roślin kauczukodajnych, oraz zawiera szereg postanowień, dotyczących ich rozszerzania i eksploatacji, ujętych pod kątem widzenia ograniczenia produkcji kauczukowej. Zawiera on również klauzule, dotyczące kontroli eksportu, oraz sankcje przeciwko nie stosują-

cym się do jego postanowień. Doniosłość nowego układu jest znaczna, gdyż, jak okazały doświadczenia lat poprzednich, reglamentacja produkcji w dużym stopniu ochroniła producentów kauczukowych od strat, które w znacznej wysokości ponieśli poprzednio w latach kryzysu, gdy jeszcze reglamentacja nie obowiązywała.

Sytuacja producentów kauczukowych na dłuższą metę nie jest całkowicie wolna od możliwych komplikacji. Grozi zwłaszcza niebezpieczeństwo zwiększonej konkurencji ze strony produkowanego ostatnio w szeregu krajów kauczuku sztucznego. Kauczuk ten nosi np. w Niemczech nazwę buni, w Stanach Zjedn. nazw: dupren, neopren lub thioacol, a w Z.S.R.R.—Sowiet-Rubber lub sowpren.

Stwierdzono jest już obecnie, że kauczuk syntetyczny posiada szereg zalet, których nie posiada produkt naturalny, wykazując m. in. większą odporność na tarcie, wysokie temperatury oraz nierozpuszczalność w produktach naftowych. Rozpowszechnianie się kauczuku syntetycznego utrudnia jednak jego wysoka cena. Koszt produkcji niemieckiej buni wynosi bowiem ok. sh 2.6 za funt, kauczuku zaś amerykańskiego—sh 3.6. Zauważyć jednak należy, że w ciągu ostatnich kilku lat cena sprzedaży kauczuku syntetycznego obniżyła się o ok. 40%.

Rozpiętość między ceną kauczuku syntetycznego i kauczuku naturalnego jest obecnie dostatecznie duża, by zapewnić zbyt kauczukowi naturalnemu. W przyszłości istniejąca poza tym możliwość dalszego obniżenia kosztów produkcji kauczuku naturalnego, wskutek czego producenci mogliby realizować zyski już przy cenie 4 d za funt—wobec najniższej obecnej granicy rentowności wynoszącej 7 d. Producenci kauczuku naturalnego, pragnąc zmniejszyć korzyści, wpływające z użytkowania kauczuku syntetycznego noszą się ponadto z zamiarem poddawania kauczuku, uzyskiwanego na plantacjach, odpowiedniemu traktowaniu chemicznemu, dzięki czemu jakość kauczuku mogłaby być podniesiona, zwłaszcza w dziedzinie zwiększenia jego odporności na działanie olejów i nafty.

Dr B. Rm.

ANGLIA

MARCOWE WYPADKI POLITYCZNE

A RYNKI LONDYŃSKIE.—Europejskie wypadki polityczne w marcu oraz zmiany w stosunkach międzynarodowych, które w wyniku ich zaszły, wywarły poważny wpływ zarówno na tendencje rynkowe angielskie jak i na ogólne ukształtowanie się nastrojów gospodarczych. Same wypadki—przyłączenie Austrii do Niemiec, możliwość nowych komplikacji w Europie Środkowej, kilkudniowy stan naprężenia pomiędzy Polską i Litwą—oddziaływały w pierwszym rzędzie na giełdę i na rynek kapitałów krótkoterminowych, wywołując krótką, ale ostrą falę likwidacji, nie bardzo odbiegającą od paniki. Decyzje Rządu angielskiego, powzięte lub zapowiedziane na skutek zmienionej sytuacji politycznej w Europie, wywarły wpływ nie tylko na znajdujące się w Londynie rynki kapitałowe i towarowe, ale każą spodziewać się głębszych zmian w gospodarce angielskiej.

Rozwój wypadków środkowo-europejskich od razu wywołał zniżkę na giełdzie londyńskiej, której kursy osiągnęły najniższy poziom mniej więcej w dn. 16/III. Niektóre sekcje giełdy poprawiły się w dniach następnych; o powszechnym charakterze zniżki świadczą jednak następujące liczby, odnoszące się do kursów niektórych reprezentacyjnych papierów wartościowych:

10/III 16/III 23/III

Rządowe			
angielskie:			
2½% bezterminowe			
„consols”	76½	71½	74
3½ pożyczka wojenna	103	99½	102
Rządowe			
europejskie:			
Austriacka 4½%	70	48	52½
Czeska 8%	96½	81	65
Niemiecka 5½% (Young) 42½		34½	39
Przemysłowe			
angielskie:			
Imperial Tobacco	7	6	6¾
Woolworth	62½	56¾	62

Czasowo spadły nawet akcje angielskich firm zbrojeniowych, np. „Vickers”: dn. 10/III—21/3, dn. 16/III—20/3, dn. 23/III—22/3. O powszechności nastrojów świadczy fakt, że nie znajdowały nabywców akcje południowo-afrykańskich kopalń złota, będące zwykle ulubioną inwestycją tracącej zaufania do innych sekcji giełdy publiczności; jako przykład można przytoczyć kursy akcji „Rhokana”: 11¾, 10¼, 10½.

Jedyną grupą papierów wartościowych, która oparła się ogólnej fali zniżkowej, była grupa papierów amerykańskich, jak „U.S. Steel”, „Anaconda” itp. W sytuacji gospodarczej Stanów Zjedn. nie zaszły jednak żadne zmiany, które uzasadniałyby nagłe zwiększenie się popytu na akcje przedsiębiorstw amerykańskich. Ich mocna pozycja wywołana została wyłącznie brakiem zaufania do papierów europejskich i ucieczką kapitałów do Ameryki.

Lecz nawet papiery wartościowe amerykańskie nie odpowiadały wymaganiom ograniczonych niepokojem inwestorów europejskich. Zwyżka papierów amerykańskich była stosunkowo nieznaczna; wycofany z Anglii i niektórych krajów kontynentalnych pieniądź został w głównej mierze po prostu zamieniony na złoto i dolary.

Cena złota w Londynie osiągnęła w drugim i trzecim tygodniu marca poziom najwyższy od szeregu miesięcy; używając terminologii niezupełnie słusznej w stosunku do obecnej formy waluty angielskiej, można powiedzieć, że funt sterling znalazł się przy górnym punkcie złotym, tzn. funt spał w stosunku do dolara na tyle, że opłacało się wywozić złoto do Ameryki. W rzeczywistości praca funduszów walutowych sprawiła, że cena złota została w pewnym momencie zatrzymana, gdyż rządy angielski i amerykański uważają, że operacje arbitrażowe w zlocie pomiędzy Stanami Zjedn. i Anglią powinny stanowić prerogatywę funduszów walutowych.

O nagłym popycie na dolary świadczy fakt, że kurs dolara w stosunku do funta poprawił się w przeciągu kilku dni z 5:01 na 4:96, a nawet 4:95½ w dn. 19/III. Funtem może w danym wypadku służyć jako reprezentacyjna waluta europejska—nie dlatego, że rozwój wypadków politycznych był specjalnie niebezpieczny właśnie dla funta, ale dlatego, że większość europejskich kapitałów krótkoterminowych szukała schronienia w Anglii—w postaci depozytów lub papierów sterlingowych. Wpływ wywołanych wypadkami politycznymi nastrojów był tak silny, że dolar, który w rezultacie pogarszającej się sytuacji gospodarczej Stanów Zjedn. już od ½ roku spadał w stosunku do funta i od dłuższego czasu był notowany ok. \$ 5 za £ 1, w przeciągu 3 dni odzyskał straconą pozycję i stał się na pewien okres czasu w każdym razie—najbardziej poszukiwaną walutą świata.

Gdy sytuacja polityczna na kontynencie wyjaśniła się, kursy szeregu papierów kontynentalnych zaczęły wznosić. Natomiast większość papierów angielskich—zarówno rządowych, jak i prywatnych—wykazywała w dalszym ciągu tendencję słabą. Tłumaczy się to tym, że pierwszą reakcją Rządu angielskiego w odpowiedzi na wypadki europejskie była zapowiedź zwiększenia programu zbrojeniowego, intensyfikacji zbrojeń oraz przyspieszenia ich wykonania. Zapowiedź zwiększenia zbrojeń oznacza wzrost potrzeb finansowych Rządu; pokrycie tych potrzeb możliwe jest bądź to za pomocą pożyczek, bądź też za pomocą zwiększenia obciążenia podatkowego—mianowicie, podwyższając stawkę podatku dochodowego lub—co jest bardziej prawdopodobne—stawkę specjalnego podatku zbrojeniowego od zysków przedsiębiorczych (National Defence Contribution). Możliwość nowych pożyczek jest przyczyną słabej tendencji papierów państwowych; możliwość zwiększenia podatków wywiera deprymujący wpływ na kursy akcji przemysłowych—z wyjątkiem może tych przedsiębiorstw, które najwięcej skorzystają na zwiększeniu zamówień zbrojeniowych. Z jednej strony giełda oczekuje początku nowego białego zbrojeniowego, z drugiej zaś nie może zdecydować się na poprawę ze względu na brak informacji co do zamiarów Rządu w dziedzinie finansowania zbrojeń. Rząd zaś ostatecznie ogłosi swój zrewidowany program finansowy w II połowie kwietnia; możliwe, że stanie się to dopiero w dniu przemówienia budżetowego Kanclerza Skarbu, które w bieżącym roku wygłoszone zostanie dn. 26/IV. Do tego czasu należy się liczyć z przewagą nastrojów pesymizmu i niepewności.

Ostatni tydzień marca przyniósł dalsze pogorszenie się sytuacji w postaci ponownej ostrej zniżki na giełdzie nowojorskiej. Zniżka ta nie pozostaje w związku z międzynarodową sytuacją polityczną, lecz jest rezultatem rozwoju wewnętrznego-gospodarczego Stanów Zjedn., a w szczególności jednym z etapów walki, toczącej się pomiędzy administracją Prezydenta Roosevelta i pewnym odłamem sfer finansowych i przemysłowych. W Londynie każdy nowy objaw trudności, przeżywanych przez gospodarkę amerykańską, wywołuje wrażenie jak najgorsze. W wypadku ostatniej zniżki giełdowej cios dla inwestorów angielskich i w ogóle europejskich był specjalnie ostry, gdyż—jak zaznaczono wyżej—Ameryka była w przeciągu poprzednich tygodni schronieniem europejskich „wędrownych” kapitałów.

Marcowy kryzys wykazał m. in., że londyński rynek pieniężny i walutowy jest bardziej odporny na wywołane wypadkami politycznymi niepokoje niż giełda. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest prawdopodobnie okoliczność, że rynek pieniężny i walutowy jest kontrolowany przez Rząd, giełda zaś—nie. Posiadacz kapitałów krótkoterminowych, ulokowanych na rynku pieniężnym, zachowuje się w czasie niepokoju i kryzysu nie mniej nerwowo niż kapitalista, spekulujący na giełdzie. Likwidacyjna jednak działalność kapitalisty, operującego na giełdzie, nie napotyka na żaden opór i jest w stanie w całej pełni wywrzeć swój wpływ na ceny i nastroje; na rynku pieniężnym i walutowym natomiast fala pozbywania się danej waluty—czy to w postaci banknotów, czy też w formie wkładów lub papierów krótkoterminowych, płatnych w tej walucie—spotyka się z interwencją należącego do Rządu Walutowego Funduszu Wyrównawczego i działającego w porozumieniu z Rządem Banku Anglii, co wpływa hamująco i stabilizująco zarówno na ceny jak i na nastroje.

L. M.

WĘGRY

PROGRAM GOSPODARCZY I JEGO SFINANSOWANIE.

—Premier węgierski Daranyi przedstawił w dn. 5/III b. r. ogólne wytyczne nowego programu gospodarczego Rządu oraz zasady jego sfinansowania. W programie na czołowe miejsce zostało wysunięte hasło rozbudowy obronności kraju. Według obliczeń urzędowych—dotychczasowe ożywienie gospodarcze doprowadziło do wzrostu dochodu społecznego z 3 620 miln. pengö w 1935/36 r. do 4 400 miln. pengö w 1936/37 r., przy czym udział rolnictwa w ogólnym dochodzie społecznym podniósł się z 29-9% do 33%, przemysłu zaś—z 32-2% do 33-2%. Wpływy rolnictwa w tym samym okresie wzrosły z 674 do 950 miln. pengö, czyli o 41%. Ten tak korzystny rozwój sytuacji gospodarczej kraju przyczynił się do znacznego wzrostu kapitalizacji, którą obecnie Rząd ma zamiar wykorzystać drogą operacji na rynku kapitałowym w celu sfinansowania zapowiedzianego programu gospodarczego. Kraj bowiem ze względu na ogólną sytuację międzynarodową nie może liczyć w większym stopniu na przepływ kapitałów zagranicznych, lecz głównie musi oprzeć się o własne siły.

Nowy program gospodarczy nie został jeszcze w szczegółach przedstawiony. Rząd ma jednak w najbliższym już czasie przedłożyć w Parlamencie odpowiednie projekty ustaw. Ze względów obronności przewiduje się przede wszystkim rozbudowę w okresie 5-10 lat sieci dróg bitych i żelaznych.

Na sfinansowanie całości programu gospodarczego przeznaczają się 1 mild. pengö, z czego 600 miln. pengö dać ma jednorazowa danina majątkowa od majątków o wartości powyżej 50 tys. pengö.

Według statystyki za rok 1935—majątek osób fizycznych, ustalony do wymiaru pobieranego na Węgrzech stałego podatku majątkowego, wyniósł 6-2 mild. pengö, z czego 2-4 mild. pengö przypadło na majątki poniżej 50 tys. pengö; pozostaje zatem 3-8 mild. pengö, którą to sumę Rząd spodziewa się w drodze nowego szacunku podnieść do 4 mild. pengö majątku, podlegającego wprowadzanej obecnie daninie. Suma ta rozkłada się między 27 tys. podatników. Przy opodatkowaniu majątku osób fizycznych mają być w znacznym stopniu uwzględniane stosunki gospodarcze i rodzinne podatników. Zwolnione od opodatkowania mają być również posiadane akcje i obligacje. Wysokość daniny zależna będzie od wielkości majątku, przy zastosowaniu progresji obciążenia. Nadto rolnictwo ma być szeregami przepisów specjalnie chronione. Ponieważ przeciętne obciążenie rolnictwa ma wynieść 5%, a podlegający daninie majątek rolny szacowany jest na 1-6 mild. pengö—wpływy z daniny z tej gałęzi gospodarstwa przewiduje się na 80 miln. pengö. Reszta majątku, należącego do osób fizycznych, w wysokości 2-4 mild. pengö—ma podlegać przeciętnemu opodatkowaniu w wysokości 8%, co przyniosłoby dalsze 200 miln. wpływów. Biorąc pod uwagę, że rzeczywiste wpływy mogą okazać się nieco niższe od przewidywanych, Rząd ustala pozostałą do zapłacenia kwotę daniny na 350 miln. pengö, którą mają ponieść w całości osoby prawne. Kapitał własny tych osób szacowany jest na 2-3 mild. pengö, przeciętne zatem jego obciążenie wyniesie 15-16%. W ramach programu finansowego przewidziane jest również silniejsze obciążenie dochodów niefundowanych, tj. pochodzących z pracy.

Dalsze 400 miln. pengö, potrzebne dla sfinansowania programu gospodarczego, ma dać rynek kapitałowy, przy czym pierwsza część wielkiej pożyczki wewnętrznej ma być wylo-

żona do subskrypcji już w najbliższych tygodniach. Premier węgierski szacuje roczną węgierską kapitalizację na 300 miln. pengö, z czego część musi pozostać na prywatne inwestycje, istniejąca zatem kapitalizacja i istniejące już środki płynne stanowią gwarancję pokrycia pożyczki. Z drugiej strony, ponieważ danina majątkowa nie będzie mogła być pobrana jednorazowo, lecz w kilku ratach, zachodzi konieczność częściowego sfinansowania programu gospodarczego w drodze zaciągnięcia przez Państwo krótkoterminowych zobowiązań, które następnie będą spłacane wpływami z zapowiedzianej daniny majątkowej.

Rząd uważa za rzecz całkiem zrozumiałą, że przemysł, który w pierwszej linii będzie korzystał z zamówień zbrojeniowych, przewidzianych w programie, musi być pociągnięty do świadczeń na rzecz tego programu w znacznie większym stopniu niż pozostałe gałęzie gospodarstwa społecznego.

M-icz.

PALESTYNA

SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSOWA W ROKU 1937.—Na skutek niepewnej sytuacji, panującej już od 2 lat z powodu trwających od 1936 r. zamieszek, oraz ze względu na nieustaloną politykę państwa mandatowego wobec roszczeń arabskich i żydowskich, Palestyna walczy ostatnio z ciężkim kryzysem gospodarczym.

Stan ten określił niedawno dobitnie członek rady miejskiej Jerozolimy Hassan Sedki Dedżani w memorandum, przesłanym pod adresem Wysokiego Komisarza Brytyjskiego, w słowach następujących: „Sytuacja gospodarcza jest tak zła, jak nigdy od czasu okupacji Palestyny przez Anglię”.

Pierwszy dotkliwy cios stanowi gospodarczemu Palestynie został zadany przez gwałtowne ograniczenie liczby imigrantów żydowskich. Należy zaznaczyć, że cała struktura gospodarstwa kraju była w ostatnich latach nastawiona na nieprzerwany dopływ z zagranicy ludności i kapitału żydowskiego.

Otóż, w 1937 r. ludność Palestyny wykazała, wraz z naturalnym przyrostem, zwiększenie o 35 102 osób—wobec 58 590 osób w 1936 r. W końcu 1937 r. cała ludność kraju szacowana była na 1 402 tys. osób, w tym 395 845 Żydów. Jeżeli chodzi w szczególności o imigrantów żydowskich—to w 1937 r. było ich 10 536—wobec 29 727 w 1936 r. Wśród tych ostatnich zmniejszyła się jednocześnie i liczba „kapitalistów” żydowskich—z 2 970 w 1936 r. do 1 275. Z drugiej strony wzrosła liczba opuszczających Palestynę Żydów—z 773 do 889.

Kryzys gospodarczy zaznaczył się przede wszystkim w dziedzinie budownictwa. Istotnie, w 4 głównych miastach Palestyny udzielono w 1937 r. pozwoleń na 577 384 m², gdy przedmiot tych pozwoleń w 1936 r. stanowił 738 080 m². Zahamowanie rozwoju budownictwa pociągnęło za sobą zwiększenie bezrobocia, a—co za tym idzie—i zmniejszenie siły nabywczej ludności. Ta ostatnia okoliczność została ujawniona m. in. i w redukcji obiegu pieniężnego: gdy w końcu grudnia 1936 r. wynosił on 5 741 135 funtów palestyńskich—to w końcu grudnia 1937 r. spadł on na 4 829 134 funtów, czyli o 912 tys. funtów (15-8%). Jednocześnie wzrosła ilość protestów wekslowych. Natomiast zwiększył się odprawy kapitałów z banków i towarzystw kredytowych oraz liczba bankructw.

Co się tyczy handlu zagranicznego Palestyny—to kształtował się on w ostatnich 3 latach następująco (w funtach palestyńskich):

	1937	1936	1935
Import	15 913 044	13 979 023	17 853 493
Eksport produktów palestyńskich	5 819 676	3 625 233	4 215 486
Pow.órny wywóz produktów zagranicznych	641 194	642 293	300 671
Pow.órny wywóz towarów nieoclonionych	109 741	81 904	68 445
Przewóz przez Palestynę	827 472	513 252	—
Razem:	23 311 127	18 844 705	22 438 095

Jak wykazuje powyższe zestawienie, w roku sprawozdawczym przywóz palestyński zwiększył się w porównaniu z 1936 r. o 13,5%, lecz był mniejszy o 10,9% w porównaniu z 1935 r., który uchodził za okres rekordowy. Wzrost importu objaśnia się głównie tym, że w 1937 r. zwiększyły się ceny szeregu produktów, i że przywóz z Polski i Niemiec przez żydowskie towarzystwa transferowe był za wysoko bonifikowany. Z tego też względu uważają, że import w 1937 r. ilościowo nie przekroczył roku poprzedniego.

Na przywóz złożyły się głównie towary następujące: produkty żywnościowe (wartości 4,15 miln. funtów palest.), surowce (1,61 miln.) i wyroby fabryczne (10,1 miln.). Rzecz szczególnie ciekawa, że pierwsze miejsce w imporcie palestyńskim w 1937 r. zajęły Niemcy (2 628 402 funtów, czyli 16,5% całego przywozu—wobec 2 039 566 funtów w 1936 r., czyli 14,6%). Drugie miejsce zajęła W. Brytania (2 521 621 funtów, czyli 15,8%—wobec 2 775 912 funtów, czyli 19,9%). Trzecie miejsce przypadło Syrii (1 374 444 funtów—wobec 1 401 484 funtów), czwarte—Rumunii (1 372 091 — wobec 1 067 859) i piąte—Stanom Zjedn. (1 098 866—wobec 1 007 973).

Palestyńskie koła gospodarcze oceniają wzrost wywozu w 1937 r. o 60,5% w stosunku do 1936 r. i o 38,0% w stos. do 1935 r. jako osiągnięcie bardzo korzystne. Zwiększenie to należy przypisać w pierwszym rzędzie wzmocnieniu eksportowi pomarańcz, oliwy, skór zwierzęcych, soli potasowych i bromu, oraz jęczmienia, kukurydzy i pszenicy.

Głównymi odbiorcami produktów palestyńskich w 1937 r. były: Anglia (3 149 419 funtów, tj. 54% całego wywozu—wobec 1 970 359 w 1936 r.), Syria (625 264), Holandia (324 819), Polska (157 050), Turcja (114 644), Rumunia i Niemcy.

W 1937 r., tak samo jak we wszystkich latach ubiegłych, bilans handlu zagranicznego

Palestyny kształtował się ujemnie. Nadwyżka importu nad eksportem w roku sprawozdawczym wyniosła 9 452 174 funtów—wobec 9 711 497 funtów w 1936 r. i 13 337 336 funtów w 1935 r.

Sytuacja rolnictwa palestyńskiego w 1937 r. była nader pomyślna, gdyż urodzaj wszystkich bez wyjątku zbóż i owoców wypadł dobrze.

Natomiast mocno ucierpiał przemysł i rzemiosła palestyńskie.

Finanse Rządu palestyńskiego, które w latach poprzednich wykazywały wciąż nadwyżkę dochodów nad wydatkami, w roku 1937 znalazły się w sytuacji mniej pomyślnej. Istotnie, wpływy kasowe w okresie 9 pierwszych miesięcy 1937/1938 roku finansowego (kwiecień—grudzień) wyniosły 3 599 tys. funtów, czyli o 365 tys. funtów więcej, aniżeli w 1936 r., lecz o 774 tys. funtów mniej aniżeli w 1935 r. Udział w tych sumach dochodów celnych stanowił: w 1937 r. 1 543 tys. funtów, w 1936 r.—1 429 tys. funtów i w 1935 r.—2 168 tys. funtów.

Co do wydatków—to wzrosły one znacznie w porównaniu z latami ubiegłymi, a to z powodu zwiększenia kosztów na policję i straż nad granicą transjordańską, wywołanych koniecznością zwalczania zamieszek arabskich. Wydatki na bezpieczeństwo stanowiły bowiem w 1937 r. 1 161 tys. funtów—wobec 873 tys. funtów w 1936 r. i 647 tys. funtów w 1935 r.

Wszystkie zaś wydatki Rządu palestyńskiego w okresie kwiecień—grudzień 1937 r. wyniosły ok. 3 701 tys. funtów—wobec 3 135 tys. funtów w 1936 r., czyli wzrosły o 566 tys. funtów. Toteż nadwyżka wydatków nad dochodami w okresie sprawozdawczym obliczana jest na 102 tys. funtów. Suma ta musiała być pokryta z rezerw finansowych z lat poprzednich, które wynosiły w dn. 31/III 1937 r. 4 835 129 funtów. Poza tym z tego samego źródła ma być pokryty deficyt Dyrekcji Kolei

Palestyńskich, który w końcu marca 1938 r. stanowić będzie, według przypuszczeń, ok. 237 tys. funtów. Suma ta zwiększy również odpowiednio niedobór w 1937/1938 roku finansowym.

W.-G. D.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH.—Ceny w okresie 21/III—2/IV 1938 r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires, Liverpoolu i Hamburgu — w \$ —za 100 kg):

	21—26/III	28/III—2/IV	Wzrost (+) lub spadek (—) %
Pszenica			
Berlin	—	—	—
Praga	169·80	170·30½	+ 0·2
Chicago	3·36	3·37	+ 0·2
Buenos Aires	3·62	3·67½	+ 1·3
Liverpool	4·22	4·25½	+ 0·7
Wiedeń	—	—	—
Hamburg	—	—	—
Ż y t o			
Berlin	—	—	—
Praga	136·62½	137·12½	+ 0·3
Chicago	2·58	2·51	— 2·8
Wiedeń	—	—	—
Hamburg	4·55½	4·55½	—
O w i e s			
Berlin	—	—	—
Praga	124·20	124·20	—
Chicago	2·29½	2·25	— 1·8
Buenos Aires	2·29½	2·18½	— 4·9
Liverpool	3·99	3·99	—
Wiedeń	—	—	—
Hamburg	2·74½	2·74½	—
Jęczmień browarowy			
Berlin	—	—	—
Praga	137·00	137·00	—
Chicago	3·62	3·62	—
Wiedeń	—	—	—
Hamburg	—	—	—

BIBLIOGRAFIA

„KONGRES BEZPIECZEŃSTWA PRACY 1938 R.“, TOM I—REFERATY I SPRAWOZDANIA Z AKCJI BEZPIECZEŃSTWA PRACY.—W dn. 9—11 IV b. r. obradować będzie w Warszawie Kongres Bezpieczeństwa Pracy, zorganizowany z inicjatywy Instytutu Spraw Społecznych. Z tej właśnie okazji Instytut wydał obszerny tom, zawierający szereg referatów i sprawozdań z akcji bezpieczeństwa pracy. Akcja ta, mająca na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny w zakładach pracy, posunęła się o tyle naprzód i ogarnęła tak znaczną liczbę przedsiębiorstw, że powstała potrzeba zorganizowania zjazdu w celu dokonania przeglądu tego wszystkiego, co się u nas robi w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, oraz wytyczenia kierunków dla dalszego rozwoju akcji.

W referatach programowych, mających wskazać, „w jakim kierunku iść dalej” (część II—merytoryczna—Kongresu)—referatem wstępnym jest referat P. Dyr. W. Adamieckiego pt.: „Warsztat wytwórczy—ośrodek kultury pracy”. Omawia on zagadnienie stosunku do człowieka pracującego nie jako do siły roboczej, nie jako do „homo oeconomicus”—ale do człowieka z krwi i kości wraz z całym jego

bogatym życiem duchowym. Autor słusznie zaznacza, że każda najprostsza nawet czynność może i powinna mieć w sobie pierwiastek twórczy. Symbolem higieny pracy i zagadnień społecznych nie może być tylko umywalnia, szatnia czy jadalnia. „Warsztat tworzy się w celu produkowania towarów—ale ponieważ pracują w nim ludzie, spełnia on podniosłą rolę wychowawczą... dlatego powinien być ośrodkiem kultury pracy”.

W następnym referacie P. A. Mazurkiewicz, Wicedyrektor Muzeum Przemysłu i Techniki, omawia w sposób wyczerpujący „Istotne elementy służby bezpieczeństwa pracy w warsztacie przemysłowym”. Autor omawia organizację tej akcji, wskazuje na środki i sposoby jej prowadzenia itp.

W referacie pt.: „Rola analizy wypadków w akcji zapobiegawczej” P. Inż. D. Goldberg rozprawia się z powszechnym mniemaniem, iż wypadek przy pracy spowodowany zostaje przez fatalny zbieg okoliczności i szczególną złośliwość losu. Autor analizuje poszczególne wypadki, bada ich przyczyny, wreszcie wskazuje na wielkie znaczenie prowadzenia szczegółowej statystyki wypadków, która może oddać duże usługi akcji bezpieczeństwa.

Bardzo ważne zagadnienie porusza P. W. Sławiński w referacie pt.: „Metoda tworzenia i po-

pularyzacji instrukcji bezpieczeństwa pracy”. Autor kładzie szczególny nacisk na dobór odpowiedniej metody przy popularyzowaniu akcji bezpieczeństwa pracy. Poza tym omawia rozmaite formy, popularyzujące tę akcję, jak: plakaty, tablice fabryczne, materiały dydaktyczne, broszury itp. Zwraca autor również uwagę na możliwość organizowania tzw. skrzynek pomysłów oraz konkursów na pomysły zabezpieczeń.

Druga część wydawnictwa poświęcona jest sprawozdaniom różnych instytucji i przedsiębiorstw państwowych, samorządowych i prywatnych, które stosują akcje bezpieczeństwa pracy. Ze sprawozdań tych wynika, że akcja ta stale wzrasta na sile, obejmując swymi wpływami coraz więcej warsztatów pracy.

S. L.

„PRAWO KARNE SKARBOWE Z KOMENTARZEM“. BLUTSTEIN WACŁAW I GOETTEL WŁODZIMIERZ.—Prawo karne skarbowe, wydane w trybie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 3/XI 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 84, poz. 581), weszło w życie z dniem 1/IV 1937 r. i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej.

Prawo to pod względem techniki ustawodawczej stanowi znaczny postęp w stosunku

do dawnej ustawy karnej skarbowej z dn. 18/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 34, poz. 355), od której w swej treści normatywnej znacznie odbiega, stanowiąc wyraz przystosowania pojęć i norm karnych skarbowych do zasad części ogólnej Kodeksu Karnego z 1932 r. i prawa o wykroczeniach z tegoż roku—oczywiście, w zakresie, w jakim to ze względu na szczególny charakter deliktów skarbowych było możliwe. Prócz tego zachodzą liczne zmiany w dziale części szczególnej prawa materialnego, np. w zakresie norm, dotyczących obrotu towarowego z zagranicą, a to ze względu na wydane w międzyczasie rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. o prawie celnym („Dz. Ust. R. P.” Nr 84, poz. 610) i mniej liczne, niekiedy jednak istotne, zmiany w przepisach procesowych. Wreszcie, prawo karne skarbowe obejmuje szereg przedmiotów w dawnej ustawie karnej skarbowej nie uformowanych, np. sztuczne środki słodzące, obrót papierami premiovymi, opodatowanie cukru i in.

Dlatego też dawne komentarze do ustawy karnej skarbowej w przeważnej mierze utraciły swą wartość. W tych warunkach ukazanie się komentarza do prawa karnego skarbowego w opracowaniu wymienionych na wstępie autorów ma doniosłe znaczenie dla osób, które—czy to ze względów potrzeby życiowej lub uprawianego zawodu, czy to ze względów teoretycznych (np. studenci) muszą zaznajomić się z treścią obowiązujących zakazów i z związanym z tym trybem postępowania.

Komentarz ten, ułatwiając zrozumienie prawnej treści norm materialnych i procesowych w omawianym prawie zawartych i wyjaśniając niekiedy sporne lub budzące wątpliwości kwestie, wynikłe na tle pojmowania lub stosowania poszczególnych przepisów, ma tym większe znaczenie, iż pochodzi od autorów, będących sędziami Wydziału Karnego Skarbowego Sądu Okręgowego w Warszawie, a węc ze źródła autorytatywnego, ile że autorzy komentarza z powodu swego zawodu nie tylko mają różnicę codziennego stykania się z szeregiem kw. st. j i cast.ów, lecz ich zapamiętanie, wyrażone w komentarzu, ma z uwagi na sprawowane przez nich orzecznictwo praktyczną miarodajność.

Komentarz zawiera: prawo karne skarbowe i rozporządzenie wykonawcze Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości z dn. 1/VII 1937 r. do tegoż prawa („Dz. Ust. R. P.” Nr 51, poz. 398) in extenso, ponadto wyciągi z ustawy z dn. 2/I 1936 r. o amnestii („Dz. Ust. R. P.” Nr 1, poz. 1), spis umów handlowych (kon-

wencji), zawartych pomiędzy Polską i państwami obcymi wg stanu z dn. 1/III 1937 r., obszerne wyciągi z rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. o prawie celnym („Dz. Ust. R. P.” Nr 84, poz. 610) i z rozp. wykonawczego Ministra Skarbu z dn. 9/X 1934 r. do prawa celnego („Dz. Ust. R. P.” Nr 90, poz. 820) wraz ze skorowidzem do nich, skowidz rzeczowy do prawa karnego skarbowego bardzo szczegółowy, skorowidz orzeczeń Sądu Najwyższego, powołanych w komentarzu, i wreszcie—zestawienie porównawcze w zakresie prawa materialnego artykułów ustawy karnej skarbowej z 1932 r. z artykułami prawa karnego skarbowego. Zatytułowanie poszczególnych artykułów w dziale prawa materialnego nagłówkiem, wyjaśniającym przedmiot w tym artykule uformowany, ułatwia odszukanie właściwego przepisu. Również nader pożyteczne jest wskazanie pod każdym z artykułów tego działu odpowiadającego mu artykułu ustawy karnej skarbowej z 1932 r. z podaniem obowiązującej wówczas sankcji karnej; pozwala to nie tylko na zorientowanie się w charakterze i treści norm nowego prawa na płaszczyźnie porównawczej z przepisami, dotychczas obowiązującymi, lecz ułatwia korzystanie z zamieszczonego pod każdym z artykułów odnośnego orzecznictwa Sądu Najwyższego, które z natury rzeczy, wyjaśniając analogiczne kwestie pod rządem ustawy karnej skarbowej, operuje oczywiście artykułami tej właśnie ustawy; wreszcie, w wypadku, gdy czyn został popełniony przed wejściem w życie nowego prawa, umożliwiła to zorientowanie się bez sięgania do dawnej ustawy, który z wchodzących w grę przepisów jako względniejszy ma znaleźć zastosowanie. Poszczególne artykuły zostały zaopatrzone szczegółową ich analizą z przytoczeniem przepisów związkowych z innych ustaw i rozporządzeń, tudzież w miarę potrzeby instrukcyj i okólników.

Całość, systematycznie i wyczerpująco ujęta, jasno i zwięźle wyłożona, jest owocem dużej pracy, a bogaty i wszechstronnie wyjaśniony materiał prawny, zawarty w komentarzu, pozwala na dokładne zorientowanie się w każdym następującym się zagadnieniu.

S. B.

„ODPISY NA STAŁE AKTYWA PRZEDSIĘBIORSTWA PRODUKCYJNEGO”.

M. FRANK.—Praca P. Franka obejmuje wszystkie zagadnienia, związane z odpisami, w praktyce znanymi pod nazwą amortyzacji.

Odpisy albo amortyzacja—to następstwo wyrównujące wartość rzeczywistej deprecja-

cji: budynków, maszyn i ruchomości, które winno znaleźć swe odbicie w kosztach produkcji oraz w kalkulacji ceny produktu. Na budynki, maszyny czy urządzenia kapitalista w chwili rozpoczęcia produkcji musiał poczynić pewne wydatki. Urządzenia te podlegają stopniowemu zużyciu. Po kilkunastu latach przedsiębiorca mógłby się znaleźć w położeniu, że ulokowany w urządzeniach majątek jego nie przedstawia żadnej wartości wskutek zużycia się maszyn czy budynków; od tego ratują go odpisy. I po latach, gdy urządzenia będą całkowicie zużyte, będzie miał tyle nowych aktywów w postaci gotówki, weksli, kont bankowych, że dokona się przemiana: zamiast kapitału stałego, ulokowanego w budynkach czy urządzeniach, będzie miał majątek, ulokowany w kasie, bankach czy wekslach, względnie w nowozakupionych urządzeniach wytwórczych.

Liczne są metody odpisywania. Poza degressyjną, polegającą na corocznym zmniejszaniu kwot odpisywanych, progresywną, mającą co roku większe kwoty odpisów, oraz stałą, w której odpisy są zawsze takie same—na leży jeszcze wymienić z główniejszych: metodę szacowań przez biegłych oraz metodę odpisywania w zależności od wysokości produkcji.

Zarówno w skarbowości, jak i w księgowości poświęca się zagadnieniu odpisów wiele uwagi. Kalkulatorzy-inżynierowie widzą w odpisach zasadniczy składnik kosztów produkcji. Ekonomisci mówią o odpisach najczęściej jako o środku odtworzenia kapitału, zainwestowanego w stałych urządzeniach wytwórczych. Książka P. Franka, traktująca o tych zagadnieniach, jest ciekawym nabytkiem naszej fachowej literatury.

L.

„BILANSE—STUDIA Z DZIEDZINY EKONOMIKI PRYWATNEJ”. PROF. WITOLD GORA.

—Ukazało się nowe II wydanie, wyczerpanej od dłuższego czasu, pracy Prof. W. Góry pod wyżej wymienionym tytułem. Autor umieścił w swej pracy to wszystko, co obecnie składa się na wiedzę o bilansach i rewizji ksiąg handlowych, a więc o zagadnieniach, interesujących nie tylko specjalistów, tj. księgowych i rzeczoznawców księgowości, lecz również wszystkie osoby, czynne w praktycznym życiu gospodarczym. Nowa praca Prof. Góry zawiera materiały, uwzględniające ostatnie badania nauki księgowości. Napisana językiem jasnym i prostym, zaopatrzona we wzory i tablice—stanowi bardzo pożyteczny podręcznik dla zainteresowanych.

P R Z E D R U K D O Z W O L O N Y, L E C Z Z P O D A N I E M Ż R Ó D Ł A

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; ZA GRANICĄ: kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 500; II i III str. okł. — zł 400; str. zwyczaj.: 1 str. — zł 300, 1/2 str. — 200, 1/4 str. — zł 125, 1/8 str. — zł 75. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, 1/2 str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, 1/4 str. — zł 70, 1/8 str. — zł 55, 1/16 str. — zł 40, 1/16 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse itp. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Zakładów Żyrardowskich, Spółki Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 11 rano odbędzie się w gmachu Stowarzyszenia Techników w Warszawie, ul. Czackiego 3/5

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej oraz bilansów i rachunków strat i zysków za lata obrachunkowe 1932/33, 1933/34, 1934/35, 1935/36 i 1936/37 i drugie półrocze 1937 r.; 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysków za 1936/37 oraz drugie półrocze 1937 r.; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Towarzystwa z czynności w latach 1932/33, 1933/34, 1934/35, 1935/36, 1936/37 i drugie półrocze 1937 r.; 5) Określenie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej; 6) Powiększenie ilości członków Rady Nadzorczej do 12 i wybór nowego członka Rady; 7) Sprzedaż nieeksploatowanej części nieruchomości fabrycznej.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w powyższym Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, najpóźniej do dn. 19 kwietnia 1938 r. włącznie do godz. 4 po południu, złożyć w siedzibie Spółki Akcyjnej Towarzystwa Zakładów Żyrardowskich w Warszawie, Traugutta 8, akcje, względnie świadectwa depozytowe na złożone akcje bądź u notariusza, bądź w kredytowych instytucjach krajowych, bądź w następujących zagranicznych instytucjach kredytowych:

- 1) Banque de France à Paris et Succursales,
- 2) Crédit Commercial de France, Paris, Boulevard Malesherbes 21,
- 3) Hope and Cie, Amsterdam.

W zaświadczeniach depozytowych należy podać ilość i numery akcji, oraz stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. 402-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Sukiennych Ch. Rubin, Spółka Akcyjna w Tomaszowie Maz.

zawiadamia, że w środę dn. 20 kwietnia 1938 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Spółki przy ul. Limanowskiego Nr 32/34 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 1937 r. oraz Rady Nadzorczej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, rachunku zysków i strat za czas od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1937 r.; 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków; 5) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 6) Przyznanie wynagrodzenia członkom Zarządu; 7) Uchwalenie budżetu na 1938 r.; 8) Wybór Zarządu; 9) Wybór Rady Nadzorczej; 10) Wolne wnioski. 374-13-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd I Polskiego Towarzystwa Kapieli Morskich SPÓŁKA AKCYJNA W GDYNI

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w Warszawie w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 18 w lokalu ul. Świętokrzyska Nr 23 sala T-wa Przeworność.

Porządek dzienny:

1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Zatwierdzenie bilansu; 3) Wybór władz; 4) Wolne wnioski. 372-13-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Warszawskiego Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Rzeźni Miejskich, Spółka Akcyjna

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że
WALNE ZEBRANIE DOROCZNE

odbędzie się w dn. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Nowy Świat 41 m. 28, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie obrad i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1937 r. i udzielenie Zarządowi absolutorium za jego czynności w 1937 r.;
- 4) Zatwierdzenie proponowanego przez Zarząd podziału zysków, osiągniętych w 1937 r.;
- 5) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1938 r.;
- 6) Wybór trzech członków Zarządu i pięciu członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Określenie czynności poszczególnych członków Zarządu i wysokości ich wynagrodzenia;
- 8) Upoważnienie Zarządu do wypłacenia na rachunek dywidenty za 1938 r. sum w terminie i do wysokości podług uznania Zarządu;
- 9) Wolne wnioski. 401-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Budowy Transmisji i Maszyn i Odlewni Żelaza J. John w Łodzi

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 23 kwietnia 1938 r. o godz. 11 przed poł. odbędzie się w lokalu Zarządu Spółki w Łodzi, ul. Piotrkowska Nr 217

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok 1937; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937 i powzięcie uchwały odnośnie wyników tegoż roku; 4) Uchwała, dotycząca udzielenia absolutorium członkom Zarządu i Rady Nadzorczej za rok 1937; 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej; 7) Ustalenie wynagrodzenia członkom Zarządu i Rady Nadzorczej; 8) Ustalenie instrukcji dla Dyrektora Zarządzającego; 9) Zatwierdzenie wniesionego do hipoteki oświadczenia Zarządu, wydanego Magistratowi m. Łodzi w sprawie przedłużenia ul. Al. Kościuszki przez terytorium fabryki; 10) Wolne wnioski.

Prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu przysługuje — w myśl § 43 statutu — tym akcjonariuszom, którzy przynajmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem zdeponują swe akcje lub świadectwa depozytowe w Zarządzie Spółki.

Akcjonariusze, reprezentujący co najmniej $\frac{1}{10}$ kapitału akcyjnego, mogą na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem zgłosić do Zarządu na piśmie wnioski, dotyczące uzupełnienia porządku dziennego. 368-13-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

A. Wróblewski i S-ka, Przechowywania i Przewozu Mebli i Towarów

zawiadamia, że w dn. 25 kwietnia 1938 r. o godz. 11 w biurze Spółki przy ul. Marszałkowskiej 108 w Warszawie odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat oraz powzięcie uchwały w tym przedmiocie; 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Właściciele akcji są obowiązani zgłosić swe prawa głosu przynajmniej na 7 dni przed terminem Zebrania.

420-14-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Polskie Zakłady Chemiczne „Nitrat“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 2 maja 1938 r. o godz. 12 m. 30 w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Mińskiej pod Nr 25 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, oraz rachunku strat i zysków za rok 1937, powzięcie uchwały o rozdziale zysków, udzielenie pokwitowania z czynności władzom Spółki;
- 2) Zatwierdzenie preliminarza wydatków na rok 1938;
- 3) Kupno, sprzedaż i obciążenie majątku nieruchomego, oraz upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu;
- 4) Ustalenie liczby, zatwierdzenie kooptacji i wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

568

I OGŁOSZENIE

Bank Zachodni, Spółka Akcyjna

na zasadzie §§ 25 i 26 statutu ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

XXVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

Banku Zachodniego, S. A., odbędzie się w sobotę, dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 16 w Warszawie, w siedzibie Banku Zachodniego, S. A. przy ul. Fredry 6.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie zebrania;
- 2) Wybór przewodniczącego;
- 3) Sprawozdanie z działalności Banku za 1937 r. oraz wnioski Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wniosek o zatwierdzenie sprawozdania bilansu i rachunku zysków i strat za 1937 r. oraz udzielenie pokwitowania Radzie i Dyrekcji z ich czynności za 1937 r.;
- 5) Ustalenie liczby członków Rady na rok 1938;
- 6) Wybory członków Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wnioski Rady;
- 9) Wnioski Akcjonariuszów.

Każdy akcjonariusz, pragnący uczestniczyć w XXVI Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów, powinien złożyć posiadane akcje lub kwity na akcje, zdeponowane w krajowych instytucjach bankowych lub u notariusza, najpóźniej do dn. 22 kwietnia 1938 włącznie do godz. 13 w kasie Centrali Banku Zachodniego, S. A., przy ulicy Fredry 6 w Warszawie.

569-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd „Ucia“ Spółka Akcyjna Przemysłu Jutowo-Lnianego w Bielsku zwołuje

XV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

na dz. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 11.30 przed poł. w siedzibie Zarządu w Bielsku przy ul. Mostowej 3, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1937;
- 2) Udzielenie absolutorium władzom urzędującym w 1937 r.;
- 3) Zużycie pozostałości zysku z 1936 r. i sprawa podziału zysku za 1937 r.

556-15-16

Zarząd „UNII“ Spółki Akcyjnej
Przemysłu Jutowo-Lnianego w Bielsku

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakładów Chemicznych w Częstochowie

niniejszym ogłasza, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 5 po poł. w Warszawie przy ul. Piusa XI Nr 39, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1937 r. i udzielenie władzom Spółki pokwitowania;
- 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków za 1937 r.;
- 4) Rozpatrzenie budżetu na 1938 r.;
- 5) Wybory do Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej oraz powołanie prezydium Rady Nadzorczej;
- 6) Określenie wynagrodzenia członków władz Spółki.

547

I OGŁOSZENIE

Fabryka Wyrobów Ceramicznych „Brytania“, Spółka Akcyjna

w likwidacji

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 11 rano odbędzie się w kancelarii Rejenta W. Raczkiewicza w gmachu Hipoteki, ul. Kapucyńska 6

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1937 oraz udzielenie pokwitowania likwidatorowi;
- 3) Ustalenie wynagrodzenia likwidatora;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu zamknięcia likwidacji wraz z rachunkiem strat i zysków, udzielenie pokwitowania likwidatorowi oraz uchwała w sprawie rozwiązania Spółki i wykreślenie jej z Rejestru Handlowego;
- 5) Wolne wnioski.

566-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Polscy Zjednoczeni Przemysłowcy Garbarze

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 16 odbędzie się w siedzibie Spółki w Warszawie przy ul. Dzikiej 15

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie bilansu, rachunku zysków i strat oraz podział zysków i pokwitowanie władz Spółki;
- 2) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Wybory 2 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 4) Budżet na 1938 r.;
- 5) Wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub świadectwa depozytowe najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

554-15-16

Zarząd firmy „Przemysł Erzewny Maksymilian Jakubowicz“

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 18 w lokalu Spółki ul. St. Zeromskiego 90/92 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz bilansu za 1937 r., rachunku zysków i strat i udzielenie pokwitowania Zarządowi z działalności;
- 3) Powzięcie uchwały w sprawie podziału zysków, względnie pokrycia strat;
- 4) Wybór członka Zarządu na miejsce ustępującego i wybór Komisji Rewizyjnej;
- 5) Sprawa wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej i 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni — w myśl art. 399 K. H. — najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem przedstawić swoje akcje Zarządowi, względnie kwity depozytowe zdeponowanych akcji.

562-15-16

I OGŁOSZENIE

„Żegluga Polska“, Spółka Akcyjna w Krakowie

zwołuje niniejszym

XVIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

na dz. 29 IV 1938 r. o godz. 11 w lokalu Spółki, Kraków, Rynek Gł. 19 z porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie oraz bilans i rachunek strat i zysków za rok 1937 i związane z tym uchwały;
- 2) Udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 3) Ustalenie wysokości marek obecności.

Celem wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu trzeba złożyć akcje lub zaświadczenia depozytowe w Zarządzie Spółki, Kraków, Rynek Gł. 19 najdalej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

546

Rada Nadzorcza.

Zarząd Kaliskiej Manufaktury Pluszu i Aksamitu Edmund Gaede Spółka Akcyjna w Kaliszu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 maja 1938 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu w Kaliszu odbędzie się
**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu, oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937 i pokwitowanie władz Spółki; 2) Podział zysku; 3) Wybór władz Spółki; 4) Wynagrodzenie władz Spółki; 5) Upoważnienie Zarządu do ołwierania kredytu w instytucjach bankowych i u osób prywatnych, oraz zaciąganie długo- lub krótko-terminowych pożyczek z zabezpieczeniem hipotecznym; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w posiedzeniu Zgromadzenia, winni — stosownie do art. 399 § 2 Kodeksu Handlowego — przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje, bądź odnośne dowody posiadania akcji na ręce Zarządu do Biura Spółki w Kaliszu przy ul. Szopena Nr 27.

W razie niedojścia zebrania do skutku w terminie wymienionym następnie Walne Zgromadzenie odbędzie się w dn. 28 maja 1938 r. o godz. 17 w tymże lokalu i będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.
564-15-18

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Przędzy i Tkanin Sztucznych „Chodaków“ SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 17 i pół odbędzie się w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ul. Wspólnej Nr 60 m. 1

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego;
2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej, bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1937, z powzięciem uchwały o podziale zysków i pokwitowanie władz Spółki z działalności;
3) Zatwierdzenie budżetu i planu działania Spółki na rok 1938;
4) Emisja obligacji Spółki;
5) Wybór członków Zarządu (§ 7 Statutu);
6) Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej i Zarządu;
7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni — w myśl art. 399 K. H. — złożyć swoje akcje w Biurze Zarządu Spółki lub w Państwowym Banku Bale - Campagne w Szajcarii, co najmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia.
578-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysł Welniany S. Barciński i Spółka w Łodzi

zawiadamia, że w dn. 5 maja 1938 r. o godz. 17 w biurze Zarządu Spółki w Łodzi, przy ul. Tylnej Nr 6 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu Spółki z czynności za rok operacyjny 1937, przedstawienie bilansu na dz. 31/XII 1937 r. oraz rachunku strat i zysków za 1937 r.;
2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków oraz udzielenie absolutorium Zarządowi Spółki;
4) Wybór dwóch członków Zarządu w miejsce ustępujących oraz wybór członków Komisji Rewizyjnej;
5) Uchwała w sprawie wynagrodzenia członków Zarządu, w tej liczbie i dyrektorów zarządzających na rok 1938 oraz członków Komisji Rewizyjnej za rok 1937.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki nie później niż 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia.
563-15-17

Zarząd Fabryki Okuć Budowlanych Bracia Lubert

Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 18 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Złotej Nr 34 m. 3. odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937, oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania z wykonanych w roku sprawozdawczym czynności; 4) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysków; 5) Wybór Rady Nadzorczej; 6) Zatwierdzenie budżetu na rok 1938 oraz określenie wynagrodzenia dla Zarządu i Rady Nadzorczej; 7) Uchwalenie rozbudowy fabryki; 8) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu i określenie wysokości tegoż; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni dokonać wszelkich formalności, przepisanych w art. 399 Kodeksu Handlowego.

576-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Sp. Akc. „Herbewo“ Herliczka, Beldowski, Wofoszyński Zjednoczone Fabryki Tutek i Bibutek, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Krakowie, w biurze Spółki, przy Al. Słowackiego 64 w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 17 z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu łącznie z przedłożeniem zamknięć rachunkowych za rok 1937; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej oraz powzięcie uchwały w sprawie udzielenia pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej za rok 1937; 3) Uchwała w sprawie rozdziału czystego zysku za rok 1937; 4) Oznaczenie wysokości wynagrodzenia Rady Nadzorczej; 5) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce wylosowanych, § 25 statutu Spółki; 6) Wnioski.

Uwaga: a) Akcjonariusze mogą zgłosić do Zarządu dodatkowe sprawy na porządek dzienny, które zamieszczone będą w drugim ogłoszeniu; b) Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje przynajmniej 7 dni przed Zgromadzeniem w biurze Spółki, w Krakowie, Al. Słowackiego 64.
589

I OGŁOSZENIE

Zarząd Firmy Międzynarodowe Towarzystwo Handlowe „Emteha“ SPÓŁKA AKCYJNA

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 12 w południe w kancelarii notariusza, Juliana Siennickiego, w Warszawie przy ul. Kapucyńskiej Nr 6 w gmachu Hipoteki Nr 493 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego oraz sprawozdań władz Spółki za rok 1937; 3) Udzielenie władzom Spółki absolutorium za czynności w roku sprawozdawczym; 4) Powzięcie uchwały o podziale zysków; 5) Wybory członków Zarządu i Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed terminem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje, względnie świadectwa tymczasowe w biurze Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Czackiego Nr 6.

W razie niedojścia do skutku Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w pierwszym terminie z powodu braku quorum, odbędzie się takowe w drugim terminie, a mianowicie tego samego dnia o godz. 13 w tym samym lokalu bez względu na ilość reprezentowanych akcji.
599

Zarząd Towarzystwa Ubezpieczeń Polonia

SPÓŁKA AKCYJNA

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

Towarzystwa Ubezpieczeń Polonia S. A., odbyć się mające w dn. 21 kwietnia 1938 r. o godz. 12 w poł. w siedzibie Spółki w Warszawie, Plac Dąbrowskiego 1, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
2) Połączenie Towarzystwa Ubezpieczeń POLONIA Spółka Akcyjna, jako spółki przejmującej, z Towarzystwem Ubezpieczeń PORT Spółka Akcyjna, jako spółką przejmowaną, i ustalenie warunków tego połączenia.

Obniżenie kapitału akcyjnego o zł 1 350 000, tj. do zł 650 000, przez wydanie za każde 40 sztuk akcji dotychczasowych 13 sztuk akcji nowych. Podwyższenie kapitału akcyjnego o zł 1 850 000, tj. do zł 2 500 000 przez emisję 18 500 akcji na okaziciela, po zł 100 nominalnej wartości. Z 18 500 nowych akcji przeznacza się 12 500 akcji dla akcjonariuszów Towarzystwa Ubezpieczeń PORT S. A. w związku z połączeniem z tym Towarzystwem przez zamianę akcji Towarzystwa Ubezpieczeń PORT S. A. na akcje nowej emisji Towarzystwa Ubezpieczeń POLONIA S. A. w stosunku 1:1, pozostałe zaś 6 000 akcji będą przydzielone po cenie nominalnej Towarzystwu Assicurazioni Generali Dyrekcja na Polskę z wyłączeniem prawa ich poboru przez innych akcjonariuszów.

Zmiana brzmienia firmy.

Przejęcie portfelu rzeczowych ubezpieczeń Dyrekcji na Polskę Assicurazioni Generali;

3) Zmiany statutu:

dotychczasowe brzmienie:

§ 1. Istniejąca od roku 1917 w Warszawie Spółka Akcyjna Towarzystwo Ubezpieczeń „Polonia”, Spółka Akcyjna, będzie nadal działała pod tą samą firmą Towarzystwo Ubezpieczeń „Polonia” Spółka Akcyjna.

§ 3. Spółka ma na celu prowadzenie działalności ubezpieczeniowej:

- 1) bezpośrednio w działach ubezpieczeń:
 - a) od ognia,
 - b) od kradzieży z włamaniem,
 - c) od odpowiedzialności cywilnej,
 - d) od gradobicia,
 - e) transportów,
 - f) szyb,
 - g) samochodów (auto-casco),

2) pośrednio we wszystkich działach ubezpieczeń.

§ 7. Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 2 000 000 00 pełnowpłaconych. Kapitał ten jest podzielony na 20 000 akcji, po 100 zł nominalnej wartości każda.

§ 22. Zarząd składa się najwyżej z 8 członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie z pośród akcjonariuszy lub z poza ich grona. Zarząd kieruje interesami Spółki we wszystkich sprawach, które nie należą do kompetencji Walnego Zgromadzenia i sto-

proponowane brzmienie:

§ 1. Istniejące od roku 1917 Towarzystwo Ubezpieczeń „Polonia” Spółka Akcyjna, po połączeniu z istniejącym od roku 1919 Towarzystwem Ubezpieczeń „Port” Spółka Akcyjna, będzie nadal działała pod firmą: Generali-Port - Polonia Zjednoczone Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna.

§ 3. Spółka ma na celu prowadzenie działalności ubezpieczeniowej:

- 1) bezpośrednio w działach ubezpieczeń:
 - a) od ognia,
 - b) od kradzieży z włamaniem,
 - c) od odpowiedzialności cywilnej,
 - d) od gradobicia,
 - e) transportów,
 - f) szyb,
 - g) samochodów (autokasko),
 - h) od nieszczęśliwych wypadków,
 - i) maszyn,
- 2) pośrednio we wszystkich działach ubezpieczeń.

§ 7. Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 2 500 000 00 pełnowpłaconych. Kapitał ten jest podzielony na 25 000 akcji, po zł 100— nominalnej wartości każda.

§ 22. Zarząd składa się najwyżej z 3 członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie spośród akcjonariuszów lub z poza ich grona. Walne Zgromadzenie może upoważnić Zarząd do kooptacji dalszych członków Zarządu spośród akcjonariu-

suje się do instrukcji, uchwalonych przez Walne Zgromadzenie.

§ 29. Dla wykonywania staro- tego nadzoru nad gospodarką Spółki, dla zbadania zamknięć rachunkowych i sprawozdania rocznego, tak co do zgodności z księgami, jak i stanem faktycznym, wybiera się na lat 3 Radę Nadzorczą, złożoną z 6-ciu członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie zwykłą większością oddanych głosów. Walne Zgromadzenie uchwałą swą może powiększyć liczbę członków Rady.

- 4) Wybory do Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 5) Upoważnienie członków władz Spółki do uczestnictwa we władzach innych Zakładów Ubezpieczeń.

580

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Fabrykacji Firanek, Tiulu i Koronek
Szlenkier, Gettlich i S-ka, Spółka Akcyjna, Warszawa, Ś-to Jerska 10

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1938 r. o godz. 12 w biurze Zarządu Spółki przy ul. Ś-to Jerskiej Nr 10 w Warszawie, odbędzie się w pierwszym terminie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w roku 1937;
- 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok sprawozdawczy 1937 i powzięcie odpowiednich uchwał;
- 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na rok 1938;
- 6) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na rok 1938 na miejsce ustępujących;
- 7) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub dowody ich posiadania przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Na wypadek niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia w pierwszym terminie z powodu tego, że obecni na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariusze nie będą reprezentować takiej części kapitału zakładowego, przy której Zgromadzenie uważa się za prawomocne — Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbędzie się w drugim terminie w tym samym lokalu i z tym samym porządkiem dziennym w dn. 4 maja 1938 r. o godz. 12 i będzie ważne bez względu na ilość reprezentowanego na nim kapitału akcyjnego. Dodatkowych ogłoszeń i zawiadomien o zwołaniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w drugim terminie nie będzie.

584

III OGŁOSZENIE

Niniejszym podajemy do wiadomości o otwarciu likwidacji firmy

„Zjednoczone Fabryki Tiulu”, Sp. z ogr. odp. w Warszawie

ul. Ś-to-Jerska 10

i wzywamy wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności w ciągu trzech miesięcy od daty niniejszego ostatecznego ogłoszenia.

Likwidatorzy:

Jan Zaborowski, Warszawa, Tyniecka 25
Henryk Weyer, Warszawa, Górczewska 14
Henoeh Sytner, Kalisz, 6 Sierpnia 8

583

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Pablanickich Fabryk WYROBÓW Bawełnianych „Krusche i Ender“

zawiadamia, że w dn. 26 kwietnia b. r. o godz. 11 przed poł. odbędzie się w biurze Spółki w Pabianicach przy ul. Zamkowej Nr 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1937 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1937 r. oraz rachunku zysków i strat za 1937 r.;
- 4) Podział zysków;
- 5) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na 1938 r.;
- 6) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 7) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 9) Wolne wnioski.

Gdyby Walne Zgromadzenie w powyższym terminie do skutku nie doszło, zwołuje się Walne Zgromadzenie w drugim terminie na dz. 10 maja b. r. o godz. 11 przed poł. do tegoż lokalu z tym samym porządkiem dziennym, które będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych akcji.

411-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Węgierska Górka“ Górnicza i Hutnicza Spółka Akcyjna

z siedzibą w Krakowie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszy, że

XV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w poniedziałek dn. 25 kwietnia 1938 r. o godz. 12 w biurze Zarządu Spółki w Węgierskiej Górze z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za rok 1937;
- 3) Przedłożenie zamknięcia rachunkowego za rok 1937;
- 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunków strat i zysków;
- 6) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 7) Wybory do Rady Nadzorczej Spółki;
- 8) Ewent. wnioski, które PP. Akcjonariusze mają prawo zgłosić na zasadzie prawa o spółkach akcyjnych.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć akcje lub świadectwa tymczasowe, uzasadniające prawo głosowania, najpóźniej na siedem dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia w Kasie Spółki w Węgierskiej Górze. Zamiast akcji wzgl. świadectw tymczasowych mogą być złożone również potwierdzenia, wydane na dowód złożenia akcji wzgl. świadectw tymczasowych u notariusza, mającego siedzibę urzędową w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.

430-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki „Radomska Przędzalnia Lnu“, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Spółki w Radomiu przy ul. Marywilskiej 12

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rach. strat i zysków za 1937 r.;
- 3) Wybór 2 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć — w myśl art. 59 Pr. o Sp. Akc. — w biurze Zarządu, nie później jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia swoje akcje lub zawiadomienie notariusza, stwierdzające, że akcje zostały złożone do przechowania i nie będą wydane właścicielowi przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

418-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady „Suchard“

Spółki Akcyjnej w Krakowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w lokalu Spółki w Krakowie, przy ul. Masarskiej 6

X ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady „Suchard“, Spółki Akcyjnej w Krakowie z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie roczne Zarządu za 1937 r.;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania rocznego Zarządu, zamknięcia rachunkowego i bilansu oraz udzielenia absolutorium Zarządowi;
- 4) Powzięcie uchwały o podziale zysków lub o pokryciu strat;
- 5) Powzięcie uchwały w sprawie wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej;
- 6) Oznaczenie ilości członków Zarządu i wybór członków Zarządu na okres 3 lat;
- 7) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej i jednego zastępcy na 1938 r.;
- 8) Wybór pełnomocników do zawierania umów między Spółką a członkami Zarządu;
- 9) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Celem korzystania z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu należy złożyć akcje, uzasadniające prawo głosowania, najpóźniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia w kasie Spółki. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydawane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny do dn. 11 kwietnia 1938 r. Sprawy te będą ewentualnie umieszczone w następnym ogłoszeniu o Walnym Zgromadzeniu.

W Krakowie, dn. 25 marca 1938 r.

Zarząd Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady „Suchard“,
Spółki Akcyjnej w Krakowie 426-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd S-ki Akc. „Kraj“ Fabryka Maszyn i Narzędzi Rolniczych dawniej A. Vaedtke w Rutnie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. dwudziestym trzecim kwietnia 1938 r. o godz. 12 w lokalu Spółki przy ul. Chmielnej Nr 26 odbędzie się

ZWYCZAJNE ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków i udzielenie Zarządowi absolutorium za 1937 r.;
- 3) Zatwierdzenie planu działania i budżetu na 1938 r.;
- 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

400-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa WYROBÓW Trykotowych i Działnych Jakób Hirsberg i Wilczyński w Łodzi, Spółka Akcyjna

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 23 kwietnia 1938 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Zarządu w Łodzi, przy ul. Al. Kościuszki Nr 23/25

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1937, powzięcie uchwały w sprawie zysku oraz udzielenie absolutorium Zarządowi Spółki;
- 3) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie instrukcji dla Zarządu;
- 5) Określenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu będą uprawnieni akcjonariusze, którzy złożą w Spółce swe akcje na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

352-13-15

Zarząd Towarzystwa Przemysłowego „Kabel”

SPOŁKA AKCYJNA

uzupełnia ogłoszenie umieszczone w „Polsce Gospodarczej” Nr 14 z dnia 2/IV 1938 r., którym zostało zwołane Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów na dz. 28 kwietnia 1938 r. w ten sposób, że jako punkt 5 porządku dziennego zamiast „Wolne wnioski” umieszcza się „Zmiana § 4 i § 17 statutu Spółki”, a jako punkt 6 umieszcza się „Wolne wnioski”.

Dotychczas obowiązujący § 4 statutu opiewa: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 1 050 000, podzielonych na 10 500 akcji po zł 100 każda, z których 937 akcji imiennych uprzywilejowanych i 9 563 akcji na okaziciela. Akcje imienne uprzywilejowane mają prawo do dywidendy z pierwszeństwem przed wszystkimi innymi akcjami. Wysokość tej dywidendy uprzywilejowanej określona jest w § 17 statutu. Przy likwidacji Spółki akcje imienne uprzywilejowane posiadają pierwszeństwo pokrycia przed innymi akcjami”.

Projektowana treść § 4 statutu opiewa: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 1 050 000, podzielonych na 10 500 akcji po 100 złotych każda, z których 937 akcji imiennych uprzywilejowanych i 9 563 akcji na okaziciela. Akcje imienne uprzywilejowane posiadają przy likwidacji Spółki pierwszeństwo pokrycia przed innymi akcjami”.

Dotychczas obowiązujący § 17 statutu opiewa: „Z czystego zysku rocznego, jaki pozostanie po pokryciu wszystkich wydatków i strat, tudzież po odliczeniu ustawowo przewidzianych norm na kapitał amortyzacyjny, odlicza się co najmniej 8% na kapitał zapasowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie 1/3 części kapitału zakładowego, później zaś — 5% — aż do osiągnięcia połowy kapitału zakładowego. Dalej wydziela się dywidenda dla posiadaczy akcji imiennych uprzywilejowanych w wysokości dozwolonej prawem, w żadnym wypadku jednak nie ponad 8%. W razie gdyby na wypłatę tej dywidendy od akcji uprzywilejowanych zysk w danym roku nie wystarczył, będzie nie pokryta reszta dodatkowo wypłacona z zysków najwyżej w 5 latach następnych. Następnie odlicza się 6% na dywidendę od akcji zwykłych, poczem odlicza się procentowo wynagrodzenie z czystego zysku na rzecz członków Rady i Zarządu. Reszta, po odliczeniu sum, przeznaczonych przez Walne Zgromadzenie na różne cele do dyspozycji Zarządu, wydzielona będzie na dodatkową dywidendę dla wszystkich akcjonariuszów”.

Projektowana treść § 17 statutu opiewa: „Czysty zysk, wykazany w zatwierdzonym bilansie rocznym, dzieli Walne Zgromadzenie według własnego uznania, jednakże z uwzględnieniem przepisów ustawy i niniejszego statutu”. 523

I OGŁOSZENIE

Drukarnia Polska, Spółka Akcyjna

odbędzie swe

WALNE ZGROMADZENIE

w dn. 28/IV 1938 r. o godz. 12 w lokalu Spółki w Poznaniu przy św. Marcynie 70.

Porządek obrad:

1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1937 r.; 3) Przedłożenie bilansu po dz. 31/XII 1937 r. oraz rachunku zysków i strat za 1937 r.; 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat oraz kwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 6) Podział zysku; 7) Wybór jednego członka Rady Nadzorczej i sprawa organizacji Rady Nadzorczej. 514-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Pończoch Adolf Kebsz, Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 10 rano w siedzibie Spółki, Sienkiewicza 65, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej i udzielenie Zarządowi absolutorium; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej w miejsce ustępujących; 5) Wolne wnioski. 535-15-16

Zarząd Starzyckiej Fabryki Wyrobów Sukiennych Z. Bornstein SPOŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 17 w lokalu Spółki w Tomaszowie-Maz. przy ul. Warszawskiej Nr 59/71 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1937 r.; 4) Podział zysków; 5) Pokwitowanie Zarządu; 6) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej; 7) Wybór członków Zarządu i Rady Nadzorczej; 8) Wolne wnioski.

W myśl statutu Spółki, Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni nie później niż 7 (siedem) dni przed terminem Zgromadzenia złożyć akcje Zarządowi w Tomaszowie Maz. przy ul. Warszawskiej Nr 59/71. Wolne wnioski na piśmie winny być zgłoszone do Zarządu na dwa tygodnie przed terminem Walnego Zgromadzenia. 531

Zarząd Spółki „Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki”

Spółka Akcyjna w Warszawie

niniejszym podaje do wiadomości Akcjonariuszom Spółki, co następuje: Zgodnie z art. 435 § 1 i art. 436 K. H., oraz na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 17 grudnia 1937 r., ujętej w protokole notarialnym, sporządzonym przez notariusza Stefana Benedykta w Warszawie Nr rep. 3340 o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki o sumę zł 4 950 000 — Zarząd Spółki wezwał w drodze trzykrotnych ogłoszeń we właściwych i zgodnych z prawem odstępach czasu PP. Akcjonariuszów do subskrypcji nowej IV emisji akcji i wpłat na nie na warunkach następujących: a) emisja obejmuje 45 000 sztuk akcji na okaziciela, nie uprzywilejowanych, wartości nominalnej zł 110 każda, podlegających prawu poboru, b) cena emisyjna wynosi zł 110 za każdą akcję i winna być wpłacona jednorazowo w momencie dokonywania zapisu na akcje, c) prawo poboru nowych akcji przysługuje w stosunku 1 akcja nowa 110-złotowa za jedną akcję dawną 175-złotową w myśl § 1 art. 435 K. H. dotychczasowym akcjonariuszom Spółki, posiadającym akcje I, II i III emisji. Czasokres zapisów i pełnej wpłaty na akcje IV emisji zakreślony został od dn. 1/II 1938 r. do 31/III 1938 r.

Obecnie Zarząd Spółki po raz ostatni — po myśli art. 437 § 1 K. H. — wzywa niniejszym PP. Akcjonariuszy

do subskrypcji nierozebranych jeszcze akcji

pomienionej IV emisji i wpłat na nie i podaje, że zapisy i pełną wpłatę na te pozostałe nierozbrane akcje przyjmować będzie Zarząd Spółki w jego siedzibie w Warszawie, ul. Marszałkowska Nr 140, w godzinach 10—14, począwszy od dn. 1/IV 1938 r. do dn. 30/IV 1938 r. Po tym terminie i po myśli art. 437 § 2 K. H. akcje nieobjęte Zarząd Spółki przydzieli według swego uznania. 527

„Fim” Towarzystwo dla Rozwoju Przemysłu Metalowego w Polsce

SPOŁKA AKCYJNA

Bilans zamknięcia w dn. 31 grudnia 1937 r.

AKTYWA. — Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 129'19; Gotówka w bankach zł 26 202'50; Akcje zł 482 171'17; Dłużnicy: Koszty organizacyjne zł 5 660'70; Sumy przechodnie: Wydatki dotyczące 1938 r. zł 250'00; Suma aktywów zł 514 359'56.

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 500 000'00; Kapitał zapasowy zł 362'06; Rezerwa na pokrycie zobowiązań specjalnych zł 4 163'74; Sumy przechodnie: Wydatki, dotyczące 1937 r. zł 5 000'00; Zysk zł 4 833'76; Suma pasywów zł 514 359'56.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty administracji ogólnej zł 24 415'98; Amortyzacje zł 1 868'90; Zysk zł 4 833'76; Razem zł 31 118'64.

ZYSKI. — Procenty zł 206'19; Zainkasowane kupony od własnych papierów procentowych zł 30 912'45; Razem zł 31 118'64.

Zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 23 marca 1938 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów zwołane zostało w trybie art. 398 § 1 K. H. 497

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Dom Towarowy Bracia Jabłkowski”, Sp. Akc.

powiadamia po raz pierwszy PP. Akcjonariuszów, że w dn. 5 maja b. r. o godz. 17 w siedzibie Spółki w Warszawie przy ul. Brackiej Nr 25, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1937, podziału zysków i powzięcie odnośnych uchwał; 3) Pokwitowanie władz Spółki; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu wydatków na rok 1938; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Odpisanie niepodniesionej dywidendy na kapitał zapasowy; 7) Sprawy — o ile zostaną zgłoszone w myśl art. 394 Kodeksu Handlowego.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje w biurze Zarządu Spółki przy ul. Brackiej Nr 25, względnie przedstawić zaświadczenie notariusza lub instytucji kredytowej o złożeniu ich do depozytu. 559-15-17

Zarząd Fabryki Szkła dawn. S. Reich i S-ka, Spółka Akc. w Zawierciu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 10 przed poł. odbędzie się w lokalu Zarządu Spółki w Zawierciu przy ul. Towarowej Nr 18

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej za rok 1937, oraz zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1937 rok, jak również udzielenie pokwitowania Zarządowi za rok 1937 i udzielenie pełnomocnictw na rok 1938; 3) Powzięcie uchwały o pokryciu strat bilansowych; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących; 5) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów w bankach i udzielania zabezpieczeń; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu w Zawierciu najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia swoje akcje, względnie dowody złożenia akcji w krajowej instytucji kredytowej.

PP. Akcjonariusze mają prawo zgłaszać dodatkowe sprawy do porządku dziennego najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 540

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Manufaktury Dreźnieńskich Tiuli, Koronek i Firanek w Warszawie, Spółka Akcyjna Warszawa, Górczewska 14

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1938 r. o godz. 11 m. 30 w biurze Zarządu Spółki przy ul. S-to Jerskiej Nr 10 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w 1937 r.; 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok sprawozdawczy 1937 i powzięcie odnośnych uchwał; 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na rok 1938; 6) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na rok 1938; 7) Upoważnienie Zarządu do obciążenia hipotecznego, do wydzierżawienia oraz sprzedaży maszyn i nieruchomości Spółki częściowo lub w całości; 8) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub dowody ich posiadania przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 587

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Tektury i Papierni „Fordon”, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 kwietnia 1938 r. o godz. 18 odbędzie się w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Mazowieckiej 1

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok 1937; 3) Zmiana § 11 Statutu na brzmienie następujące: „Z czystego zysku rocznego, jaki pozostanie po potrąceniu wszystkich wydatków i strat, oraz amortyzacji ruchomego i nieruchomego majątku Spółki, wydziela się przede wszystkim conajmniej 8% na kapitał zapasowy, następnie kwotę, określoną przez Walne Zgromadzenie, na dodatkowe wynagrodzenie członków Zarządu, pozostała część zysku pozostaje do dyspozycji Walnego Zgromadzenia”; 4) Utworzenie kapitału rezerwowego, przeznaczonego na inwestycje, na rezerwę dywidendową lub na powiększenie kapitału akcyjnego, oraz reasumcja uchwały w sprawie kapitału zapasowego; 5) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, r-ku strat i zysków i podział zysku za 1937 r. oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania z czynności; 6) Zatwierdzenie budżetu na rok 1938; 7) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Uchwalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 9) Wolne wnioski.

Prawo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu będą mieli ci akcjonariusze, którzy najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożą swoje akcje lub świadectwa depozytowe w biurze Zarządu w Warszawie, przy ul. Mazowieckiej 1.

573

Sukcesorowie Lebrechta Müllera, Spółka Akcyjna

Ruda Pabianicka

Podajemy do wiadomości, że

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

naszej Spółki Akcyjnej odbędzie się w dn. 23 kwietnia 1938 r. o godz. 15 w lokalu Spółki z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zebrania; 3) Sprawozdania: a) Zarządu, b) Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1937 r.; 5) Zatwierdzenie budżetu na rok bieżący; 6) Wybory: a) 1 członka Zarządu — wniosek części akcjonariuszów o wyborze 3 członków, b) członków Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, powinni — w myśl par. 20 statutu — złożyć akcje lub dowody depozytowe w biurze Zarządu na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

Z a r z ą d

Sukcesorowie Lebrechta Müllera
Spółka Akcyjna

596

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Ubezpieczeń PORT, Spółka Akcyjna

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Towarzystwa Ubezpieczeń PORT Spółka Akcyjna, odbyć się mające w dn. 21 kwietnia 1938 r. o godz. 12 w poł. w siedzibie Spółki w Warszawie przy ul. Krakowskie Przedmieście 59, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
2) Połączenie Towarzystwa Ubezpieczeń PORT Spółka Akcyjna z Towarzystwem Ubezpieczeń POLONIA Spółka Akcyjna i przejęcie przez połączone Towarzystwo portfela ubezpieczeń rzeczowych Assicurazioni Generali, Dyrekcja na Polskę, przy czym Akcjonariusze Towarzystwa Ubezpieczeń PORT Spółka Akcyjna za jedną akcję Towarzystwa Ubezpieczeń PORT Spółka Akcyjna otrzymają jedną akcję połączonego Towarzystwa; ustalenie warunków połączenia. 581

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Tramwaje Elektryczne w Zagłębiu Dąbrowskim, Spółka Akc.

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 16 odbędzie się

XIV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

w lokalu Spółki Akcyjnej „Siła i Światło” w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 94, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937 oraz udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Zatwierdzenie preliminarza eksploatacyjnego na 1938 r.;
- 5) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na 1938 r.

Akcje na okaziciela dają prawo do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, tj. najpóźniej w dn. 21 kwietnia 1938 r., w biurze głównym Spółki w Katowicach, Plac Wolności 16, lub w biurze warszawskim Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucjach kredytowych.

PP. Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie „Trust Metallurgique, Electricque et Industriel S. A.”, Bruxelles, 168 rue Royale. Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 12 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

504-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Wydawniczo-Drukarzkiej „Rom” w Wilnie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 6 po poł. w lokalu Zarządu w Wilnie przy ul. Cerkiewnej Nr 2 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego, asesorów i sekretarza;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i protokołu Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1937;
- 3) Budżet na rok 1938;
- 4) Kwestia podwyższenia kapitału zakładowego;
- 5) Wybór członków Zarządu;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

487-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Płaszowska Fabryka Dachówek i Cegieł, Spółka Akc. w Krakowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Krakowie, w biurze firmy, przy ul. Dunajewskiego L. 6 w dn. 22 kwietnia 1938 r. o godz. 12 w południe z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu z czynności za 1937 r. i przedłożenie bilansu oraz rachunku strat i zysków;
- 2) Rozpatrzenie sprawozdania Rady Nadzorczej, ew. udzielenie Zarządowi pokwitowania;
- 3) Uzupelniający wybór 3 członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej;
- 4) Oznaczenie wysokości wynagrodzenia członków Zarządu oraz 2 członków Rady Nadzorczej;
- 5) Zmiana § 29 statutu odnośnie sposobu podpisywania firmy.

U w a g a:

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje na 7 dni naprzód w kasie Spółki w Krakowie (ul. Dunajewskiego 6).

407a

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akc. Elektrownia Okręgowa w Zagłębiu Dąbrowskim

SPÓLKA AKCYJNA

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 12 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

w lokalu Sp. Akc. „Siła i Światło” w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937, podział zysku oraz udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na rok 1938.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia, tj. najpóźniej w dn. 21 kwietnia 1938 r. w biurze dyrekcji Spółki w Będzinie przy ul. Małobądzkiej Nr 141 lub w biurze warszawskim Spółki w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucjach kredytowych.

Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie Trust Metallurgique, Electricque et Industriel S. A. Bruxelles, 168 rue Royale. Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 10 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

503-12-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Paweł Koproński i S-ka, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w lokalu przy ul. Moniuszki 9 m. 26 o godz. 4 po poł. w dn. 21 kwietnia 1938 r. z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat;
- 4) Upoważnienie dla Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążania nieruchomości;
- 5) Wybory Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, zechcą złożyć swe akcje w Zarządzie Spółki na tydzień przed terminem.

480-14-15

II OGŁOSZENIE

Likwidatorowie Manufaktury Wełnianej Karol Bennich

Spółki Akcyjnej w likwidacji w Łodzi

niniejszym zwołują

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

na dz. 26 kwietnia 1938 r. na godz. 5 po poł. do lokalu Zarządu Spółki przy ul. Łąkowej Nr 11 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania likwidatorów, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1937 r. oraz udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 3) Wybór likwidatorów oraz członków Komisji Rewizyjnej;
- 4) Budżet za 1938 r.;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w Zarządzie Spółki co najmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia.

325-12-15

postanowił dnia 22 czerwca 1937 wpisać do rejestru handlowego firmy

Walcownia Metali, Spółka Akc. w Dziedzicach

dział B II-1 następujące dane:

Przedmiot przedsiębiorstwa doznaje zmiany w sposób następujący: wyrób półfabrykatów wszelkiego rodzaju z metali nieżelaznych i stopów tychże, jak i wyrób oraz kupno i sprzedaż surowców i innych artykułów, potrzebnych do tej produkcji, wreszcie nabywanie i zakładanie oraz prowadzenie innych zakładów i przedsiębiorstw, będących zakładami pomocniczymi lub spokrewnionymi z przemysłem metalowym nieżelaznym, a w szczególności eksploatacja i wydobywanie rudy metali nieżelaznych, nabywanie, wydzierżawianie i zakładanie innych zakładów filij i zastępstw w kraju i za granicą dla celów Spółki, udział w innych przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych, nawet mających inne cele niż powyższe.

Członkowie Rady Zawiadawczej: Inż. Karol Callenberg, Dr Kazimierz Galecki, Ottavio Schmitz, Dr Henryk Lamberg, Inż. Tadeusz Blauth, Inż. Włodzimierz Schätzel i Inż. Konrad Fangor oraz Henryk Gruchalla i Kazimierz Szarewski ustapili.

Członkami Zarządu — w myśl zasad nowego statutu — wybrano: Henryka Gruchallę i Kazimierza Szarewskiego.

Sposób reprezentowania Spółki następuje: Dwaj członkowie Zarządu łącznie lub 1 członek Zarządu łącznie z prokurentem. Prokurenci Henryk Gruchalla i Kazimierz Szarewski ustapili jako prokurenci.

Pisma, przeznaczone do ogłoszeń: „Monitor Polski” i „Polska Gospodarcza”, względnie inne pismo, wskazane przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Zmiana statutu: Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 26 maja 1937 r. Nr. rep. 679/1937 zmieniono statut i uzgodniono go z przepisami Kodeksu Handlowego. 510

II OGŁOSZENIE

Zarząd Hurtowni Aptekarzy Polskich, Spółka Akcyjna

zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

na dz. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 18 w siedzibie Spółki Warszawa ul. Długa 16.

Porządek obrad:

Wybór przewodniczącego; Sprawozdanie Zarządu za 1937 r.; Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat na dz. 31 XII 1937 r.; Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; Udzielenie Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; Podział zysków; Ustalenie wynagrodzenia Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; Budżet na 1938 r.; Sprawa podwyższenia kapitału zakładowego; Wybory 1 członka Zarządu; Wybory Komisji Rewizyjnej; Wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni — zgodnie z § 19 Statutu — złożyć Zarządowi swoje akcje lub dokumenty depozytowe do dn. 21 kwietnia 1938 r.

460-14-15

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej Gospodarstwa Krajowego „Ekonomia”

odbędzie się w dn. 23 kwietnia 1938 r. o godz. 16 w Warszawie przy ul. Gdańskiej 2 m. 56 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1937 r.; 3) Podział zysków; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybór władz Spółki; 6) Zmiana art. 5 statutu odnośnie wysokości akcji. Kapitał zakładowy Spółki, podzielony dotychczas na 600 akcji na okaziciela po zł 500 każda, proponuje się podzielić na 2500 akcji na okaziciela po zł 120; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurach S-ki w Warszawie, ul. Gdańska 2 m. 56 lub w Skarżysku-Kamiennej swoje akcje względnie kwity depozytowe.

342-13-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Banku Spółek Niemieckich w Polsce, Spółka Akc. W ŁODZI

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Spółki tej, że w piątek dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 11 rano w naszym banku w Łodzi, Aleje Kościuszki 47, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Przedłożenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1937;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Powzięcie uchwały, dotyczącej podziału zysku;
- 5) Wybór członków do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Różne.

Do wykonania prawa głosu — na zasadzie § 5 naszego statutu — uprawnieni są posiadacze akcji imiennych na podstawie zapisu do księgi akcyjnej Spółki; posiadacze akcji na okaziciela zaś muszą akcje swe złożyć najpóźniej do 22 kwietnia b. r. w biurze Zarządu, w Banku Spółdzielczym Poznań lub u notariusza.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym. Odnośne żądanie musi być przedłożone Zarządowi na piśmie do dn. 15 kwietnia 1938 r. z podaniem konkretnych wniosków, przy czym posiadanie koniecznej ilości akcji musi być udowodnione.

498-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Zakłady Chemiczne w Winnicy”

Spółka Akcyjna

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1938 r. o godz. 11 rano w lokalu Zarządu S. A. Ludwik Spiess i Syn w Warszawie przy ul. Daniłowiczowskiej 16, odbędzie się

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1937 rok i pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 4) Przeznaczenie zysków; 5) Budżet na 1938 r.; 6) Wybory trzech członków Zarządu w miejsce ustępujących i desygnowanie jednego spośród członków Zarządu do samodzielnego reprezentowania Spółki; 7) Wybory Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu winni złożyć swe akcje lub kwity depozytowe, w biurze Zarządu Spółki (Winnica, p. Henryków koło Warszawy) co najpóźniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Zgodnie z zezwoleniem Pana Ministra Skarbu w zamian akcji mogą być również składane świadectwa depozytowe „Credit Commercial de France” z Paryża.

500-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Warszawskiego Towarzystwa „Motor”, Spółka Akc.

Zakładów Chemiczno-Farmaceutycznych

Warszawa, ul. Marszałkowska Nr 23

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

37 ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr 23 w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 17.30 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1937 r.; 2) Podział zysków; 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Upoważnienie Zarządu do zaciągania zobowiązań; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

U w a g a. — PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w tym Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć swe akcje w Zarządzie Spółki najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, tj. do dn. 21 kwietnia 1938 r.

516

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich

ma zaszczyt podać do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że
**50 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

odbędzie się w piątek dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 16 w Warszawie, w siedzibie Zarządu (Pl. Napoleona Nr 9, sala konferencyjna Prudential-House wejście od ul. Świętokrzyskiej 23) z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat za okres od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1937 r.;
- 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 4) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 5) Wybory statutowe i ustalenie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej, zgodnie z §§ 14 i 15 Statutu;
- 6) Ewentualne wolne wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe sprawy do porządku dziennego nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Właściciele akcji imiennych (ser. A), zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, mają prawo głosu bez osobnego zgłoszenia, właściciele zaś akcji na okaziciela (ser. B) winni złożyć swe akcje najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, tj. do dn. 21 kwietnia włącznie, w Banku Handlowym w Warszawie (Wydział Depozytowy, ul. Traugutta Nr 7), w Polskim Banku Komercyjnym (Al. Jeruzolimskie Nr 36) lub do Kasy Zarządu Spółki (Pl. Napoleona 9). Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. Takież kwity mogą wydawać: Banque de Bruxelles (Bruksela, 2, rue de la Régence) i Trust Métallurgique, Electrique et Industriel (Bruksela, 168, rue Royale). Na kwitach tych powinny być oznaczone numery akcji. 560

I OGŁOSZENIE

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW FIRMY**

„Juliusz Meini, Import Kawy i Herbaty”, Spółka Akcyjna

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 15.30 w biurze firmy w Warszawie, Bryłowska 22/24 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1937;
- 2) Powzięcie uchwały o podziale zysku;
- 3) Wybór Komisji Rewizyjnej i ustalenie jej wynagrodzenia;
- 4) Wnioski akcjonariuszów.

Uprawnieni do głosowania na Walnym Zgromadzeniu są akcjonariusze, którzy najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożą akcje, uzasadniające ich prawo do głosowania, wraz z niezapadłymi kuponami w kasie firmy Juliusz Meini lub w Powszechnym Banku Kredytowym w Warszawie, Lwowie, Krakowie lub Bielsku. 538-15-16

II OGŁOSZENIE

**Zarząd Warszawskich Zakładów Przemysłowych
Wyrobu Dreźdy Prasowanych, Stodu i Spirytusu, Spółka Akc.**

zawiadamia PP Akcjonariuszów, że w dn. 20 kwietnia 1938 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Próznej Nr 14 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1937 r., oraz udzielenie pokwitowania władzom Spółki ze sprawowanych przez nie czynności;
- 2) Upoważnienie Zarządu do nabywania i sprzedaży nieruchomości;
- 3) Wybory członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wolne wnioski. 548

I OGŁOSZENIE

Radziwiłł, Wimmer i Żeleńscy

**Spółka Akcyjna dla Wyrobów z Gliny i Piasku we Lwowie
XXVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

Spółki Akcyjnej dla Wyrobów z Gliny i Piasku Radziwiłł, Wimmer i Żeleńscy we Lwowie odbędzie się we środę dn. 27 kwietnia 1938 r. o godz. 17 (5 po poł.) w sali posiedzeń Banku Dyskontowego Warszawskiego, Oddział we Lwowie ul. 3 Maja 14.

Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie bilansu za rok 1937; 2) Sprawozdanie z kontroli zamknięcia rachunków oraz wniosek na udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Uchwała w sprawie wyniku bilansu; 4) Wybór 2 członków Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariuszów, którzy uprawnieni są do głosowania i zechcą wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, uprasza się aby akcje bez kuponów bieżących, względnie poświadczona zdeponowania tychże u notariusza lub w instytucjach kredytowych najpóźniej do dn. 20 kwietnia 1938 r. jako ustawowo ustalonym terminie, złożyli w likwidaturze Banku Dyskontowego Warszawskiego Oddział we Lwowie ul. 3 Maja 14 albo też w kasie Spółki we Lwowie — Bodnarówka 8.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 394 kodeksu handlowego — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mają być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

550

Zarząd

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Fabryki Wyrobów Wełnianych i Bawełnianych
„M. i T. Pikielni”, Spółka Akcyjna**

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w sobotę dn. 30 kwietnia b. r. o godz. 12 w południe odbędzie się w lokalu własnym Spółki w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr 76

**DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1937 r. i udzielenie Zarządowi absolutorium;
- 4) Podział zysku za 1937 r.;
- 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni — w myśl art. 399 K. H. — złożyć w biurze Zarządu Spółki akcje swe lub zaświadczenia depozytowe instytucji bankowych co najmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 539-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

**Wileński Dom Towarowo-Przemysłowy Bracia Jabłkowscy
SPÓŁKA AKCYJNA**

powiadamia po raz pierwszy PP. Akcjonariuszów, że w dn. 5 maja b. r. o godz. 18, w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Brackiej Nr 25, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1937, podziału zysków i powzięcie odnośnych uchwał;
- 3) Pokwitowanie władz Spółki;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu wydatków na rok 1938;
- 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Sprawy, o ile zostaną zgłoszone w myśl art. 394 Kodeksu Handlowego.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje w biurze Zarządu Spółki przy ul. Brackiej Nr 25, względnie przedstawić zaświadczenie notariusza lub instytucji kredytowej o złożeniu ich do depozytu. 558-15-17

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Metalowych Jan Serkowski
SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 27 kwietnia 1938 r. o godz. 17 w siedzibie Spółki przy ul. Nowolipie Nr 76 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937, udzielenie Zarządowi pokwitowania; 4) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, zobowiązani są przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki posiadane akcje lub kwity depozytowe. 571

Sprostowanie

W ogłoszeniu firmy

Wilhelm i Hugo Bracia Müller

Merceryzownia, Bielarnia, Farbiarnia, Wykończalnia i Tkalnia

Spółka Akcyjna w Kaliszu

zamieszczonym w zesz. 14 tygodnika na str. XVIII, wydrukowano mylnie datę Walnego Zgromadzenia: „30 kwietnia 1937 r.”, winno być: „30 kwietnia 1938 r.”. 543

Sprostowanie

W ogłoszeniu

Terenowo-Budowlanego Towarzystwa, Spółki Akcyjnej

zamieszczonym w zesz. 14 tygodnika na str. XVII, wydrukowano omyłkowo: „Zarząd Budowlano-Terenowego Towarzystwa, Spółki Akc.”, winno być: „Zarząd Terenowo-Budowlanego Towarzystwa, Spółki Akc.”. 537

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akc. Bracia Borkowscy Zakłady Elektrotechniczne

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 22 kwietnia 1938 r. o godz. 18 w biurze Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Grochowskiej Nr 306/308 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1937, wraz z powzięciem uchwały o podziale zysków i pokwitowanie Zarządu z działalnością; 3) Wybory 5 członków Komisji Rewizyjnej oraz sprawa wynagrodzenia władz Spółki; 4) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży przypadającej Spółce należności od Gminy Letnisko-Falenica; 5) Uzupełniające wybory jednego członka Zarządu. 574

II OGŁOSZENIE

Zarząd Manufaktury Bawełnianej F. Eisenbraun, Sp. Akc. w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 22 kwietnia b. r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu przy ul. Piotrkowskiej Nr 68

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej i sprawozdanie Zarządu za rok 1937; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1937 i udzielenie absolutorium Zarządowi; 4) Podział zysku; 5) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski. 552

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Zakłady Przemysłowe „Sitkówka”, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 22 kwietnia 1938 r. o godz. 19 w lokalu firmy w Warszawie, przy ul. Zielnej Nr 6 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1937 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki za 1937 r.; 5) Powzięcie uchwały w sprawie wyniku bilansowego; 6) Zatwierdzenie preliminarza na 1938 r.; 7) Wybór władz Spółki.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje w biurze Zarządu na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 600

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Fortepianów i Pianin J. Keratopf i Syn

w Warszawie, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Szpitalnej 9.

Porządek obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu z rachunkiem zysków i strat za 1937 r. oraz pokwitowanie Zarządu z jego czynności w roku sprawozdawczym; 3) Upoważnienie Zarządu do nabywania i obciążania nieruchomości; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski. 570

I OGŁOSZENIE

Likwidatorzy Spółki Akcyjnej Kolej Elektryczna Warszawa-Młociny

Modlin, Spółka Akcyjna w likwidacji

zawiadamiają PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1938 r., o godz. 10, odbędzie się w Warszawie, w lokalu Spółki Akcyjnej „Siła i Światło”, Marszałkowska 94

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie likwidatorów, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej z ostatecznej likwidacji;
3) Zatwierdzenie sprawozdania z ostatecznej likwidacji i udzielenie absolutorium władzom Spółki z dotychczasowej działalności;
4) Powzięcie uchwały co do wykreślenia Spółki z Rejestru Handlowego.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, tj. najpóźniej w dn. 23 kwietnia 1938 r. w biurze Spółki w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucjach kredytowych. 567-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki „Parcelacja Grochowska”, Sp. Akc.

zawiadamia, że w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 13 w biurze Zarządu przy ul. Wiejskiej Nr 3 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie, bilans i rachunek zysków i strat za 1936/37 r.;
2) Wybory Zarządu i Rady Nadzorczej, oraz określenie wynagrodzenia Rady Nadzorczej;
3) Darowizna gruntu pod ulicę. 553-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Składy Towarowe „Warrant“, Spółka Akcyjna w Łodzi

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 11 w lokalu Spółki przy ul. Piotrkowskiej 56, odbędzie się — zgodnie z §§ 21 i 28 Statutu — w pierwszym terminie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz bilansu i rachunku strat i zysków za 1937 r.; 3) Podział zysku; 4) Uchwała o udzieleniu pokwitowania władzom Spółki z ich czynności; 5) Wybór członków — w zamian ustępujących oraz ustalenie przypadających wynagrodzeń; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i ustalenie ich wynagrodzenia; 7) Ustalenie budżetu na rok 1938; 8) Wolne wnioski.

O ile przybyli na Zgromadzenie Akcjonariusze lub ich pełnomocnicy nie będą reprezentowali tej ilości akcji, jaka jest niezbędna, aby Zgromadzenie było prawomocne, to nie później niż w przeciągu 4 dni, Zarząd ogłosi o zwołaniu i terminie powtórnego Walnego Zgromadzenia, które odbędzie się nie wcześniej, jak po upływie trzech tygodni na zasadach, wyliczonych w § 23 Statutu. Będzie ono prawomocne, a uchwały będą ważne, bez względu na to, jaką ilość akcji będą reprezentowali przybyli na Zgromadzenie Akcjonariusze.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć posiadane akcje — w myśl § 26 Statutu — nie później, jak na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia w kasie Spółki. Akcjonariusze, pragnący wnieść dodatkowe sprawy na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia, winni zgłosić je najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

519-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „M. Łempicki“, Spółka Akcyjna Przedsiębiorstwo Górnicze, Wiertnicze i Hydrotechniczne

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1938 r. o godz. 18 w biurze Firmy w Sosnowcu, przy ul. Małachowskiego Nr 26 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok 1937; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1937 oraz kwitowanie władz Spółki; 4) Ustalenie ilości oraz wybory członków Zarządu na 1938 r.; 5) Wybory na rok 1938 Komisji Rewizyjnej oraz członków Rady Nadzorczej w zamian ustępujących; 6) Upoważnienie Zarządu do kupna-sprzedaży nieruchomości; 7) Wolne wnioski.

Dla uzyskania głosu z akcji należy akcje te lub świadectwa depozytowe, wydane przez bank lub notariusza, złożyć w biurze Spółki w Sosnowcu ul. Małachowskiego 26 przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, tj. do dn. 20 kwietnia 1938 r. włącznie. Wolne wnioski należy zgłosić Zarządowi Sosnowiec, ul. Małachowskiego Nr 26 na dwa tygodnie przed terminem Walnego Zgromadzenia.

521-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych „Strzemieszyce“, Spółka Akc.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 28 kwietnia b. r. o godz. 15 w lokalu Zarządu w Warszawie przy ul. Wareckiej Nr 11.

Porządek dzienny:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania władz Spółki, bilansu, rachunku strat i zysków za 1937 r. oraz udzielenie Zarządowi absolutorium; 5) Wybory do władz; 6) Wolne wnioski.

532-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Budowy Maszyn i Urządzeń Sanitarnych Drzewiecki i Jeziorański, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 1 w poł. w biurze Zarządu Spółki przy ul. Aleje Jerozolimskie 71 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1937 r., uchwalenie przeznaczenia zysków oraz udzielenie Zarządowi absolutorium; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza na 1938 r.; 4) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży nieruchomości; 5) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek; 6) Wybory do Zarządu w myśl § 5 Statutu Spółki; 7) Wybory do Komisji Rewizyjnej w myśl § 9 Statutu Spółki; 8) Upoważnienie Zarządu do mianowania Dyrektora Zarządzającego Spółki; 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni akcje swe lub zaświadczenia złożyć w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 71 najpóźniej do dn. 21 kwietnia 1938 r.

528

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Manufaktury Bawełnianej Lorentz i Krusche Spółka Akcyjna w Zgierzu

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 16 w lokalu Zarządu w Zgierzu, przy ul. 1 Maja Nr 5 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i r-ku strat i zysków za rok operacyjny 1937 oraz udzielenie władzom Spółki absolutorium; 4) Rozpatrzenie i ewentualne uchwalenie likwidacji Spółki; 5) Wybór członka Zarządu i członka Rady Nadzorczej; 6) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu; 7) Wyzdierżawienie przedziału na dalszy okres dwuletni; 8) Sprzedaż działek ziemi; 9) Wolne wnioski.

Akcje lub kwity depozytowe winny być złożone do dn. 23 kwietnia 1938 r.

522

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki „Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki“ Spółka Akcyjna w Warszawie

niniejszym podaje do wiadomości Akcjonariuszom Spółki, co następuje: W powołaniu się na zarejestrowaną w dn. 23/XII 1937 r. i ogłoszoną w dn. 31/XII 1937 r. w „Monitorze Polskim“ Nr. 301 uchwałę Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki w dn. 17/XII 1937 r., ujętą w protokole, sporządzonym przez notariusza Stefana Benedykta Nr rep. 3340, mocą której postanowiono: „Celem pokrycia strat operacyjnych Spółki z lat ubiegłych w ogólnej wysokości złotych 7 689 544 siedem milionów sześćset osiemdziesiąt dziewięć tysięcy pięćset czterdzieści cztery groszy 67 sześćdziesiąt siedem oraz częściowego pokrycia dalszych strat w wysokości złotych 3 142 433 trzy miliony sto czterdzieści dwa tysiące czterysta trzydzieści trzy groszy 88 osiemdziesiąt osiem, ustalonych w wyniku przeszacowania majątku Spółki przez Komisję Szacunkową, w dążeniu do urealnienia bilansu Spółki — kapitał akcyjny Spółki, zgodnie z uchwałą, objętą punktem poprzednim, podwyższony do zł 12 825 000'00 dwanaście milionów osiemset dwadzieścia pięć tysięcy obniżyć o kwotę zł 7 875 000'00 siedem milionów osiemset siedemdziesiąt pięć tysięcy, czyli do kwoty zł 4 950 000'00 cztery miliony dziewięćset pięćdziesiąt tysięcy, drogą umorzenia wszystkich akcji dotychczasowych emisji Spółki, to jest emisji I pierwszej, II drugiej i III trzeciej”.

Zarząd Spółki wzywa niniejszym pod skutkami prawa

PP. posiadaczy umorzonych akcji Spółki I, II i III emisji

do złożenia tych akcji w Zarządzie Spółki w jego siedzibie w Warszawie, ul. Marszałkowska 140, w godz. 10—14, począwszy od dn. 1/IV 1938 r. w terminie do dn. 30/IV 1938 r., celem zniszczenia tych akcji.

534-15-16

Zarząd Spółki Akcyjnej Sieci Elektryczne, Spółka Akc.

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 13 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

w lokalu Sp. Akc. „Siła i światło” w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937 oraz udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na 1938 r.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia, tj. najpóźniej w dn. 21 kwietnia 1938 r., w biurze Dyrekcji Spółki w Będzinie przy ul. Małobądzkiej Nr 141, lub w biurze warszawskim Spółki w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia.

Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucjach kredytowych. Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do par. 10 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

505-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd „Pantarei” Powszechnie Zakłady Magazynowe i Transportowe

Spółka Akcyjna w Gdyni

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 7 maja 1938 r. w sobotę o godz. 16 w siedzibie Spółki — Gdynia-Port, ul. Polska 20, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z czynności w 1937 r. i przedłożenie bilansu oraz rachunku strat i zysków na dz. 31/XII 1937 r.;
- 3) Wniosek w sprawie zysku bilansowego;
- 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej z rewizji ksiąg;
- 5) Wniosek o udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 6) Wybór Rady Nadzorczej;
- 7) Wniosek w sprawie uchwalenia wysokości wynagrodzeń dla władz Spółki.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni zgłosić akcje lub kwity depozytowe na siedem dni przed Zgromadzeniem w biurze Zarządu Spółki w Gdyni.

515-15-17

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce, Spółka Akcyjna

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia b. r. (piątek) o godz. 12 odbędzie się w lokalu Banku Dyskontowego Warszawskiego S. A. ul. Fredry 8

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1937 r.; uchwała w sprawie podziału zysku oraz określenie wysokości wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej za rok 1937;

2) Zmiana § 5 Statutu — przez zamianę zawartych w nim cyfr lat z 10 na 20;

3) Zatwierdzenie budżetu na 1938 r.;

4) Upoważnienie Zarządu do nabycia terenów dodatkowych dla Spółki;

5) Upoważnienie Zarządu do rozszerzenia działalności Spółki;

6) Wybór członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących.

518-15-16

Zarząd Pabianickiej Spółki Akcyjnej Przemysłu Chemicznego w Pabianicach

na zasadzie § 18 statutu zaprasza PP. Akcjonariuszów na 42 DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

mające się odbyć we czwartek, dn. 5 maja 1938 r. o godz. 9 rano w biurze Zarządu w Pabianicach przy ulicy Pilsudskiego Nr 5, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu z 41 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 5 maja 1937 r. oraz stwierdzenie wykonania uchwał tegoż Walnego Zgromadzenia;
- 3) Przyjęcie sprawozdania rocznego, bilansu rocznego oraz sprawozdania Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1937. Powzięcie decyzji w sprawie bilansu rocznego oraz udzielenia Zarządowi pokwitowania;
- 4) Powzięcie decyzji w sprawie użycia czystego zysku;
- 5) Ustalenie wynagrodzeń dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wybory do Zarządu oraz wybór Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

Zgłoszenia w przedmiocie zamieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia powinny być przedłożone Zarządowi nie później, niż na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, którzy zamierzają uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje Zarządowi Spółki co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej oraz w banku „Schweizerischer Bankverein”, Basel (Szwajcarski Związek Bankowy w Bazylei).

513-15-17

I OGŁOSZENIE

Zarząd Rosyjsko - Włoskiego Towarzystwa Wyrobów Włóknistych Spółki Akcyjnej w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 5 maja 1938 r. o godz. 11 w kancelarii notariusza Juliana Siennickiego, w gmachu Hipoteki, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937;
- 2) Wybory do władz Towarzystwa;
- 3) Upoważnienie Zarządu do działań hipotecznych;
- 4) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wnioski Akcjonariuszów.

W myśl artykułu 399 § 2 Kodeksu Handlowego, PP. Akcjonariusze, chcący przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu swe akcje lub też dowody ich zdeponowania u notariusza, przynajmniej na tydzień przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia.

507-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysłu Pończosznego Jakub Koban

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 17 w siedzibie Zarządu Spółki w Łodzi, przy ul. Zeromskiego 23, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1937 i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Komisji Rewizyjnej z pełnionych czynności;
- 3) Uchwała co do podziału zysku;
- 4) Wybór członków Zarządu, prezesa Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć posiadane akcje Zarządowi Spółki przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

403-14-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Towarzystwo Handlu i Przemysłu Futrzanego B. Mulman i S-ka SPOŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 15 w kancelarii Notariusza Zygmunta Neumanna w Warszawie przy ul. Kapucyńskiej 6 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPOŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunków zysków i strat za rok 1937; 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Ustalenie wynagrodzenia członkom Zarządu i podział funkcji.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni najdalej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć swe akcje w biurze Zarządu Spółki przy ul. Miodowej 27. 606-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Gaz”, Poznańska Fabryka Gazów Przemysłowych w Poznaniu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 12 w lokalu WP. Rejenta Hettlingera, w gmachu Hipoteki przy ul. Kapucyńskiej Nr 6 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Odczytanie protokołu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, odbytego w dn. 28 kwietnia 1937 r.; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Zamknięcie rachunkowe za rok 1937 i sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 5) Wybór dwóch członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących drogą losowania w myśl statutu; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej na rok 1938; 7) Wolne głosy.

602-15-16

Zarząd

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Amunicyjne „Pocisk”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 12 w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Mińskiej pod Nr 25 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1937 r., podział zysku, udzielenie Radzie i Zarządowi pokwitowania z czynności; 2) Plan działań i budżet na 1938 r.; 3) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów i hipotecznego ich zabezpieczenia; 4) Kupno i sprzedaż nieruchomości; 5) Wybory do Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej. 601

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Browar Związkowy, Spółka Akcyjna

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 1 po poł. odbędzie się w kancelarii Notariusza Zygmunta Hübnera w Warszawie przy ul. Kapucyńskiej Nr 6 w gmachu Hipoteki

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Prezydium; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, r-ku strat i zysków, sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok 1937; 3) Wybór władz Spółki; 4) Zmiana statutu; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub świadectwa depozytowe w biurze Zarządu Spółki (Grzybowska 63-65) przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia, z zachowaniem przepisów art. 399 Kod. Handl. 561-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Kolei Dojazdowych w Polsce, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 10 maja 1938 o godz. 12 w biurze Zarządu przy ul. Stalowej 60 w Warszawie z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1937 i udzielenie Zarządowi absolutorium; 4) Zatwierdzenie budżetu na rok 1938; 5) Sprawa amortyzacji kapitału akcyjnego Spółki; 6) Wybory do Zarządu; 7) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej i określenie ich wynagrodzenia; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub świadectwa depozytowe w biurze Zarządu Spółki na 7 dni przed Zgromadzeniem. 591

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW FIRMY

„Gaz”, Spółka Akcyjna Fabryki Gazów Przemysłowych w Warszawie

odbędzie się w Warszawie w dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 12 m. 30 w lokalu WP. Rejenta Hettlingera w gmachu Hipoteki, ul. Kapucyńska 6.

Porządek dzienny:

1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia z dn. 28 kwietnia 1937 r.; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za rok 1937 i rozpatrzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1937; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie absolutorium władzom Spółki; 4) Ustalenie remuneracji dla Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 5) Wybór trzech członków Zarządu na okres trzyletni oraz Komisji Rewizyjnej na rok 1938 zgodnie ze Statutem Spółki; 6) Sprawa dzierżawienia fabryk Spółki.

603-15-16

Zarząd

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowo-Budowlanych „Dźwignia”

Spółka Akcyjna w Sosnowcu

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w niedzielę dn. 24 kwietnia 1938 r. o godz. 16 w lokalu Spółki przy ul. Swobodnej L. 3 w Sosnowcu, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1937 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937, dokonanie podziału zysków i udzielenie pokwitowań Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na 1938 r.; 5) Upoważnienie Zarządu do ewentualnego kupna, sprzedaży lub wydzierżawiania; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej i członków Zarządu na miejsce ustępujących, oraz ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 18 Statutu Spółki — złożyć Zarządowi swoje akcje lub dowody banku na ich posiadanie co najmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Wolne wnioski będą rozpatrywane, o ile zostaną przedstawione na piśmie Zarządowi najpóźniej do 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem. 612

PODRÓŻUJCIE SAMOLOTAMI

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Elektrownia Okręgowa w Zagłębiu Krakowskim, Spółka Akc.

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 11 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

w lokalu Sp. Akc. „Siła i Światło” w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937, podział zysków oraz udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na 1938 r.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia, tj. najpóźniej w dn. 21 kwietnia b. r., w biurze Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucjach kredytowych.

Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie Trust Métallurgique, Electrique et Industriel S. A. Bruxelles, 168 rue Royale. Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 10 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji. 502-15-16

Sąd Okręgowy w Jasle

Dnia 28 stycznia 1938 r.

R. H. B. I 60

W rejestrze handlowym przy firmie

„Jasło” Zakłady Przemysłowo-Naftowe Gartenberg i Schreyer, Spółka Akc. w Niegłowicach

wpisano:

Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 25/XI 1937 wybrani jako członkowie Zarządu Dr Leopold Tiegerman i Karola Geschwind oraz ponownie Ignacy Gartenberg, Ignacy Schreyer, Dr Johannes Schreyer, Henryk Gartenberg, Aranka, Anna Maria Schreyer, Dr Edward Gartenberg, Max Von Marquet, Dr Natan Oberländer, Dr Bruno Seinfeld, Dr Maksymilian Schreyer, Franciszek Henryk Schuster, Adela Kroo.

Wykreśla się dotychczasowego prokurenta i Dyrektora Dr Leopolda Tiegermana, oraz członków Zarządu Inż. Wiktora Hłaskę, Alfonsa Bonjeona, Friezta Reichela, Dra Hermana Oppenheima, Markusa Schillera, Natana Goldhamera, Roberta Kaudersa, jako odwołanych. 499

Zarząd Spółki Akcyjnej „J. Franaszek”

zwołuje na dz. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 17.30 do biura Spółki w Warszawie przy ul. Wolskiej 41

XXIX WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1937 r.;
- 2) Zatwierdzenie budżetu na 1938 r.;
- 3) Wybory Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wolne wnioski. 457a

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Mazovia” Fabryka Mebli Giętych

w R a d o m s k u

zwołuje na dz. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 4 po poł. w Radomsku w lokalu Spółki przy ulicy Dobryszczyckiej Nr 1

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1937, powzięcie uchwały o pokryciu strat, kwitowanie Zarządu z wykonania przezeń obowiązków;
- 2) Uzgodnienie statutu Spółki z przepisami Kodeksu Handlowego;
- 3) Określenie wysokości kredytu Spółki;
- 4) Wybór Prezesa Zarządu;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Określenie poborów członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Powzięcie uchwały co do dalszego istnienia Spółki.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia spraw dodatkowych na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia. Zdanie zgłosić należy pisemnie do Zarządu ze wskazaniem konkretnych wniosków oraz udowodnieniem posiadania wymaganej ilości akcji najpóźniej do dn. 12 kwietnia 1938 r.

Prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci akcjonariusze, którzy złożą w Spółce akcje lub zaświadczenia, odpowiadające wymogom statutu Spółki, najpóźniej do dn. 18 kwietnia 1938 r. włącznie i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Do instytucji kredytowych, uprawnionych do wydawania w mowie będącego zaświadczenia, upoważniona jest także Oesterreichische Industrie-Kredit-Aktiengesellschaft w Wiedniu. Każda akcja daje prawo do jednego głosu. 512

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa „Linoleum”, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 18 w siedzibie Zarządu, Wilanowska 6-16, Warszawa.

Porządek dzienny:

Wybór przewodniczącego; Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; Zatwierdzenie bilansu, r-ku strat i zysków i przeznaczenie zysków za 1937 r., oraz udzielenie absolutorium Zarządowi; Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek i sprzedaży lub zamiany nieruchomości; Wybór władz Spółki i określenie wynagrodzenia Rady; Wolne wnioski, złożone piśmiennie Zarządowi do dn. 16 kwietnia 1938 r.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub dowody zdeponowania takowych w bankach do 21 kwietnia 1938 r. w siedzibie Zarządu. 496

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Metalowych „Metros”, Spółka Akc. w Częstochowie dawn. M. Rosenstein

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że we wtorek dn. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 11 w lokalu siedziby Zarządu przy ul. Berka Joselewicza 3 w Częstochowie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1937;
- 3) Wynagrodzenie członków Zarządu w 1937 r.;
- 4) Powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 5) Udzielenie władzom Spółki absolutorium;
- 6) Wybór jednego członka Zarządu;
- 7) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wolne wnioski.

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu przysługuje PP. Akcjonariuszom, którzy złożą akcje w biurze Zarządu przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. 447-14-15

Zarząd firmy „Fabryka Lin i Drutu, dawn. A. Deichsel“

Spółka Akcyjna w Sosnowcu, Niwecka 2

zawiadamia, że w dn. 22 kwietnia 1938 r. o godz. 4 po poł. odbędzie się w lokalu Spółki

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rach. strat i zysków za 1937 r.;
- 3) Powzięcie uchwały o przeniesieniu zysku na kapitał rezerwowy;
- 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonywanych przezeń obowiązków;
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 6) Wybór Zarządu;
- 7) Ustalenie odszkodowania dla członków Rady Nadzorczej;
- 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Spółki przynajmniej na 7 dni przed powyższym terminem akcje względnie zaświadczenia — po myśli art. 399 § 2 Kod. Handl. 310-12-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Łódzka Fabryka Kapeluszy dawniej Herman Schlee

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w sobotę dn. 23 kwietnia 1938 r. o godz. 16 w siedzibie Spółki w Łodzi przy ul. Targowej Nr 2 odbędzie się

**42 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

Porządek dzienny:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1937 rok i w związku z tym udzielenie pokwitowania Zarządowi z dopełnionych czynności;
- 4) Budżet na 1938 r.;
- 5) Wybór dwóch członków Zarządu na miejsce ustępujących oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszać dodatkowe sprawy do porządku dziennego najpóźniej do dn. 9 kwietnia 1938 r.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć Zarządowi Spółki swe akcje lub kwity depozytowe najpóźniej do dn. 16 kwietnia 1938 r. 355-13-15

II OGŁOSZENIE

Rada Łódzkiego Banku Depozytowego, Spółki Akcyjnej

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1938 r. o godz. 11 przed poł. odbędzie się w lokalu Banku w Łodzi przy ul. Piotrowskiej Nr 5

**XVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania władz Banku, bilansu netto, rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1937, protokołu Komisji Rewizyjnej oraz udzielenie pokwitowania władzom Banku z tytułu ich działalności w roku operacyjnym 1937;
- 2) Podział zysków;
- 3) Budżet wydatków na rok operacyjny 1938;
- 4) Wybory do Rady;
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej.

Uprawnienie do głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci PP. Akcjonariusze, którzy najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w godzinach urzędowych złożą w siedzibie Banku w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr 5 swoje akcje, względnie świadectwa tymczasowe, bądź też zaświadczenia którejkolwiek z krajowych instytucji kredytowych, z zagranicznych zaś — „The Anglo-Palestine Bank Ltd.” i „Lloyds Bank Ltd.” w Londynie. 409-14-15

Zarząd Przemysłowo-Budowlanej Spółki Akcyjnej

dawniej Karol Korn w Bielsku

zawiadamia, że w poniedziałek dn. 25 kwietnia 1938 r. o godz. 15 w sali posiedzeń wspomnianej Spółki w Bielsku przy ul. Mickiewicza L. 21 odbędzie się

17 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1937 r. oraz udzielenie władzom Spółki odnośnego absolutorium;
- 2) Powzięcie uchwały odnośnie do wyniku bilansu;
- 3) Wybory członków Rady Nadzorczej;
- 4) Powzięcie uchwały w przedmiocie zmiany par. 1 statutu Spółki, a mianowicie zmiany brzmienia firmy;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni swe akcje, uprawniające do głosowania, złożyć najpóźniej do dn. 16 kwietnia 1938 r. w kasie Spółki w Bielsku lub w Śląskim Zakładzie Kredytowym w Bielsku za odbiorem karty legitymacyjnej. 428-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych „Standard-Gips“, Sp. Akc.

we Lwowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w sobotę dn. 23 kwietnia 1938 r. o godz. 12 w lokalu Zarządu Spółki we Lwowie, ul. Fredry 9 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za rok 1937;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków;
- 5) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych czynności;
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej na okres lat trzech;
- 7) Ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na rok 1938;
- 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem akcje lub świadectwa tymczasowe, wzgl. notarialne lub bankowe dowody depozytowe. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. 448-14-15

II OGŁOSZENIE

Porządek obrad

ZWYCZAJNEGO WALNEGO ZGROMADZENIA**T. B. O.—Towarzystwa Budowy Osiedli, Spółki Akc. w Gdyni**

w dn. 25 kwietnia 1938 r. o godz. 11 w Komisariacie Rządu w Gdyni:

- 1) Sprawozdanie Zarządu z działalności w 1937 r.;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1937 r.;
- 5) Powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 6) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 7) Zatwierdzenie budżetu i planu finansowo-gospodarczego, eksploatacyjnego i inwestycyjnego;
- 8) Otwarcie pod zabudowę terenów budowlanych na Oksywiu;
- 9) Wybór Rady Nadzorczej;
- 10) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 11) Wolne głosy i wnioski. 491-14-15

Korzystajcie z poczty lotniczej !!!

Likwidatorzy Banku Handlowego w Łodzi

SPÓŁKA AKCYJNEJ

zawiadamiają PP. Akcjonariuszów, że w piątek, dn. 22 kwietnia 1938 r. o godz. 16 odbędzie się

**60 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań Rady, Likwidatorów i Komisji Rewizyjnej, oraz bilansu i rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1937 r. i udzielenie pokwitowania władzom Banku z ich czynności w 1937 r.; 3) Upoważnienie Likwidatorów do sprzedaży pozostałych nieruchomości Banku; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 5) Określenie wynagrodzenia dla członków Rady i Komisji Rewizyjnej; 6) Ustalenie budżetu na 1938 r.

Do uczestnictwa w powyższym Zgromadzeniu mają prawo Akcjonariusze, którzy najpóźniej na 7 dni przed terminem zgłoszą swe akcje na okaziciela w kasach Banku Handlowego w Łodzi Sp. Akc., Oddziału jego w Lublinie, lub w Commerzund Privat-Bank w Berlinie, lub też u The British Overseas Bank Ltd. w Londynie. Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na 7 dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia. 427-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Polskie Zakłady Marconi

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia b. r. o godz. 16 w lokalu Spółki przy ul. Narbutta Nr 29, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i r-ku strat i zysków, za 1937 r.;
3) Udzielenie absolutorium władzom Spółki za czynności, dokonane w 1937 r.;
4) Obniżenie kapitału akcyjnego Spółki z zł 800 000'00 na zł 471 100'49 oraz jednoczesne podwyższenie kapitału akcyjnego do pierwotnej wysokości zł 800 000'00;
5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
6) Uchwalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
7) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Biurze Zarządu Spółki (ul. Narbutta 29) swoje akcje, względnie dowody złożenia ich u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej, przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. 459-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysł Bawełniany „Adam Osser“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 22 kwietnia 1938 r. o godz. 16 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi, przy ul. Kilińskiego Nr 222

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za 1937 r. operacyjny, jako też wniosków Komisji Rewizyjnej; 2) Podział zysków za 1937 r.; 3) Budżet na 1938 r.; 4) Wybory do Zarządu i wybór członków Komisji Rewizyjnej; 5) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje — w myśl art. 59 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o prawie o Spółkach Akcyjnych. 335-13-15

Zarząd Spółki Akcyjnej „Warszawska Fabryka Guzików“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 23 kwietnia 1938 r. o godz. 16 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Radzywińskiej 7, odbędzie się

**DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1937; 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysków; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych w roku sprawozdawczym czynności; 5) Ustalenie liczby członków Zarządu na 1938 r.; 6) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia swe akcje względnie zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. 332-13-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Browaru i Fabryki Kwasu Węglowego Sukc. K. Anstadta

Spółka Akcyjna w Łodzi

ma zaszczyt zawiadomić, że w sobotę dn. 23 kwietnia 1938 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu przy ul. Pomorskiej Nr 34/36 odbędzie się

**50 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

Porządek dzienny:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1937 r. i w związku z tym udzielenie pokwitowania Zarządowi z dopełnionych czynności;
4) Wybór 2 członków Zarządu;
5) Wybór Komisji Rewizyjnej;
6) Wyznaczenie stałych poborów dla członków Zarządu i określenie wynagrodzenia dla członków Komisji Rewizyjnej za 1938 r.;
7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu swoje akcje lub zaświadczenie, wydane na dowód ich złożenia u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej, z wyszczególnieniem posiadanych numerów akcji, nie później jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 334-13-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Bracia Kobyłańscy

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1938 r. o godz. 17 w Warszawie przy ul. Widok 19 w lokalu Sp. Akc. odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Zatwierdzenie bilansu zamknięcia i r-ku strat i zysków za 1937 r.; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 5) Pokwitowanie władz Spółki; 6) Upoważnienie Zarządu do kupowania i sprzedawania nieruchomości oraz do zaciągania zobowiązań hipotecznych; 7) Zatwierdzenie budżetu na 1938 r.; 8) Podział zysków; 9) Wybór Komisji Rewizyjnej i określenie wynagrodzenia; 10) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zgłoszą akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki. 479-14-15

Towarzystwo Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich

SPOŁKA AKCYJNA

Siedziba: Warszawa, ul. Kapucyńska Nr 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Zarząd Towarzystwa Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich, Spółki Akcyjnej, ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że — zgodnie z § 20 statutu — zwołuje Zwyczajne Walne Zgromadzenie na dz. 20 kwietnia 1938 r. o godz. 11 w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ul. Kapucyńskiej Nr 3.

Porządek dzienny:

- 1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia i mianowanie przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej za okres operacyjny 1937;
- 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków i podział zysków;
- 4) Udzielenie władzom Spółki absolutorium co do wypełnienia powierzonych im obowiązków;
- 5) Mianowanie członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących z powodu upływu czasu trwania ich mandatów;
- 6) Mianowanie członka Rady Nadzorczej;
- 7) Ustalenie poborów członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.

Nie zgłoszono do dnia dzisiejszego wniosku o uzupełnienie porządku dziennego dodatkowymi sprawami.

Zwołane Zgromadzenie będzie mogło ważnie obradować, jeżeli ilość akcji reprezentowanych wyniesie co najmniej piątą część kapitału zakładowego.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w wymienionym wyżej Zgromadzeniu; złożenie przez nich akcji nie jest wymagane.

Właściciele akcji na okaziciela, życzący sobie wziąć udział w wymienionym powyżej Zgromadzeniu lub też być zastąpionymi przez pełnomocnika, winni złożyć swoje akcje **najpóźniej dn. 11 kwietnia 1938 r.:**

we Francji: w Banku „Sté Gle de Crédit Industriel et Commercial” w Paryżu, 66, rue de la Victoire, i w jego oddziałach, a na prowincji — we wszystkich bankach miejscowych, należących do jego grupy;

w banku „Banque de l'Union Parisienne” w Paryżu, 6 et 8, Boulevard Haussmann;

w banku „MM. de Neufilize et Cie” w Paryżu, 31, rue Lafayette;

w banku „Banque Franco-Polonaise” w Paryżu, 15, rue des Pyramides;

w Szwajcarii: w banku „Banque Darier et Cie” w Genewie, 4, Boulevard du Théâtre;

i najpóźniej dn. 12 kwietnia 1938 r.:

w Polsce: w siedzibie Spółki w Warszawie, ul. Kapucyńska Nr 3;

w Banku Handlowym w Warszawie;

w Banku Dyskontowym Warszawskim w Warszawie;

w Banku Francusko-Polskim w Warszawie, ul. Czackiego 4.

Akcje, złożone w ten sposób, pozostaną w depozycie aż do rozwiązania Walnego Zgromadzenia.

Każda akcja daje prawo do jednego głosu.

501

Z a r z ą d

Zarząd Banku

Bank für Handel und Gewerbe Poznań Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu, Spółka Akc. w Poznaniu

zawiadamia, że odbędzie się we wtorek dn. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 12 w południe w lokalu Banku w Poznaniu, ul. Masztalarska 8a

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1937 r.;
- 2) Przedłożenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1937 oraz podział zysków;
- 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 5) Wnioski.

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają ci akcjonariusze, którzy złożyli w banku: Bank für Handel und Gewerbe Poznań Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu Spółka Akcyjna w Poznaniu, najpóźniej 7 dnia roboczego przed wyznaczonym Walnym Zgromadzeniem do godz. 14 akcje tegoż banku, przeznaczone do uczestniczenia, wraz z spisem numerów tych akcji, a, o ile tych akcji nie otrzymali, odpowiednie noty ugodowe, względnie kwity depozytowe wyżej wspomnianego banku i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, mającego siedzibę w Polsce, albo w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniach winno być stwierdzone, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Dla akcjonariuszów, mających miejsce zamieszkania stale w Niemczech, instytucją złożenia jest na tych samych warunkach Dresdner Bank w Berlinie.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia. Żądanie to powinno być zgłoszone nie później, niż 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia przy złożeniu dowodu poświadczenia przepisanej ilości akcji. 442-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Polski Przemysł Korkowy”, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości, że w dn. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 13 odbędzie się w lokalu sklepowym przy ul. Marszałka Focha 9 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zażalenie zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za rok 1937, podział zysków oraz plan działalności na rok 1938; 4) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążania nieruchomości, jak również kredytowania się w instytucjach państwowych i prywatnych; 5) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego występowania w imieniu Spółki we wszystkich instancjach sądowych; 6) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego podpisywania w imieniu Spółki; 7) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących, oraz wybór Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym zebraniu, winni złożyć Zarządowi swoje akcje lub dowody zdeponowania takowych na 7 dni przed Zebraniem. 429-14-15

III OGŁOSZENIE

Zarząd Krakowskiego Towarzystwa Ubezpieczeń „Floranka” Spółka Akcyjna w Krakowie

w wykonaniu uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dn. 12 lutego 1938 r.

w sprawie obniżenia kapitału zakładowego

wzywa wierzycieli Spółki, aby, jeżeli nie zgadzają się na obniżenie, wnieśli swe sprzeciwy zgodnie z art. 441 K. H.

248-11-13-15

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryk Chemicznych „Radocha”

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1938 r., w piątek, o godz. 12 w południe odbędzie się w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Królewskiej Nr 3

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Walnego Zgromadzenia; 2) Wybór przewodniczącego; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, rachunku zysków i strat oraz bilansu za rok sprawozdawczy 1937 i udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 4) Podział czystego zysku za rok 1937; 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu wydatków na rok 1938; 6) Wybory członków Rady Nadzorczej oraz wyznaczenie wynagrodzenia; 7) Ustalenie liczby członków Zarządu i wyznaczenie wynagrodzenia; 8) Zmiana par. 15 Statutu Spółki przez nadanie mu brzmienia następującego: „§ 15. Pełnomocnictwa, kontrakty, umowy, akty hipoteczne oraz wszelkie inne akty, jakoteż weksle, czeki na rachunki bieżące i żądania zwrotu sum Spółki z instytucyj kredytowych powinny być podpisywane przez dwóch dyrektorów Zarządu lub jednego dyrektora i jednego prokurenta. Do otrzymywania z poczty pieniędzy, posyłek i dokumentów dostateczny jest podpis jednego dyrektora Zarządu lub prokurenta pod pieczęcią Spółki”; 9) Wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, posiadający akcje imienne, mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, o ile są zapisani do księgi akcyjnej Spółki przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusze, posiadający akcje na okaziciela, życzący sobie wziąć udział w wymienionym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje w biurze Zarządu Spółki (Warszawa, Królewska 3) najpóźniej do dn. 22 kwietnia b. r. Zamiast akcji mogą być składane zaświadczenia, określone w § 2 Art. 399 Kod. Handl. 526

I OGŁOSZENIE

Zarząd Przetworni Olejów Roślinnych, Spółki Akc. w Radomiu

zawiadamia, że

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 15 min. 30 w lokalu Spółki przy ul. Piłsudskiego Nr 4 w Radomiu z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu wraz z rachunkiem zysków i strat za rok operacyjny 1937 z ustanowieniem wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej za tenże okres oraz powzięcie uchwały w sprawie przeznaczenia zysku bilansowego i udzielenie absolutorium władzom Spółki; 3) Uchwalenie preliminarza wydatków na rok operacyjny 1938; 4) Wybór dwóch członków Rady Nadzorczej i trzech członków Zarządu Spółki; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Zarządzie Spółki swoje akcje względnie zaświadczenia na nie w myśl wymogów § 2 Art. 399 Kodeksu Handlowego. 524

I OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Chemicznych „Motor—Alkaloida”, Spółka Akc.

Warszawa, ul. Marszałkowska Nr 23

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

TRZECIE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr 23 w dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 19 z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1937 r.; 2) Udzielenie pokwitowania Zarządowi; 3) Wybór członków Zarządu i Rady Nadzorczej; 4) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

U w a g a. — PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w tym Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć swe akcje w Zarządzie Spółki najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, tj. dn. 22 kwietnia 1938 r. 517

Zarząd Spółki Akcyjnej „Jurata” Uzdrowisko na Półwyspie Helu

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 18 odbędzie się w lokalu hotelu Europejskiego przy ul. Krak. Przedmieście 13, w Warszawie

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia przez Prez. Rady Nadzorczej i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za ubiegły 1937 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań i bilansu za 1937 r. i udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1938 r.; 5) Wybory członków Zarządu; 6) Wybory członków Rady Nadzorczej; 7) Upoważnienie Zarządu do wydzierżawiania i poddzierżawiania terenów uzdrowiska, a również do nabywania, sprzedaży i obciążania nieruchomości Spółki; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć posiadane akcje — w myśl art. 23 Statutu — nie później jak na 7 dni przed dniem Zgromadzenia.

Członek Zarządu P. M. Benisławski (Warszawa, Moniuszki 3 m. 8 tel. 2-43-22) został upoważniony do przyjmowania wyżej wspomnianych akcji. 536-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Kluczeńska Fabryka Papieru i Celulozy, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że w dn. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 10 rano w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Moniuszki 2a, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1937; 4) Podział zysków; 5) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie swych obowiązków; 6) Zatwierdzenie nabycia nowych terenów; 7) Wybory dwóch członków Zarządu w miejsce ustępujących; 8) Wybory członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 9) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej; 10) Budżet na 1938 rok.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zebraniu, winni złożyć swe akcje lub świadectwa depozytowe najpóźniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Moniuszki 2a, lub w jednej z następujących instytucyj: Société Générale pour Favoriser le Développement du Commerce et de l'Industrie en France, Paris, Baseler Bankverein, Zürich, Schweizerischer Bankverein, Zürich, Kobenhavns Handelsbank, Copenhagen. W zaświadczeniach winna być wymieniona liczba akcji oraz powinno być zaznaczone, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. 533-15-16

III OGŁOSZENIE

Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki

Zakłady Cegielniane Józef Wiencek, Spółka Akc. w Warszawie

uchwałą, objętą notarialnym protokołem z dn. 31 grudnia 1937 r. Nr. Rep. 3394

obniżyło kapitał akcyjny o zł 360 000 (trzysta sześćdziesiąt tysięcy złotych)

przez zwrócenie akcjonariuszom wpłat, drogą przeniesienia na poszczególne akcjonariuszy własności niektórych nieruchomości Spółki, zmieniając § 5 statutu Spółki.

Stosownie do art. 441 Kod. Handl., wzywa się wierzycieli, aby — jeśli nie zgadzają się na obniżenie — wnieśli swe sprzeciw w ciągu trzech miesięcy, licząc od daty ostatniego ogłoszenia. 529

Śląski Zakład Kredytowy, Spółka Akcyjna w Bielsku

Bilans na dz. 31 grudnia 1937 r.

STAN CZYNNY		zł	STAN BIERNY		zł
Kasa i sumy do dyspozycji	2 543 050 53		Kapitał zakładowy	3 000 000 00	
Waluty zagraniczne	52 330 61		Kapitały rezerwowe:		
Papiery wartościowe	2 615 01		kapitał zapasowy	zł 1 002 750 00	
Papiery wartośc. ust. kapitału zapasowego	487 300 84		inne rezerwy	zł 1 696 000 00	2 698 750 00
Udziały konsorcjalne	157 426 00		Fundusz amortyzacyjny nieruchomości	32 500 00	
Banki krajowe	233 235 94		Wkłady	6 607 510 81	
Banki zagraniczne	856 092 13		Rachunki bieżące	6 908 659 55	
Dyskonto	10 433 058 74		Różne natychmiast płatne zobowiązania	2 716 00	
Protesty	8 047 00		Banki krajowe	1 094 919 85	
Kredyty w rachunkach bieżących	7 347 920 18		Banki zagraniczne	273 671 96	
Pożyczki terminowe	1 711 526 73		Redyskonto weksli	2 185 616 85	
Kredyty akcept. i rembursowe	311 022 40		Zobowiązania z tytułu kredytów akcept. i rembursowych	311 022 40	
Należności z tyt. transakcyj dewizowych na termin i reportowych	131 750 00		Zobowiązania z tytułu transakcyj dewizowych na termin i reportowych	133 212 24	
Nieruchomości	268 115 18		Różne rachunki	645 777 03	
Ruchomości	1 00		Zysk	841 337 42	
Różne rachunki	192 201 82				
	<u>24 735 694 11</u>				<u>24 735 694 11</u>
Dłużnicy z tyt. gwarancji	1 425 783 20		Zobowiązania z tyt. udzielonych gwaranc.	1 425 783 20	
Inkaso	2 085 290 51		Różni za inkaso	2 085 290 51	

Rachunek strat i zysków za 1937 r.

WINIEN		zł	MA		zł
Procenty i prowizje wypłacone	742 695 72		Pozostałość zysków z lat ubiegłych	105 262 01	
Koszty handlowe	1 011 871 80		Procenty i prowizje pobrane	2 449 541 74	
Podatki	191 299 16		Różnice kursowe	171 503 88	
Amortyzacja	2 300 00		Dochody z nieruchomości	1 003 25	
Odpisy na dłużnikach	60 498 04		Zwrot sum dawniej odpisanych	122 691 26	
Zysk	841 337 42				
	<u>2 850 002 14</u>				<u>2 850 002 14</u>

551

Fabryka Chemiczno-Farmaceutyczna Dr A. Wander

Spółka Akcyjna w Krakowie

Bilans na dn. 31 grudnia 1937 r.

STAN CZYNNY. — Grunty zł 192 237 60; Budynki fabryczne zł 878 791 52; Budynki gospodarcze zł 270 278 51; Maszyny zł 314 236 26; Urządzenie fabryczne zł 7 569 82; Urządzenie laboratorium zł 6 613 78; Urządzenie magazynu zł 15 859 52; Beczki żelazne zł 1 431 26; Samochody zł 7 595 49; Różne środki lokomocji zł 725 98; Różne urządzenia zł 135 60; Urządzenia biurowe zł 49 236 04; Telefon zł 14 388 68; Kasa zł 3 174 57; P. K. O. zł 7 418 45; Banki zł 57 182 33; Pożyczka Konsolidacyjna i Inwestycyjna zł 3 568 75; Weksle zł 67 837 41; Zapasy: Surowce zł 341 374 91; Towary gotowe i półfabrykaty zł 234 918 54; Dłużnicy zł 346 698 13; Dostawcy zł 31 525 53; Różni zł 86 064 20; Zaskarżone pretensje zł 5 773 82; Sumy przechodnie zł 36 680 23; Reszta straty z 1934 r. zł 130 611 80; Strata w 1935 r. zł 56 655 69; Razem zł 3 168 584 42.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 000 000 00; Rezerwa na należności wątpliwe zł 45 000 00; Inne rezerwy zł 9 576 63; „Glaro”, A. G. Glarus Frs. 409 126 69 zł 498 520 87; „Glaro”, A. G. Glarus zł 155 724 33; Podatki za grudzień zł 6 854 08; Rezerwa podatkowa zł 35 000 00; Dostawcy zł 94 590 88; Odbiorcy zł 26 163 44; Różni zł 53 005 30; Sumy przechodnie zł 198 076 81; Zysk w 1937 r. zł 46 072 08; Razem zł 3 168 584 42.

Rachunek strat i zysków za 1937 r.

STRATY. — Koszty fabrykacji sprzedanych towarów zł 809 728 50; Opusty i skonta zł 62 863 13; Koszty sprzedaży; Koszty propagandy zł 342 508 59; Inne koszty sprzedaży zł 542 483 68; Koszty administracyjne zł 267 944 26; Podatki i stemple zł 62 398 87; Dotacja rezerwy podatkowej zł 10 000 00;

Odsetki zł 23 111 38; Różnice kursowe zł 16 55; Odpisy amortyzacyjne zł 265 882 71; Zysk w 1937 r. zł 46 072 08; Razem zł 2 433 009 75.

ZYSKI. — Sprzedaż zł 2 433 009 75; Razem zł 2 433 009 75.

Zarząd: Za Dr A. Wandera m. p. Dr C. H. Gossweiler, Za Gen. Dyr. Balla m. p. Dr C. H. Gossweiler, Za siebie m. p. Dr C. H. Gossweiler, m. p. Dyr. Dr M. Koffler, m. p. Inż. A. Lewalski, m. p. Prez. Dr M. Kaplicki, m. p. Prof. J. Nowak, m. p. Prof. A. Krzyżanowski.

Komisja Rewizyjna sprawdziła w dniu 2 kwietnia 1938 r. m. p. Prof. T. Lulek, m. p. Dr E. Klimecki, m. p. Dr F. Zweig, m. p. Dyr. M. Kesler, m. p. Dr K. Załuski. 542

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Przemysłu Chemiczno-Farmaceutycznego d. Magister Klawe, Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia, że

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 27 kwietnia 1938 r. o godz. 4 po poł. w biurze Zarządu Spółki przy ul. Karolkowej Nr 22/24 w Warszawie z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1937; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz podział zysków za rok operacyjny 1937 i udzielenie Zarządowi pokwitowania; 3) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zebraniu, winni złożyć w biurze Zarządu akcje swoje lub świadectwa depozytowe instytucji finansowych, zatwierdzonych przez władze, z wyszczególnionymi numerami akcji, najpóźniej na 7 dni przed terminem Zebrania. 520-15-16

Fabryka WYROBÓW Bawełnianych „Franciszek Ramisch“

Spółka Akcyjna w Łodzi

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1937 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 371 520'00; Budynki: a) fabryczne zł 339 233'13, b) gospodarcze zł 103 747'48, c) mieszkalne zł 102 826'75, razem budynki zł 545 807'36; Maszyny i urządzenia fabryczne zł 2 074 777'51; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 66 641'90; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 13 998'87; Papiery procentowe zł 6 259'52; Weksle w portfelu i inkasie zł 65 171'96; Udział w Spółdz. Banku Przemysłowców Łódzkich zł 64 000'00; Materiały: a) surowe zł 98 392'26, b) pomocnicze i pędne zł 21 486'19, c) gotowa przędza zł 72 110'38, razem materiały zł 191 988'83; Dłużnicy: a) dostawcy zł 192'31, b) odbiorcy zł 82 444'04, c) różni zł 32 496'65, d) weksle protestowane zł 2 621'95, e) należn. w post. rewind. zł 16 485'04, razem dłużnicy zł 134 239'99; Wierzytelność hipoteczna zł 20 720'23; Sumy przechodnie: a) wydatki, dot. okr. przysł. zł 16 895'75, b) procenty itp. zł 2 189'90, razem sumy przechodnie zł 19 085'65; Strata z lat ubiegłych zł 366 598'54; Zysk w roku operacyjnym 1937 zł 20 972'24; pozostałe zł 345 626'30; **Suma stanu czynnego zł 3 919 838'12.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 1 068 750'00; Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 1 560 888'20, odpisano w roku 1937 zł 31 209'93, pozostałe zł 1 529 678'27; Amortyzacja za rok 1937 zł 220 219'59; Razem kapitał amortyzacyjny zł 1 749 897'86; Zobowiązania: Wierzyciele: a) wkłady akcjonariuszów zł 609 925'75, b) długi przedwójne zł 16 661'50, c) podatki zł 13 621'70, d) dostawcy zł 48 833'80, e) zobowiązania długoterminowe zł 42 227'71, f) różni zł 15 334'82, g) odbiorcy zł 40 503'61, h) akcepty długoterminowe zł 26 364'00, akcepty bieżące zł 234 562'79, razem akcepty zł 260 926'79, i) przedwójny dług hipoteczny zł 50 266'50; Sumy przechodnie: a) różnice kursowe dotyczące okresu przyszło zł 2 888'08; **Suma stanu biernego zł 3 919 838'12.**

Uwaga. — Ogólna suma zobowiązań zagranicznych zł 430 935'87.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 245 232'46; Koszty fabrykacji zł 822 188'15; Koszty sprzedaży zł 93 706'97; Koszty kredytów zł 132 438'14; Podatki państwowe i komunalne zł 107 830'83; Świadczenia socjalne zł 61 290'83; Różnice kursowe zł 66'52; Opłaty na fundusz eksport. i kotoniz. oraz składki zł 79 358'20; Zapomogi zł 6 652'33; Odpisy na dłużnikach i protestach zł 95 944'13; Różnica na wierzytelności hipotecznej zł 7 189'61; Strata na inwentarzu zł 12 798'72; Amortyzacja za rok 1937 zł 220 219'59; Zysk w roku operacyjnym 1937 zł 20 972'24; **Suma Winien zł 1 905 888'72.**

MA. — Przewyżka na przędzy zł 1 892 808'13; Dywidenda z udziału i kupony zł 4 800'00; Różnica na papierach wartościowych zł 613'92; Czynniki komorniany zł 7 666'67; **Suma Ma zł 1 905 888'72.**

493

Kutnowskie Zakłady Przetworów Zbożowych, Spółka Akcyjna

Bilans zamknięcia na dz. 31/XII 1937 r.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 355 373'29; Maszyny i ruchomości zł 278 377'03; Kasa zł 8 978'59; Pożyczka Inwestycyjna zł 2 000'00; Kasa fabryczna zł 2 063'19; Remanenty zł 183 233'16; Sumy przechodnie zł 1 611'05; Dłużnicy zł 72 722'48; Zyski i straty zł 36 217'26; **Razem aktywa zł 940 576'05.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 600 000'00; Sumy przechodnie zł 3 940'30; Wierzyciele zł 94 047'22; Kapitał amortyzacyjny zł 242 588'53; **Razem pasywa zł 940 576'05.**

Rachunek zysków i strat za 1937 r.

WINIEN. — Bilansu otwarcia (strata do 1936 r.) zł 39 623'10; Amortyzacji (dod. za 1936 r.) zł 13 118'38; Kosztów produkcji zł 175 378'98; **Razem zł 228 120'46.**

MA. — Bilansu otwarcia (zysk za 1936 r.) zł 16 600'60; Pożyczki inwestycyjnej zł 60'00; Procentów zł 610'66; Przerobu zł 76 509'79; Pośladu zł 14 677'73; Słodu zł 83 444'42; Bilansu zamknięcia (strata za 1937 r.) zł 76'38; Strata za lata ubiegłe zł 36 140'88; **Razem zł 228 120'46.**

Powyższy bilans wraz z rachunkiem zysków i strat został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 25/III 1938 r.

Notariusz Marian Kurman. Nr rep. 214.

508

Gazownie Górnośląskie, Spółka Akcyjna, Katowice

Bilans na dz. 31 grudnia 1937 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 516 000'00; Budynki zł 1 133 362'79; Maszyny, aparaty itd. zł 1 403 898'01; Sieć rurowa zł 4 197 670'85; Inwentarz instalacyjny, gazomierze zł 402 738'75; Inwentarz biurowy, gospodarczy i magazynowy zł 38 676'39; Koncesje zł 264 880'00; Majątek płynny: Kasa zł 30 803'93; Banki zł 463 661'93; Papiery wartościowe: Akcje itd. zł 281 039'50; Surowce zł 13 718'60; Materiały pomocnicze zł 130 861'56; Produkty zł 20 289'68; Dłużnicy: Odbiorcy itd. zł 415 250'57; **Razem zł 9 312 852'56.**

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 5 900 000'00; Kapitał rezerwowy zł 317 000'00; Fundusz dyspozycyjny zł 6 699'62; Fundusz amortyzacyjny: Przeniesienie z lat ubiegłych zł 2 639 765'13; Amortyzacja za rok 1937 zł 230 153'74; Wierzyciele: Dostawcy zł 42 772'96; Zaległe podatki i daniny zł 14 649'30; Różni zł 6 406'32; Rachunek zysku i straty: Przeniesienie z lat ubiegłych zł 8 953'07; Czysty zysk roku operacyjnego zł 146 452'42; **Razem zł 9 312 852'56.**

Rachunek zysku i straty na dz. 31 grudnia 1937 r.

WYDATKI. — Węgiel zł 265 280'10; Koszty fabrykacji zł 360 708'50; Daniny, opłaty, podatki zł 173 988'20; Wynagrodzenia pracowników, inkasentów, Zarządu i Rady Nadzorczej zł 255 272'79; Koszty biurowe, podróży itd. zł 74 815'68; Świadczenia socjalne zł 42 811'35; Koszty handlowe zł 166 748'04; Różne straty zł 4 414'65; Amortyzacja: nieruchomości zł 230 153'74, ruchomości zł 33 386'38; Rachunek zysku i straty: Przeniesienie z lat ubiegłych zł 8 953'07; Czysty zysk roku operacyjnego zł 146 452'42; **Razem zł 1 762 984'92.**

WPLYWY. — Przeniesienie zysku z lat ubiegłych zł 8 953'07; Wpływy ze sprzedaży produktów fabrykacji zł 1 706 822'94; Opłaty za ponowne inkaso rachunków zł 16 120'74; Czynniki mieszkaniowy zł 10 687'72; Odsetki zł 20 400'45; **Razem zł 1 762 984'92.**

Zmiany w Radzie Nadzorczej:

Ustałił z Rady P. Łucjan Sikorski. Wybrani zostali do Rady PP.: Stanisław Zagóła, Henryk Karpiński.

Katowice, 31 marca 1938 r.

Gazownie Górnośląskie, Sp. Akc.

Zarząd: J. Wolski

544

II OGŁOSZENIE

Ministerstwo Przemysłu i Handlu

L. OA. VIII. 502

POSTANOWIENIE

Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie zatwierdzenia zmiany statutu Spółki pod firmą

„Łódzkie Wąskotorowe Elektryczne Koleje Dojazdowe“

Spółka Akcyjna z siedzibą w Łodzi

Na zasadzie art. 310 § 1 i 2 Kodeksu Handlowego z dn. 27/VI 1934 r. i art. LXVI przepisów wprowadzających Kodeks Handlowy („Dz. Ust. R. P.” Nr 57 poz. 502 i 503) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 20/XII 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 13, poz. 918) zatwierdzam zmianę statutu Spółki pod firmą „Łódzkie Wąskotorowe Elektryczne Koleje Dojazdowe Spółka Akcyjna” z siedzibą w Łodzi, polegającą:

na obniżeniu kapitału zakładowego Spółki, wynoszącego czterdzieści milionów pięćset tysięcy złotych (14 500 000'00) o sto sześćdziesiąt pięć tysięcy złotych (165 000'00) drogą umorzenia trzystu trzydziestu sztuk akcji na okaziciela po złotych pięćset (500) nominalnej wartości każda.

W związku z powyższym skreśla się § 5 statutu Spółki i zastępuje się nowym paragrafem o następującym brzmieniu:

„§ 5. — Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 14 335 000'00 (złotych czterdzieści milionów trzysta trzydziści pięć tysięcy) i jest podzielony na 28 670 (dwadzieścia osiem tysięcy sześćset siedemdziesiąt) sztuk akcji.

Wartość nominalna każdej akcji wynosi pięćset (500) złotych”.
Warszawa, dn. 13 grudnia 1937 r.

MINISTER PRZEMYSŁU I HANDLU

(—) Antoni Roman

557-15-17

Książnica-Atlas Zjednoczone Zakłady Kartograficzne i Wydawnicze T. N. S. W., Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 23 kwietnia 1938 r. o godz. 18 odbędzie się w sali posiedzeń Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego we Lwowie, ul. Kopernika 4, parter

CZTERNASTE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Przyjęcie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie i bilans za rok administracyjny 1937;
- 3) Sprawozdanie biegłych rewidentów z rewizji bilansu zamknięcia za 1937 r.;
- 4) Uchwała w sprawie rozdziału zysku 1937 r.;
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących.

Celem wykonania prawa głosowania należy akcje, uzasadniające prawo głosowania, wraz z odpowiednimi niepłatnymi kuponami złożyć najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem, tj. do dn. 16 kwietnia 1938 r., w kasie Spółki we Lwowie (ul. Czarnieckiego 12) lub w Warszawie (ul. Nowy Świat 59). Zamiast samych akcji mogą być złożone zaświadczenia depozytowe notariusza albo krajowej instytucji kredytowej.

Zarząd:

Dr Jan Piątek m. p. Jan Treter m. p. Emil Zychniewicz m. p.
582

„Płótno“, Spółka Akcyjna. Stęszew

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1937 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 35 000'00; Budynki: a) fabryczne zł 97 010'67, b) gospodarcze zł 20 822'40, c) mieszkalne zł 29 541'09; Urządzenia techniczne zł 389 332'24; Inwentarz: a) martwy zł 17 375'83, b) żywy zł 14 380'00; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 4 818'17; Gotówka w bankach zł 159 923'02; Papiery procentowe zł 5 900'00; Weksle w portfelu zł 216 866'07; Materiały: a) surowce zł 190 487'39, b) pomocnicze i pedne zł 33 477'31; Półfabrykaty zł 63 062'20; Gotowe towary zł 64 066'88; Zboża, pasze i trzoda zł 12 890'95; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 80 728'98, b) dostawcy zł 9 501'05, c) różni zł 4 969'25; **Razem zł 1 450 153'50.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za gwarancje zł 180 000'00; **Razem zł 180 000'00.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 500 000'00; Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 76 994'72, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 4 053'31; Kapitał rezerwowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 48 006'81, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 8 611'67; Rezerwa podatkowa: a) saldo z roku ubiegłego zł 28 836'91, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 4 285'47; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 263 193'48, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 39 002'37; III. Zobowiązania: Dywidenda niepodjęta 1932 r. zł 4 543'00; Dywidenda niepodjęta 1933/1934 r. zł 8 063'50; Dywidenda niepodjęta 1936 r. zł 3 584'00; Wierzyciele: a) dług hipoteczny zł 16 985'05, b) dostawcy zł 49 785'60, c) odbiorcy zł 1 522'20, d) różni zł 310 874'75; Sumy przechodnie: Koszty, dot. okresu sprawozdawczego zł 42 371'22; Zysk zł 39 439'44; **Razem zł 1 450 153'50.**

Sumy pozabilansowe. — Weksle gwarancyjne zł 50 000'00; Gwarancja hipoteczna zł 130 000'00; **Razem zł 180 000'00.**

Rachunek strat i zysków za 1937 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 146 344'52; Koszty kredytów zł 27 409'02; Podatki państwowe i komunalne zł 59 339'13; Koszty fabrykacji zł 513 063'76; Koszty sprzedaży zł 10 764'83; Surowiec, zużyty do fabrykacji zł 565 380'37; Półfabrykat zużyty do fabrykacji zł 11 848'20; Koszty utrzymania budynków zł 25 806'02; Strata na inwentarzu żywym zł 1 115'00; Odpisy amortyzacyjne zł 39 002'37; Zysk zł 39 439'44; **Razem zł 1 439 512'66.**

MA. — Nadwyżka na fabrykacji zł 1 420 470'97; Zysk z gospodarstwa rolnego zł 14 817'33; Odsetki od weksli zł 2 009'36; Spisano na wierzycielach zł 800'00; Zysk z sprzedaży maszyn zł 1 000'00; Zysk na inwentarzu żywym zł 415'00; **Razem zł 1 439 512'66.**

541

Zarząd Drukarni Bydgoskiej, Spółki Akcyjnej

w Bydgoszczy

zawiadamia, że w czwartek dn. 21 kwietnia 1938 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Poznańskiej 12/14 w Bydgoszczy

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z działalności Spółki w 1937 r.;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1937 r.;
- 3) Udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej absolutorium oraz powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 4) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni co najmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia złożyć akcje Spółki, względnie kwity depozytowe w kasie Spółki przy ul. Poznańskiej 12/14. 590

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Dom Handlowo-Przemysłowy Bracia Országh Spółki Akcyjnej w Warszawie

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w Warszawie w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 19 w lokalu Spółki przy ul. Leszno 15 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz bilansu Spółki za 1937 r. i udzielenie Zarządowi absolutorium;
- 3) Zatwierdzenie preliminarza wydatków na 1938 r.;
- 4) Zmiana § 11 statutu Spółki o brzmieniu: „Prowadzenie interesów Spółki należy do Zarządu złożonego z 3 do 11 członków oraz dyrektorów zarządzających” na brzmienie zgodne z art. 366 § 1 i 2 Kod. Handl., tj. „Zarząd składa się z jednego lub większej liczby członków. Do zarządu mogą być powołane osoby spośród akcjonariuszów lub z poza ich grona”;
- 5) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Wolne wnioski mogą być składane, a akcje lub świadectwa depozytowe winny być złożone do Zarządu Spółki na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem. 565-15-16

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

Francuskiego Tow. Akc. „Perun“, Spółka Akc.

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 15.30 w siedzibie Zarządu Głównego w Paryżu, 75, Quai d'Orsay.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za rok operacyjny 1937;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania Komisji Rewizyjnej i określenie dywidendy;
- 4) Mianowanie członków Rady;
- 5) Mianowanie Komisji Rewizyjnej;
- 6) Upoważnienie do wykonania art. 40 prawa z dn. 24/VII 1867 r.;
- 7) Wolne wnioski.

607-15-16

Zarząd

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Składnica Straży Pożarnych, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 1 maja 1938 r. o godz. 13 w lokalu Spółki przy ul. Kopernika 33 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1937 rok oraz udzielenie Zarządowi absolutorium;
- 3) Powzięcie uchwały w sprawie wyników bilansowych;
- 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wnioski akcjonariuszów.

604-15-16

Zarząd Spółki Akcyjnej Towarzystwo Inżynieryjno-Budowlane J. Karbowski i J. Kurowski

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY SPÓŁKI

odbędzie się w jej lokalu przy ulicy Skolimowskiej 3 w Warszawie o godz. 19 w dn. 30 kwietnia 1938 r. z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia; 2) Wybór Przewodniczącego;
- 3) Sprawozdanie Zarządu za rok 1937; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 5) Zatwierdzenie bilansu Spółki oraz rachunku zysków i strat za rok 1937; 6) Postanowienie co do przeznaczenia zysków; 7) Udzielenie władzom Spółki absolutorium za rok 1937; 8) Wybór władz Spółki.

Przypomina się PP. Akcjonariuszom o treści art. 399 § 2 K. H. 615-15-16

I OGŁOSZENIE

Akcyjny Bank Hipoteczny

zawiadamia, że

DZIEWIĄTE NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w sobotę, trzydziestego kwietnia 1938 r. o godzinie dziesiątej przed południem, w gmachu Akcyjnego Banku Hipotecznego we Lwowie, pl. Halicki L. 15 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zmiana statutu w związku z uzgodnieniem go z przepisami ustawy bankowej i kodeksu handlowego;
- 2) Rekonstrukcja zamknięć rachunkowych za lata 1934, 1935 i 1936.

PP. Akcjonariusze, mający zamiar wziąć udział w tym Walnym Zgromadzeniu, zechcą przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia, a na czas aż do ukończenia Walnego Zgromadzenia, złożyć w kasie głównej Akcyjnego Banku Hipotecznego we Lwowie swe akcje lub zaświadczenia, wydane w myśl art. 399 kodeksu handlowego na dowód analogicznego złączenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej.

610-15-16

Rada Nadzorcza i Dyrekcja

Towarzystwo Elektryfikacyjne Okręgu Częstochowsko-Piotrkowskiego

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans z dn. 31 grudnia 1937 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Urządzenia zł 1 615 280'69; Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 2 976'89; Lokaty w bankach zł 2 061'72; Weksle w portfelu zł 1 427'00; Materiały w drodze zł 18 250'32; Dłużnicy zł 108 193'70; Kaucje koncesyjne zł 25 243'58; Kaucje kolejowe zł 1 992'11; Koszty organizacyjne zł 16 384'56; Sumy przechodnie zł 3 813'78; Strata w roku 1936 zł 5 080'37; **Razem zł 1 800 704'72.**

Rachunki pozabilansowe. — Akcje do wydania zł 4 000'00; Weksle zażyrowane w obiegu zł 12 210'97; **Razem zł 16 210'97.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 1 000 000'00; Kapitał amortyzacyjny zł 16 724'00; Wierzyciele zł 752 238'53; Akcepty zł 25 439'95; Zysk za rok 1937 zł 6 302'24; **Razem zł 1 800 704'72.**

Rachunki pozabilansowe. — Akcjonariusze za akcje do odebrania zł 4 000'00; Zadłużenia z tytułu żyra wekslowego zł 12 210'97; **Razem zł 16 210'97.**

Zobowiązania zagraniczne wynoszą zł 6 028'50.

Rachunek strat i zysków za 1937 r.

WINIEN. — Wydatki eksploatacyjne zł 222 854'05; Koszty organizacyjne zł 5 383'30; Procenty i prowizje zł 755'51; Różnice kursowe zł 15'65; Amortyzacja zł 16 724'00; Zysk za rok 1937 zł 6 302'24; **Razem zł 252 034'75.**

MA. — Wpływy eksploatacyjne zł 246 244'90; Procenty i prowizje zł 4 703'52; Różnice kursu zł 1 086'33; **Razem zł 252 034'75.**

593

Zarząd Zjednoczonych Ziemiańskich Mleczarni Parowych w Warszawie, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1938 r. o godz. 5 po poł. w lokalu firmy „Aleksander Janasz i Synowie” w Warszawie ul. Czackiego 1, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie sprawozdania za 1937 rok; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1937 r. oraz rachunku zysków i strat; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wynagrodzenie dla Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

Gdyby Walne Zgromadzenie z powodu niedostatecznej liczby reprezentowanych akcji w powyższym terminie nie doszło do skutku, ponowne Zgromadzenie odbędzie się w tymże dniu o godz. 6 po południu z tym samym porządkiem dziennym i będzie ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na Zgromadzeniu akcji. 614-15-16

I OGŁOSZENIE

Likwidator Spółki Akcyjnej

„Teren” Spółka Akcyjna dla Przemysłu Budowlanego w likwidacji

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Krakowie, w biurze Spółki przy ul. Batorego 15b w dn. 2 maja 1938 r. o godz. 18 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie likwidatora i przedłożenie zamknięć rachunkowych za rok 1937; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i udzielenie pokwitowania likwidatorowi i Radzie Nadzorczej za rok 1937; 3) Wybór członków Rady Nadzorczej w myśl § 25 statutu Spółki; 4) Ustalenie minimalnej ceny zbycia z wolnej ręki nieruchomości Spółki; 5) Wnioski.

U w a g i: a) Akcjonariusze mogą zgłosić do likwidatora dodatkowe sprawy na porządek dzienny, które zamieszczone będą w drugim ogłoszeniu; b) Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem w biurze Spółki w Krakowie ul. Batorego 15b. 588

I OGŁOSZENIE

„Pionier”, Spółka Akcyjna dla Poszukiwania i Wydobywania Minerałów Bitumicznych

zaprasza niniejszym PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI

które odbędzie się we Lwowie, w lokalu biura Spółki przy ul. Szajnochy 2, w dn. 6 maja 1938 r. o godz. 12,30 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Zebrania;
- 2) Sprawozdanie, bilans i rachunek strat i zysków za rok administracyjny 1937;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków oraz udzielenie absolutorium Zarządowi;
- 5) Wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

611-15-16

Zarząd

PODRÓŻUJMY LOTEM

BILET POWROTNY

KOSZTUJE 20% TANIEJ

**ŻĄDAJCIE W BIURACH PODRÓŻY
ROZKŁADU LOTÓW**

Elektrownia w Kielcach, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1937 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Place zł 154 494'32; Budynki: a) fabryczne zł 346 433'01, b) gospodarcze zł 62 243'87, c) mieszkalne zł 35 944'32; Urządzenia techniczne zł 6 794 522'64; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 64 071'74; Inwestycje w budowie zł 1 532'31; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 34 210'84; Weksle w portfelu i inkasie zł 29 482'40; Materiały zł 197 063'08; Dłużnicy: Odbiorcy za dostarczony prąd zł 184 915'35; Odbiorcy za sprzedane materiały zł 86 755'81; Odbiorcy za instalacje na raty zł 4 719'95; Odbiorcy za podatek od elektryczności zł 12 664'29; Magistrat zł 5 259'82; Dostawcy zł 95 000'10; Różni dłużnicy zł 14 383'82; Wątpliwe należności: a) weksle protestowane zł 2 342'68, b) należności w postępowaniu rewindykacyjnym zł 2 840'44, c) inne zł 60 174'63; Kaucje koncesyjne zł 57 137'20; III. Różne: Podatki sporne od zysków T-wa zł 30 522'46; Sumy do zamortyzowania: a) odszkodowanie na rzecz Miasta za zmiany w umowie koncesyjnej zł 1 109 731'10, b) podatek dochodowy od zysków T-wa zł 133 387'51, c) suma, odpisana z r-ku Zakładów Przemysłowych „Chęciny” zł 25 592'00, d) koszty powiększenia kapitału akcyjnego zł 6 614'00; IV. Sumy przechodnie: Rozliczenia międzyokresowe zł 6 449'50; V. Straty: Straty z lat ubiegłych zł 658 648'04, mniej zysk za rok operacyjny zł 9 189'05 = zł 649 458'99; **Ogółem aktywa zł 10 207 948'18.**

Sumy pozabilansowe. — 1) Aparaty radiowe i gospodarstwa domowego na konsygnacji zł 25 686'07; 2) Weksle gwarancyjne zł 54 436'65; 3) Weksle zażyrowane w obiegu zł 26 108'70; **Ogółem zł 106 231'42.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy 8 000 akcji po zł 250'00 = zł 2 000 000'00; II. Kapitał amortyzacyjny: 1) Fundusz amortyzacyjny inwentarza: Saldo z roku ubiegłego zł 885 432'08, dopisano w roku sprawozdawczym zł 179 616'06 = zł 1 065 048'14; 2) Fundusz amortyzacyjny linii Kielce-Chęciny: saldo z roku ubiegłego zł 56 840'44, dopisano w roku sprawozdawczym zł 690'60 = zł 57 531'04; 3) Fundusz amortyzacyjny linii Kielce-Jaworznia: saldo z roku ubiegłego zł 11 328'76, dopisano w roku sprawozdawczym zł 1 084'37 = zł 12 413'13; 4) Fundusz amortyzacyjny linii przesyłowej w Białogonie: saldo z roku ubiegłego zł 31 099'78; III. Zobowiązania: Akcepty zł 79 129'00; Wierzyciele: Electropol zł 6 882 047'64; Dostawcy zł 44 300'10; Drobnymi wierzyciele zł 505'69; Różne: Abonenci za kaucje zł 4 149'76; Podatki państwowe i świadczenia społeczne zł 31 723'90; **Ogółem pasywa zł 10 207 948'18.**

Sumy pozabilansowe. — 1) Dostawcy aparatów radiowych i gospodarstwa domowego na konsygnacji zł 25 686'07; 2) Weksle złożone tytułem gwarancji zł 54 436'65; 3) Zobowiązania z tytułu żyra wekslowego zł 26 108'70; **Ogółem zł 106 231'42.**

Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 6 882 047'64.

Rachunek strat i zysków za 1937 r.

DEBET. — Pozostałość z lat poprzednich zł 658 648'04; Wydatki eksploatacyjne: Koszty administracji ogólnej zł 205 534'94; Koszty produkcji zł 261 312'72; Koszty sprzedaży zł 8 784'23; Utrzymanie urządzeń zł 114 588'55; Rabaty i bonifikaty z rachunków za prąd zł 60 443'63; Koszty ogólne zł 8 194'39; Podatki państwowe i komunalne zł 99 227'08; Świadczenia socjalne zł 22 827'81; Sprzedaż grzejników i materiałów: Grzejniki elektryczne zł 109 514'49; Materiały zł 4 019'43; Koszty sprzedaży zł 15 112'19; Koszty ogólne i propaganda zł 6 273'02; Procenty, prowizje i koszty dyskonta: Koszty kredytów zł 377 867'32; Koszty dyskonta zł 3 216'04; Odpisy na straty: Amortyzacja strat, powstałych ze sprzedaży zużytego inwentarza zł 40 085'88; Amortyzacja od sumy zł 1 150 832'25, wypłaconej Miastu za zmiany w umowie — 1/28 zł 41 101'15; 1/5 kosztów powiększenia kapitału akcyjnego zł 3 307'00; Amortyzacja podatku dochodowego za lata ubiegłe zł 60 000'00; Amortyzacja sumy zł 31 991'79, odpisanej z r-ku Zakładów Przemysłowych „Chęciny” — 1/5 zł 6 399'79; Należności nieściągalne zł 951'66; Amortyzacja różnic kursowych zł 977'70; Odpisy amortyzacyjne: 1% od wartości budynków mieszkalnych na dz. 1/I 1937 r. od sumy zł 35 944'32 = zł 359'44, 1% od wartości budynków gospodarczych na dz. 1/I 1937 r. od sumy zł 62 243'87 = zł 622'44, 1½% od wartości budynków fabrycznych na dz. 1/I 1937 r. od sumy zł 345 600'80 = zł 5 184'01, 3% od wartości urządzeń technicznych Centrali na dz. 1/I 1937 r. od sumy zł 3 215 958'24 = zł 96 478'75, 2½% od wartości urządzeń technicznych sieci podziemnej i napowietrznej na dz. 1/I 1937 r. od sumy zł 2 920 640'12 = zł 73 016'00, 5% od wartości ruchomości i środ-

ków lokomocji na dz. 1/I 1937 r. od sumy zł 79 108'43 = zł 3 955'42; **Razem zł 2 288 003'12.**

KREDYT. — Wpływy eksploatacyjne: Uzyskano z produkcji energii elektrycznej: 1) do oświetlenia mieszkań, biur, sklepów etc. zł 574 616'54, 2) do siły napędowej zł 670 392'98, 3) do oświetlenia ulic miasta zł 67 787'81, 4) do aparatów użytku domowego zł 63 281'80, 5) opłaty stałe za liczniki i silniki zł 110 992'12, 6) przyłączenia i wpływy różne zł 3 503'42; Sprzedaż grzejników i materiałów: Uzyskano ze sprzedaży grzejników b-to zł 129 467'97; Uzyskano ze sprzedaży materiałów b-to zł 3 530'76; Wpływy różne: Odsetki uzyskane zł 5 706'40; Dochody nieprzewidziane zł 7 400'22; Dochody z legalizacji obcych liczników zł 1 864'11; Straty: za lata ubiegłe zł 658 648'04, mniej zysk za rok operacyjny zł 9 189'05 = zł 649 458'99; **Razem zł 2 288 003'12.**

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 30 marca 1938 r. zatwierdziło bilans oraz rachunek strat i zysków i udzieliło absolutorium władzom Spółki. 494

Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe A. Büschel Eksport Jaj SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans z dn. 31 grudnia 1937 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Inwentarz zakładowy i biurowy zł 4 500'00; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 157 133'39; Papiery procentowe zł 6 480'00; Rymesy zł 7 074'23; Materiały pomocnicze zł 34 577'68; Dłużnicy: odbiorcy zł 534 677'85, dostawcy i zbiornice zł 106 318'90, różni zł 277 849'15, razem zł 918 845'90; Sumy przechodnie zł 3 718'00; Straty w latach ubiegłych zł 132 262'92; **Suma zł 1 264 592'12.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 400 000'00; Kapitał zapasowy zł 215'16; II. Zobowiązania: Wierzyciele: Instytucje kredytowe zł 468 692'80; Straty zł 20 827'85, dostawcy i zbiornice zł 8 828'03, odbiorcy zł 4 333'28, różni zł 335 268'74, razem zł 837 950'70; Zysk 1937 r. zł 26 426'26; **Suma zł 1 264 592'12.**

Rachunek strat i zysków za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1937 r.

WYDATKI. — Koszty sprzedaży i administracji ogólnej zł 478 300'11; Koszty kredytów zł 81 326'26; Podatki państwowe i komunalne oraz stemple zł 16 167'34; Nieściągalne pretenzje zł 30 970'64; Odpisy amortyzacyjne zł 985'09; Zysk w roku 1937 zł 26 426'26; **Suma zł 634 175'70.**

PRZYCHODY. — Dochody brutto zł 634 175'70; **Suma zł 634 175'70.** 511

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej dla Handlu Rurami

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 17 w lokalu biura Spółki w Warszawie, przy ul. Czackiego Nr 19.

Porządek dzienny:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1937 r.; 4) Budżet wydatków na 1938 r.; 5) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wynagrodzenie Zarządu i Komisji Rewizyjnej. 495-15-16

I OGŁOSZENIE

Jaworznickie Komunalne Kopalnie Węgla, Spółka Akc.

zwolują

XXIV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

w Krakowie w Prezydium Zarządu Miasta w dn. 30 kwietnia 1938 r. (sobota) godz. 10 z porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie i zamknięcie rachunków za 1937 r. wraz ze sprawozdaniem Komisji Rewizyjnej i związane z tym uchwały; 2) Uchwała o użyciu funduszu rezerwowego; 3) Wybory Rady Nadzorczej (§ 6 statutu).

Celem wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu należy złożyć akcje lub zaświadczenia depozytowe z wyszczególnieniem numerów akcji w Zarządzie Spółki w Krakowie ul. Krupnicza L. 5 najdalej do dn. 22 kwietnia 1938 r. włącznie. 509

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakłady Włókiennicze Karol Hoffrichter, Spółka Akcyjna

na zasadzie § 16 Statutu ma zaszczyt zaprosić PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

mające się odbyć w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 11 przed poł. w lokalu Zarządu Spółki Akcyjnej w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr 204

Porządek dzienny:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, protokołu Komisji Rewizyjnej, jak również bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937; 3) Powzięcie uchwały o podziale zysku; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki z wykonanych przez nie obowiązków; 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza budżetowego oraz planu działalności Spółki na 1938 r.; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 7) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub odpowiednie zaświadczenia najpóźniej na 7 dni przed Zebraniem (§ 16 Statutu).

Na mocy § 16 Statutu, akcjonariusze, reprezentujący $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia w drodze zgłoszenia piśmiennego żądania ze wskazaniem konkretnych wniosków, nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 572

I OGŁOSZENIE**Zarząd Towarzystwa dla Handlu i Przemysłu Mięsnego S. Diszkin**

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 20 minut 15 w kancelarii rejenta Bronisława Lisowskiego w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr 96 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu i rachunku zysków i strat, podział zysków oraz udzielenie absolutorium Zarządowi — wszystko za rok operacyjny 1937; 3) Wybory członków zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w tym Zebraniu, powinni złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe polskich instytucji kredytowych ze wskazaniem numerów akcji najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem, w biurze Zarządu Spółki, Piotrkowska 8. 555-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe A. L. Sojka, Spółka Akc.

zawiadamia niniejszym, że w dn. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 17 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

w siedzibie Zarządu Spółki przy ul. Piłsudskiego Nr 10 w Warszawie, z porządkiem dziennym następującym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły;
2) Pokwitowanie Zarządu z wykonania obowiązków;
3) Uchwała w przedmiocie nadwyżki bilansowej za rok operacyjny 1937;

4) Określenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariuszom służy prawo zgłoszenia na porządek dzienny dodatkowych spraw trybem i w terminie, przewidzianym w art. 394 Kodeksu Handlowego.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni dopełnić formalności, przepisanych art. 399 Kodeksu Handlowego. 595

**Zarząd firmy Fabryka Firanek, Tiulu i Koronek
„Szlenkier, Wydźga i Weyer“, Spółka Akcyjna w Warszawie**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1938 r. o godz. 18 odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Dzielnej 91

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w roku 1937; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1937 oraz udzielenie absolutorium Zarządowi; 5) Podział zysków za rok 1937; 6) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na rok 1938; 7) Wybór członków Zarządu; 8) Wybór Komisji Rewizyjnej; 9) Upoważnienie Zarządu do nabycia nieruchomości miejskich i do obciążania hipotecznego nieruchomości Spółki; 10) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć Zarządowi swoje akcje lub pokwitowanie na złożone akcje u notariusza względnie w instytucji kredytowej przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

O ile Walne Zgromadzenie w oznaczonym terminie nie odbędzie się, zwołuje się Walne Zgromadzenie w drugim terminie na dz. 17 maja b. r. o godz. 18 do tegoż lokalu i z tym samym porządkiem dziennym, przy czym Zgromadzenie to będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych akcji. Dodatkowych ogłoszeń o wyznaczeniu nowego terminu Walnego Zgromadzenia nie będzie. 585

Wytwórnia Sygnałów i Urządzeń Kolejowych

Spółka Akcyjna w Krakowie

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1937 r.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 613 166'58; Urządzenia techniczne zł 336 420'23; Ruchomości biurowe zł 28 519'63; Kasa i sumy do dyspozycji zł 382 217'94; Papiery procentowe, rymesy i kauceje zł 22 708'99; Dłużnicy zł 1 185 405'76; Zapas materiałów zł 601 121'55; Straty z lat ubiegłych zł 16 080'03; Sumy przechodnie zł 12 290'00; Razem zł 3 197 930'71.

Różni za gwarancje zł 539 690'00.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 453 000'00; Fundusz amortyzacyjny zł 467 943'54; Wierzytiele i akcepty zł 2 240 045'37; Sumy przechodnie zł 9 000'00; Czysty zysk za 1937 r. zł 27 941'80; Razem zł 3 197 930'71.

Banki za gwarancje zł 539 690'00.

Rachunek zysków i strat za rok 1937

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 481 643'59; Surowce i koszty produkcji zł 1 630 722'55; Koszty handlowe i inne zł 107 990'67; Koszty kredytów i odsetki od akceptów zł 66 763'89; Podatki i świadczenia socjalne zł 129 976'11; Odpsy amortyzacyjne zł 46 237'70; Czysty zysk zł 27 941'80; Razem zł 2 491 276'31.

MA. — Za uzyskane z produkcji zł 2 487 617'18; Skonto kasowe itp. zł 3 659'13; Razem zł 2 491 276'31.

549

Zarząd

Ganz Zakłady Elektryczne i Mechaniczne w Polsce

Spółka Akcyjna w likwidacji

zawiadamia, że w dn. 26 kwietnia 1938 r. o godz. 10 w siedzibie Spółki przy ul. Br. Pierackiego 13 m. 11 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dn. 28 kwietnia 1937 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej i Komisji Rewizyjnej za okres sprawozdawczy 1937 r.; 4) Zatwierdzenie bilansu otwarcia likwidacji na dz. 30/VI 1937 r. oraz I bilansu likwidacyjnego i rachunku strat i zysków na dz. 31/XII 1937 r.; 5) Wybór członków Komisji Likwidacyjnej i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski. 530

Kolej Elektryczna Łódzka, Spółka Akcyjna

Bilans z dn. 31 grudnia 1937 r.

MAJĄTEK	zł	ŹRÓDŁA	zł	zł
Place	916 722'24	Kapitał akcyjny	20 250 000'00	
Budynki	4 096 468'37	Kapitał amortyzacyjny	8 963 000'00	
Tory	10 397 773'62	Kapitał zapasowy	3 122 000'00	
Sieć kabli podziemnych i przewodników jezdných	3 475 744'89	Fundusz dyspozycyjny	674 000'00	
Tabor	11 260 534'66	Fundusz odnowienia	674 000'00	
Urządzenia elektrowni	2 452 124'95	Fundusz budowlany	276 000'00	13 709 000'00
Inwentarz techniczny	1 055 399'59	Ogółem kapitały własne:	33 959 000'00	
Inwentarz biurowy i gospodarczy	415 892'26	Wierzyciele	262 096'18	
Zaprzęgi, pojazdy i samochody	170 968'19	Dywidenda niepodniesiona	43 089'50	
	<u>34 241 628'77</u>	Depozyty i kaucje	42 855'04	
Magazyn	691 773'65	Sumy przechodnie	1 334'60	
Kasa	40 762'03	Pozostałość zysku z 1936 r.	1 805'89	
Papiery wartościowe i udziały	454 737'70	Zysk za 1936 r.	3 034 843'20	3 036 649'09
Weksle	22 857'00			
Dłużnicy	1 872 210'93			
Depozyty i kaucje	2 000'00			
Sumy przechodnie	19 054'33			
	<u>37 345 024'41</u>			<u>37 345 024'41</u>

Rachunek strat i zysków z dn. 31 grudnia 1937 r.

WINIEN	zł	MA	zł
Wydatki ogółem	8 775 981'43	Pozostałość zysku z 1936 r.	1 805'89
Zysk za 1937 r. wraz z pozostałością z 1936 r.	3 036 649'09	Wpływy ogółem	11 806 376'63
	<u>11 812 630'52</u>	Dywidenda niepodniesiona	4 448'00
			<u>11 812 630'52</u>

Powyższy bilans oraz rachunek strat i zysków zatwierdziło Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 31 marca 1938 r.

Dywidendę po zł 30 od każdej akcji wartości nominalnej zł 600, na podstawie kuponu Nr 9 lub świadectw ufamkowych w odpowiednim stosunku wypłaca Kasa Kolei Elektrycznej Łódzkiej, Spółki Akcyjnej w Łodzi przy ulicy Tramwajowej 6.

Dywidenda, nieodebrana w ciągu 5 lat, przechodzi na własność Spółki (§ 48 Statutu Spółki).

525

BANK AKCEPTACYJNY, SPÓŁKA AKCYJNA W WARSZAWIE

Skrócony bilans roczny (netto) w dn. 31 grudnia 1937 r.

STAN CZYNNY	zł	STAN BIERNY	zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji	1 637 130'25	1. Kapitał zakładowy	20 000 000'00
2. Papiery wartościowe	19 348 290'86	2. Kapitał zapasowy	1 540 915'87
3. Papiery wartościowe kapit. zapasow.	1 453 211'77	3. Zobowiązania z tyt. kredyt. akceptac. i rebusowych	210 917 044'29
4. Banki krajowe	214 155'00	4. Dotacja skarbu Państw na obniżen. oproc.	638 219'51
5. Pożyczki terminowe	37 765'50	5. Różne rachunki	354 162'67
6. Kredyty akceptac. i rebus.	210 917 044'29	6. Rachunki działu kredyt. długoterm.	263 246'43
7. Ruchomości	69 105'67	7. Listy zastawne (obligacje)	52 000 000'00
8. Różne rachunki	435 257'81	8. Zysk	671 640'55
9. Rachunki działu kredytu długoterm.	52 223 268'17		
	<u>286 385 229'32</u>		<u>286 385 229'32</u>
Dłużnicw za akcepty do zwrotu	18 605 641'00	Akcepty do zwrotu	18 605 641'00

Skrócony rachunek strat i zysków za 1937 r.

WINIEN	zł	MA	zł
1. Koszty handlowe	778 873'49	1. Procenty i prowizje pobrane	1 429 825'85
2. Amortyzacja ruchomości	22 156'83	2. Różne	42 845'02
3. Zysk	671 640'55		
	<u>1 472 670'87</u>		<u>1 472 670'87</u>

506

Białostockie Towarzystwo Elektryczności, Spółka Akc.

Bilans na dz. 31 grudnia 1937 r.

AKTYWA		zł	zł	PASYWA		zł	zł
Place		67 575 48		Kapitał zakładowy		9 775 000 00	
Budynki:				Kapitał zapasowy:			
fabryczne	zł 1 672 347 44			saldo roku ubiegł. zł	516 428 30		
gospodarcze	46 104 14			dop. zg. z uchw.			
mieszkalne	86 548 72	1 805 000 30		Walnego Zgr. „	70 575 57	587 003 87	
Urządzenia centrali		6 255 694 41		Kapitał amortyzacyjny:			
Linie przesyłowe		1 056 267 61		saldo ub. r.	zł 11 300 279 19		
Sieci rozdzielcze		9 756 362 98		dopisano w b. r. „	100 760 06		
Inwentarz zakładowy i biurowy		782 188 10		mniej dokona-			
Inwestycje w budowie		91 730 49	19 814 819 37	ne odpisy	41 853 77	11 359 185 48	21 721 189 35
Kasa i banki		80 931 11		Wierzyciele:			
Weksle w portfelu i w inkasie		19 410 13	100 341 24	opłaty koncesyjne na rzecz			
Magazyn:				mias.	95 966 19		
różne materiały	649 404 80			dostawcy	139 498 20		
aparaty elektryczne	17 027 14	666 431 94		inni wierzyciele	33 002 13		
Dłużnicy:				Sumy przechodnie:			
Abonenci	804 104 83			rozliczenia mię-			
Dostawcy	789 76			dzyokres.	zł 82 022 09		
Inni dłużnicy:				inne	7 238 12	89 260 21	357 726 73
długoterminowe				Inne pasywa			18 305 02
pożyczki	zł 1 125 000 00			Zyski:			
różni dłużnicy „	114 913 45	1 239 913 45		pozostałość z lat ubiegłych	3 396 32		
Kaucje Towarzystwa	32 390 97			zyski z 1937 r.	795 984 81	799 381 13	
Należności wątpliwe:							
weksle protest. zł	40 19						
inne	162 031 72	162 071 91					
Sumy przechodnie:							
Rozlicz. między-							
okresowe	zł 7 945 39						
Inne	32 039 61	39 985 00	2 279 255 92				
Inne aktywa			35 753 76				
			<u>22 896 602 23</u>				<u>22 896 602 23</u>
Papiery %% obce zdeponowane		89 937 06		Depozyt papierów %% obcych		89 937 06	
Weksle gwarancyjne obce		225 00		Różni za weksle gwarancyjne		225 00	
Weksle zażyrowane w obiegu		10 732 09		Zobowiązania z tytułu żyra weksli		10 732 09	
		<u>100 894 15</u>				<u>100 894 15</u>	

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1937 r.

STRATY		zł	zł	ZYSKI		zł
Koszty administracji ogólnej		262 221 98		Wpływy eksploatacyjne		3 083 262 62
Koszty produkcji i konserwacji		844 830 48		Procenty i prowizje		14 012 36
Koszty ogólne i handlowe		121 753 86		Zyski różne		4 843 12
Podatki państwowe		467 959 25		Pozostałość zysków z lat ubieg-		
Podatki komunalne		30 280 28	1 727 045 85	nych		3 396 32
Opłaty koncesyjne na rzecz mia-						
sta			95 966 19			
Różne straty:						
Umoz. przez Komisję Od-						
dłużeniową część pożyczki						
długoterminowej miasta	375 000 00					
Spalone przyrządy elektryczne	7 361 19	382 361 19				
Odpisy amortyzacyjne		100 760 06				
Zysk do podziału		799 381 13				
		<u>3 105 514 52</u>				<u>3 105 514 42</u>

Podział zysków

8% na kapitał zapasowy	zł 63 678 78
Dywidenda w wysokości 7·5%	733 125 00
Przenosi się na rok następny	2 577 35
	<u>zł 799 381 13</u>

Towarzystwo Elektryczne Okręgu Częstochowskiego

SPOŁKA AKCYJNA

Bilans z dn. 31 grudnia 1937 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Place, budynki i urządzenia z 17 133 331'63; Majątek płynny: Kasa z 6 931'93; Banki z 69 345'38; Weksle w portfelu z 36 732'80; Materiały w magazynie z 1 151 797'36; Dłużnicy różni z 1 258 260'37; Należności wątpliwe z 76 089'68; Kaucje z 169 474'91; Sumy przechodzące z 5 948'56; **Razem z 19 907 912'62.**

Rachunki pozabilansowe. — Aparaty radiowe na konsygnacji z 79'00; Aparaty gospodarstwa domowego na konsygnacji z 776'00; Weksle gwarancyjne obce z 11 445'40; Weksle zażyrowane w obiegu z 281 106'42; **Razem z 293 406'82.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy z 5 000 000'00; Kapitał amortyzacyjny z 5 129 353'60; Kapitał rezerwowy z 46 603'68; Akcepty z 908 579'94; Wierzyciele z 6 858 593'64; Podatek od światła do zainkasowania z 4 204'07; Kaucje obce z 1 100'00; Rachunek przejściowy różnic kursowych z 1 627 235'86; Pozostałość zysku z roku 1936 z 3 713'79; Zysk za rok 1937 z 328 528'04; **Razem z 19 907 912'62.**

Rachunki pozabilansowe. — Dostawcy aparatów radiowych na konsygnacji z 79'00; Dostawcy aparatów gospodarstwa domowego z 776'00; Różni za weksle gwarancyjne z 11 445'40; Zobowiązania z tytułu żyra wekslowego z 281 106'42; **Razem z 293 406'82.**

Ogólna suma zobowiązań zagranicznych wynosi z 5 704 792'78.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Wydatki eksploatacyjne z 1 052 023'54; Straty na inwentarzu z 3 282'42; Straty na klientach dłużnikach z 13 582'36; Podatek dochodowy z 266 411'71; Materiały z 6 359'18; Aparaty gospodarstwa domowego z 62 675'05; Aparaty radiowe z 93 980'93; Wydział instalacyjny z 187 923'98; Legalizacja liczników z 25 631'57; Procenty wypłacone z 309 004'72; Różnice kursu z 13 261'51; Amortyzacja z 581 866'00; Zysk za rok 1937 z 328 528'04; **Razem z 2 944 531'01.**

MA. — Wpływy eksploatacyjne z 2 428 803'80; Różnice kursu z 16 142'68; Wpływy różne z 1 598'07; Aparaty gospodarstwa domowego z 65 708'53; Materiały z 6 568'37; Aparaty radiowe z 110 956'45; Wydział instalacyjny z 247 218'18; Legalizacja liczników z 28 787'89; Wpływy procentów i prowizji z 37 083'05; Wpływy z umorzonych należności z 1 663'99; **Razem z 2 944 531'01.**

594

Spółka Akcyjna Budowy i Eksploatacji Zakładów Kąpielowych w Polsce

Bilans za rok 1937

STAN CZYNNY. — Nieruchomości z 3 737 560'00; Urządzenia i ruchomości z 423 455'46; Kasa z 4 543'82; Banki z 1 246'97; Papiery wartościowe z 123 018'00; Kaucje z 40'00; Kasa Funduszu Zapomogowego Pracowników im. s. p. M. Luedtke z 271'73; Papiery publiczne Funduszu Zapomogowego im. s. p. M. Luedtke z 10 209'65; Strata za rok 1937 z 29 541'06; **Razem z 4 329 886'69.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy z 3 000 000'00; Kapitał zapasowy z 11 951'69; Kapitał rezerwowy z 358 317'81; Kapitał amortyzacyjny z 355 002'27; Długi hipoteczne z 559 300'57; Wierzyciele z 34 756'92; Ofiary z 60'30; Dywidenda niepodniesiona z 15'75; Fundusz Zapomogowy im. s. p. M. Luedtke z 10 481'38; **Razem z 4 329 886'69.**

Rachunek strat i zysków za rok 1937

STRATY. — Koszty eksploatacji z 127 353'12; Koszty utrzymania domów z 33 003'80; Koszty administracyjne z 54 140'54; Procenty zapłacone od długów hipotecznych z 32 221'77; Procenty zapłacone różne z 2 618'60; Podatki z 26 017'54; Amortyzacja urządzeń termii i kotła K. Rz. z 25 731'90; **Razem z 301 087'27.**

ZYSKI. — Wpływy z eksploatacji z 130 813'95; Wpływy z dzierżaw z 17 350'72; Komorne z nieruchomości z 123 163'59; Zwrot kosztów administracji z 197'10; Procenty uzyskane z 20'85; Strata za rok 1937 z 29 541'06; **Razem z 301 087'27.**

586

Bank Handlowy w Warszawie, Spółka Akcyjna

Rachunek strat i zysków za 1937 r.

WINIEN. — Procenty i prowizje wypłacone z 4 937 885'83; Koszty handlowe z 6 265 104'33; Podatki z 378 790'94; Amortyzacja z 162 824'93; Odpisy na dłużnikach z 405 213'42; Różnice straty z 9 967'13; Zysk z 2 283 914'37; **Razem z 14 443 700'95.**

MA. — Pozostałość zysków z roku ubiegłego z 144 597'72; Procenty i prowizje pobrane z 13 320 803'96; Różnice kursowe z 464 335'62; Dochody z nieruchomości z 20 192'59; Zwrot sum dawniej odpisanych z 264 361'84; Różne wpływy z 229 409'22; **Razem z 14 443 700'95.**

Bilans netto w dn. 31 grudnia 1937 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, w P. K. O. i bankach państwowych z 10 660 973'17; Waluty zagraniczne z 318 118'20; Papiery wartościowe: a) papiery państwowe z 1 191 704'75, b) listy zastawne i obligacje z 1 711 969'75, c) akcje z 806 953'37, d) kupony z 47 154'14, łącznie z 3 757 782'01; Papiery wartościowe ustaw. kapitału zapasowego z 144 000'00; Udziały konsorsyjne z 1 037 123'80; Banki krajowe z 1 635 575'10; Banki zagraniczne z 2 429 043'50; Dyskonto z 87 518 193'74; Protesty z 724 388'60; Kredyty w rachunkach bieżących: a) zabezpieczone z 32 425 595'15, b) niezabezpieczone z 5 233 873'71, łącznie z 37 659 468'86; Pożyczki terminowe: a) zabezpieczone pap. proc. z 2 081 431'00, b) inne z 8 316 364'88, łącznie z 10 397 795'88; Kredyty akceptacyjne i rebusorsowe z 2 305 216'71; Należn. z tyt. tranz. dewiz. na term. i report. z 3 145 507'62; Nieruchomości z 10 273 153'67; Różne rachunki z 2 057 661'04; **Suma bilansowa z 174 064 001'90.**

Dłużnicy z tytułu gwarancji z 12 898 944'03; Inkaso z 17 778 346'35.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy z 25 000 000'00, b) zapasowy z 158 976'04, c) inne rezerwy z 3 000 000'00, d) fundusz amortyzacyjny nieruchomości z 294 790'23, łącznie z 28 453 766'27; Wkłady: a) na książeczki z 30 679 854'01, b) inne natychmiast płatne z 37 071 115'62, c) inne płatne za wypowiedzeniem i termin. z 13 844 962'78, łącznie z 81 595 932'41; Rachunki bieżące z 31 469 479'68; Różne natychmiast płatne zobowiązania z 1 043 485'83; Banki krajowe z 4 263 469'51; Banki zagraniczne z 2 737 578'78; Redyskonto weksli z 11 869 708'27; Wierzyciele hipoteczni z 49 406'62; Zobowiązania z tyt. kred. akc. i rebusorsowych z 2 305 216'71; Zobowiązania z tyt. tranz. dewiz. na termin i reportowych z 3 142 453'87; Różne rachunki: a) procenty na 1938 r. z 1 057 891'84, b) inne z 3 791 697'74, łącznie z 4 849 589'58; Zysk: a) z roku ubiegłego z 144 597'72, b) za rok sprawozdawczy z 2 139 316'65, łącznie z 2 283 914'37; **Suma bilansowa z 174 064 001'90.**

Zobow. z tytułu udzielonych gwarancji z 12 898 944'03; Różni za inkaso z 17 778 346'35.

608

Zjednoczone Składy Śrub B. Cukierman, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1937 r.

AKTYWA. — Ruchomości i koszty organizacji Spółki z 8 150'60; Kasa z 23 127'30; Weksle i zaliczenia z 39 000'47; Papiery wartościowe i kaucje z 3 320'00; Towary i surowce z 450 524'60; Banki z 19 644'51; Dłużnicy z 478 295'45; **Razem z 1 022 062'93.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny z 600 000'00; Kapitał zapasowy z 72 039'07; Banki z 26 754'00; Wierzyciele z 255 735'83; Sumy przechodzące z 8 549'37; Zysk za rok 1937 z 58 984'66; **Razem z 1 022 062'93.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Wydatki handlowe z 233 847'45; Koszty produkcji z 215 611'75; Komorne z 16 151'70; Pensje i robocizna z 266 115'16; Świadczenia z 37 455'25; Podatki z 79 437'20; Amortyzacja z 3 828'00; Sumy, spisane na straty z 12 622'89; Zysk za rok 1937 z 58 984'66; **Razem z 924 054'06.**

MA. — Zysk brutto na towarach z 924 054'06.

592

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Banku Przemysłowego Warszawskiego
Spółka Akcyjna w likwidacji

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszom Banku, że
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

Banku Przemysłowego Warszawskiego Sp. Akc. w likwidacji odbędzie się w Warszawie w lokalu Banku w domu przy ul. Czackiego 9 m. 9 w dn. 5 maja 1938 r. o godz. 13 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Ostateczne sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej za cały czas jej działalności, tj. za czas od dn. 22 stycznia 1927 r. do dn. 5 maja 1938 r. i zatwierdzenie tego sprawozdania przez Walne Zgromadzenie; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu na dz. 4 maja 1938 r.; 4) Udzielenie Komisji Likwidacyjnej pokwitowania z wykonania przez nią obowiązków oraz ustalenie jej ryczałtowego wynagrodzenia; 5) Wyznaczenie miejsca złożenia ksiąg.

605-15-16

I OGŁOSZENIE

W dn. 29 kwietnia 1938 r. odbędzie się o godz. 11 w kancelarii D-ra Eugeniusza Misky'ego, Notariusza we Lwowie przy ul. Batorego 9

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZY

Spółki „Keram“ Spółka Akcyjna dla Wyrobów Ceramicznych
we Lwowie

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1937; 2) Powzięcie uchwały o pokryciu strat; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 4) Wybór nowych członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

613-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Klesowski Przemysł Granitowy w Warszawie

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 12 w lokalu Zarządu przy ul. Wilczej Nr 23 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat, oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i władzom Spółki; 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu swoje akcje, względnie zaświadczenia, przewidziane art. 399 Kodeksu Handlowego.

577-15-16

Dezerterem z pola obowiązku
obywatelskiego jest ten,
któ uchyła się od
ofiary na Pomoc
Zimową

Konto P. K. O. 70200 Pomoc Zimowa

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Banku Międzynarodowego

w Warszawie, Spółki Akcyjnej w likwidacji

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1938 r. o godz. 11 rano w kancelarii adwokata Bronisława Winnickiego przy ul. Marszałkowskiej Nr 40 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie sprawozdania Komisji Likwidacyjnej, zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1937, oraz wydanie Komisji Likwidacyjnej pokwitowania z działalności za rok 1937; 3) Wybór Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni na siedem dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swe akcje lub świadectwa depozytowe Komisji Likwidacyjnej Banku, mającej siedzibę w lokalu przy ul. Marszałkowskiej Nr 40 w kancelarii adwokata Winnickiego.

579-15-16

Administracja

tygodnika „POLSKA GOSPODARCZA”

poleca

ROCZNIKI PISMA
Z LAT UBIEGŁYCH

po cenie niższej zł 30 za rocznik

Wycinki z gazet

i czasopism całego świata
w każdej żądanej sprawie

Jako najlepsze źródło informacji, niezbędne dla wszystkich biur i instytucji: państwowych, społecznych, kulturalnych, przemysłowych i handlowych oraz dla osób wszelkich zawodów, zbiera i na zamówienie dostarcza, tudzież załatwia prenumeraty dzienników i czasopism krajowych i zagranicznych

Informacja Prasowa Polska

Dyrekcja i ekspedycja: Warszawa, Bracka 5. Tel. 241-53

Korespondenci we wszystkich stolicach

280 STRON DRUKU

8 ILUSTRACIJ WIELOBARWNYCH

48 ILUSTRACIJ JEDNOBARWNYCH

JANINA ORYNŻYNA

PRZEMYSŁ LUDOWY W POLSCE

NAKŁADEM
TYGODNIKA „POLSKA GOSPODARCZA”
WARSZAWA

Cena zł 10'00, z przesyłką pocztową zł 11'00

Do nabycia w Administracji tyg. „Polska Gospodarcza” w W-wie,
Elektoralna 2, oraz w księgarniach, bazarach przemysłu ludowego itp.

POLMIN

PAŃSTWOWA FABRYKA
OLEJÓW MINERALNYCH
CENTRALA LWÓW AKADEMICKA 7

DOSTARCZA BENZYNY

MOTOROWE, FRAKCYJNE, EKSTRAKCYJNE,
WYSOKOOKTANOWE, ETYLIZOWANE.

NAFTĘ OSWIETLENIOWĄ,
PRYMUSOWĄ I SILNOPŁO-
MIENNĄ, ETER NAFTOWY.

OLEJE

KOZYSKOWE, CYLINDROWE,
SILNIKOWE, GARBARSKIE,
TRANSFORMATOROWE, TURBINOWE,
SAMOCHODOWE, BEZBARWNE.

SMARY

STĄŻE I POŁPŁYNNY, OLEJE I SMARY PRZYSTO-
SOWANE DO WSZYSTKICH TYPÓW MASZYN.

PARAFINĘ I CEREZYNE,
ASFALTY PRZEMYSŁOWE,
PAPOWE, IZOLACYJNE, DROGOWE

KOPALNIE WŁASNE.

RAFINERIA W DROHOBYCZU

ODDZIAŁY HANDLOWE W CAŁEJ POLSCE.

STACJA BUNKROWA W GDYNI.

STACJE BENZYNOWE
W CAŁEJ POLSCE.